



รายงานการติดตามและประเมิน
สถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับ
นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

371.26

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส691ร

รายงานการติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบาย
ว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : สกศ., 2547
197 หน้า

ISBN : 974-015-214-7

1. นโยบายการรับนักเรียน__ การประเมินผล

2. การประถมศึกษา__ การประเมินผล

3. ชื่อเรื่อง

รายงานการติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 35 / 2548

ISBN

974-015-214-7

พิมพ์ครั้งที่ 1

มีนาคม 2548

จำนวน

1,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0-2668-7123 ต่อ 2315 โทรสาร 0-2668-7915

Web Site : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

2249 ถ.ลาดพร้าว แขวง/เขตวังทองหลาง กทม. 10310

โทร. 0-2538-3022 โทรสาร 0-2539-3215

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งมีภารกิจหลักเกี่ยวกับการเสนอนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมทั้งดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชนไทยที่อยู่ในวัยเรียน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยกลุ่มอายุ 3-5 ปี และระดับการศึกษาภาคบังคับกลุ่มอายุ 6-14 ปี จึงได้จัดทำ (ร่าง) นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป. 1 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดยกเลิกการคัดเลือก โดยการสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการเพื่อคัดเลือกเด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป. 1 โดยมีหลักการสำคัญสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ทุกคนตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินสถานการณ์การดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป. 1 โดยมุ่งหวังว่าผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการวางแผน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำนักงานฯ ได้รับความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการดำเนินงานติดตามและประเมินผล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และได้จัดสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงผลการประเมิน รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและเป็นแนวทางในการรับนักเรียนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยและเด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับต่อไป

ในนามของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปรกรณ์ จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ดำเนินการประเมินและจัดทำรายงานฯ ฉบับนี้ และหวังว่าหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติต่อไป

ศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก



(วรเดช จันทรศร)

เลขาธิการสภาการศึกษา

□ คำนำคณะผู้วิจัย

รายงานการวิจัยเรื่อง “การติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1” จัดทำขึ้นเพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป. 1 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานแต่ละสังกัดเป็นผู้กำหนดขึ้น ทั้งนี้สืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการรับนักเรียนชั้นป.1 โดยให้สถานศึกษายกเลิกการสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นป.1 ด้วยการสอบข้อเขียน หรือการสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ เพื่อลดปัญหาการกวดวิชาซึ่งเป็นการเร่งพัฒนาการของเด็กปฐมวัยและสร้างความเครียดให้กับเด็กและผู้ปกครอง การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยจึงมุ่งเสนอสถานภาพการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 ปัจจัยที่เอื้อ ปัญหา/อุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการนำนโยบายการรับเด็กเข้าเรียนชั้น ป. 1 ไปปฏิบัติ ในรายงานการวิจัยจึงเป็นการเสนอข้อมูลจากการสำรวจจากโรงเรียนที่รับนักเรียนชั้น ป.1 ทั่วประเทศ และเน้นที่โรงเรียนกลุ่มเสี่ยง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนผู้สมัครเข้าเรียนสูงกว่าจำนวนที่โรงเรียนสามารถรับได้ และข้อมูลการสนทนากลุ่มกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป. 1 ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นป. 1 และชั้นปฐมวัย ผู้ปกครองนักเรียนชั้นป. 1 และชั้นปฐมวัย นักเรียนชั้น ป.1 และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนในการจัดทำรายงานครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นป. 1 และชั้นปฐมวัย ผู้ปกครองนักเรียนชั้นป. 1 และชั้นปฐมวัย นักเรียนชั้นป.1 ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับกรม และระดับกระทรวง และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณดร.มรกต ศรีสุข นักวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาซึ่งเป็นผู้ประสานงานของโครงการที่เอื้อเพื่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และอำนวยความสะดวกแก่คณะผู้วิจัยอย่างยิ่ง

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการกำหนดวิธีการเพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 เป็นไปตามหลักการของการรับนักเรียนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่างแท้จริง

คณะผู้วิจัย

□ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ 1) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 2) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร 3) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 หลังการใช้นโยบาย 4) เพื่อศึกษาวิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 หลังการเปลี่ยนแปลงนโยบายการรับนักเรียน 5) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานในเรื่องคุณภาพของนักเรียน 6) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการดำเนินนโยบาย และวิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 และ 7) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติโดยพิจารณาเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปฏิบัติ และระดับนโยบาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระดับปฏิบัติ ได้แก่ โรงเรียนที่มีการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 309 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนกลุ่มปกติ 288 โรงเรียน และโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง (โรงเรียนที่มีจำนวนผู้สมัครเข้าเรียนสูงกว่าจำนวนที่โรงเรียนรับได้) 21 โรงเรียน ผู้ที่ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนเป็นผู้บริหารจำนวน 309 คน ครูผู้สอนชั้น ป.1 จำนวน 618 คน และ ผู้ปกครองจำนวน 1,416 คน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระดับนโยบาย ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบระดับกระทรวงจำนวน 1 คน ผู้รับผิดชอบระดับกรมจำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (เทศบาล) และผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 136 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 6 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้น ป.1 ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 ผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับกรม และระดับกระทรวง และแนวทางการสนทนากลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้น ป.1 ครูผู้สอนชั้นปฐมวัย ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นปฐมวัย นักเรียนชั้น ป.1 และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

สรุปผลการวิจัย

1. ความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

จากการวิเคราะห์สาระที่กำหนดในนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 พบว่ามีนโยบายที่สำคัญ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่เป็นนโยบายที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติทั่วไป (เรียกว่านโยบายทั่วไป) และนโยบายที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในปีการศึกษา 2546 (เรียกว่านโยบายเฉพาะปี) ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ค้นพบ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 นโยบายทั่วไป (นโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1) และเฉพาะปี (นโยบายปีการศึกษา 2546) มีความสอดคล้องกันในหลักการสำคัญคือ ให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัด ยกเลิกการสอบคัดเลือก เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคน โดยไม่ให้มีการสอบข้อเขียนหรือสอบเนื้อหาอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ แต่ในนโยบายเฉพาะปี ใช้คำที่แตกต่างออกไปคือใช้คำว่า “ความสามารถทางวิชาการ” แทนคำว่า การสอบข้อเขียนหรือสอบเนื้อหาอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ

1.2 นโยบายทั่วไปได้ระบุถึง 1) วิธีปฏิบัติในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนให้ใช้วิธีการที่หลากหลายที่ไม่ใช่

การสอบข้อเขียนหรือสอบเนื้อหาวิชาการ 2) ให้จัดทำการประกาศนโยบายของโรงเรียนที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ ในขณะที่นโยบายเฉพาะปีไม่ได้ระบุรายละเอียดดังกล่าวไว้

1.3 นโยบายเฉพาะปี ได้ระบุรายละเอียดของวิธีปฏิบัติในกรณีต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน ได้แก่เรื่อง 1) เกณฑ์ในการรับเด็ก 2) วิธีปฏิบัติในกรณีที่มีผู้สมัครจำนวนมากและเกินจำนวน 3) การนับอายุเด็ก 4) การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และ 5) การรับเด็กเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษ ในขณะที่นโยบายทั่วไป ไม่ได้ระบุรายละเอียดดังกล่าวไว้

1.4 นโยบายปีการศึกษา 2546 มีเนื้อหาที่มีความละเอียด และชัดเจนมากกว่านโยบายในปีการศึกษา 2547 โดยมีรายละเอียดในเรื่องเกณฑ์การรับนักเรียนเข้าเรียน วิธีปฏิบัติเมื่อมีผู้สมัครเกินจำนวน การนับอายุเด็ก การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย การรับเด็กเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งนโยบายปีการศึกษา 2547 ไม่ได้ระบุไว้

1.5 นโยบายของแต่ละสังกัด ได้แก่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษากลาง และสำนักงานการศึกษากทม.มีความแตกต่างกันในเนื้อหา ดังนี้

1.5.1 ประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และของโรงเรียนเอกชน ได้ระบุสอดคล้องกันชัดเจนว่า ให้รับเด็กโดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ แต่ประกาศของกรุงเทพมหานคร ไม่ได้ระบุในส่วนนี้ไว้

1.5.2 ประกาศของทั้ง 3 สังกัดได้ระบุสอดคล้องกันชัดเจนว่า กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลาก

1.5.3 ประกาศของกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดที่แตกต่างจากประกาศของอีก 2 สังกัดในเรื่องวิธีปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์การนับอายุเด็ก การรับเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่บริการกับการรับเด็กจากเขตพื้นที่ที่เป็นรอยต่อใกล้เคียง รวมทั้งเด็กจากผู้มีอุปการคุณ และการรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย

2. ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1

ผู้บริหารในโรงเรียนต่างๆ ยังตีความหมายในส่วนสำคัญของนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นป.1 ไม่ตรงกัน โดยเฉพาะคำว่า “ความสามารถทางวิชาการ” “การนับอายุนักเรียน” ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

2.1 โรงเรียนประถมร้อยละ 46 ตีความว่า “ความสามารถทางวิชาการ” หมายถึง การวัดพื้นฐานความรู้ทางวิชาการเบื้องต้นเป็นรายวิชาเพื่อเป็นเกณฑ์การเข้าเรียนโดยการทดสอบอ่าน-เขียน/วัดความสามารถทางสมอง(IQ) รองลงมา ร้อยละ 33 ตีความว่าเป็นความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน คณิตศาสตร์ ตรรกศาสตร์ ตามหลักสูตรปฐมวัย และร้อยละ 21 ตีความว่าเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจและความสามารถของเด็กตามวัย (ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา) และเป็นการเตรียมความพร้อมโดยไม่มีการสอบ

2.2 คำว่า “การใช้วิธีการที่หลากหลาย” นั้น โรงเรียนประถมร้อยละ 60 ตีความว่าเป็นการหาเกณฑ์ที่เหมาะสมหรือวิธีการที่หลากหลายมาใช้ในการวัด และประถมร้อยละ 15 ตีความว่าเป็นการรับเด็กโดยการพิจารณาจากความพร้อม ไม่มีการทดสอบ

2.3 สำหรับการนับอายุของนักเรียนที่ครบ 7 ปีนั้น ร้อยละ 59 นับตามปี พ.ศ.เกิดมากที่สุด และร้อยละ 28 นับคนที่เกิดก่อนวันที่ 16 พ.ค.แต่ละปี ร้อยละ 11 นับผู้ที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ในวันสมัคร และเนื่องจากนโยบายกำหนดว่าโรงเรียนสามารถรับเด็กที่จบชั้นปฐมวัยได้ โรงเรียนประถมร้อยละ 57 เห็นว่าควรใช้เกณฑ์การรับเด็กที่

มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ก่อน รองลงมา คือ ร้อยละ 26 ใช้เกณฑ์การรับเด็กที่จบชั้นปฐมวัยก่อน

3. การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นป.1

การศึกษาศภาพดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ศึกษาในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง 2 ระดับ คือระดับปฏิบัติ และระดับเขตพื้นที่/ระดับกรม ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

3.1 ระดับปฏิบัติ

โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามนโยบายฯ ทุกประการ ยกเว้นด้านการใช้วิธีการที่หลากหลายในการรับนักเรียน การประสานงานกับโรงเรียนใกล้เคียงในการรับนักเรียน การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานเข้าเรียน ที่พบว่ามิมีโรงเรียนที่สามารถปฏิบัติได้ไม่ถึงครึ่งของโรงเรียนที่ทำการสำรวจ ผลการดำเนินงานสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การดำเนินงานตามนโยบายของโรงเรียน

นโยบาย	ร้อยละ	สังกัด	กลุ่มเสี่ยง/ปกติ	ขนาดร.ร.
1. การกำหนดแผนการรับเข้า ป.1	92%	-	กลุ่มปกติปฏิบัติมากกว่า	-
2. การรายงานแผนงาน	95%	-	กลุ่มปกติปฏิบัติมากกว่า	-
3. การรับเด็กโดยไม่มีเอกสารวัดความสามารถทางวิชาการ	85%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด เอกชนและสาธิตปฏิบัติ น้อยกว่า	กลุ่มปกติปฏิบัติมากกว่า	-
4. การรับเด็กอายุครบ 7 ปี บริบูรณ์	88%	-	-	-
5. การใช้วิธีรับเด็กหลากหลายวิธี	32%	-	กลุ่มเสี่ยงปฏิบัติมากกว่า	-
6. การรับเด็กอายุครบตามเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับก่อน	53%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด กทม. เทศบาลปฏิบัติมากกว่า	-	-
7. การประสานงานกับโรงเรียน ใกล้เคียง	36%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด กทม. ปฏิบัติมากที่สุด	-	ขนาดใหญ่ปฏิบัติ มากกว่า
8. การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐาน เข้าเรียน	49%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด สปช. และ กทม. ปฏิบัติ มากที่สุด	-	ขนาดเล็กปฏิบัติ มากกว่า
9. การจัดการศึกษาที่เหมาะสม กับเด็กพิเศษ	52%	-	-	ขนาดเล็กปฏิบัติ มากกว่า
10. การประกาศนโยบายการ รับเข้า ป.1 อย่างโปร่งใส	89%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด เอกชนและสาธิตปฏิบัติ ต่ำกว่าภาพรวมเล็กน้อย	-	-
11. การรายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ	97%	-	กลุ่มปกติปฏิบัติมากกว่า	ขนาดเล็กปฏิบัติ มากกว่า

หมายเหตุ ระดับความมีชื่อเสียงไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของวิธีการปฏิบัติ

3.2 ระดับเขต/กรม

สำหรับการปฏิบัติงานตามนโยบายฯ นั้นพบว่าในระดับเขตพื้นที่ ระดับกรม ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานที่สนองนโยบายที่กำหนด ยกเว้นการกำกับติดตามงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิธีการที่หลากหลาย และการรับเด็กที่มีอายุครบเกณฑ์ ซึ่งพบว่าในระดับเขตพื้นที่ยังมีการปฏิบัติได้ไม่ถึงร้อยละ 80

นโยบายระดับเขตพื้นที่	ร้อยละของการปฏิบัติ (136 คน)
1. การจัดทำแผนการรับนักเรียนเข้าเรียน ป. 1 ของเขตพื้นที่การศึกษา	97%
2. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนทราบ	99%
3. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการรับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือจบการศึกษาชั้นปถมวัย ซึ่งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษาเข้าเรียนชั้น ป.1 ทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ	93%
4. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการนับอายุเด็กตามปฏิทิน หากเด็กอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ได้ให้นับว่าเด็กอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดในปีนั้น	91%
5. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการใช้วิธีการรับเด็กที่หลากหลาย เช่น วิธีการจับฉลาก ทดสอบความพร้อม กิจกรรมฐาน สัมภาษณ์เด็ก/ผู้ปกครอง แพ้มันทิกผลงานเด็ก เป็นต้น ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้	74%
6. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการรับเด็กที่มีอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาคณะบังคับก่อน ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้	77%
7. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการประสานงานกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้เด็กได้เข้าเรียนทุกคน ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้	83%
8. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายเข้าเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ	89%
9. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับเด็กที่รับเข้ากรณีพิเศษ	91%
10. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการประกาศนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของโรงเรียนอย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ทุกกรณี	94%
11. การรายงานข้อมูลการรับนักเรียนเข้าชั้น ป.1 ให้สาธารณชนทราบ	91%
นโยบายระดับกรม	จำนวนของการปฏิบัติ (4 คน)
1. การกำหนดแผน หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติและอำนาจการให้การรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ในสังกัดเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	4
2. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติและชุมชนทราบ	4
3. การกำกับติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการกำกับติดตามการจัดทำแผนการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของสถานศึกษา	3
4. การกำกับติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการกำกับติดตามการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนทราบของสถานศึกษา	3
5. การกำกับติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการกำกับติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา	3
6. การรายงานข้อมูลการรับนักเรียนให้สาธารณชนทราบ	4

เหตุผลที่ผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาบางคนไม่ได้ปฏิบัติตามนโยบาย เนื่องจากผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาใช้แนวทางการปฏิบัติเดิมที่ทำเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว และเข้าใจว่าโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง ส่วนการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนทราบ มักทำในลักษณะจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์

4. วิธีรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นป.1

การวิจัยเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป. 1 มีการวิเคราะห์จำนวนรับสมัคร เกณฑ์การรับ จำนวนรอบที่รับสมัคร วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก องค์ประกอบที่ใช้ในการคัดเลือก ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับนักเรียน และการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียนระหว่างปีการศึกษา 2546 และ 2547 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

4.1 การรับนักเรียนของโรงเรียนโดยทั่วไปพบว่า จำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนรับ ไม่ว่าจะเป็นการรับนักเรียนปกติ กลุ่มสวัสดิการ กลุ่มบุตรศิษย์เก่า กลุ่มที่มีพี่น้องเรียนอยู่ในปัจจุบัน ยกเว้น ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีจำนวนผู้สมัครมากกว่าจำนวนรับ ในกลุ่มนักเรียนปกติ

4.2 โรงเรียนประมาณร้อยละ 31 มีการใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากการนับอายุครบ 7 ปี และการจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ส่วนโรงเรียนที่ใช้เกณฑ์รับเฉพาะนักเรียนที่อายุครบ 7 ปีเท่านั้นมีเพียงร้อยละ 12 และที่ใช้เกณฑ์ทั้ง 3 ข้อ คือ คือมีอายุครบ 7 ปี จบชั้นปฐมวัย และอยู่ในเขตพื้นที่มีร้อยละ 29

4.3 โรงเรียนประมาณร้อยละ 80 รับสมัครนักเรียนเพียงรอบเดียว

4.4 วิธีคัดเลือกที่โรงเรียนใช้ในการคัดเลือกพบว่า มีโรงเรียนประมาณร้อยละ 88 รับนักเรียนทุกคน ร้อยละ 9 มีการสอบ ทั้งนี้โรงเรียนกลุ่มเสี่ยงใช้วิธีการสอบมากกว่ากลุ่มปกติ

4.5 องค์ประกอบที่ใช้ในการคัดเลือกพบว่า โดยโรงเรียนในกลุ่มปกติให้น้ำหนักสูงสุดกับการทดสอบความพร้อม (33%) เนื้อหาวิชาการ (23%) และสัมภาษณ์เด็กและผู้ปกครองมีน้ำหนักใกล้เคียงกัน (16%) ในขณะที่โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงให้น้ำหนักกับการสอบเนื้อหาวิชาการ (28%) การทดสอบความพร้อม (27%) และการสัมภาษณ์เด็ก (21%) สำหรับการคัดเลือกโดยใช้วิธีอื่นพบว่าโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีการทดสอบโดยใช้กิจกรรมฐานอยู่ระหว่าง 5%-7% การพิจารณาข้อมูลจากผลงาน พัฒนาการในชั้นปฐมวัยอยู่ในช่วง 2%-5%

4.5.1 องค์ประกอบด้านวิชาการ ให้น้ำหนักกับการสอบ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย มากที่สุด

4.5.2 องค์ประกอบด้านความพร้อม เน้นการวัดความพร้อมของร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ส่วนความพร้อมทางสังคมมีน้ำหนักน้อยที่สุด

4.5.3 การทำกิจกรรมฐาน กลุ่มเสี่ยงเน้นการวัดความพร้อมทางสติปัญญา และร่างกายในอัตราส่วน 7:3 กลุ่มปกติให้ความสำคัญกับความพร้อมทางศิลปะ:สติปัญญา: ร่างกาย เท่ากับ 4:2:4

4.5.4 การสัมภาษณ์เด็ก ให้น้ำหนักกับความฉลาดทางอารมณ์ การแก้ปัญหา ข้อมูลส่วนบุคคล ในอัตราส่วนเท่ากับ 4:2:4 ในกลุ่มปกติ และเท่ากับ 2:5:3 ในกลุ่มเสี่ยง

4.5.5 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เน้นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนจากพ่อแม่ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โดยมีน้ำหนักใกล้เคียงกัน

4.5.6 ข้อมูลอดีตของนักเรียน ให้ความสำคัญกับผลการเรียน พัฒนาการ ผลงาน โดยมีน้ำหนักใกล้เคียงกัน

4.6 ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเป็นผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาจะมีบทบาทน้อยกว่าโรงเรียนกลุ่มปกติ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (เทศบาล) กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจผลการรับนักเรียนมากกว่าสังกัดอื่น ในกรณีที่มีการรับนักเรียนเพิ่ม เมื่อพิจารณาตามสังกัด พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและโรงเรียนสาธิต อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหาร ในขณะที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

4.7 สำหรับการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการรับนักเรียนได้ข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

4.7.1 การรับนักเรียนในปีการศึกษา 2546 และ 2547 ส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในวิธีการคัดเลือก โรงเรียนที่ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเดิมมีร้อยละ 81.90

4.7.2 โรงเรียนที่มีการเปลี่ยนวิธีคัดเลือกมีประมาณร้อยละ 18.10 ในจำนวนนี้เป็นการเปลี่ยนจากการรับนักเรียนโดยไม่มีการคัดเลือกเป็นการจัดสอบ ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมากที่สุด และเมื่อจำแนกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ในกลุ่มปกติส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงจากการจับฉลากเป็นการรับโดยไม่มีการคัดเลือก และในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงมีการเปลี่ยนแปลงจากการไม่มีการคัดเลือกเป็นการจัดสอบ

5. คุณภาพของผู้เรียนตามความคิดเห็นของครู

5.1 คุณภาพของผู้เรียนก่อนเรียนปีการศึกษา 2546 ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 ทั้งในภาพรวมและแยกสังกัด ยกเว้นความพร้อมทางวิชาการและทักษะในการสื่อสารที่นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ครูเห็นว่าสัดส่วนของผู้เรียนที่มีคุณภาพมีจำนวนลดลงมากกว่าในโรงเรียนกลุ่มปกติ

5.2 คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 ทั้งในภาพรวมและแยกสังกัด ยกเว้นความพร้อมทางสังคมที่นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มปกติมีสัดส่วนลดลงมากกว่าโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง

6. ความพึงพอใจต่อนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

6.1 ผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดโรงเรียนสาธิต และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตลอดจนโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงเห็นว่านโยบายยังไม่ชัดเจน บางเรื่องยังไม่สามารถปฏิบัติได้ โดยเฉพาะการยกเลิกการสอบคัดเลือก เนื่องจากมีผู้สมัครมาก และในสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับชั้นเรียนขนาด 30-40 คน ยังจำเป็นต้องการผู้เรียนที่มีความพร้อมและมีคุณสมบัติที่สามารถสนองต่อนโยบายการจัดการศึกษาและเป้าหมายของโรงเรียนในทิศทางเดียวกัน การคัดเลือกโดยการจับฉลากสำหรับโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงอาจไม่เหมาะสม โดยผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มเสี่ยงเห็นว่าเป็นการคัดนักเรียนเข้าเรียนโดยอาศัยสิ่งซึ่งไม่สามารถอธิบายได้ด้วยหลักการวัดผล แม้ว่าจะอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของโอกาสที่เท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษา

6.2 ผู้ปกครองเห็นว่าจำนวนนักเรียนที่รับมีเพียงพอ เกณฑ์ที่โรงเรียนใช้ในการคัดเลือกนักเรียนที่ต้องการเข้าเรียน และจำนวนรอบและช่วงเวลาในการคัดเลือกเหมาะสม และต้องการให้โรงเรียนรับเด็กทุกคน

สำหรับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปัจจุบัน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับปานกลางถึงมาก

7. ปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

7.1 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ได้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ การที่มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงครบทุกรูปแบบทั้ง วิทยุ โทรทัศน์ท้องถิ่น และอินเทอร์เน็ต การประชุมชี้แจงระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้โรงเรียนทราบ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และการได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

7.2 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้หน่วยงานระดับกรมประสบความสำเร็จในการดำเนินตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ได้แก่ การวางแผนเชิงรุก การดำเนินงานได้อย่างอิสระ การดำเนินงานตามแนวปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการมีโรงเรียนให้เลือกมากมาย

7.3 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การรับเด็กในปริมาณที่พอเหมาะกับขนาดของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์การรับสมัครและนโยบาย/การดำเนินการของโรงเรียนให้ทราบล่วงหน้า การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร โรงเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน และการกำหนดนโยบาย แผน ระเบียบ วิธีการรับสมัครที่เหมาะสมชัดเจนพร้อมรายงานให้ต้นสังกัดทราบ

7.4 ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน 4 อันดับแรก ได้แก่ การที่ต้องรับเด็กพิเศษเข้าเรียนรวมก่อให้เกิดความยุ่งยากในการพัฒนาเด็กเนื่องจากบุคลากรไม่มีความพร้อม รองลงมา ได้แก่ การคัดเลือกเด็กโดยนัยอายุยังไม่มีเกณฑ์ที่แน่ชัดทำให้ปฏิบัติได้ยาก เช่นกรณีเด็กอายุครบเกณฑ์ แต่ขาดความพร้อมยังมีอยู่มาก และพื้นฐานเด็กไม่เท่ากัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเขตพื้นที่บริการไม่ชัดเจน

7.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร 3 อันดับแรกได้แก่

7.5.1 ควรให้เด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์ได้เข้าเรียนทุกคน โดยรับเด็กในเขตพื้นที่บริการก่อน

7.5.2 ควรแยกเด็กพิเศษให้เรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมของบุคลากร โดยมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อรับผิดชอบและส่งเสริมอย่างเต็มที่

7.5.3 ควรมีการกำหนดอัตราส่วนการรับนักเรียนระหว่างโรงเรียนของรัฐและเอกชนอย่างชัดเจน เพื่อให้โรงเรียนเอกชนสามารถประกอบการและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้นำไปสู่การกำหนดข้อเสนอแนะ ซึ่งแยกออกเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 แนวปฏิบัติของนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่หน่วยงานแต่ละระดับและแต่ละสังกัด ยังไม่ชัดเจนในบางประเด็น เช่น ประเด็นเกี่ยวกับการนับอายุเด็กครบ 7 ปี การสอบคัดเลือกโดยวัดความพร้อม ผู้รับผิดชอบจึงควรมีการทบทวนและปรับปรุงนโยบายให้มีความชัดเจนโดยไม่ต้องอาศัยการตีความ เพื่อให้โรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงสามารถนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้ ต้องยอมรับว่าตราบดที่มาตรฐานของโรงเรียนยังไม่เท่ากัน ก็ยังจำเป็นต้องมีโรงเรียนที่เรียกว่ากลุ่มเสี่ยงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองกลุ่มหนึ่งต้องการให้บุตรได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุด ทำให้อัตราการแข่งขันสูง ประกอบกับโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีแนวทางการจัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ และมีค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาค่อนข้างสูง โรงเรียนประเภทนี้จึงมีกลุ่มเป้าหมาย (ลูกค้า) ที่มีลักษณะเฉพาะเช่นกัน การกำหนดนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป. 1 จึงควรกำหนดนโยบายที่เป็นหลักการกว้าง มีลักษณะที่ยืดหยุ่นที่สามารถปรับให้สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงได้ และไม่ควรถูกกำหนดให้โรงเรียนทุกประเภทต้องถือปฏิบัติตามนโยบายครบถ้วนทุกประเด็น เนื่องจากอาจมีความแตกต่างในแนวทางการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น แต่ทั้งนี้ต้องกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนว่าต้องไม่ขัดแย้งกับหลักการพัฒนาเด็ก

1.2 ผลการวิจัยนี้พบว่าการวางแผนประสานกับทุกฝ่ายในเรื่องการรับนักเรียนเข้าชั้นป.1 ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ในบางโรงเรียน เป็นประเด็นที่หลายโรงเรียนยังไม่ได้ให้ความสำคัญหรือนำไปปฏิบัติ หน่วยงานระดับนโยบายจึงควรมีการกำกับติดตามให้โรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนของรัฐ มีระบบการส่งต่อนักเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา และแต่ละสังกัด และควรมีการจัดทำแผนการรับนักเรียน การแบ่งเขตพื้นที่การรับนักเรียนร่วมกันระหว่างโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน เพื่อมิให้เป็นการปิดกั้นโอกาสการจัดการศึกษาโดยภาคเอกชน

1.3 การที่ผู้ปกครองบางกลุ่มที่ทัศนคติที่ไม่ถูกต้องในการพัฒนาเด็ก ต้องการเร่งให้บุตรหลานมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการ มีการกวัดวิชาตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยมีได้คำนึงถึงความพร้อมหรือศักยภาพของนักเรียนตามวัย เป็นเรื่องที่ได้รับผิดชอบด้านการศึกษาควรมีมาตรการหรือแนวทางการสร้างความเข้าใจและหาวิธีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปกครองเหล่านั้น เพื่อมิให้มีผู้ปกครองกลุ่มนี้ขยายวงกว้างเพิ่มขึ้น อันจะเกิดผลเสียต่อคุณภาพของเด็กไทยในอนาคต

1.4 การพัฒนาเด็กเล็กในระดับปฐมวัย แม้จะไม่ถือว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่บังคับให้ทุกคนต้องเข้าเรียน แต่ต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองว่าเด็กต้องได้รับการพัฒนาให้เติบโตตามช่วงวัย เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเรียนต่อในระดับชั้นประถมศึกษา ในที่นี้ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจตรงกันทั้งในกลุ่มครูอาจารย์ระดับปฐมวัยและผู้ปกครองด้วยว่า การเตรียมความพร้อมในที่นี้หมายถึงการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามวัย ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเริ่มเรียนต่อทางวิชาการในระดับประถมศึกษา แต่มิใช่หมายถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ไปสอบแข่งขันเข้าเรียนชั้น ป. 1 ต้องเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของทั้งครอบครัว และโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาเด็ก

1.5 ต้องมีการประชุมหารือในกลุ่มนักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับแนวทางการประเมินความพร้อมของนักเรียนที่เหมาะสมตามวัย และมีเครื่องมือที่สามารถวัดแหว่ได้ตั้งแต่วัยเด็กเล็กได้จริง เพื่อเป็นข้อมูลให้พ่อแม่ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมกับบุตรหลานของตน การที่พ่อแม่บางกลุ่มมีความต้องการให้บุตรหลานของตน

ได้เข้าเรียนโรงเรียนที่เห็นว่าดีที่สุด อาจจะไม่เหมาะสมกับธรรมชาติหรือลักษณะของบุตรหลานของตนเองก็ได้ ต้องเข้าใจว่าโรงเรียนบางกลุ่มอาจเหมาะสมกับนักเรียนที่มีลักษณะเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น

1.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนประกาศแนวคิดปรัชญาที่ใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า และระบุเงื่อนไขหรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่โรงเรียนต้องการ และเป็นคุณสมบัติที่เห็นว่าจะทำให้เด็กสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนระดับประถมศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีความสุข เพื่อให้พ่อแม่ได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมกับบุตรของตน และเป็นข้อมูลในการเตรียมบุตรหลานตั้งแต่ชั้นปฐมวัย ทั้งนี้ต้องมีกลไกควบคุมมิให้นักเรียนถูกเร่งรัดการพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการโดยไม่เหมาะสมตามช่วงวัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ได้มีการติดตามคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้วิธีวัดตามการรับรู้ของครูในระดับชั้น ป. 1 เพื่อให้การวิจัยมีความหนักแน่นยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษาติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายฯ ต่อไปโดยใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริง (authentic assessment) สำหรับการวัดความสามารถ และพฤติกรรมของผู้เรียนที่ผ่านการคัดเลือกตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินความพร้อมของผู้เรียนในเด็กเล็ก โดยการระดมความคิดในกลุ่มนักวิชาการด้านการวัดผล ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็ก นักจิตวิทยา และควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดความพร้อมของนักเรียน เพื่อให้การปฏิบัติจริงเป็นไปตามหลักการวัดผลที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้การ คัดเลือก ควรเป็นเครื่องมือที่สามารถตัดแยกเด็กได้จริง และลดความได้เปรียบเสียเปรียบอันเนื่องมาจากการเรียนกวดวิชาหรือการเตรียมความพร้อมเพื่อมุ่งให้แข่งขันเข้าโรงเรียนได้ให้เหลือน้อยที่สุด

	หน้า
คำนำ	
คำนำคณะผู้วิจัย.....	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ข
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ต
บทที่	
1 บทนำ	1
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	6
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	13
กรอบความคิดของการวิจัย	16
3 วิธีดำเนินการวิจัย	17
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล : ความสอดคล้องของนโยบาย	24
สรุปนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1	24
ความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1	25
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล : การดำเนินการตามนโยบายและวิธีการรับนักเรียน	31
ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	31
ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร	44
การดำเนินการตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1	47
วิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1.....	62
6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล : ผลการดำเนินงานและความพึงพอใจต่อนโยบาย	89
ผลการดำเนินงาน.....	89
ความพึงพอใจต่อนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1	106
ปัจจัยที่มีส่วนเอื้อและปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียน ชั้น ป.1 ไปปฏิบัติ.....	112
7 บทสรุปและอภิปรายผล	119
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	135

□ สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนในระดับ ก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา.....	14
3.1	กรอบการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	18
3.2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับและใช้ในการศึกษา	18
4.1	ความสอดคล้องระหว่างนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่เป็น นโยบายทั่วไปกับนโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง)	25
4.2	ความสอดคล้องระหว่างนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ในปีการศึกษา 2546 และปีการศึกษา 2547	28
4.3	ความสอดคล้องระหว่างนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ในแต่ละสังกัด	29
5.1	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามภูมิภาคและลักษณะทั่วไป ของโรงเรียน	32
5.2	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง	34
5.3	จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามภูมิภาคและสภาพทั่วไปของโรงเรียน ที่สังกัด.....	36
5.4	จำนวนและร้อยละของครูจำแนกจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง.....	37
5.5	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป. 1 จำแนกตามภูมิภาค และสภาพโรงเรียนที่นักเรียนศึกษา	39
5.6	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง	40
5.7	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา	42
5.8	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารระดับกรม	43
5.9	ความหมายของ “ความสามารถทางวิชาการ” ตามความเข้าใจของผู้บริหาร	45
5.10	ความหมายของ “การใช้วิธีการที่หลากหลาย” ตามความเข้าใจของผู้บริหาร	45
5.11	การนับอายุอย่างเข้าปีที่ 7 ตามความเข้าใจของผู้บริหาร.....	46
5.12	การเลือกรับเด็กระหว่างเจ็ดปีบริบูรณ์กับเด็กที่จบการศึกษาชั้นปฐมวัยตามการ ปฏิบัติที่ผ่านมา	46
5.13	การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน	48
5.14	การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง	50
5.15	การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	52

ตารางที่	หน้า
5.16 การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนจำแนกตามความมีชื่อเสียงของโรงเรียน	55
5.17 การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา	58
5.18 การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้บริหารระดับกรม	61
5.19 ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนที่สมัครกับจำนวนรับในปีการศึกษา 2546 จำแนกตามลักษณะของนักเรียนและสังกัดของโรงเรียน	63
5.20 ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนที่สมัครกับจำนวนรับในปีการศึกษา 2546 จำแนกตามลักษณะของนักเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสียง	65
5.21 ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนที่สมัครกับจำนวนรับในปีการศึกษา 2547 จำแนกตามลักษณะของนักเรียนและสังกัดของโรงเรียน	66
5.22 ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนที่สมัครกับจำนวนรับในปีการศึกษา 2547 จำแนกตามลักษณะของนักเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสียง	68
5.23 เกณฑ์ในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน	70
5.24 เกณฑ์ในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสียง	70
5.25 ช่วงเวลาการเปิดรับรับสมัครนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามจำนวนรอบและสังกัดของโรงเรียน	73
5.26 ช่วงเวลาการเปิดรับรับสมัครนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามจำนวนรอบและกลุ่มปกติและกลุ่มเสียง	74
5.27 วิธีการคัดเลือกนักเรียนเข้าชั้นป.1 จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน	75
5.28 วิธีการคัดเลือกนักเรียนเข้าชั้นป.1 จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสียง	76
5.29 องค์กรประกอบที่ใช้ในการทดสอบ จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสียง	77
5.30 รายละเอียดของการจัดสอบและน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสียง	81
5.31 จำนวนนักเรียนตามวิธีการคัดเลือกของนักเรียนกลุ่มพิเศษจำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสียง	82
5.32 อำนาจการตัดสินผลการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามการประกาศผลจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน	83
5.33 อำนาจการตัดสินผลการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามการประกาศผล จำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสียง	84

ตารางที่	หน้า
5.34	อำนาจการตัดสินใจคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อมีการ รับนักเรียนเพิ่ม จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน.....85
5.35	อำนาจการตัดสินใจคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อมีการรับ นักเรียนเพิ่ม จำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง 86
5.36	ลักษณะการรับนักเรียนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำแนก ตามสังกัดโรงเรียน 87
5.37	ลักษณะการรับนักเรียนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำแนก กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง 88
6.1	ความแตกต่างของวิธีการรับนักเรียนจากปีการศึกษา 2545 จำแนกตามสังกัด 89
6.2	ความแตกต่างของวิธีการรับนักเรียนจากปีการศึกษา 2545 จำแนกตามกลุ่ม 90
6.3	คุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครูจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน 90
6.4	คุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครูจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง 94
6.5	คุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครูจำแนกตามสังกัดโรงเรียน 97
6.6	คุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครูจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง 101
6.7	ความพึงพอใจของผู้บริหารเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 1 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกตามสังกัดโรงเรียน..... 106
6.8	ความพึงพอใจของผู้บริหารเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง 106
6.9	ความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกตามสังกัดโรงเรียน107
6.10	ความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง 108
6.11	การดำเนินการก่อนเข้าเรียนชั้นป.1 ของผู้ปกครอง 109
6.12	ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการดำเนินการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ของโรงเรียน 111
6.13	ผลการดำเนินงานตามนโยบายตามความเห็นของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การ ศึกษา..... 113
6.14	ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เขตพื้นที่การศึกษาประสบความสำเร็จในการดำเนินตามนโยบาย การรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 114

ตารางที่	หน้า
6.15 ผลการดำเนินงานตามนโยบายตามความเห็นของผู้บริหารระดับกรม.....	115
6.16 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้หน่วยงานระดับกรมประสบความสำเร็จในการดำเนินตาม นโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1	115
6.17 ปัจจัยเอื้อที่ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้า เรียนชั้น ป.1	116
6.18 ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1	117
6.19 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ในระดับ โรงเรียน	118

□ สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบความคิดของการวิจัย	16
5.1 องค์ประกอบที่ใช้ในการทดสอบ จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง	78

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อสืบทอดตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งให้ได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาตามสภาพ ด้วยรูปแบบการศึกษาที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการและคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีความแตกต่างกันโดยธรรมชาติ (มาตรา 10)

ในส่วนของการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปีไว้ในหมวด 3 ระบบการศึกษา โดยให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก (มาตรา 17) ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยมีโอกาสได้รับการศึกษาภาคบังคับเป็นเวลาเก้าปี และต้องสอบได้ชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับการจัดสรรโอกาสในการศึกษาต่อ ได้มีบทบัญญัติไว้ในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา โดยกำหนดให้สถานศึกษาปรับวิธีการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา และให้สถานศึกษานำผลการประเมินผู้เรียนเกี่ยวกับความประพฤติ พฤติกรรม การร่วมกิจกรรม และการทดสอบมาประกอบการพิจารณารับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อ (มาตรา 26)

เป็นที่ทราบกันดีว่า ในการคัดเลือกเด็กปฐมวัยเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ป.1) สถานศึกษาบางแห่งยังให้ความสำคัญกับวิธีการสอบข้อเขียนหรือการสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการเป็นหลัก ทำให้สถานการณ์การสอบเข้าชั้นป.1ของเด็กปฐมวัยในปัจจุบันอยู่ในภาวะวิกฤต ส่งผลกระทบต่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงวัยแรกเริ่มของชีวิตที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทางสมองของเด็ก และโดยเฉพาะแนวทางการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยไม่สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งความเชื่อ ค่านิยม และความศรัทธาของพ่อแม่ผู้ปกครองต่อโรงเรียนที่มีชื่อเสียง

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 โดยให้สถานศึกษาของรัฐในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เปิดสอนชั้นประถมศึกษา รวมถึงหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามนโยบาย วิธีปฏิบัติ หรือวิธีการรับสมัครนักเรียนชั้น ป.1 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546 เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2546 โดยให้รับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ซึ่งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษา เข้าเรียนชั้น ป.1 ทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ให้ใช้วิธีการจับฉลากหรือวิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม เป็นต้น

เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังกล่าวข้างต้น และเพื่อ

ให้มีแนวคิดและแนวทางร่วมกันทั้งประเทศในการยกเลิกการคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ป.1 ด้วยการสอบข้อเขียน หรือ การสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเห็นสมควรให้มีการติดตามและประเมิน สถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนด แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตลอดจนเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงาน การสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องปรับกระบวนการจัดการศึกษาและ การพัฒนาที่เอื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด

คำถามวิจัย

1. นโยบาย และประกาศที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของหน่วยงานระดับต่างๆ มีความสอดคล้อง กันหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
2. ผู้บริหารมีความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 มากน้อยเพียงใด การดำเนิน งานการรับนักเรียนชั้น ป.1 ในระดับปฏิบัติ เป็นไปตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 หรือไม่ อย่างไร
3. การดำเนินงานการรับนักเรียนชั้น ป.1 ในระดับนโยบาย เป็นไปตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียน ชั้น ป.1 หรือไม่ อย่างไร
4. โรงเรียนแต่ละแห่งมีวิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 อย่างไร
5. นักเรียนชั้น ป.1 ที่รับเข้าเรียนในปีการศึกษา 2546 มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาหรือไม่ มาก น้อยเพียงใด
6. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับนโยบาย ได้แก่ ผู้รับผิดชอบระดับกระทรวง ระดับกรม และระดับเขตพื้นที่ การศึกษา และในระดับปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อการดำเนินนโยบาย และ วิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 มากน้อยเพียงใด
7. มีปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างในการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติ
8. มีความแตกต่างกันในการดำเนินงานการรับนักเรียนชั้น ป.1 ในเรื่องการดำเนินนโยบาย วิธีการรับ นักเรียน ผลการดำเนินงาน ความพึงพอใจ และปัจจัยที่เอื้อ รวมทั้งปัญหา/อุปสรรค ในโรงเรียนที่มีสังกัด ขนาด โรงเรียน และความมีชื่อเสียงของโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียน ชั้น ป.1 และเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่มีสังกัด ขนาดของโรงเรียน และความมีชื่อเสียงของโรงเรียนแตกต่างกัน โดย มีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป.1
2. เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร
3. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1
4. เพื่อศึกษาวิธีการรับนักเรียนชั้น ป. 1 หลังการใช้นโยบาย
5. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานในเรื่องคุณภาพของนักเรียนหลังการเปลี่ยนแปลงนโยบายการรับนักเรียน

6. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการดำเนินนโยบาย และวิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1
7. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 เป็นการพิจารณาจากนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 17 มกราคม 2546
2. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 เป็นการพิจารณาครอบคลุม 2 ระดับ คือ ระดับปฏิบัติ และระดับนโยบาย สำหรับในระดับปฏิบัติพิจารณาเป็น 2 ลักษณะ คือ พิจารณาภาพรวมทั้งประเทศ และพิจารณาเฉพาะโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง
3. การดำเนินงานการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของโรงเรียน แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - 3.1 กลุ่มนักเรียนปกติ
 - 3.2 กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางกฎหมาย
 - 3.3 กลุ่มนักเรียนที่รับเข้าด้วยกรณีพิเศษ ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ หรือด้อยโอกาส หรือนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - 4.1 กลุ่มตัวแปรอิสระ ได้แก่ สังเกต ขนาดของโรงเรียน ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน และประเภทของโรงเรียน
 - 4.2 กลุ่มตัวแปรตาม ได้แก่
 - 4.2.1 ความสอดคล้องของนโยบายและประกาศที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของหน่วยงานต่างๆ
 - 4.2.2 ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร
 - 4.2.3 การดำเนินนโยบาย ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การกำหนดแผนการรับนักเรียน การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนให้แก่ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน การรายงานผลการดำเนินงาน
 - 4.2.4 วิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 ประกอบด้วย เกณฑ์การรับสมัครนักเรียน ช่วงเวลาในการรับสมัคร จำนวนรอบในการคัดเลือก วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก เกณฑ์การพิจารณาการคัดเลือก และความต้องการเข้าเรียนกับความสามารถในการรับของโรงเรียน(สัดส่วนที่โรงเรียนรับได้)
 - 4.2.5 ผลการดำเนินงานในเรื่องคุณภาพของนักเรียนในด้านพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย ในลักษณะความพร้อมในเรื่องการคิดและกระบวนการ
 - 4.2.6 ความพึงพอใจในการดำเนินนโยบาย และวิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย ได้แก่ ผู้รับผิดชอบระดับกระทรวง ระดับกรม และระดับเขตพื้นที่การศึกษา และผู้เกี่ยวข้องในระดับปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

4.2.7 ปัจจัยที่เอื้อ และปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติในเรื่องการดำเนินนโยบาย และวิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 ได้แก่ นโยบายของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน งบประมาณ และการสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์

นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าชั้น ป.1 หมายถึง นโยบายที่ให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัด ยกเลิกการคัดเลือกโดยสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการเพื่อคัดเลือกเด็กเข้าเรียนชั้น ป.1

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย หมายถึง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการรับนักเรียนเข้าชั้น ป.1 ของโรงเรียนในกลุ่มนักเรียนปกติ กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย และกลุ่มนักเรียนที่รับเข้าด้วยกรณีพิเศษ โดยพิจารณาใน 7 ประเด็น คือ (1) ความสอดคล้องของนโยบายและประกาศที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้นป.1ของหน่วยงานต่างๆ (2) ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร (3) การดำเนินนโยบาย (4) วิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 (5) ผลการดำเนินงาน (6) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง และ (7) ปัจจัยที่มีส่วนเอื้อและปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติ

ความสอดคล้องของนโยบายและประกาศที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้นป.1 ของหน่วยงานต่างๆ หมายถึง การวิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหาของนโยบายและประกาศที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับชั้น ป.1

ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร หมายถึงการรับรู้ถึงความหมายและวิธีการปฏิบัติในการดำเนินนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้นป.1

การดำเนินนโยบายด้านการรับนักเรียนชั้น ป.1 หมายถึง การดำเนินการของผู้รับผิดชอบในระดับนโยบาย และในระดับปฏิบัติในเรื่องการกำหนดนโยบาย การกำหนดแผนการรับนักเรียน การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนให้แก่ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน และการรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งวัดจากการตอบแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มของผู้รับผิดชอบทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ

วิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 หมายถึง เกณฑ์การรับสมัครนักเรียนชั้น ป.1 ช่วงเวลาการรับสมัคร จำนวนรอบในการคัดเลือก วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก เกณฑ์การพิจารณาการคัดเลือก และความต้องการเข้าเรียนกับความสามารถในการรับของโรงเรียน ซึ่งพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มกับผู้บริหารโรงเรียน

ผลการดำเนินงาน หมายถึง คุณภาพของนักเรียนตามการรับรู้ของครูด้านพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย ซึ่งวัดลักษณะความพร้อมในเรื่องความคิดและกระบวนการ โดยแยกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) คุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้นป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 และ 2) คุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ความพึงพอใจต่อนโยบาย หมายถึง ระดับความรู้สึกชอบ/ไม่ชอบในการดำเนินนโยบาย และวิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งวัดจากการตอบแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ปัจจัยที่เอื้อ และปัญหา/อุปสรรค หมายถึง สิ่งที่สนับสนุน/ส่งเสริม และสิ่งที่ขัดขวางในการนำนโยบาย ว่าด้วยการรับนักเรียนชั้นป.1 ไปปฏิบัติในเรื่องการดำเนินนโยบาย และวิธีการรับนักเรียนชั้นป.1 ซึ่งได้แก่นโยบายของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน งบประมาณ และการสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง พิจารณาจากการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

กลุ่มเสี่ยง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนผู้สมัครเข้าเรียนชั้น ป.1 สูงกว่าจำนวนที่โรงเรียนสามารถรับได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ทราบสถานภาพการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นป.1 และปัจจัยที่เอื้อปัญหา/อุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการนำนโยบายการรับเด็กเข้าเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติ
2. ข้อมูลที่ได้ในข้อ1 จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการกำหนดวิธีการเพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 เป็นไปตามหลักการของการรับนักเรียนซึ่งสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่างแท้จริง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอเสนอเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และส่วนที่เป็นทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 การรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เอกสารที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีดังนี้

1. สาระบัญญัติเกี่ยวกับการรับนักเรียนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุถึงการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและโอกาสของประชาชนในการเข้ารับการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน 12 ปี ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดนโยบายการรับนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540)

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 53 เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับการคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 55 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การสนับสนุนการวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาระบบครูและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

จะเห็นได้ว่า สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการให้โอกาสและสิทธิแก่ทุกคน ทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน คนยากจน ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้ทุกคนมีความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาทั้งจากรัฐและเอกชน

2. สารบัญญัตินี้เกี่ยวกับการรับนักเรียนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

สาระสำคัญในรัฐธรรมนูญมาตรา 81 เกี่ยวกับการรับนักเรียนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ใช้เป็นหลักในการปฏิรูปการศึกษาในส่วนที่เป็นความมุ่งหมาย หลักการของการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษาและเทคโนโลยี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่ 16 เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 26 กำหนดให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาส การเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย

จะเห็นได้ว่า สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการนำเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในเรื่องของการจัดการศึกษา มากำหนดเป็นแนวทางเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และจากแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ มีการนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546 ที่มุ่งเน้นให้นักเรียน นักศึกษามีความเสมอภาคในด้านสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการศึกษาทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน เต็มตามศักยภาพ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน

3. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546

ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ (1) หลักการ (2) นโยบาย (3) วิธีการในการดำเนินการรับนักเรียนนักศึกษาแต่ละระดับ ได้แก่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยชั้นปฐมวัย (กลุ่มวัยเรียน3-5ปี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนที่จัดการเรียนรวม โรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 (ปวส.) และสถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน และระดับอุดมศึกษา และ (4) ผู้รับผิดชอบการดำเนินการในระดับ กระทรวง กรม จังหวัด และ สหวิทยาเขต/สถาบันการอาชีวศึกษา/สถานศึกษา

สำหรับสาระสำคัญในประกาศฉบับนี้ที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีดังต่อไปนี้

(1) หลักการ

เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ทุกคนมีความเสมอภาคในด้านสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการศึกษาทุกระดับ ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา เต็มตามศักยภาพ ความสนใจ และความถนัด สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นโยบายรัฐบาลและความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะการรับนักเรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องจัดเพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงทุกคน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2546 ไว้ดังนี้

(2) นโยบาย

2.1 ให้นักเรียน นักศึกษา ได้รับความเป็นธรรม ความเสมอภาค ด้วยกระบวนการการรับนักเรียน นักศึกษา ที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

2.2 ให้นักเรียนมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2.3 ให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

2.4 ให้นักเรียน นักศึกษา มีโอกาสเข้ารับการศึกษตามศักยภาพ ความพร้อม ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

2.5 สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะ ให้ดำเนินการรับนักเรียน นักศึกษา ตามวัตถุประสงค์นั้น

2.6 ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษามีส่วนร่วมในการรับนักเรียน

2.7 ส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ในการรับนักเรียน นักศึกษา ทุกระดับ ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อสถานศึกษาเอกชนหรือสถานศึกษาของหน่วยงานอื่นด้วย

2.8 ให้ผู้ที่มีอายุพ้นวัยเรียนและผู้ที่ยังอยู่นอกระบบโรงเรียนที่ประสงค์จะเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีโอกาสเข้ารับการศึกษที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการในสถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

2.9 ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการรับนักเรียนนักศึกษาจังหวัด ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานอื่น และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดูแลการรับนักเรียน นักศึกษาภายในจังหวัด และในกรุงเทพมหานครให้กระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งคณะกรรมการรับนักเรียน นักศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้แทนกรมที่มีสถานศึกษา และบุคคลที่

เกี่ยวข้อง ดูแลการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการภายในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และให้คณะกรรมการรับนักเรียน นักศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานครประสานงานกับสถานศึกษาหรือสหวิทยาเขตเพื่อจัดหาที่เรียนสำหรับนักเรียนที่ยังไม่มีที่เรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนโรงเรียนใกล้บ้าน

2.10 การรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546

(3) วิธีการ

ในส่วนของวิธีการในการดำเนินการรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กำหนดให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการรับนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2546 ดังนี้

ส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับ ได้รับการศึกษาในชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคน โดย

3.1 ให้สถานศึกษาของรัฐในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนชั้นประถมศึกษา รับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ซึ่งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษาเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลากหรือวิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม

การนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้นับตามปีปฏิทิน หากเด็กอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ใด ให้นำว่าเด็กมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดในปีนั้น ตามกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545

ทั้งนี้ ให้สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความพร้อมในการเข้าเรียนได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพด้วย หากสถานศึกษามีผู้สมัครเข้าเรียนจำนวนมากไม่อาจรับเด็กเข้าเรียนได้หมดทุกคนก็อาจจำเป็นต้องรับเด็กที่มีอายุครบเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อน

3.2 สถานศึกษาที่มีเด็กมาสมัครเข้าเรียนเกินจำนวนที่จะรับได้ ให้ใช้วิธีจับฉลาก และประสานกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้เด็กได้เข้าเรียนทุกคน

3.3 สำหรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้สถานศึกษารับเข้าเรียนและให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535

3.4 ให้สถานศึกษาให้ความสำคัญในการรับเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น

(4) ผู้รับผิดชอบ

4.1 ระดับกระทรวง

4.1.1 กำหนดนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติหลักของหน่วยงานในสังกัด

4.1.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการรับนักเรียน นักศึกษาที่กรมเสนอ

4.1.3 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ให้ผู้ปฏิบัติและสาธารณชนทราบอย่างกว้างขวาง

4.1.4 กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานต่อสาธารณชน

4.1.5 ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบในการกำกับ ดูแลและติดตามประเมินผลการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับการศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรายงานให้กระทรวงศึกษาธิการทราบ และให้สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา ติดตามการดำเนินงานการรับนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษาในเขตการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด

4.2 ระดับกรม

4.2.1 กำหนดแผน หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ และอำนวยความสะดวกให้การรับนักเรียน นักศึกษา ในสังกัดเป็นไปตามนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.2.2 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียน นักศึกษา ให้แก่ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนทราบอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

4.2.3 กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามแผนการรับนักเรียน นักศึกษาที่กำหนด

4.2.4 รายงานผลการดำเนินงานให้กระทรวงศึกษาธิการทราบตามระยะเวลาที่กำหนด

4.3 ระดับจังหวัด

4.3.1 ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษาจังหวัดจัดทำแผนการรับนักเรียน นักศึกษา ภายในจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการรับนักเรียน นักศึกษา ต่อสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด

4.3.2 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียน นักศึกษา ให้แก่ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนทราบอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

4.4 ระดับสภวิทยาเขต/สถาบันการอาชีวศึกษา/สถานศึกษา

4.4.1 ให้สภวิทยาเขต/สถาบันการอาชีวศึกษา กำหนดการรับแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาภายในสภวิทยาเขต/สถาบันการอาชีวศึกษา แจ้งให้ต้นสังกัดทราบ

4.4.2 ให้สถานศึกษาดำเนินการรับนักเรียน นักศึกษา ให้เป็นไปตามที่กรมต้นสังกัดกำหนด

4.4.3 สภวิทยาเขต/สถาบันการอาชีวศึกษา/สถานศึกษา จัดหาที่เรียนให้นักเรียนที่ประสงค์จะเข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้าเรียนทุกคน

4.4.4 ให้สถานศึกษาในส่วนกลางรายงานข้อมูลการรับนักเรียน นักศึกษา แก่กรมต้นสังกัด และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อรายงานต่อกระทรวงศึกษาธิการ

4.4.5 ให้สถานศึกษาในส่วนภูมิภาครายงานข้อมูลการรับนักเรียน นักศึกษา ให้ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษาจังหวัดตามระยะเวลาที่กำหนด

จากการศึกษานโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546 โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นโยบายและวิธีการที่กำหนดขึ้นเป็นไปเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นโยบายรัฐบาล และความต้องการของประชาชน โดยคำนึงถึงความเสมอภาคของนักเรียนในด้านลัทธิ และโอกาสที่จะได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ ความสนใจ และความถนัด มีการกำหนดวิธีการรับเด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจำแนกกลุ่มเด็กเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มนักเรียนปกติ กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย และกลุ่มนักเรียนที่รับเข้าด้วยกรณีพิเศษ ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือด้อยโอกาส หรือนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีวิธีการรับเด็กแตกต่างกัน กล่าวคือ

1. กลุ่มนักเรียนปกติ คือนักเรียนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ซึ่งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษาทุกคนสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่ต้องมีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ แต่ถ้ามีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลาก หรือวิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม
2. กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535
3. กลุ่มนักเรียนที่รับเข้าด้วยกรณีพิเศษ ให้มีการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมตามประเภทของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียน

1) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

บาทหลวงวิวัฒน์ แพร่ลิริ และคณะ (มปป.) ได้ศึกษาวิธีการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและวิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของต่างประเทศ และของไทย และเพื่อศึกษาหารูปแบบวิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 26 วรรค 2 และหลักการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนที่มีการรับนักเรียนเข้าใหม่ชั้น ป.1 จำนวน 4 กลุ่ม คือ โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยและสถาบันราชภัฏ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตพื้นที่ 5 เขต คือ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เก็บข้อมูลโดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับสมัครและคัดเลือกนักเรียนใหม่ในต่างประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร และสิงคโปร์ และในประเทศไทย สสำรวจความคิดเห็นกับบุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในกระบวนการรับนักเรียนชั้น ป. 1 โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการรับนักเรียนของโรงเรียนแต่ละแห่งจำนวน 54 คน และสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา 25 คน ครู 48 คน และผู้ปกครอง 56 คน

ผลการวิจัยพบว่า

- (1) ปัจจุบันกระบวนการรับเด็กเข้าเรียนของสถานศึกษาไทยมีความแตกต่างกันสูงมาก ระหว่างสถานศึกษาของรัฐกับสถานศึกษาของเอกชน และสถานศึกษาสาธิตของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง

(2) วิธีการรับนักเรียนและคัดเลือกเด็กไม่มีรูปแบบวิธีการที่ชัดเจน เทียบตรง และเป็นธรรมตามหลักการจัดการศึกษา มีการใช้แบบทดสอบความสามารถเป็นส่วนมาก ผสมกับแบบวัดความถนัด แต่เป็นธรรมตามหลักการความเสมอภาคที่ใช้รูปแบบ วิธีการแบบเดียวกันที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ดำเนินการด้วยกระบวนการแบบเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะรัฐไม่มีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเด็กเข้าเรียน มีแต่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการส่งเด็กเข้าโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2525 เท่านั้น ผลการวิจัยยังพบว่า วิธีการที่ใช้แตกต่างกันตามลักษณะของสถานศึกษา คือ (1) สถานศึกษาที่เป็นที่นิยมน้อย ไม่มีวิธีการคัดเลือกเด็กรับเด็กที่มีอายุครบเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด และอยู่ในพื้นที่บริการของสถานศึกษา (2) สถานศึกษา ที่เป็นที่นิยมนปานกลาง กำหนดเกณฑ์และวิธีการรับเด็กโดยใช้แบบวัดความถนัด หรือแบบทดสอบความสามารถทางวิชาการ ด้วยการสอบข้อเขียนและทำแบบทดสอบตามที่กำหนด หรือใช้แบบวัดทั้งสองแบบ ตัดสินรับเด็กเข้าเรียนด้วยผลคะแนนสอบที่ได้เป็นเกณฑ์ และ (3) สถานศึกษาที่เป็นที่นิยมมาก ใช้วิธีการรับเด็กโดยการสอบเข้า หรือใช้แบบทดสอบความสามารถทางวิชาการ แบบวัดความถนัด เซาว์นปัญญา และทักษะพื้นฐาน หรือใช้ทั้งสองแบบเหมือนกระบวนการสอบเข้ามหาวิทยาลัยคือสอบพร้อมกันหมดทุกคนด้วยการสอบข้อเขียน วัดความพร้อม ทางการเรียนรู้ในทักษะวิชาต่างๆ ที่ต้องเรียนในชั้น ป.1

นอกจากนี้ ผลการวิจัยได้สรุปรูปแบบ และวิธีการรับเด็กเข้าเรียนของสถานศึกษาว่ามีความแตกต่างในด้านการกำหนดระเบียบการรับสมัครนักเรียน การประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลารับสมัครและจำหน่ายใบสมัคร วิธีการคัดเลือก/เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก การพิจารณาตัดสินและผู้รับผิดชอบ/คณะกรรมการ ผลที่ตามมา/กระทบ

2) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนในระดับชั้นอื่น

กรมสามัญศึกษา (2546) ได้ศึกษาแนวทางการรับนักเรียน ปีการศึกษา 2546 ของกรมสามัญศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2545 และแนวทางการรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2546 โดยศึกษาจากเอกสาร และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในโรงเรียน และกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในระดับชั้น ป. 6 และ ม. 3 ได้แก่ กลุ่มนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และประชาชน ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมในปีการศึกษา 2545 กรมสามัญศึกษา รับนักเรียนชั้น ม. 1 ได้ร้อยละ 94.62 ของแผน และ ชั้น ม. 4 ได้ร้อยละ 76.91 ของแผน และมีการกำหนดนโยบายรับนักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งปกติ พิการ ด้อยโอกาส และความสามารถพิเศษ ทุกคนเข้าเรียนอย่างทั่วถึง ด้วยหลักการและวิธีการที่เสมอภาค เป็นธรรม โปร่งใส นักเรียนมีโอกาสได้เรียนใกล้บ้าน มีการใช้ผลการเรียนประกอบการพิจารณา นอกจากนี้ยังเน้นหลักการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจมากขึ้น

การรับนักเรียนชั้น ม. 1 มีรูปแบบผสมผสานกันหลายวิธี มีการกำหนดเขตพื้นที่บริการและกำหนดสัดส่วนให้รับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของแผน บางโรงเรียนรับทั้งร้อยละ 100 ของแผน ก็ได้ หากนักเรียนในพื้นที่บริการมาสมัครมากเกินไปกว่าจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีจับฉลาก สัดส่วนที่เหลืออีกไม่เกิน ร้อยละ 30 ให้รับจากการสอบคัดเลือกนักเรียนทั่วไปโดยใช้แบบทดสอบกลาง รวมทั้งคัดเลือกจากผู้อุปการะคุณ/ข้อตกลงพิเศษ และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งทางโรงเรียนกำหนดสัดส่วนการรับในรายละเอียดเอง หากนักเรียนยังหาที่เรียนไม่ได้ จะช่วยหาที่เรียนให้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการกระจุกตัวสมัครเข้าเรียนในโรงเรียน ที่ได้รับความนิยมสูง

การรับนักเรียนชั้น ม. 4 มีลักษณะผสมผสานเช่น ม. 1 โรงเรียนที่เปิดสอนทั้งระดับ ม. ต้น และ

ม. ปลาย รับนักเรียน ม. 3 ของตนเองที่ประสงค์จะเรียนทั้งหมด และเอื้ออำนวยให้นักเรียนจากโรงเรียนอื่นเข้าเรียนด้วยสัดส่วนและวิธีการที่เหมาะสมและเป็นธรรม สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะ ม. ปลาย กำหนดให้สอบคัดเลือกโดยใช้แบบทดสอบของโรงเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของแผน และที่เหลืออีกไม่เกินร้อยละ 10 ของแผนให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และจากผู้อุปการะคุณ/เงื่อนไขพิเศษ ไม่เกินร้อยละ 10 และโควตาไม่เกินร้อยละ 20 สำหรับนักเรียนที่ยังไม่มีที่เรียน ให้โรงเรียนและสหวิทยาเขตหาที่เรียนให้ ส่วนโรงเรียนที่ตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์พิเศษ มีรูปแบบการรับนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของการตั้งโรงเรียนนั้นๆ

จากผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า วิธีการรับนักเรียนเข้าระดับเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีการปรับเปลี่ยนเป็นการรับโดยการกำหนดโควตาสำหรับนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่บริการมากขึ้น โดยพยายามลดการแข่งขันให้เหลือน้อยลง ในขณะที่การรับในระดับประถมศึกษา (ป. 1) โรงเรียนที่มีชื่อเสียงปานกลางหรือมีชื่อเสียงมาก ยังคงเน้นการสอบคัดเลือกโดยการวัดความสามารถทางวิชาการ ความถนัด เชาวนปัญญา ด้วยข้อสอบข้อเขียนเป็นหลัก

ตอนที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ในประเทศไทย ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีและหลักการของต่างประเทศ ได้แก่ แนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo-Humanist) แบบวอลดอร์ฟ (Waldorf) แบบมอนเตสซอรี (Montessori) แบบหลักสูตรไฮ/สโคป (High/Scope Curriculum) แบบเรกจิโอเอมิเลีย (Reggio Emilia) แบบโครงการ (The Project Approach) แบบการสอนภาษาโดยองค์รวม (The Whole Language Approach) ซึ่งต่อมาทีศนา แชมมณี และคณะ (2542) ได้ดำเนินการศึกษาและผสมผสานองค์ความรู้ตามหลักสากลและภูมิปัญญา วิถีชีวิตและระบบคุณค่าของสังคมไทย เพื่อพัฒนาเป็นหลักการและรูปแบบในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย โดยผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

ผลการพัฒนาหลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทำให้ได้หลักการพัฒนา ซึ่งเป็นการบูรณาการข้อมูล 4 ด้าน คือ หลักการทางพระพุทธศาสนา ทางวัฒนธรรมไทย ทางการศึกษาปฐมวัย และข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ ปัญหา และแนวโน้มของสังคมไทยและเด็กไทย มีทั้งสิ้น 4 หมวดได้แก่ หลักการทั่วไปในการพัฒนาเด็ก หลักการในการเตรียมครอบครัวเด็ก หลักการในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และหลักการในการพัฒนาผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก และทำให้ได้รูปแบบการพัฒนา ซึ่งมี 2 รูปแบบคือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูโดยครอบครัว ซึ่งเป็นรูปแบบที่พัฒนาเด็กวัย 0 - 3 ปีผ่านทางการพัฒนาพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก และรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนาเด็กวัย 3 - 6 ปีผ่านทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก และจากผลการทดลองนำร่องการใช้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พบว่า หลักการที่ใช้มีความเหมาะสม รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูสามารถเอื้ออำนวยให้คนในชุมชนสามารถช่วยกันพัฒนาพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้ดี และรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมเช่นกัน สามารถช่วยให้ผู้ดูแลเด็กจัดการศึกษาให้แก่เด็กดีขึ้น

ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย เน้นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามวัย การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับประถมศึกษาจึงควรพิจารณาบนฐานของการพัฒนาเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

2. มาตรฐานการศึกษาของเด็กปฐมวัย

เมื่อพิจารณามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานหรือสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในด้านผู้เรียนรอบแรกในระดับก่อนประถมศึกษาไว้ 7 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้ และในระดับประถมศึกษาไว้ 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียดในแต่ละระดับสรุปได้ดังตารางที่ 2.1 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546 : 92-94, 99-101)

ตารางที่ 2.1 มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา

ระดับก่อนประถมศึกษา	ระดับประถมศึกษา
มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามข้อตกลงร่วมกัน	1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบ
2. มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย	2. ซื่อสัตย์ สุจริต
3. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	3. มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวม
4. ประหยัด รู้จักใช้และรักษาทรัพยากร	4. ประหยัด
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเบื้องต้น	มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์
1. ทักษะในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก	1. มีความสามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบ และมีความคิดรวบยอด
2. ทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5	2. มีความสามารถในการประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล
3. ทักษะในการสื่อสาร	3. มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์ และกำหนดเป้าหมายได้
4. ทักษะในการสังเกตและสำรวจ	
5. สามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ	

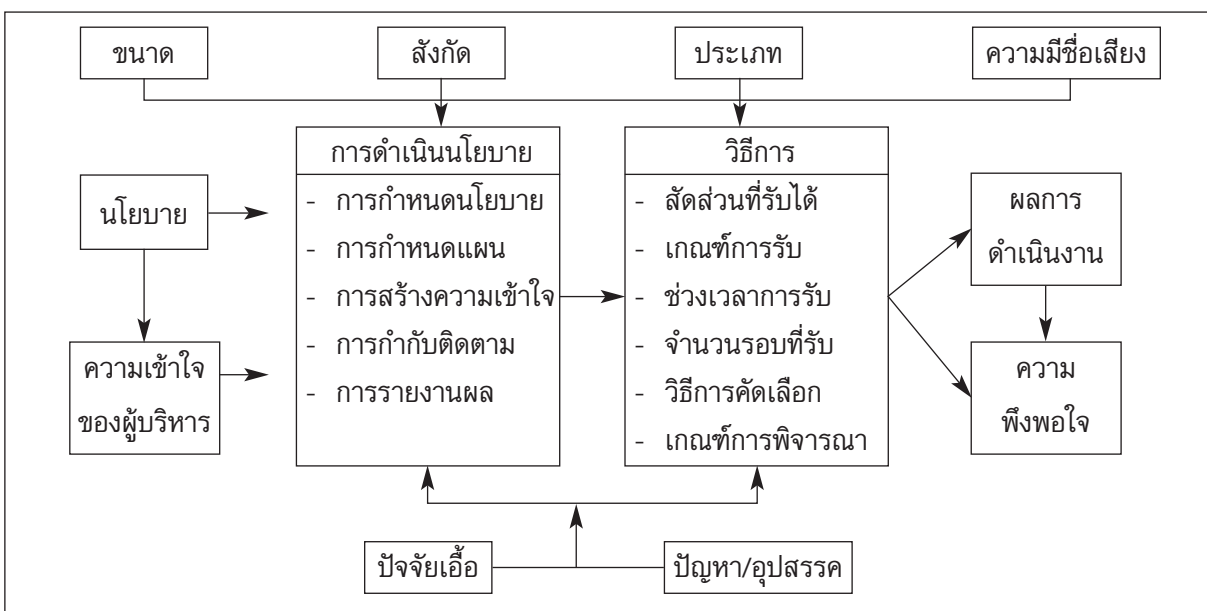
ระดับก่อนประถมศึกษา	ระดับประถมศึกษา
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
1. มีความคิดรวบยอด	1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีวศึกษา)
2. แก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย	2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร
3. มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	
4. มีทักษะในเรื่องมิติสัมพันธ์และการกะประมาณ	
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนรักการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้	มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
1. รักการเรียนรู้	1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ
2. มีทักษะในการแสวงหาความรู้	2. รักการอ่าน
	3. สรุปประเด็นจากการเรียนรู้ได้
มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
1. กระตือรือร้นในการทำงาน	1. สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอน
2. ทำงานจนสำเร็จ และภูมิใจในผลงาน	2. ขยัน อดทน และละเอียดรอบคอบในการทำงาน
3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	3. สามารถทำงานเป็นทีมได้
	4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี	มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
1. มีสุขภาพกายที่ดี	1. มีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีสุขภาพจิตที่ดี	2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. มีสุขนิสัยที่ดี	3. ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
	4. รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ
	5. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา

ระดับก่อนประถมศึกษา	ระดับประถมศึกษา
มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา
1. มีความชื่นชมด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	1. มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
2. สามารถแสดงออกตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ	

ดังนั้น ในการคัดเลือกเด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงควรพิจารณาผลการดำเนินงานในด้านคุณภาพของนักเรียนว่า สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถคัดเลือกนักเรียนโดยพิจารณาความสามารถของเด็กตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนในระดับก่อนประถมศึกษาที่กำหนดไว้ 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้เป็นหลัก และสามารถพัฒนานักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนในระดับประถมศึกษาที่กำหนดไว้ 7 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้ ได้หรือไม่ และในระดับใด โดยการพิจารณามุ่งคำนึงถึงพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย ในลักษณะความพร้อมในเรื่องการคิดและกระบวนการเป็นสำคัญ

กรอบความคิดของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้กรอบความคิดของการวิจัยคือ ในการศึกษาครั้งนี้พิจารณาผลการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 เป็น 2 ระดับ ได้แก่ระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ โดยพิจารณาในเรื่องความสอดคล้องของนโยบาย กฎระเบียบ/ประกาศที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของหน่วยงานต่างๆ การดำเนินนโยบาย วิธีการรับนักเรียน ผลการดำเนินงาน ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน รวมทั้งปัจจัยที่เอื้อ และปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติ รายละเอียดของกรอบความคิดของการวิจัยแสดงดังแผนภาพที่ 2.1



แผนภาพที่ 2.1 กรอบความคิดของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ 1) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 2) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร 3) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 4) เพื่อศึกษาวิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 5) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานในเรื่องคุณภาพของนักเรียน 6) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการดำเนินนโยบาย และวิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1 และ 7) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ได้มีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง 2 ระดับ คือ ระดับปฏิบัติและระดับนโยบาย โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแต่ละระดับมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **ระดับปฏิบัติ** แบ่งการศึกษาเป็น 2 ลักษณะคือ ภาพรวมทั้งประเทศ และเฉพาะโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในระดับปฏิบัติ คือ โรงเรียนที่มีการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2546 ใน 76 จังหวัดทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่างในระดับปฏิบัติเป็นโรงเรียนที่มีการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 290 โรงเรียน วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

1) จำแนกโรงเรียนตามภาคภูมิศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร

2) จำแนกสังกัดของโรงเรียนในแต่ละภาคภูมิศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 5 สังกัด ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) และสังกัดโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3) สุ่มอย่างง่ายโรงเรียนในแต่ละสังกัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1) ใน 4 ภาคภูมิศาสตร์ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัด 3 สังกัด คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) สังกัดละ 15 โรงเรียน

3.2) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัด 3 สังกัด คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดละ 15 โรงเรียน

3.3) สำหรับสังกัดโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏใช้ประชากรทั้งหมดในแต่ละภาคภูมิศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 16 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้จึงมีจำนวน 241 โรงเรียน และรวมกับโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงจำนวน 49 โรงเรียน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 290 โรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กรอบการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ภาค/สังกัด	สพฐ.	สช.	กทม.	เทศบาล	สาธิตฯ	รวม
เหนือ	15	15	-	15	4	49
กลาง	15	15	-	15	3	48
ตะวันออกเฉียงเหนือ	15	15	-	15	3	48
ใต้	15	15	-	15	1	46
กรุงเทพมหานคร	15	15	15	-	5	50
รวม	75	75	15	60	16	241
กลุ่มเสี่ยง	1	45	-	-	3	49
รวมทั้งสิ้น	76	120	15	60	19	290

เนื่องจากการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์มักจะพบปัญหาการตอบกลับที่มีอัตราต่ำ โดยทั่วไปอัตราการตอบกลับมักอยู่ในช่วงร้อยละ 50-60 (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2536) ซึ่งทำให้ผลการสำรวจเชื่อถือได้น้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนร้อยละ 30 ของจำนวนทั้งหมด 290 โรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับมีความเป็นตัวแทนที่ดี โดยกลุ่มตัวอย่างที่เพิ่มขึ้นมีจำนวน 87 โรงเรียน รวมจำนวนโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 377 โรงเรียน

เมื่อได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างตอบกลับทั้งหมด 309 โรงเรียน จากจำนวนที่ส่งไปทั้งหมด 377 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.96 ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับและใช้ในการศึกษา

ภาค/สังกัด	สพฐ.	สช.	กทม.	เทศบาล	สาธิตฯ	รวม
เหนือ	21	22	-	21	4	68
กลาง	25	26	-	33	1	85
ตะวันออกเฉียงเหนือ	23	14	-	24	2	63
ใต้	12	18	-	20	-	50
กรุงเทพมหานคร	8	4	10	-	-	22
รวม	89	84	10	98	7	288
กลุ่มเสี่ยง	1	19	-	-	1	21
รวมทั้งสิ้น	90	103	10	98	8	309

4) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย

4.1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสำรวจด้วยแบบสอบถาม ได้แก่

4.1.1) ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน

4.1.2) ครูผู้สอนชั้น ป.1 โรงเรียนละ 2 คน

4.1.3) ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 โรงเรียนละ 5 คน

4.2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่ม เป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงจำนวน 6

กลุ่ม ได้แก่

4.2.1) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 7 คน

4.2.2) ครูผู้สอนชั้น ป.1 จำนวน 13 คน

4.2.3) ครูผู้สอนชั้นปฐมวัย จำนวน 9 คน

4.2.4) นักเรียนชั้น ป.1 จำนวน 10 คน

4.2.5) ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 จำนวน 10 คน

4.2.6) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นปฐมวัย จำนวน 10 คน

2. ระเบียบนโยบาย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้บริหารระดับกระทรวง ระดับกรม และระดับเขตพื้นที่การศึกษา 175 เขตทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารระดับกระทรวงจำนวน 1 คน ผู้บริหารระดับกรมจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารการศึกษาก่อนท้องถิ่น (เทศบาล) และสังกัดโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยราชภัฏ และผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 คน แต่เมื่อได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารระดับกระทรวงตอบกลับมา 1 คน ผู้บริหารระดับกรมตอบกลับมา 4 คน และผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาตอบกลับมาทั้งหมด 136 คน

สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่ม เป็นกลุ่มผู้บริหารระดับกระทรวง ระดับกรม และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 ในสังกัดต่างๆ จำนวน 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 วิธีคือ

1. การวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย และประกาศที่เกี่ยวข้องกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป. 1 จากเอกสารนโยบาย และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป. 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ และของสังกัดต่างๆ

2. การสำรวจด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก

2.1 กลุ่มตัวอย่างในระดับปฏิบัติ ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่สุ่มได้ เพื่อเก็บข้อมูลในแต่ละโรงเรียนกับผู้บริหารของโรงเรียนจำนวน 1 คน ครูผู้สอนชั้นป.1 จำนวน 2 คน และ ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 5 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างในระดับนโยบาย ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้บริหารระดับ
กระทรวง ระดับกรม และระดับเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาเมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 1 เดือน พบว่ายังมี
อัตราการตอบกลับในระดับค่อนข้างต่ำ (65%) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีการติดตามการตอบกลับอีกครั้ง โดยการจัดส่ง
แบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่ยังไม่ได้ตอบแบบสอบถามกลับมา ทำให้ได้จำนวนแบบสอบถามที่กลับคืนมาเพิ่มอีก
16% รวมทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 81.96

3. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มทั้งหมด 7 กลุ่มๆ ละ 1 ครั้ง ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างในระดับปฏิบัติซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงจำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่
กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มครูผู้สอนชั้น ป.1 กลุ่มครูผู้สอนชั้นปฐมวัย กลุ่มนักเรียนชั้นป.1 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน
ชั้น ป.1 และกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มอย่างเป็นทางการกับกลุ่มผู้บริหาร
โรงเรียน จำนวน 7 คน ในวันที่ 16 สิงหาคม 2547 กลุ่มครูผู้สอนชั้น ป.1 จำนวน 13 คน และกลุ่มครูผู้สอน
ชั้นปฐมวัย จำนวน 9 คน ในวันที่ 30 สิงหาคม 2547 ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยในการ
สนทนากลุ่มแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง และได้จัดการสนทนากลุ่มอย่างไม่เป็นทางการกับกลุ่มนักเรียน
ชั้น ป.1 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 และกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นปฐมวัย กลุ่มละ 10 คน ที่โรงเรียนกลุ่มเสี่ยง
กลุ่มละ 3 โรงเรียน โดยใช้เวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 30 นาทีต่อครั้ง

3.2 กลุ่มตัวอย่างในระดับนโยบาย จำนวน 1 กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารระดับกระทรวง ระดับกรม
และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 ในสังกัดต่างๆ จำนวน 8 คน จัดการสนทนากลุ่มในวันที่ 16
สิงหาคม 2547 ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง สำหรับรายละเอียด
ของผู้ร่วมสนทนากลุ่มปรากฏในภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามและแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

1. แบบสอบถาม จำนวน 6 ฉบับ ได้แก่

1.1 แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 10 ข้อ
ตอนที่ 2	วิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1	จำนวน 7 ข้อ
ตอนที่ 3	ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการตามนโยบายการรับนักเรียน เข้าเรียนชั้น ป.1	จำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 4	การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 และปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหา/อุปสรรคของ การนำนโยบายไปปฏิบัติ	จำนวน 12 ข้อ
ตอนที่ 5	ความพึงพอใจในการดำเนินงาน	จำนวน 4 ข้อ

1.2 แบบสอบถามครูชั้น ป.1 ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 8 ข้อ
----------	--------------------------------	-------------

ตอนที่ 2	ผลการดำเนินงาน	
2.1	คุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1	จำนวน 20 ข้อ
2.2	คุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1	จำนวน 20 ข้อ
ตอนที่ 3	ความพึงพอใจในการดำเนินงาน	จำนวน 2 ข้อ
1.3	แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป. 1 ประกอบด้วย 3 ตอน คือ	
ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 5 ข้อ
ตอนที่ 2	การเข้าเรียนชั้น ป.1 ของบุตรหลานของท่าน	จำนวน 3 ข้อ
ตอนที่ 3	ความพึงพอใจในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของโรงเรียน	จำนวน 12 ข้อ
1.4	แบบสอบถามผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 2 ตอน คือ	
ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 6 ข้อ
ตอนที่ 2	การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 และปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหา/อุปสรรค ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	จำนวน 9 ข้อ
1.5	แบบสอบถามผู้รับผิดชอบระดับกรม ประกอบด้วย 2 ตอน คือ	
ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 5 ข้อ
ตอนที่ 2	การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 และปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหา/อุปสรรค ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	จำนวน 9 ข้อ
1.6	แบบสอบถามผู้รับผิดชอบระดับกระทรวง ประกอบด้วย 2 ตอน คือ	
ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 5 ข้อ
ตอนที่ 2	การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 และปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหา/อุปสรรค ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	จำนวน 10 ข้อ

สำหรับรายละเอียดของข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามปรากฏในภาคผนวก ข

2. แนวทางการสนทนากลุ่ม จำนวน 7 ชุด สำหรับการสนทนาทั้งหมด 7 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.1 แนวทางการสนทนากลุ่มผู้บริหารโรงเรียน มีประเด็นสำคัญได้แก่

- 1) ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ชัดเจนมากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดในการติดตามเจตนารมณ์ของนโยบายมากน้อยเพียงใด
- 2) มีนโยบายข้อใดบ้างที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติ
- 3) นโยบายดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียน ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองของโรงเรียนอย่างไร
- 4) นโยบายที่เหมาะสมควรมีลักษณะเป็นอย่างไร มีความแตกต่างจากที่เป็นอยู่อย่างไร

2.2 แนวทางการสนทนากลุ่มครูผู้สอนชั้น ป.1 มีประเด็นสำคัญได้แก่

- 1) นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียน ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองของโรงเรียนอย่างไร
- 2) ลักษณะเด่นของนักเรียน ป.1 รุ่นปีการศึกษา 2545 (เมื่อยังไม่มีนโยบายของกระทรวงฯ) กับรุ่นปีการศึกษา 2546 (เมื่อมีนโยบายของกระทรวงฯ) เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
- 3) นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่เหมาะสมควรมีลักษณะเป็นอย่างไร มีความแตกต่างจากที่เป็นอยู่อย่างไร

2.3 แนวทางการสนทนากลุ่มครูผู้สอนชั้นปฐมวัย มีประเด็นสำคัญได้แก่

- 1) เมื่อมีนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของกระทรวงฯ ครูมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดบ้าง เพราะอะไร
- 2) ครูเห็นด้วยกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของกระทรวงฯ หรือไม่ เพราะอะไร

2.4 แนวทางการสนทนากลุ่มนักเรียนชั้น ป.1 มีประเด็นสำคัญได้แก่

- 1) ความรู้สึกต่อการสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ป.1 เป็นอย่างไร
- 2) มีการเรียนกวดวิชาหรือไม่ เรียนวิชาอะไรบ้าง ข้อสอบคัดเลือกตรงกับที่กวดวิชาหรือไม่
- 3) อยากให้การสอบคัดเลือกเป็นการสอบแบบใด
- 4) เหตุผลของการเลือกเรียนที่โรงเรียนคืออะไร
- 5) ความรู้สึกเมื่อได้เข้าเรียน ป.1 แล้ว เป็นอย่างไรบ้าง

2.5 แนวทางการสนทนากลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 มีประเด็นสำคัญได้แก่

- 1) เหตุผลที่ให้บุตรหลานเรียนที่โรงเรียนคืออะไร
- 2) ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโรงเรียนคืออะไร เป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ เพราะอะไร
- 3) บุตรหลานต้องสอบคัดเลือกเข้าเรียนหรือไม่ มีความกังวลต่อการสอบของลูกหรือไม่ มากนัก
- 4) ให้บุตรหลานกวดวิชาหรือไม่ ที่ใด เลือกโรงเรียนกวดวิชาอย่างไร
- 5) อยากให้ระบบการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 เป็นอย่างไร เพราะอะไร

เพียงใด

2.6 แนวทางการสนทนากลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นปฐมวัย มีประเด็นสำคัญได้แก่

- 1) เหตุผลที่ให้บุตรหลานเรียนที่โรงเรียนคืออะไร
- 2) ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโรงเรียนคืออะไร เป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ เพราะอะไร
- 3) บุตรหลานต้องสอบคัดเลือกเข้าเรียนหรือไม่ มีความกังวลต่อการสอบของลูกหรือไม่ มากนัก
- 4) ให้บุตรหลานกวดวิชาหรือไม่ ที่ใด เลือกโรงเรียนกวดวิชาอย่างไร
- 5) อยากให้ระบบการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 เป็นอย่างไร เพราะอะไร

เพียงใด

2.7 แนวทางการสนทนากลุ่มนักวิชาการ มีประเด็นสำคัญได้แก่

- 1) ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ชัดเจนมากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดในการตีความตามเจตนารมณ์ของนโยบายมากน้อยเพียงใด

- 2) มีนโยบายข้อใดบ้างที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติ
 - 3) นโยบายดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียน ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองของโรงเรียนในแต่ละสังกัดอย่างไร
 - 4) นโยบายที่เหมาะสมควรมีลักษณะเป็นอย่างไร มีความแตกต่างจากที่เป็นอยู่อย่างไร
 - 5) มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 หรือไม่ ในเรื่องใด
- ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้
1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป. 1
 2. จัดทำเป็นโครงสร้างของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และแนวทางการสนทนากลุ่ม
 3. สร้างข้อคำถามในแต่ละตอนให้ครอบคลุมโครงสร้างของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
 4. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามจำนวน 6 ฉบับ และแนวทางการสนทนากลุ่มจำนวน 7 กลุ่ม
 5. ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งได้จากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
 - 1) สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 และปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหา/อุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 2) สถิติอ้างอิง ได้แก่ χ^2 เพื่อเปรียบเทียบผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 จำแนกตามสังกัด ขนาดของโรงเรียน และความมีชื่อเสียงของโรงเรียน
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (analytic induction)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล : ความสอดคล้องของนโยบาย

ในการศึกษาความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหาเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สรุปนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

ตอนที่ 2 ความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

ตอนที่ 1 นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 พบว่านโยบายที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 มีทั้งนโยบายที่มีลักษณะเป็นแนวปฏิบัติทั่วไปและนโยบายเฉพาะปี โดยในแต่ละนโยบายมีรายละเอียดซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. **นโยบายที่เป็นแนวปฏิบัติทั่วไป** ได้แก่ นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ตามมติกศ. ครั้งที่ 9/2545 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2545 ซึ่งมีรายละเอียดสำคัญดังต่อไปนี้

สืบเนื่องจากในปี 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้สนับสนุนให้สภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย) ทำการศึกษาวิจัยรูปแบบการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 โดยใช้วิธีการระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ และได้จัดทำ (ร่าง) นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีแนวคิดและแนวทางร่วมกันทั้งประเทศในการยกเลิกการคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่เป็นข้อเขียนที่เน้นเนื้อหาวิชาการ ซึ่งที่ประชุม กคศ. ได้มีมติเห็นชอบในร่างนโยบายดังกล่าว ซึ่งมีสาระสำคัญของมติคือ ให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดยกเลิกการสอบคัดเลือก โดยสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการเพื่อคัดเลือกเด็กเข้าเรียนชั้น ป.1 ทั้งนี้กำหนดให้

1. ในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนที่มีชั้นปฐมวัยอยู่แล้วให้เด็กเลื่อนชั้นป.1 โดยไม่มีเงื่อนไข
2. โรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนที่รับเด็กได้เต็มจำนวน ให้รับเด็กได้โดยไม่มีการคัดเลือก
3. โรงเรียนที่มีผู้สมัครมากกว่าจำนวนที่โรงเรียนจะรับได้ ควรดำเนินการรับเด็กด้วยวิธีที่หลากหลาย

เช่น ทดสอบความพร้อม จับฉลาก กิจกรรมฐาน สัมภาษณ์เด็ก/ผู้ปกครอง แฟ้มบันทึกผลงานเด็ก เป็นต้น โดยไม่มีการสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ

4. โรงเรียนประกาศนโยบายชัดเจน โปร่งใสในการรับเด็ก และตรวจสอบได้ทุกกรณี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ,มปป. : 12)

2. **นโยบายเฉพาะปี** แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

2.1 นโยบายของส่วนกลาง เป็นนโยบายที่ถือเป็นบรรทัดฐานของหน่วยปฏิบัติแต่ละสังกัดที่จะต้องรับไปดำเนินการทุกปี ซึ่งประกอบด้วย

2.1.1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546

2.1.2 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา และบุคคล เข้าศึกษาในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2547

2.2 นโยบายในแต่ละสังกัด เป็นนโยบายที่หน่วยงานแต่ละสังกัดกำหนดขึ้นเพื่อใช้พิจารณา รับนักเรียนเข้าเรียนชั้นป.1 ในแต่ละสังกัด ซึ่งประกอบด้วย

2.2.1 ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการรับนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2547

2.2.2 ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแนวปฏิบัติการรับนักเรียน นักศึกษา ของโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2547

2.2.3 ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง แนวทางการรับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547

ตอนที่ 2 ความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

จากการพิจารณาเนื้อหาของนโยบายที่เป็นแนวปฏิบัติทั่วไปและนโยบายเฉพาะปี ทำให้สามารถวิเคราะห์ ความสอดคล้องของนโยบายได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. **ความสอดคล้องระหว่างนโยบายที่เป็นแนวปฏิบัติทั่วไป กับนโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง)** ซึ่งได้แก่ การพิจารณาระหว่างนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นป.1 ตามมติกกศ. ครั้งที่ 9/2545 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2545 ซึ่งเป็นนโยบายที่เป็นแนวปฏิบัติทั่วไป กับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546 ซึ่งเป็นนโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง) ซึ่งสรุปได้ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ความสอดคล้องระหว่างนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่เป็นนโยบายที่เป็นแนวปฏิบัติ ทั่วไปกับนโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง)

นโยบายที่เป็นแนวปฏิบัติทั่วไป (นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นป.1 ตามมติกกศ. ครั้งที่ 9/2545 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2545)	นโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง) (นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546)
วัตถุประสงค์ เพื่อให้มีแนวคิดและแนวทางร่วมกันทั้งประเทศในการยกเลิกการคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่เป็นข้อเขียนที่เน้นเนื้อหาวิชาการ	
นโยบาย ให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดยกเลิกการสอบคัดเลือก โดยสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการเพื่อคัดเลือกเด็กเข้าเรียนชั้น ป.1 ทั้งนี้กำหนดให้ 1. ในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนที่มีชั้นปฐมวัยอยู่แล้วให้เด็กเลื่อนชั้นป.1โดยไม่มีเงื่อนไข	วิธีการ ส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับ ได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคน

<p style="text-align: center;">นโยบายที่เป็นแนวปฏิบัติทั่วไป (นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นป.1 ตามมติ กก.ศ. ครั้งที่ 9/2545 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2545)</p>	<p style="text-align: center;">นโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง) (นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546)</p>
<p>2. โรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนที่รับเด็กได้เต็มจำนวน ให้รับเด็กได้โดยไม่มีการคัดเลือก</p>	<p>1. รับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ซึ่งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษาเข้าเรียนชั้น ป.1 ทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ</p>
<p>3. โรงเรียนที่มีผู้สมัครมากกว่าจำนวนที่โรงเรียนจะรับได้ ควรดำเนินการรับเด็กด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น ทดสอบความพร้อม จับฉลาก กิจกรรมฐาน สัมภาษณ์ เด็ก/ผู้ปกครอง แพ้บ้านที่กพลงานเด็ก เป็นต้น โดยไม่มีการสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ</p>	<p>1.1 กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลาก หรือวิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม</p> <p>1.3 กรณีสถานศึกษามีผู้สมัครเข้าเรียน<u>จำนวนมาก</u> ไม่อาจรับเด็กเข้าเรียนได้หมดทุกคน อาจจำเป็นต้องรับเด็กที่มีอายุครบเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อน</p> <p>2. สถานศึกษาที่มีเด็กมาสมัครเข้าเรียนเกินจำนวนที่รับได้ให้ใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิธีจับฉลาก และ - ประสานกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้เด็กได้เข้าเรียนทุกคน
	<p>1.2 การนับอายุเด็ก ให้นับตามปฏิทิน หากเด็กอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ใด ให้นับว่าเด็กย่างเข้าเจ็ดปีในปีนั้น</p>
	<p>3. เด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้สถานศึกษารับเข้าเรียนและให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วันเดือนปีเกิด ในการรับนักเรียนเข้าเรียนสถานศึกษา พ.ศ. 2535</p>
	<p>4. ให้สถานศึกษาให้ความสำคัญในการรับเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ</p>
<p>4. โรงเรียนประกาศนโยบายชัดเจน โปร่งใสในการรับเด็ก และตรวจสอบได้ทุกกรณี</p>	

จากการพิจารณาเนื้อหาของนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่เป็นนโยบายแนวปฏิบัติทั่วไป กับนโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง) ในตารางที่ 4.1 พบว่า มีความสอดคล้องกันในหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดยกเลิกการสอบคัดเลือก ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคน

2. วิธีการที่ใช้คือ ไม่ให้มีการสอบข้อเขียน หรือสอบเนื้อหาอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ ซึ่งในนโยบายปีการศึกษา 2546 ใช้คำที่แตกต่างออกไปคือใช้คำว่า “ความสามารถทางวิชาการ”

นอกจากนี้ นโยบายทั้งสองมีการระบุรายละเอียดบางส่วนที่แตกต่างกันดังนี้

1. ในนโยบายที่เป็นแนวปฏิบัติทั่วไปได้ระบุถึง 1) วิธีปฏิบัติในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวน โดยเน้นที่วิธีการที่หลากหลายที่ไม่ใช่การสอบข้อเขียนหรือสอบเนื้อหาวิชาการ โดยมีการยกตัวอย่างของวิธีการที่หลากหลาย 2) การประกาศนโยบายของโรงเรียนที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ ในขณะที่นโยบายปีการศึกษา 2546 ไม่ได้ระบุรายละเอียดดังกล่าวไว้

2. ในนโยบายปีการศึกษา 2546 ได้ระบุรายละเอียดของวิธีปฏิบัติในกรณีต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งได้แก่เรื่อง 1) เกณฑ์ในการรับเด็ก 2) วิธีปฏิบัติในกรณีที่มีผู้สมัครจำนวนมากและเกินจำนวน 3) การนับอายุเด็ก 4) การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และ 5) การรับเด็กเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษ ในขณะที่นโยบายที่เป็นหลักการทั่วไป ไม่ได้ระบุรายละเอียดดังกล่าวไว้

2. ความสอดคล้องของนโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง) ระหว่างนโยบายปีการศึกษา 2546 กับนโยบายปีการศึกษา 2547 ได้แก่ การพิจารณาระหว่างประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546 กับ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา และบุคคลเข้าศึกษาในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2547 รายละเอียดของเนื้อหาของประกาศทั้งสองฉบับปรากฏในภาคผนวก ก

จากการพิจารณาเนื้อหาของประกาศนโยบายทั้งสองปีการศึกษา พบว่า มีความสอดคล้องกันในหลักการที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่ามีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก คือ

1. เนื้อหาของประกาศในปีการศึกษา 2546 มีรายละเอียดมากกว่าในปีการศึกษา 2547

2. เนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 มีการระบุไว้คนละส่วนกัน

กล่าวคือ ในประกาศปีการศึกษา 2546 ระบุไว้อย่างละเอียดในส่วนของวิธีการ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อ

ส่วนในประกาศปีการศึกษา 2547 ระบุไว้เพียงข้อเดียวในส่วนของนโยบาย โดยระบุไว้ว่า “จัดให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ (ป.1-ม.3) เข้าเรียนทุกคน และให้เป็นหน้าที่ของรัฐซึ่งจะต้องจัดหาสถานที่เรียน โดยไม่มีการสอบ และเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม” รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ความสอดคล้องระหว่างนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ในปีการศึกษา 2546 และ
ปีการศึกษา 2547

นโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง)	
ปีการศึกษา 2546	ปีการศึกษา 2547
<p>วิธีการ ส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคน โดย</p> <p>1. รับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ซึ่งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษาเข้าเรียนชั้น ป.1 ทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ</p> <p>1.1 กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลาก หรือวิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม</p> <p>1.3 กรณีสถานศึกษามีผู้สมัครเข้าเรียนจำนวนมาก ไม่อาจรับเด็กเข้าเรียนได้หมดทุกคน อาจจำเป็นต้องรับเด็กที่มีอายุครบเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อน</p> <p>2. สถานศึกษาที่มีเด็กมาสมัครเข้าเรียนเกินจำนวนที่รับได้ให้ใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิธีจับฉลาก และ - ประสานกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้เด็กได้เข้าเรียนทุกคน 	<p>1. จัดให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ (ป.1-ม.3) เข้าเรียนทุกคน</p> <p>2. ให้เป็นหน้าที่ของรัฐซึ่งจะต้องจัดหาสถานที่เรียนโดยไม่มี การสอบ</p> <p>3. เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม</p>
<p>1.2 การนับอายุเด็ก ให้นับตามปีปฏิทิน หากเด็กอายุครบ เจ็ดปีบริบูรณ์ใด ให้นับว่าเด็กย่างเข้าเจ็ดปีในปีนั้น</p> <p>3. เด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้สถานศึกษารับเข้าเรียนและให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วันเดือนปีเกิด ในการรับนักเรียนเข้าเรียนสถานศึกษา พ.ศ. 2535</p> <p>4. ให้สถานศึกษาให้ความสำคัญในการรับเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ</p>	

สรุปได้ว่า นโยบายในปีการศึกษา 2546 มีเนื้อหาที่มีความละเอียด และชัดเจนมากกว่านโยบายในปีการศึกษา 2547 มาก ซึ่งถ้าผู้ปฏิบัติยึดถือเฉพาะนโยบายของปีการศึกษา 2547 อาจทำให้การปฏิบัติงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป. 1 ไม่ชัดเจน เนื่องจากอาจขาดความเข้าใจในบางประเด็นที่มีความสำคัญได้ เช่น ในเรื่องเกณฑ์การรับนักเรียนเข้าเรียน วิธีปฏิบัติเมื่อมีผู้สมัครเกินจำนวน การรับอายุเด็ก การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย การรับเด็กเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษ เป็นต้น

3. ความสอดคล้องระหว่างนโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง) กับนโยบายเฉพาะปี (แต่ละสังกัด) ได้แก่ การพิจารณาระหว่างประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2547 ซึ่งเป็นนโยบายเฉพาะปี (ส่วนกลาง) กับ 1) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2547 2) ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแนวปฏิบัติการรับนักเรียน นักศึกษาของโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2547 และ 3) ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง แนวทางการรับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ซึ่งเป็นนโยบายเฉพาะปี (แต่ละสังกัด) ซึ่งสรุปได้ดังตารางที่ 4.3 (รายละเอียดของเนื้อหาของประกาศทั้ง 3 ฉบับปรากฏในภาคผนวก ก)

ตารางที่ 4.3 ความสอดคล้องระหว่างนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ในแต่ละสังกัด

เนื้อหาของนโยบายในแต่ละสังกัด		
สพฐ.	สช.	กทม.
<p>1. ให้คณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดจัดหาที่เรียนให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครบทุกคนตามความเหมาะสม</p> <p>2. ให้รับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือจบการศึกษาชั้นปฐมวัยที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ ถ้ายังไม่เต็มให้รับเด็กนอกเขตพื้นที่บริการได้ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ให้ใช้วิธีการจับฉลาก และประสานกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้เด็กได้เข้าเรียนทุกคน</p>	<p>1. โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ให้รับนักเรียนที่มีความประสงค์จะเข้าเรียนตามความพร้อมของผู้เรียน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ให้ใช้วิธีการจับฉลาก หรือใช้วิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม</p>	<p>1. <u>รับเด็ก</u>ซึ่งเกิดปีฉลู หรือ พ.ศ. 2540 นับอายุย่างเข้าปีที่ 8 ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 หรือ นับอายุย่างเข้าปีที่ 7 ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ออกตามความพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542</p> <p>2. เด็กมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนรับไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 หากมีจำนวนเกินให้ใช้วิธีการจับฉลาก</p> <p>3. ให้รับเด็กไม่เกินร้อยละ 30 จากเขตพื้นที่ที่เป็นรอยต่อใกล้เคียง รวมทั้งเด็กจากผู้ประกอบการคุณ โดยวิธีการคัดเลือกที่คณะกรรมการโรงเรียนให้</p>

เนื้อหาของนโยบายในแต่ละสังกัด		
สพฐ.	สช.	กทม.
		<p>ความเห็นชอบและประกาศให้เป็นที่ทราบทั่วกัน</p> <p>4. เด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรให้โรงเรียนรับเข้าเรียน โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยวันเดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียนนักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535 และแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย</p>

จากการพิจารณาเนื้อหาของประกาศนโยบายในปีการศึกษา 2547 กับ ประกาศของแต่ละสังกัด พบว่ามีความสอดคล้องกันเป็นหลักการที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยมีข้อสังเกตดังนี้

เมื่อพิจารณาในด้านเนื้อหาของประกาศในแต่ละสังกัด พบว่ามีประเด็นดังต่อไปนี้

1) ประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และของโรงเรียนเอกชน มีความสอดคล้องกันในการระบุอย่างชัดเจนว่า ให้รับเด็กโดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ แต่ประกาศของกรุงเทพมหานครไม่ได้ระบุในส่วนนี้ไว้

2) ประกาศของทั้ง 3 สังกัดมีความสอดคล้องกันในการระบุอย่างชัดเจนว่า กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลาก

3) ประกาศของกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดที่แตกต่างจากประกาศของอีก 2 สังกัดในเรื่องวิธีปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์การนับอายุเด็ก การรับเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่บริการกับการรับเด็กจากเขตพื้นที่ที่เป็นรอยต่อใกล้เคียง รวมทั้งเด็กจากผู้มีอุปการคุณ และการรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง

สรุปได้ว่า เนื้อหาของประกาศในแต่ละสังกัดมีความสอดคล้องกับประกาศนโยบายในปีการศึกษา 2547 และเนื้อหาของประกาศในแต่ละสังกัดก็มีความสอดคล้องกันในบางประเด็น ซึ่งเป็นประเด็นหลักที่สำคัญ ส่วนในรายละเอียดพบว่ามีความแตกต่างกันพอสมควร โดยบางสังกัดมีรายละเอียดไม่ครอบคลุมกรณีต่างๆ ให้ครบถ้วนซึ่งอาจส่งผลทำให้เป็นปัญหาในทางปฏิบัติได้ถ้าผู้ปฏิบัติเข้าใจไม่ถูกต้องและไม่ตรงกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล : การดำเนินงานตามนโยบายและวิธีการรับนักเรียน

การวิจัยในบทนี้ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องการดำเนินงานตามนโยบายและวิธีการรับนักเรียน
ชั้น ป.1 ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1

ตอนที่ 4 วิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ

ระดับปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง

ระดับนโยบาย ได้แก่ ผู้บริหารในระดับกระทรวง ระดับกรม และระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ

ระดับปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูชั้น ป.1 ครูปฐมวัย ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 ผู้ปกครอง
นักเรียนชั้นปฐมวัย และนักเรียนชั้น ป.1

ระดับนโยบาย ได้แก่ นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

1.1 กลุ่มตัวอย่างในระดับปฏิบัติ

สำหรับรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารเมื่อพิจารณาโดยภาพรวม และเมื่อจำแนกเป็น
กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง ปรากฏดังตารางที่ 5.1 และ 5.2

ตารางที่ 5.1 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามภูมิหลังและลักษณะทั่วไปของโรงเรียน

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	163	54.30
	หญิง	137	45.70
	รวม	300	100.00
อายุ	25-30 ปี	1	0.30
	31-40 ปี	27	9.20
	41-50 ปี	161	55.00
	51-60 ปี	104	35.50
	รวม	293	100.00
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	1.40
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	161	53.80
	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	128	42.80
	สูงกว่าปริญญาโท	6	2.00
	รวม	299	100.00
ประสบการณ์การทำงาน	1-5 ปี	10	3.40
	6-10 ปี	19	6.40
	11-15 ปี	19	6.40
	16-20 ปี	34	11.50
	21 ปีขึ้นไป	214	72.30
	รวม	296	100.00
ตำแหน่ง	ครูใหญ่	61	20.50
	อาจารย์ใหญ่	32	10.80
	ผู้อำนวยการ	125	42.10
	อื่นๆ	79	26.60
	รวม	297	100.00
ภาค	ภาคเหนือ	68	22.00
	ภาคกลาง	85	27.50
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	63	20.40
	ภาคใต้	50	16.20
	กรุงเทพมหานคร	43	13.90
	รวม	309	100.00
สังกัด	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	90	29.10
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	103	33.40
	- เครือคาทอลิก/โปรเตสแตนต์	25	8.40
	- ทั่วไป	78	25.20

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สังกัด	สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร	10	3.20
	สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล)	98	31.70
	สาธิตของมหาวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยราชภัฏ	8	2.60
	รวม	309	100.00
ขนาดโรงเรียน	น้อยกว่า 300 คน	78	26.20
	300-1,000 คน	129	43.30
	มากกว่า 1,000 คน	91	30.50
	รวม	298	100.00
ความมีชื่อเสียง	มีชื่อเสียงมากระดับประเทศ	25	8.50
	มีชื่อเสียงมากระดับจังหวัด	60	20.40
	มีชื่อเสียงปานกลาง	171	58.20
	มีชื่อเสียงน้อย	32	10.90
	อื่นๆ	6	2.00
	รวม	294	100.00
การแข่งขัน	แข่งขันสูง	18	6.10
	แข่งขันปานกลาง	82	27.90
	แข่งขันน้อย	35	11.90
	ไม่ต้องแข่งขัน	159	54.10
	รวม	294	100.00

จากตารางที่ 5.1 เมื่อพิจารณาภูมิหลังของผู้บริหาร พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 ซึ่งมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 รองลงมา จบปริญญาโทหรือเทียบเท่า จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 42.80 มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป เป็นจำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 72.30 และมีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10

เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายตามภาคต่างๆ ใกล้เคียงกัน โดยเป็นโรงเรียนในภาคกลางมากที่สุด จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 33.40 ใกล้เคียงกับสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 เมื่อพิจารณาขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารอยู่ ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 300-1000 คน) จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีชื่อเสียงปานกลางมากที่สุด จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 และส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ต้องแข่งขันจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10

ตารางที่ 5.2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

	ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	159	56.60	4	21.10
	หญิง	122	43.40	15	78.90
	รวม	281	100.00	19	100.00
อายุ	25-30 ปี	1	0.40	0	0.00
	31-40 ปี	24	8.70	3	16.70
	41-50 ปี	149	54.20	12	66.60
	51-60 ปี	101	36.70	3	16.70
	รวม	275	100.00	18	100.00
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	1.40	0	0.00
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	154	55.00	7	36.80
	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	118	42.10	10	52.60
	สูงกว่าปริญญาโท	4	1.50	2	10.60
	รวม	280	100.00	19	100.00
ประสบการณ์การทำงาน	1-5 ปี	8	2.90	2	11.10
	6-10 ปี	18	6.50	1	5.60
	11-15 ปี	16	5.80	3	16.70
	16-20 ปี	32	11.50	2	11.10
	21 ปีขึ้นไป	204	73.30	10	55.60
	รวม	278	100.00	18	100.00
ตำแหน่ง	ครูใหญ่	57	20.30	4	23.50
	อาจารย์ใหญ่	30	10.70	2	11.80
	ผู้อำนวยการ	123	44.00	2	11.80
	อื่นๆ	70	25.00	9	52.90
	รวม	280	100.00	17	100.00
ภาค	ภาคเหนือ	68	23.60	0	0.00
	ภาคกลาง	85	29.50	0	0.00
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	63	21.90	0	0.00
	ภาคใต้	50	17.40	0	0.00
	กรุงเทพมหานคร	22	7.60	21	100.00
	รวม	278	100.00	21	100.00
สังกัด	สำนักงานคณะกรรมการกศ.ขั้นพื้นฐาน	89	30.90	1	4.80
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	84	29.20	19	90.40
	- เครือข่ายทอริก/โปรแตสแตนท์	16	19.90	9	47.40

	ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	- ทั่วไป	68	80.10	10	52.60
สังกัด	สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร	10	3.50	0	0.00
	สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล)	98	34.10	0	0.00
	สาธิตมหาวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยราชภัฏ	7	2.30	1	4.80
	รวม	288	100.00	21	100.00
ขนาดของโรงเรียน	น้อยกว่า 300 คน	77	27.50	1	5.60
	300-1,000 คน	127	45.40	2	11.10
	มากกว่า 1,000 คน	76	27.10	15	83.30
	รวม	280	100.00	18	100.00
ความมีชื่อเสียง	มีชื่อเสียงมากระดับประเทศ	17	6.10	8	44.40
	มีชื่อเสียงมากระดับจังหวัด	57	20.70	3	16.70
	มีชื่อเสียงปานกลาง	164	59.40	7	38.90
	มีชื่อเสียงน้อย	32	11.60	0	0.00
	อื่นๆ	6	2.20	0	0.00
	รวม	276	100.00	18	100.00
การแข่งขัน	แข่งขันสูง	12	4.30	6	33.40
	แข่งขันปานกลาง	74	26.80	8	44.40
	แข่งขันน้อย	33	12.00	2	11.10
	ไม่ต้องแข่งขัน	157	56.90	2	11.10
	รวม	276	100.00	18	100.00

จากตารางที่ 5.2 เมื่อเปรียบเทียบภูมิหลังของผู้บริหารที่เป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง (กลุ่มปกติ คือกลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนผู้สมัครเข้าเรียนชั้น ป.1 ใกล้เคียงกับจำนวนที่โรงเรียนรับ กลุ่มเสี่ยง คือ กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนผู้สมัครเข้าเรียนชั้น ป.1 สูงกว่าจำนวนที่โรงเรียนรับ) พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง มีผู้บริหารเป็นเพศหญิงมากกว่าโรงเรียนกลุ่มปกติ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 ซึ่งมีคุณวุฒิสองกลุ่มสูงกว่าผู้บริหารในกลุ่มปกติ สำหรับอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี ทั้งสองกลุ่ม ผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม มีประสบการณ์ใกล้เคียงกัน คือ ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป โดยผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงมีตำแหน่ง ครูใหญ่ มากที่สุด ในขณะที่ผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มปกติ มีตำแหน่งผู้อำนวยการมากที่สุด

เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของโรงเรียน พบว่าผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงทั้งหมดอยู่ในกรุงเทพมหานคร ในขณะที่โรงเรียนกลุ่มปกติที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายตามภาคต่างๆ อยู่ระหว่างร้อยละ 17.4 - 29.5 และส่วนใหญ่โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 1000 คนขึ้นไป) มีชื่อเสียงระดับประเทศ และมีการแข่งขันปานกลางถึงสูงมากกว่าโรงเรียนในกลุ่มปกติ

สำหรับรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูเมื่อพิจารณาโดยภาพรวม และเมื่อจำแนกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ปรากฏดังตารางที่ 5.3 และ 5.4

ตารางที่ 5.3 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามภูมิหลังและสภาพทั่วไปของโรงเรียนที่สังกัด

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	32	5.50
	หญิง	555	94.50
	รวม	587	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	14	2.40
	25-30 ปี	64	11.00
	31-40 ปี	139	23.90
	41-50 ปี	291	50.10
	51-60 ปี	73	12.60
	รวม	581	100.00
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	40	6.80
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	535	90.50
	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	15	2.50
	สูงกว่าปริญญาโท	1	0.20
	รวม	299	100.00
ประสบการณ์การเป็นครู	1-5 ปี	74	12.70
	6-10 ปี	115	19.80
	11-15 ปี	74	12.70
	16-20 ปี	68	11.70
	21 ปีขึ้นไป	251	43.10
	รวม	582	100.00
ประสบการณ์การสอน ป.1	1-5 ปี	251	43.60
	6-10 ปี	132	23.00
	11-15 ปี	62	10.80
	16-20 ปี	66	11.50
	21 ปีขึ้นไป	64	11.10
	รวม	575	100.00
ภาค	ภาคเหนือ	139	22.50
	ภาคกลาง	163	26.40
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	133	21.50
	ภาคใต้	90	14.60
	กรุงเทพมหานคร	93	15.00
	รวม	618	100.00

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สังกัดของโรงเรียน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	175	28.30
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	214	34.60
	สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	17	2.80
	สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล)	192	31.10
	สภามิตของมหาวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยราชภัฏ	20	3.20
	รวม	618	100.00

จากตารางที่ 5.3 เมื่อพิจารณาภูมิหลังของครู พบว่าเกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง เป็นจำนวน 555 คน คิดเป็นร้อยละ 94.40 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 50.10 จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 535 คน คิดเป็นร้อยละ 90.50 มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป เป็นจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน ป.1 1-5 ปี จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70

เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของโรงเรียน พบว่า ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในโรงเรียนภาคกลางมากที่สุด จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 รองลงมา คือ ภาคเหนือ จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และ ส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 34.60 ใกล้เคียงกับ สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10

ตารางที่ 5.4 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

	ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	31	5.80	1	2.00
	หญิง	507	94.20	48	98.00
	รวม	538	100.00	49	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	12	2.30	2	4.10
	25-30 ปี	56	10.50	8	16.30
	31-40 ปี	123	23.10	16	32.70
	41-50 ปี	274	51.50	17	34.70
	51-60 ปี	67	12.60	6	12.20
	รวม	532	100.00	49	100.00
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	34	6.30	6	12.50
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	499	92.00	36	75.00
	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	9	1.50	6	12.50
	สูงกว่าปริญญาโท	1	0.20	0	0
	รวม	543	100.00	48	100.00

	ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การเป็นครู	1-5 ปี	69	12.90	5	10.20
	6-10 ปี	101	18.90	14	28.60
	11-15 ปี	66	12.40	8	16.30
	16-20 ปี	62	11.60	6	12.20
	21 ปีขึ้นไป	235	44.20	16	32.70
	รวม	533	100.00	49	100.00
ประสบการณ์การสอน ป.1	1-5 ปี	232	43.90	19	40.40
	6-10 ปี	121	22.90	11	23.40
	11-15 ปี	58	11.00	4	8.50
	16-20 ปี	60	11.40	6	12.80
	21 ปีขึ้นไป	57	10.80	7	14.90
	รวม	528	100.00	47	100.00
ที่ตั้งของโรงเรียน	ภาคเหนือ	139	24.60	0	0.00
	ภาคกลาง	163	28.90	0	0.00
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	133	23.50	0	0.00
	ภาคใต้	90	15.90	0	0.00
	กรุงเทพมหานคร	40	7.10	53	100.00
	รวม	565	100.00	53	100.00
สังกัดของโรงเรียน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	173	30.60	2	3.80
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	167	29.60	47	88.70
	สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร	17	3.00	0	0.00
	สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล)	192	34.00	0	0.00
	สภามหาวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยราชภัฏ	16	2.80	4	7.50
	รวม	565	100.00	53	100.00

จากตารางที่ 5.4 เมื่อเปรียบเทียบภูมิหลังของครูที่เป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ส่วนใหญ่มีครูเป็นหญิง มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี มีประสบการณ์การทำงาน ใกล้เคียงกัน คือ ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน ป.1 ตั้งแต่ 1- 5 ปี ทั้ง 2 กลุ่ม

เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของโรงเรียน พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงทุกคนอยู่ในกรุงเทพมหานคร ในขณะที่ครูในโรงเรียนกลุ่มปกติมีการกระจายตามภาคต่างๆ ใกล้เคียงกันและส่วนใหญ่ครูในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในขณะที่ครูในกลุ่มปกติอยู่ในสังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) มากที่สุด รองลงมาคือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายละเอียดของข้อมูลของผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม และเมื่อจำแนกเป็นกลุ่ม ปกติ และกลุ่มเสี่ยง ปรากฏดังตารางที่ 5.5 และ 5.6

ตารางที่ 5.5 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 จำแนกตามภูมิหลังและสภาพโรงเรียนที่นักเรียน ศึกษา

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	877	62.60
	หญิง	524	37.40
	รวม	1402	100.00
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	830	61.20
	ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	451	33.20
	ปริญญาโท หรือเทียบเท่า	69	5.10
	สูงกว่า ปริญญาโท	7	0.50
	รวม	1357	100.00
ความสัมพันธ์กับนักเรียน	บิดามารดา	1144	82.70
	ผู้ปกครอง	206	14.90
	อื่นๆ	33	2.40
	รวม	1383	100.00
ที่ตั้งของโรงเรียน	ภาคกลาง	285	20.30
	ภาคเหนือ	413	29.30
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	284	20.20
	ภาคใต้	240	17.00
	กรุงเทพฯ	184	13.00
	รวม	1406	100.00
สังกัดโรงเรียน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	387	27.30
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	494	34.80
	- เครือคาทอลิก/โปรเตสแตนต์	162	11.40
	- ทั่วไป	197	13.90
	- ไม่ตอบ	135	9.50
	สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	46	3.20
	สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล)	462	32.70
	สภามิตของมหาวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยราชภัฏ	27	1.90
	รวม	1416	100.00

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน	มากระดับประเทศ	58	4.20
	มากระดับจังหวัด	257	18.50
	ปานกลาง	824	59.40
	น้อย	193	13.90
	อื่นๆ	56	4.00
รวม		1388	100.00
อัตราการแข่งขันของโรงเรียน	ไม่ต้องแข่งขัน	123	8.90
	แข่งขันสูง	642	46.60
	แข่งขันปานกลาง	192	13.90
	แข่งขันน้อย	420	30.60
รวม		1377	100.00

จากตารางที่ 5.5 เมื่อพิจารณาภูมิหลังของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 877คน คิดเป็นร้อยละ 62.60 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 830 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 และเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็นบิดามารดาของนักเรียนมากที่สุด จำนวน 1144 คน คิดเป็นร้อยละ 82.70 มีการกระจายของโรงเรียนที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานไปเรียนตามภูมิภาคต่างๆ ใกล้เคียงกัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนใกล้เคียงกับสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) และเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในระดับปานกลาง ที่มีอัตราการแข่งขันสูงมากที่สุด ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง

ตารางที่ 5.6 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
เพศ	หญิง	491	38.00	33	29.70
	ชาย	799	62.00	78	70.30
รวม		1291	100.00	111	100.00
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	811	65.10	19	17.10
	ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	378	30.30	73	65.80
	ปริญญาโท หรือเทียบเท่า	51	4.10	18	16.20
	สูงกว่า ปริญญาโท	6	0.50	1	0.90
รวม		1246	100.00	111	100.00
ความสัมพันธ์กับนักเรียน	บิดามารดา	1049	82.40	95	86.40
	ผู้ปกครอง	194	15.20	12	10.90
	อื่นๆ	30	2.40	3	2.70
รวม		1273	100.00	110	100.00

	ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ตั้งของโรงเรียน	ภาคเหนือ	304	23.30	0	0.00
	ภาคกลาง	382	29.30	0	0.00
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	286	21.90	0	0.00
	ภาคใต้	233	17.90	0	0.00
	กรุงเทพฯ	100	7.60	111	100.00
	รวม	1305	100.00	111	100.00
สังกัดโรงเรียน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	380	32.20	7	7.00
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	275	23.30	84	84.00
	- เครือคาทอลิก/โปรเตสแตนต์	107	38.90	55	65.50
	- ทั่วไป	168	61.10	29	34.50
	สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	46	3.90	0	0.00
	สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล)	461	39.10	0	0.00
	สาธิตของมหาวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยราชภัฏ	18	1.50	9	9.00
	รวม	1180	100.00	106	100.00
ความมีชื่อเสียง	มากระดับประเทศ	24	1.80	34	32.40
	มากระดับจังหวัด	244	19.30	13	12.40
	ปานกลาง	776	61.30	48	45.70
	น้อย	189	14.80	4	3.80
	อื่นๆ	50	3.80	6	5.70
	รวม	1283	100.00	105	100.00
อัตราการแข่งขันของโรงเรียน	ไม่ต้องแข่งขัน	90	7.10	33	30.00
	แข่งขันสูง	589	46.50	53	48.20
	แข่งขันปานกลาง	186	14.70	6	5.40
	แข่งขันน้อย	402	31.70	18	16.40
	รวม	1267	100.00	107	100.00

จากตารางที่ 5.6 เมื่อเปรียบเทียบภูมิหลังของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายทั้ง 2 กลุ่ม แต่ผู้ปกครองในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 65.80 ซึ่งสูงกว่าผู้ปกครองในโรงเรียนปกติที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ทั้ง 2 กลุ่มมีความสัมพันธ์กับนักเรียนโดยเป็นบิดามารดาของนักเรียนมากที่สุด

เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองที่อยู่ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ในขณะที่ผู้ปกครองในโรงเรียนกลุ่มปกติมีการกระจายตามภาคต่างๆ ใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่ผู้ปกครองในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในขณะที่ผู้ปกครองในกลุ่ม

ปกติอยู่ในสังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) มากที่สุด รองลงมาคือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในระดับปานกลาง ที่มีอัตราการแข่งขันสูงตามการรับรู้ของผู้ปกครองทั้งสองกลุ่ม

1.2 กลุ่มตัวอย่างในระดับนโยบาย

กลุ่มตัวอย่างในระดับนโยบายจำแนกได้เป็น ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารระดับกรม และผู้บริหารระดับกระทรวง ซึ่งรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 5.7 และ 5.8

ตารางที่ 5.7 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ภูมิหลังของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	82	60.30
	หญิง	54	39.70
	รวม	136	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0.70
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	52	38.30
	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	80	58.80
	สูงกว่าปริญญาโท	2	1.50
	ไม่ตอบ	1	0.70
รวม	136	100.00	
ประสบการณ์ในการทำงาน	6-10 ปี	7	5.20
	11-15 ปี	20	14.70
	16-20 ปี	27	19.90
	21 ปีขึ้นไป	81	59.50
	ไม่ตอบ	1	0.70
รวม	136	100.00	
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	25	19.80
	นักวิชาการศึกษา	23	18.40
	หัวหน้ากลุ่มงาน	17	13.50
	เจ้าหน้าที่บริหารทางการศึกษา	16	12.70
	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	12	9.50
	เจ้าหน้าที่ธุรการ	11	8.70
	ผู้ช่วยหัวหน้าประถมศึกษาอำเภอ	6	4.80
	ศึกษานิเทศก์	5	3.90
	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	5	3.90
	เจ้าหน้าที่พัสดุ	2	1.60
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	2	1.60	

ภูมิหลังของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา		จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	อาจารย์ช่วยราชการ	2	1.60
	รวม	126	100.00
ภูมิภาค	ภาคเหนือ	26	19.10
	ภาคกลาง	39	28.70
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	45	33.10
	ภาคใต้	25	18.40
	กรุงเทพมหานคร	1	0.70
	รวม	136	100.00

การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 คน แต่ในการศึกษารั้งนี้เก็บข้อมูลได้จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 77.71 จากตารางที่ 5.7 พบว่า ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 60.30 และเพศหญิง ร้อยละ 39.70 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่ามากที่สุด ร้อยละ 58.80 มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 21 ปีขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 59.50 และแหล่งที่ตั้งของเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในภูมิภาคเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดร้อยละ 33.10 โดยมีตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันมากที่สุดคือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยละ 19.80

ตารางที่ 5.8 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารระดับกรม

ภูมิหลังของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	2	50.00
	หญิง	2	50.00
	รวม	4	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	4	100.00
	รวม	4	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน	11-15 ปี	1	25.00
	16-20 ปี	1	25.00
	21 ปีขึ้นไป	2	50.00
	รวม	4	100.00
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	2	50.00
	ผู้อำนวยการกองวิชาการ	1	25.00
	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะ กรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	1	25.00
	รวม	4	100.00

จากตารางที่ 5.8 พบว่า ผู้บริหารระดับกรมเป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละเท่ากัน โดยที่ผู้บริหารระดับกรมมีอายุเฉลี่ย 46.25 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดคือปริญญาโทหรือเทียบเท่าเหมือนกันทั้งหมด มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 21 ขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 50.00 มีตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันเป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนมากที่สุด ร้อยละ 50.00 ในส่วนสังกัดพบว่า ผู้บริหารระดับกรมมีสังกัดที่หลากหลาย ส่วนผู้บริหารระดับกระทรวง มี 1 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม

2.1 กลุ่มตัวอย่างในระดับปฏิบัติ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มในระดับปฏิบัติ เป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงจำนวน 6 กลุ่ม ประกอบด้วย

- | | | |
|--------------------------------|-------|-------|
| 1) ผู้บริหารโรงเรียน | จำนวน | 7 คน |
| 2) ครูผู้สอนชั้น ป.1 | จำนวน | 13 คน |
| 3) ครูผู้สอนชั้นปฐมวัย | จำนวน | 9 คน |
| 4) นักเรียนชั้น ป.1 | จำนวน | 10 คน |
| 5) ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 | จำนวน | 10 คน |
| 6) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นปฐมวัย | จำนวน | 10 คน |

2.2 กลุ่มตัวอย่างในระดับนโยบาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มในระดับนโยบาย เป็นกลุ่มนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 ในสังกัดต่างๆ จำนวน 8 คน

ตอนที่ 2 ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร

การศึกษาในตอนนี้ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหารในโรงเรียนต่างๆ ว่ามีความเข้าใจในนโยบายที่สำคัญตรงกันหรือไม่ โดย ได้สอบถาม 4 ประเด็น ดังนี้

1. การรับเด็กเข้าเรียนชั้นป.1 โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ"ความสามารถทางวิชาการ" ในความเข้าใจของท่านคืออะไร
2. ถ้าผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการรับที่หลากหลาย "การใช้วิธีการที่หลากหลาย" ตามความเข้าใจของท่าน คืออะไร
3. การรับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เพื่อเรียนชั้น ป.1 ท่านนับอายุอย่างไร
4. ถ้ามีเด็กเจ็ดปีบริบูรณ์กับเด็กที่จบการศึกษาชั้นปฐมวัยมาสมัครในโรงเรียนของท่าน แต่มีที่นั่งจำกัด ท่านเลือกรับเด็กคนใดก่อน

ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 5.9 - 5.12

ตารางที่ 5.9 ความหมายของ “ความสามารถทางวิชาการ” ตามความเข้าใจของผู้บริหาร

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
การวัดพื้นฐานความรู้ทางวิชาการเบื้องต้นเป็นรายวิชาเพื่อเป็นเกณฑ์	108	45.40
การเข้าเรียนโดยการทดสอบอ่าน-เขียน/วัดความสามารถทางสมอง (IQ)		
ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน คณิตศาสตร์ ตรรกศาสตร์ ตาม	79	33.20
หลักสูตรปฐมวัย		
การวัดความรู้ความเข้าใจและความสามารถของเด็กตามวัย (ร่างกาย		
อารมณ์ สังคม สติปัญญา) การเตรียมความพร้อมไม่มีการสอบ	51	21.40
รวม	238	100.00

จากตารางที่ 5.9 พบว่าความเข้าใจของผู้บริหารในโรงเรียนต่างๆ ยังตีความ "ความสามารถทางวิชาการ" ไม่ตรงกัน โดยตีความว่า เป็นการวัดพื้นฐานความรู้ทางวิชาการเบื้องต้นเป็นรายวิชาเพื่อเป็นเกณฑ์การเข้าเรียน โดยการทดสอบอ่าน-เขียน/วัดความสามารถทางสมอง (IQ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.40 และมีบางกลุ่มเข้าใจว่าเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจและความสามารถของเด็กตามวัย (ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา) การเตรียมความพร้อมไม่มีการสอบคิดเป็นร้อยละ 21.40

ตารางที่ 5.10 ความหมายของ “การใช้วิธีการที่หลากหลาย”ตามความเข้าใจของผู้บริหาร

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
1. หาเกณฑ์ที่เหมาะสม/วิธีการที่หลากหลายมาวัด	82	59.90
2. พิจารณาจากความพร้อมของนักเรียน (ไม่มีการสอบ)	21	15.30
3. มีการสอบคัดเลือก	15	11.00
4. ตั้งคณะกรรมการในการรับนักเรียน	8	5.80
5. รับนักเรียนทั้งหมดเพื่อความเสมอภาคในการรับการศึกษา	5	3.60
6. พิจารณาจากจุดประสงค์การรับของแต่ละโรงเรียน	3	2.20
7. การรับได้โตะ	2	1.50
8. รับเด็กจบชั้นปฐมวัย	1	0.70
รวม	137	100.00

จากตารางที่ 5.10 พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารในโรงเรียนต่างๆ ยังตีความ “การใช้วิธีการที่หลากหลาย” ไม่ตรงกัน โดยตีความว่า เป็นการหาเกณฑ์ที่เหมาะสม/วิธีการที่หลากหลายมาวัดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.90 และมีบางกลุ่มเข้าใจว่าเป็นพิจารณาจากความพร้อมของนักเรียน (ไม่มีการสอบ) คิดเป็นร้อยละ 15.30 และมีการสอบคัดเลือก คิดเป็นร้อยละ 11.00

ตารางที่ 5.11 การนับอายุอย่างเข้าปีที่ 7 ตามความเข้าใจของผู้บริหาร

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
นับตามปี พ.ศ. เกิด	130	58.60
นับคนที่เกิดก่อนวันที่ 16 พ.ค.แต่ละปี	62	27.90
อายุอย่างเข้าปีที่ 7ในวันสมัคร	24	10.80
ตามเกณฑ์/ระเบียบแต่ละปี	6	2.70
รวม	222	100.00

จากตารางที่ 5.11 พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารในโรงเรียนต่างๆ ยังตีความ “การนับอายุอย่างเข้า 7 ปี” แตกต่างกัน โดยตีความว่า เป็นการนับตามปี พ.ศ. เกิดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.60 และมีบางกลุ่มเข้าใจว่า เป็นการนับคนที่เกิดก่อนวันที่ 16 พ.ค.แต่ละปี คิดเป็นร้อยละ 27.90

ตารางที่ 5.12 การเลือกรับเด็กระหว่างเจ็ดปีบริบูรณ์กับเด็กที่จบการศึกษาชั้นปฐมวัย ตามการปฏิบัติที่ผ่านมา

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
1. รับเด็กที่มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์	127	57.00
2. รับเด็กที่จบชั้นปฐมวัย	58	26.00
3. รับเด็กทั้งหมด	19	8.50
4. ให้อิสระโรงเรียนในการพิจารณา	8	3.60
5. รับเด็กเดิมของโรงเรียนก่อน	4	1.80
6. รับเด็กที่มาสมัครก่อน	2	0.90
7. จับฉลาก	2	0.90
8. พิจารณาความพร้อมของเด็ก	2	0.90
9. รับเด็กในเซตบริการก่อน	1	0.40
รวม	223	100.00

จากตารางที่ 5.12 พบว่า การเลือกรับเด็กระหว่างเจ็ดปีบริบูรณ์กับเด็กที่จบการศึกษาชั้นปฐมวัยตามการปฏิบัติที่ผ่านมา ยังมีความแตกต่างกัน ส่วนใหญ่รับเด็กที่มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ก่อน คิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมา คือ รับเด็กที่จบชั้นปฐมวัยคิดเป็นร้อยละ 26.00 แสดงว่ามีบางส่วนที่ไม่ได้พิจารณาจากอายุเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ใช้เกณฑ์อื่นในการพิจารณา

ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามนโยบาย

การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปฏิบัติและระดับนโยบาย

3.1 ระดับปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 5.13 -5.16

3.2 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของเขตพื้นที่การศึกษา และกรมและกระทรวง มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 5.17 - 5.18

3.1 ระดับปฏิบัติ

ตารางที่ 5.13 การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน

การดำเนินงาน	สังกัด							χ^2 (df=8)	p-value							
	สพฐ.	เอกชน	กทม.	เทศบาล	สาธิต	รวม	รวม									
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน			ร้อยละ						
1. การกำหนดแผนการรับเข้า ป.1	ทำ	77	95.10	86	87.80	8	80.00	87	94.60	7	87.50	265	91.70	7.55	0.478	
	ไม่ได้ทำ	4	4.90	11	11.20	2	20.00	4	4.30	1	12.50	22	7.60			
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	1	1.00	-	-	1	1.10	-	-	2	0.70			
รวม	81	100.00	98	100.00	10	100.00	92	100.00	8	100.00	8	100.00	289	100.00		
2. การรายงานแผนงาน	ทำ	81	98.80	87	91.60	9	90.00	87	95.60	8	100.00	272	95.10	11.38	0.181	
	ไม่ได้ทำ	1	1.20	4	4.20	1	10.00	4	4.40	-	-	10	3.50			
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	4	4.20	-	-	-	-	-	-	4	1.40			
รวม	82	100.00	95	100.00	10	100.00	91	100.00	8	100.00	8	100.00	286	100.00		
3. รับผิดชอบโดยไม่มีเอกสารวัด	ทำ	76	91.60	70	74.50	8	88.90	81	89.00	5	71.40	240	84.50	17.12*	0.029	
ความสามารถทางวิชาการ	ไม่ได้ทำ	7	8.40	20	21.30	1	11.10	10	11.00	2	28.60	40	14.10			
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	4	4.30	-	-	-	-	-	-	4	1.40			
รวม	83	100.00	94	100.00	9	100.00	91	100.00	7	100.00	7	100.00	284	100.00		
4. รับผิดชอบอายุครบ7 ปีบริบูรณ์	ทำ	76	93.80	74	80.40	9	100.00	80	89.90	6	85.70	245	88.10	11.41	0.179	
	ไม่ได้ทำ	3	3.70	16	17.40	-	-	7	7.90	1	14.30	27	9.70			
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	2	2.50	2	2.20	-	-	2	2.20	-	-	6	2.20			
รวม	81	100.00	92	100.00	9	100.00	89	100.00	7	100.00	7	100.00	278	100.00		
5. ใช้วิธีรับเด็กหลายวิธี	ทำ	18	23.70	36	40.00	3	37.50	23	27.10	4	50.00	84	31.50	8.19	0.415	
	ไม่ได้ทำ	57	75.00	52	57.80	5	62.50	61	71.80	4	50.00	179	67.00			
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	1	1.30	2	2.20	-	-	1	1.20	-	-	4	1.50			
รวม	76	100.00	90	100.00	8	100.00	85	100.00	8	100.00	8	100.00	267	100.00		

	สังกัด										χ^2 (df=8)	p-value			
	การดำเนินงาน														
	สพฐ.	เอกชน	กทม.	เทศบาล	สาธิต	รวม									
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
6. รับผิดชอบต่อสังคม	ทำ	31	41.30	45	51.10	8	88.90	54	62.80	2	28.60	140	52.80	15.86*	0.044
	ไม่ได้ทำ	44	58.70	42	47.70	1	11.10	32	37.20	5	71.40	124	46.80		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	1	1.10	-	-	-	-	-	-	1	0.40		
รวม	75	100.00	88	100.00	9	100.00	86	100.00	7	100.00	265	100.00			
7. ประสบการณ์กับโรงเรียนใกล้เคียง	ทำ	17	23.30	35	38.50	8	88.90	37	41.60	-	-	97	35.90	30.53*	0.000
	ไม่ได้ทำ	56	76.70	50	54.90	1	11.10	50	56.20	7	87.50	164	60.70		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	6	6.60	-	-	2	2.20	1	12.50	9	3.30		
รวม	73	100.00	91	100.00	9	100.00	89	100.00	8	100.00	270	100.00			
8. รับผิดชอบที่มีหลักฐานการเรียนรู้	ทำ	46	62.20	31	34.40	6	60.00	46	51.70	2	28.60	131	48.50	16.59*	0.035
	ไม่ได้ทำ	28	37.80	58	64.40	4	40.00	41	46.10	5	71.40	136	50.40		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	1	1.10	-	-	2	2.20	-	-	3	1.10		
รวม	74	100.00	90	100.00	10	100.00	89	100.00	7	100.00	270	100.00			
9. จัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ	ทำ	48	64.90	41	47.10	2	28.60	40	45.50	7	87.50	138	52.30	13.21	0.105
	ไม่ได้ทำ	25	33.80	45	51.70	5	71.40	47	53.40	1	12.50	123	46.60		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	1	1.40	1	1.10	-	-	1	1.10	-	-	3	1.10		
รวม	74	100.00	87	100.00	7	100.00	88	100.00	8	100.00	264	100.00			
10. ประกาศนโยบายการรับเข้าป.1 เป็นไปอย่างชัดเจนหรือไม่	ทำ	73	90.10	73	80.20	9	90.00	88	96.70	7	87.50	250	89.00	15.66*	0.047
	ไม่ได้ทำ	8	9.90	15	16.50	1	10.00	3	3.30	1	12.50	28	10.00		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	3	3.30	-	-	-	-	-	-	3	1.10		
รวม	81	100.00	91	100.00	10	100.00	91	100.00	8	100.00	281	100.00			
11. รายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ	ทำ	82	100.00	84	92.30	10	100.00	90	98.90	8	100.00	274	97.20	12.16	0.144
	ไม่ได้ทำ	-	-	4	4.40	-	-	1	1.10	-	-	5	1.80		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	3	3.30	-	-	-	-	-	-	3	1.10		
รวม	82	100.00	91	100.00	10	100.00	91	100.00	8	100.00	282	100.00			

* p < .05

จากตารางที่ 5.13 เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าชั้น ป.1 ในระดับโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ทั้ง 11 รายการ พบว่า การดำเนินงานตามนโยบายที่ทุกสังกัดส่วนใหญ่ปฏิบัติ และไม่มี ความแตกต่างระหว่างสังกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 4 รายการ ได้แก่ การกำหนดแผนการรับเข้า ป.1 การรายงานแผนงาน การรับเด็กอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ และ การรายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ ส่วนการดำเนินงานตามนโยบายที่ทุกสังกัดส่วนใหญ่ปฏิบัติ แต่มีความแตกต่างระหว่างสังกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 รายการ ได้แก่ การรับเด็กโดยไม่มี การสอบวัดความสามารถทางวิชาการ ซึ่งโรงเรียนสาธิต และสังกัดเอกชน ปฏิบัติน้อยกว่า และการประกาศนโยบายการรับเข้า ป.1 เป็นไปอย่างชัดเจน โปร่งใส ซึ่งโรงเรียนสังกัดเอกชน ปฏิบัติน้อยกว่า

สำหรับการดำเนินงานตามนโยบายที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติใกล้เคียงกับไม่ได้ปฏิบัติ และไม่มี ความแตกต่างระหว่างสังกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 รายการ ได้แก่ การใช้วิธีรับเด็กหลายวิธี และการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ ส่วนการดำเนินงานตามนโยบายที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ หรือปฏิบัติ ใกล้เคียงกับไม่ได้ปฏิบัติแต่มีความแตกต่างระหว่างสังกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มี 3 รายการ คือ การรับเด็กอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อน การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานเข้าเรียน และการประสานงาน กับโรงเรียนใกล้เคียง ซึ่งโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ

ตารางที่ 5.14 การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ โรงเรียนจำแนกตามกลุ่ม ปกติและกลุ่มเสี่ยง

การดำเนินงาน		กลุ่ม						χ^2 (df=4)	P value
		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การกำหนด แผนการรับเข้า ป.1	ทำ	251	92.30	15	83.30	266	91.70	2.36*	.036
	ไม่ได้ทำ	19	7.00	3	16.70	22	7.60		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	2	0.70	-	-	2	0.70		
	รวม	272	100.00	18	100.00	290	100.00		
2. การรายงาน แผนงาน	ทำ	260	95.90	13	81.30	273	95.10	7.16*	.028
	ไม่ได้ทำ	8	3.00	2	12.50	10	3.50		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	3	1.10	1	6.30	4	1.40		
	รวม	271	100.00	16	100.00	287	100.00		
3. รับเด็กโดยไม่มี การสอบวัด ความสามารถ ทางวิชาการ	ทำ	233	86.30	8	53.30	241	84.60	12.55*	.002
	ไม่ได้ทำ	34	12.60	6	40.00	40	14.00		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	3	1.10	1	6.70	4	1.40		
	รวม	270	100.00	15	100.00	285	100.00		
4. รับเด็กอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์	ทำ	231	87.80	15	93.80	246	88.20	.63	.729
	ไม่ได้ทำ	26	9.90	1	6.30	27	9.70		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	6	2.30	-	6	2.20			
	รวม	263	100.00	16	100.00	279	100.00		

การดำเนินงาน		กลุ่ม						χ^2 (df=4)	P value
		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5. ใช้วิธีรับเด็ก หลายวิธี	ทำ	74	29.50	11	64.70	85	31.70	9.19*	.010
	ไม่ได้ทำ	173	68.90	6	35.30	179	66.80		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	4	1.60	-	-	4	1.50		
	รวม	251	100.00	17	100.00	268	100.00		
6. รับเด็กอายุครบ ตามเกณฑ์ การศึกษา	ทำ	132	52.80	9	56.30	141	53.00	.12	.938
	ไม่ได้ทำ	117	46.80	7	43.80	124	46.60		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	1	0.40	-	-	1	0.40		
	รวม	250	100.00	16	100.00	266	100.00		
7. ประสานงานกับ โรงเรียนใกล้เคียง	ทำ	87	34.40	11	61.10	98	36.20	5.96	.051
	ไม่ได้ทำ	158	62.50	6	33.30	164	60.50		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	8	3.20	1	5.60	9	3.30		
	รวม	253	100.00	18	100.00	271	100.00		
8. รับเด็กที่ไม่มี หลักฐานเข้าเรียน	ทำ	127	50.00	5	29.40	132	48.70	3.09	.213
	ไม่ได้ทำ	124	48.80	12	70.60	136	50.20		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	3	1.20	-	-	3	1.10		
	รวม	254	100.00	17	100.00	271	100.00		
9. จัดการศึกษาที่ เหมาะสมกับ เด็กพิเศษ	ทำ	129	52.00	10	58.80	139	52.50	.45	.797
	ไม่ได้ทำ	116	46.80	7	41.20	123	46.40		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	3	1.20	-	-	3	1.10		
	รวม	248	100.00	17	100.00	265	100.00		
10. ประกาศนโยบาย การรับเข้า ป.1 ชัดเจน โปร่งใส	ทำ	235	89.00	16	88.90	251	89.00	.23	.891
	ไม่ได้ทำ	26	9.80	2	11.10	28	9.90		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	3	1.10	-	-	3	1.10		
	รวม	264	100.00	18	100.00	282	100.00		
11. รายงานข้อมูลให้ ต้นสังกัดทราบ	ทำ	264	98.90	11	68.80	275	97.20	50.03*	.000
	ไม่ได้ทำ	2	0.70	3	18.80	5	1.80		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	1	0.40	2	12.50	3	1.10		
	รวม	267	100.00	16	100.00	283	100.00		

* p < .05

จากตารางที่ 5.14 เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าชั้น ป.1 ในระดับโรงเรียน
จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงทั้ง 11 รายการ พบว่า การดำเนินงานตามนโยบายที่ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ปฏิบัติ
และไม่มีมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 รายการ ได้แก่ รับเด็กอายุครบ 7 ปี

บริบูรณ์ และ นโยบายการรับเข้าป.1 ไปรงใส ส่วนการดำเนินงานตามนโยบายที่ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ปฏิบัติ แต่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 4 รายการ ได้แก่ การกำหนดแผนการรับเข้าป.1 การรายงานแผนงาน การรับเด็กโดยไม่มี การสอบวัดความสามารถทางวิชาการ และรายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ ซึ่งกลุ่มเสี่ยงปฏิบัติทั้ง 4 รายการน้อยกว่ากลุ่มปกติ

สำหรับการดำเนินงานตามนโยบายที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติใกล้เคียงกับไม่ได้ปฏิบัติ และไม่มี ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 4 รายการ ได้แก่ การประสานงานกับโรงเรียนใกล้เคียง การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานเข้าเรียน การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ และการรับเด็กอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อน ส่วนการดำเนินงานตามนโยบายที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ หรือปฏิบัติใกล้เคียงกับไม่ได้ปฏิบัติแต่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มี 1 รายการ คือ ใช้วิธีรับเด็กหลายวิธี ซึ่งกลุ่มปกติปฏิบัติน้อยกว่ากลุ่มเสี่ยง

ตารางที่ 5.15 การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ โรงเรียนจำแนกขนาดของโรงเรียน

การดำเนินงาน	ขนาดของโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน								χ^2 (df=12)	P value
		เล็ก		กลาง		ใหญ่		รวม			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การกำหนด แผนการรับเข้า ป.1	ทำ	70	92.10	112	91.10	82	92.10	264	91.70	1.23	0.873
	ไม่ได้ทำ	5	6.60	10	8.10	7	7.90	22	7.60		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	1	1.30	1	0.80	-	-	2	0.70		
	รวม	76	100.00	123	100.00	89	100.00	288	100.00		
2. การรายงาน แผนงาน	ทำ	74	97.40	116	93.50	81	95.30	271	95.10	2.34	0.672
	ไม่ได้ทำ	2	2.60	5	4.00	3	3.50	10	3.50		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	3	2.40	1	1.20	4	1.40				
	รวม	76	100.00	124	100.00	85	100.00	285	100.00		
3. รับเด็กโดยไม่มี การสอบวัดความ สามารถทาง วิชาการ	ทำ	67	89.30	107	86.30	65	77.40	239	84.50	7.11	0.130
	ไม่ได้ทำ	8	10.70	16	12.90	16	19.00	40	14.10		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	1	0.80	3	3.60	4	1.40				
	รวม	75	100.00	124	100.00	84	100.00	283	100.00		
4. รับเด็กอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์	ทำ	68	93.20	103	85.80	73	86.90	244	88.10	3.95	0.412
	ไม่ได้ทำ	3	4.10	15	12.50	9	10.70	27	9.70		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	2	2.70	2	1.70	2	2.40	6	2.20		
	รวม	73	100.00	120	100.00	84	100.00	277	100.00		
5. ใช้วิธีรับเด็ก หลายวิธี	ทำ	15	21.40	33	29.50	36	42.90	84	31.60	8.60	0.072
	ไม่ได้ทำ	54	77.10	77	68.80	47	56.00	178	66.90		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	1	1.40	2	1.80	1	1.20	4	1.50		
	รวม	70	100.00	112	100.00	84	100.00	266	100.00		

การดำเนินงาน		ขนาดของโรงเรียน								χ^2 (df=12)	P value
		เล็ก		กลาง		ใหญ่		รวม			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
6. รับผิดชอบตาม เกณฑ์การศึกษา ภาคบังคับก่อน	ทำ	28	41.80	61	52.60	51	63.00	140	53.00	7.91	0.095
	ไม่ได้ทำ	39	58.20	54	46.60	30	37.00	123	46.60		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	1	0.90	-	-	1	0.40		
	รวม	67	100.00	116	100.00	81	100.00	264	100.00		
7. ประสานงานกับ โรงเรียนใกล้เคียง	ทำ	15	22.70	39	33.60	44	50.60	98	36.40	20.83*	0.000
	ไม่ได้ทำ	50	75.80	75	64.70	37	42.50	162	60.20		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	1	1.50	2	1.70	6	6.90	9	3.30		
	รวม	66	100.00	116	100.00	87	100.00	269	100.00		
8. รับผิดชอบที่ไม่มี หลักฐานเข้าเรียน	ทำ	41	60.30	59	50.00	30	36.10	130	48.30	10.29*	0.036
	ไม่ได้ทำ	27	39.70	58	49.20	51	61.40	136	50.60		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	1	0.80	2	2.40	3	1.10		
	รวม	68	100.00	118	100.00	83	100.00	269	100.00		
9. จัดการศึกษาที่ เหมาะสมกับ เด็กพิเศษ	ทำ	40	61.50	64	56.60	33	38.80	137	52.10	9.56*	0.048
	ไม่ได้ทำ	24	36.90	48	42.50	51	60.00	123	46.80		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	1	1.50	1	0.90	1	1.20	3	1.10		
	รวม	65	100.00	113	100.00	85	100.00	263	100.00		
10. ประกาศนโยบาย การรับเข้า ป.1 ชัดเจน โปร่งใส	ทำ	67	93.10	107	88.40	75	86.20	249	88.90	3.21	0.523
	ไม่ได้ทำ	5	6.90	13	10.70	10	11.50	28	10.00		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	1	0.80	2	2.30	3	1.10		
	รวม	72	100.00	121	100.00	87	100.00	280	100.00		
11. รายงานข้อมูลให้ ต้นทำสังกัดทราบ	ทำ	73	100.00	121	98.40	79	92.90	273	97.20	12.91*	0.012
	ไม่ได้ทำ	-	-	-	-	5	5.90	5	1.80		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	2	1.60	1	1.20	3	1.10		
	รวม	73	100.00	123	100.00	85	100.00	281	100.00		

* p < .05

จากตารางที่ 5.15 เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าชั้น ป.1 ในระดับโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ทั้ง 11 รายการ พบว่าการดำเนินงานตามนโยบายที่ทุกขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่ ปฏิบัติ และไม่มีมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 รายการ ได้แก่ การกำหนด แผนการรับเข้า ป.1 การรายงานแผนงาน การรับเด็กโดยไม่มี การสอบวัดความสามารถทางวิชาการ การรับเด็กอายุ ครบ 7 ปีบริบูรณ์ และนโยบายการรับเข้า ป.1 โปร่งใส ส่วนการดำเนินงานตามนโยบายที่ทุกขนาดของโรงเรียน ส่วนใหญ่ปฏิบัติ แต่มีความแตกต่างระหว่างขนาดของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 1 รายการ ได้แก่ การรายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและเล็ก

สำหรับการดำเนินงานตามนโยบายที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติใกล้เคียงกับไม่ได้ปฏิบัติ และไม่มี ความแตกต่างระหว่างสังกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 รายการ ได้แก่ การใช้วิธีรับเด็กหลายวิธี และการรับเด็กอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อน ส่วนการดำเนินงานตามนโยบายที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ ปฏิบัติ หรือปฏิบัติใกล้เคียงกับไม่ได้ปฏิบัติ แต่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 รายการ คือ การประสานงานกับโรงเรียนใกล้เคียง ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และเล็ก การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานเข้าเรียน และการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็ก ปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่

ตารางที่ 5.16 การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนจำแนกตามความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

การดำเนินงาน	ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน								χ^2 (df=6)	pvalue			
	มีชื่อเสียงมาก		มีชื่อเสียงมาก		มีชื่อเสียง		มีชื่อเสียงน้อย				รวม		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ					
1. การกำหนดแผนการรับเข้า ป.1	ทำ	21	91.30	55	94.80	153	92.20	28	87.50	257	92.10	3.93	0.685
	ไม่ได้ทำ	2	8.70	3	5.20	12	7.20	3	9.40	20	7.20		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	-	-	1	0.60	1	3.10	2	0.70		
รวม		23	100.00	58	100.00	166	100.00	32	100.00	279	100.00		
2. การรายงานแผนงาน	ทำ	21	95.50	55	98.20	156	94.00	29	93.50	261	94.90	3.92	0.686
	ไม่ได้ทำ	1	4.50	-	-	8	4.80	1	3.20	10	3.60		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	1	1.80	2	1.20	1	3.20	4	1.50		
รวม		22	100.00	56	100.00	166	100.00	31	100.00	275	100.00		
3. รับผิดชอบโดยไม่มีเอกสาร	ทำ	15	75.00	46	78.00	143	86.70	28	93.30	232	84.70	10.58	0.102
	ไม่ได้ทำ	5	25.00	13	22.00	19	11.50	1	3.30	38	13.90		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	-	-	3	1.80	1	3.30	4	1.50		
รวม		20	100.00	59	100.00	165	100.00	30	100.00	274	100.00		
4. รับผิดชอบครบ 7 ปีบริบูรณ์	ทำ	19	90.50	50	87.70	141	88.10	26	86.70	236	88.10	0.82	0.991
	ไม่ได้ทำ	2	9.50	6	10.50	15	9.40	3	10.00	26	9.70		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	1	1.80	4	2.50	1	3.30	6	2.20		
รวม		21	100.00	57	100.00	160	100.00	30	100.00	268	100.00		
5. ใช้วิธีรับเด็กหลายวิธี	ทำ	10	47.60	24	44.40	45	29.20	5	16.10	84	32.30	11.45	0.075
	ไม่ได้ทำ	11	52.40	29	53.70	106	68.80	26	83.90	172	66.20		
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-	-	1	1.90	3	1.90	-	-	4	1.50		
รวม		21	100.00	54	100.00	154	100.00	31	100.00	260	100.00		

การดำเนินงาน	ความถี่ของโรงเรียน										χ^2 (df=6)	pvalue	
	มีข้อเสียมาก		มีข้อเสียมาก ระดับจังหวัด		มีข้อเสีย ปานกลาง		มีข้อเสียน้อย		รวม				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
6. รับผิดชอบตามเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับก่อน ไม่ทราบว่าจะต้องทำ	ทำ	16	66.70	28	52.80	78	51.30	16	55.20	138	53.50	5.88	0.436
	ไม่ได้ทำ	8	33.30	24	45.30	74	48.70	13	44.80	119	46.10		
	รวม	24	100.00	53	100.00	152	100.00	29	100.00	258	100.00		
7. ประสานงานกับโรงเรียน ใกล้เคียง ไม่ทราบว่าจะต้องทำ	ทำ	10	45.50	25	44.60	55	35.50	6	21.40	96	36.80	9.34	0.155
	ไม่ได้ทำ	10	45.50	31	55.40	94	60.60	21	75.00	156	59.80		
	รวม	22	100.00	56	100.00	155	100.00	28	100.00	261	100.00		
8. รับผิดชอบไม่มีหลักฐานเข้าเรียน ไม่ได้ทำ ไม่ทราบว่าจะต้องทำ	ทำ	7	29.20	19	35.80	84	54.20	14	50.00	124	47.70	11.76	0.068
	ไม่ได้ทำ	16	66.70	34	64.20	69	44.50	14	50.00	133	51.20		
	รวม	24	100.00	53	100.00	155	100.00	28	100.00	260	100.00		
9. จัดการศึกษาที่เหมาะสมกับ เด็กพิเศษ ไม่ทราบว่าจะต้องทำ	ทำ	12	54.50	31	57.40	78	51.00	11	42.30	132	51.80	6.23	0.397
	ไม่ได้ทำ	9	40.90	23	42.60	74	48.40	14	53.80	120	47.10		
	รวม	22	100.00	54	100.00	153	100.00	26	100.00	255	100.00		
10. ประกาศนโยบายการรับเข้า ป.1 ชัดเจน โปร่งใส ไม่ทราบว่าจะต้องทำ	ทำ	22	91.70	53	94.60	141	87.60	26	89.70	242	89.60	3.74	0.711
	ไม่ได้ทำ	2	8.30	2	3.60	18	11.20	3	10.30	25	9.30		
	รวม	24	100.00	56	100.00	161	100.00	29	100.00	270	100.00		
11. รายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ ไม่ได้ทำ ไม่ทราบว่าจะต้องทำ	ทำ	21	91.30	54	96.40	158	98.10	30	96.80	263	97.00	6.90	0.329
	ไม่ได้ทำ	1	4.30	1	1.80	3	1.90	-	-	5	1.80		
	รวม	23	100.00	56	100.00	161	100.00	31	100.00	271	100.00		

จากตารางที่ 5.16 เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าชั้นป.1 ในระดับโรงเรียน จำแนกตามความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ทั้ง 11 รายการ พบว่า การดำเนินงานตามนโยบายที่โรงเรียนที่มีชื่อเสียง ต่างกันส่วนใหญ่ปฏิบัติและไม่มี ความแตกต่างระหว่างความมีชื่อเสียงของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 6 รายการ ได้แก่ การกำหนดแผนการรับเข้า ป.1 การรายงานแผนงาน การรับเด็กโดยไม่มี การสอบวัด ความสามารถทางวิชาการ การรับเด็กอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ การประกาศนโยบายการรับเข้าป.1 ชัดเจน โปร่งใส และ การรายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ

สำหรับการดำเนินงานตามนโยบายที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติใกล้เคียงกับไม่ได้ปฏิบัติ และไม่มี ความแตกต่างระหว่างความมีชื่อเสียงของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มี 5 รายการ ได้แก่ การใช้วิธีรับเด็กหลายวิธี การรับเด็กอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อน การประสานงานกับ โรงเรียนใกล้เคียง การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานเข้าเรียน และการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ

3.1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ตารางที่ 5.17 การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา

	ภูมิภาค											
	ภาคเหนือ		ภาคกลาง		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคตะวันออก		ภาคใต้		กรุงเทพมหานคร	รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การจัดทำแผนการรับนักเรียนเข้าเรียน	25	96.10	38	97.50	43	95.60	25	100	1	100	132	97.10
ไม่ได้ทำ	1	3.90	1	2.50	1	2.20	-	-	-	-	3	2.20
ไม่ทราบว่าจะต้องทำ	-	-	-	-	1	2.20	-	-	-	-	1	0.70
รวม	26	100.00	39	100.00	45	100.00	25	100.00	1	100.00	136	100.00
2. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์	26	100.00	39	100.00	44	97.80	24	96.00	1	100.00	134	98.50
ไม่ได้ทำ	-	-	-	-	1	2.20	1	4.00	-	-	2	1.50
ไม่ทราบว่าจะต้องทำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	26	100.00	39	100.00	45	100.00	25	100.00	1	100.00	136	100.00
3. การกำกับติดตามของสถานศึกษาใน	24	92.30	35	89.80	41	91.10	25	100.00	1	100.00	126	92.60
เรื่องการรับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือ	1	3.85	3	7.70	3	6.70	-	-	-	-	7	5.20
จบการศึกษาชั้นปฐมวัย ซึ่งอยู่ในเขต	1	3.85	1	2.50	1	2.20	-	-	-	-	3	2.20
บริการของสถานศึกษาเข้าเรียนชั้น ป.1												
ทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถ	26	100.00	39	100.00	45	100.00	25	100.00	1	100.00	136	100.00
ทางวิชาการ												
4. การกำกับติดตามของสถานศึกษาใน	24	92.30	36	92.30	39	86.70	24	96.00	1	100.00	124	91.20
เรื่องการนับอายุเด็กตามปีปฏิทิน หากเด็ก	1	3.85	2	5.10	5	11.10	1	4.00	-	-	9	6.60
อายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ให้ให้นับว่าเด็ก	1	3.85	1	2.60	1	2.20	-	-	-	-	3	2.20
อายุย่างเข้าปีที่เจ็ดในปีนั้น												
รวม	26	100.00	39	100.00	45	100.00	25	100.00	1	100.00	136	100.00

หมายเหตุ: ไม่ทบทสอบนัยสำคัญเพราะข้อมูลมีเซลล์ว่างมาก

การดำเนินงาน	ภูมิภาค							รวม				
	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	กรุงเทพมหานคร	รวม						
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน		ร้อยละ			
5. การกำกับติดตามของสถานศึกษาใน เรื่องการใช้วิธีการรับเด็กที่หลากหลาย เช่น วิธีการจับฉลาก ทดสอบความพร้อม กิจกรรมฐาน สัมภาษณ์เด็ก/ผู้ปกครอง เพิ่มเติมที่फलงานเด็ก เป็นต้น ในกรณี ที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้	17	65.40	31	79.50	34	75.60	18	72.00	1	100.00	101	74.30
	8	30.80	8	20.50	10	22.20	7	28.00	-	-	33	24.20
	1	3.80	-	-	1	2.20	-	-	-	-	2	1.50
รวม	26	100.00	39	100.00	45	100.00	25	100.00	1	100.00	136	100.00
6. การกำกับติดตามของสถานศึกษาใน เรื่องการรับเด็กที่มีอายุครบตามเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับก่อน ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้	19	73.10	34	87.20	34	75.60	17	68.00	1	100.00	105	77.20
	5	19.20	5	12.80	7	15.60	8	32.00	-	-	25	18.40
	2	7.70	-	-	4	8.80	-	-	-	-	6	4.40
รวม	26	100.00	39	100.00	45	100.00	25	100.00	1	100.00	136	100.00
7. การกำกับติดตามของสถานศึกษา ในเรื่องการประสานงานกับโรงเรียน ใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้เด็กได้ เข้าเรียนทุกคน ในกรณีที่มีผู้สมัครเกิน จำนวนที่รับได้	20	76.90	32	82.00	39	86.70	21	84.00	1	100.00	113	83.10
	5	19.20	6	15.40	6	13.30	4	16.00	-	-	21	15.40
	1	3.90	1	2.60	-	-	-	-	-	-	2	1.50
รวม	26	100.00	39	100.00	45	100.00	25	100.00	1	100.00	136	100.00
8. การกำกับติดตามของสถานศึกษา ในเรื่องการรับเด็กที่ไม่ใช่หลักฐานตาม กฎหมายเข้าเรียนตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ	22	84.60	37	94.80	37	82.20	24	100.00	1	100.00	121	89.60
	3	11.50	1	2.60	6	13.30	-	-	-	-	10	7.40
	1	3.90	1	2.60	2	4.50	-	-	-	-	4	3.00
รวม	26	100.00	39	100.00	45	100.00	24	100.00	1	100.00	135	100.00

หมายเหตุ: ไม่ทดสอบยืนยันสำคัญเพราะข้อมูลมีเซลล์ว่างมาก

การดำเนินงาน	ภูมิภาค							รวม				
	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	กรุงเทพมหานคร	รวม						
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน		ร้อยละ			
9. การกำกับติดตามผลงานของสถานศึกษาใน เรื่องการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธี การที่เหมาะสมกับเด็กที่รับเข้ากรณีพิเศษ (เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือ ทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถฟัง ตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือยากจน กำพร้า หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ)	24	92.30	38	97.40	38	84.40	23	95.80	1	100.00	124	91.90
	1	3.85	-	-	4	8.90	-	-	-	-	5	3.70
	1	3.85	1	2.60	3	6.70	1	4.20	-	-	6	4.400
รวม	26	100.00	39	100.00	45	100.00	24	100.00	1	100.00	135	100.00
10. การกำกับติดตามผลงานของสถานศึกษา ในเรื่องการประกันคุณภาพการรับ นักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของโรงเรียน อย่างชัดเจน ไปโรงเรียน และตรวจสอบ ได้ทุกกรณี	25	96.20	36	94.70	43	97.70	23	92.00	1	100.00	128	95.50
	-	-	2	5.30	-	-	2	8.00	-	-	4	3.00
	1	3.80	-	-	1	2.30	-	-	-	-	2	1.50
รวม	26	100.00	38	100.00	44	100.00	25	100.00	1	100.00	134	100.00
11. การรายงานข้อมูลการรับนักเรียน เข้าชั้น ป.1 ให้สาธารณสุขชนบททราบ ไม่ทราบว่าต้องทำ	23	88.50	33	86.90	44	97.80	23	92.00	1	100.00	124	91.90
	2	7.70	4	10.50	1	2.20	2	8.00	-	-	9	6.60
	1	3.80	1	2.60	-	-	-	-	-	-	2	1.50
รวม	26	100.00	38	100.00	45	100.00	25	100.00	1	100.00	135	100.00

หมายเหตุ: ไม่พบข้อมูลบัญชีรายชื่อเพราะข้อมูลมีเซลล์ว่างมาก

จากตารางที่ 5.17 เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามนโยบายทุกรายการ

สำหรับเหตุผลที่ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาบางคนไม่ได้ปฏิบัติตามนโยบาย เนื่องจากผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาใช้แนวทางการปฏิบัติเดิมที่ทำเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว และเข้าใจว่าโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง ส่วนการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนทราบ มักทำในลักษณะจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์มากที่สุด

ตารางที่ 5.18 การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ ผู้บริหารระดับกรม

การดำเนินงาน	จำนวน	
1. การกำหนดแผน หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติและอำนาจการให้การรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ในสังกัดเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	ทำ	4
	ไม่ได้ทำ	-
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-
	รวม	4
2. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติและชุมชนทราบ	ทำ	4
	ไม่ได้ทำ	-
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-
	รวม	4
3. การกำกับติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการกำกับติดตามการจัดทำแผนการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของสถานศึกษา	ติดตามกำกับ	3
	ไม่ได้ติดตามกำกับ	1
	ไม่ทราบว่าต้องติดตามกำกับ	-
	รวม	4
4. การกำกับติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการกำกับติดตามการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนทราบของสถานศึกษา	ติดตามกำกับ	3
	ไม่ได้ติดตามกำกับ	1
	ไม่ทราบว่าต้องติดตามกำกับ	-
	รวม	4
5. การกำกับติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการกำกับติดตามการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา	ติดตามกำกับ	3
	ไม่ได้ติดตามกำกับ	1
	ไม่ทราบว่าต้องติดตามกำกับ	-
	รวม	4
6. การรายงานข้อมูลการรับนักเรียนให้สาธารณชนทราบ	ทำ	4
	ไม่ได้ทำ	-
	ไม่ทราบว่าต้องทำ	-
	รวม	4

จากตารางที่ 5.18 เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้บริหารระดับกรม 6 รายการ แล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ทำตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 ทุกรายการ ส่วนการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของผู้บริหารระดับกระทรวง ซึ่งมีตัวแทน 1 ท่านต่อนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ได้ดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกือบทุกรายการ ยกเว้น การกำกับติดตามการกำกับติดตามการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนทราบของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และการกำกับติดตามการกำกับ ติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้เหตุผลว่าเป็นความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 4 วิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ในตอนนี้ได้นำเสนอ วิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 6 หัวข้อย่อย ดังนี้

- 4.1 ความต้องการเข้าเรียนกับความสามารถในการรับของโรงเรียนปีการศึกษา 2546 และ 2547
- 4.2 เกณฑ์การรับสมัคร
- 4.3 ช่วงเวลาและจำนวนรอบในการคัดเลือก
- 4.4 วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก
- 4.5 อำนาจในการตัดสินใจคัดเลือก
- 4.6 การรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2547

4.1 ความต้องการเข้าเรียนกับความสามารถในการรับของโรงเรียนปีการศึกษา 2546 และ 2547

การศึกษาความต้องการเข้าเรียนกับความสามารถในการรับของโรงเรียนปีการศึกษา 2546 และ 2547 ได้เปรียบเทียบโดยจำแนกตามสังกัดโรงเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ดังแสดงในตารางที่ 5.19 - 5.22

ตารางที่ 5.19 ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนที่สมัครกับจำนวนรับในปีการศึกษา 2546 จำแนกตามลักษณะของนักเรียนและสังกัดของโรงเรียน

ลักษณะของนักเรียน	สังกัด											
	สพฐ.		เอกชน		กทม.		เทศบาล		สวช.		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักเรียนที่คัดเลือกตามเงื่อนไขปกติ	-	-	1	2.60	1	25.00	-	-	-	-	2	1.60
สมัครเท่ากับรับ	34	89.50	23	59.00	1	25.00	35	83.30	3	75.00	96	75.60
สมัครมากกว่ารับ	4	10.50	15	38.50	2	50.00	7	16.70	1	25.00	29	22.80
รวม	38	100.00	39	100.00	4	100.00	42	100.00	4	100.00	127	100.00
2. นักเรียนกลุ่มสวัสดิการ คัดเลือก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สมัครน้อยกว่ารับ	1	100.00	2	66.70	-	-	2	100.00	1	100.00	6	85.70
ด้วยเงื่อนไขพิเศษ	-	-	1	33.30	-	-	-	-	-	-	1	14.30
รวม	1	100.00	3	100.00	-	-	2	100.00	1	100.00	7	100.00
3. นักเรียนกลุ่มบุตรศิษย์เก่าคัดเลือก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	3	100.00	-	-	3	100.00	1	100.00	7	100.00
ด้วยเงื่อนไขพิเศษ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	3	100.00	-	-	3	100.00	1	100.00	7	100.00
4. นักเรียนกลุ่มพี่น้องกับนักเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปัจจุบัน คัดเลือกด้วยเงื่อนไข	2	100.00	3	75.00	-	-	5	100.00	1	100.00	11	91.70
พิเศษ	-	-	1	25.00	-	-	-	-	-	-	1	8.30
รวม	2	100.00	4	100.00	-	-	5	100.00	1	100.00	12	100.00
5. นักเรียนกลุ่มให้การสนับสนุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โรงเรียน คัดเลือกด้วยเงื่อนไข	1	50.00	1	100.00	1	100.00	2	66.70	1	100.00	6	75.00
พิเศษ	1	50.00	-	-	-	-	1	33.30	-	-	2	25.00
รวม	2	100.00	1	100.00	1	100.00	3	100.00	1	100.00	8	100.00

หมายเหตุ: ไม่ทดสอบนัยสำคัญเพราะข้อมูลมีเซลล์ว่างมาก

ลักษณะของนักเรียน	สังกัด											
	สพฐ.		เอกชน		กทม.		เทศบาล		สาธิต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
6. นักเรียนที่คัดเลือกด้วยวิธีอื่น ๆ	-	-	1	6.30	1	100.00	-	-	-	-	2	5.10
	13	100.00	12	75.00	-	-	6	100.00	3	100.00	34	87.20
	-	-	3	18.80	-	-	-	-	-	-	3	7.70
รวม	13	100.00	16	100.00	1	100.00	6	100.00	3	100.00	39	100.00
7. นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	6	100.00	4	100.00	-	-	2	100.00	-	-	12	100.00
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	6	100.00	4	100.00	-	-	2	100.00	-	-	12	100.00
8. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3	100.00	9	100.00	-	-	5	100.00	2	100.00	19	100.00
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	3	100.00	9	100.00	-	-	5	100.00	2	100.00	19	100.00
9. นักเรียนด้อยโอกาส	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3	100.00	1	100.00	-	-	-	-	-	-	4	100.00
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	3	100.00	1	100.00	-	-	-	-	-	-	4	100.00
10. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50.00
	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	1	50.00
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1	100.00	1	100.00	-	-	-	-	-	-	2	100.00

หมายเหตุ: ไม่ทดสอบบัญชีรายชื่อเพราะข้อมูลมีเขตล้าวงมาก

จากตารางที่ 5.19 เมื่อพิจารณาถึงความต้องการเข้าเรียนกับความสามารถในการรับของโรงเรียนปีการศึกษา 2546 พบว่า กลุ่มนักเรียนที่คัดเลือกด้วยเงื่อนไขปกติ ของโรงเรียนในสังกัด กทม. สช. และสาธิตมีจำนวนนักเรียนที่มาสมัครมากกว่าจำนวนที่รับ และมากกว่าสังกัด สพฐ. และเทศบาล

ตารางที่ 5.20 ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนที่สมัครกับจำนวนรับในปีการศึกษา 2546 จำแนกตามลักษณะของนักเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ลักษณะของนักเรียน		กลุ่ม					
		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักเรียนที่คัดเลือกตามเงื่อนไขปกติ	สมัครน้อยกว่ารับ	2	1.70	-	-	2	1.60
	สมัครเท่ากับรับ	95	81.20	1	10.00	96	75.60
	สมัครมากกว่ารับ	20	17.10	9	90.00	29	22.80
	รวม	117	100.00	10	100.00	127	100.00
2. นักเรียนกลุ่มสวัสดิการ คัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	5	100.00	1	50.00	6	85.70
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	1	50.00	1	14.30
	รวม	5	100.00	2	100.00	7	100.00
3. นักเรียนกลุ่มบุตรศิษย์เก่าคัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	5	100.00	2	100.00	7	100.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	5	100.00	2	100.00	7	100.00
4. นักเรียนกลุ่มพี่น้องกับนักเรียนปัจจุบัน คัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	9	100.00	2	66.70	11	91.70
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	1	33.30	1	8.30
	รวม	9	100.00	3	100.00	12	100.00
5. นักเรียนกลุ่มให้การสนับสนุนโรงเรียน คัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	5	71.40	1	100.00	6	75.00
	สมัครมากกว่ารับ	2	28.60	-	-	2	25.00
	รวม	7	100.00	1	100.00	8	100.00
6. นักเรียนที่คัดเลือกด้วยวิธีอื่นๆ	สมัครน้อยกว่ารับ	2	5.40	-	-	2	5.00
	สมัครเท่ากับรับ	33	89.20	2	66.70	35	87.50
	สมัครมากกว่ารับ	2	5.40	1	33.30	3	7.50
	รวม	37	100.00	3	100.00	40	100.00
7. นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางกฎหมาย	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	12	100.00	-	-	12	100.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	12	100.00	-	-	12	100.00

ลักษณะของนักเรียน		กลุ่ม					
		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	19	100.00	-	-	19	100.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	19	100.00	-	-	19	100.00
9. นักเรียนด้อยโอกาส	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	4	100.00	-	-	4	100.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	4	100.00	-	-	4	100.00
10. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	1	50.00	-	-	1	50.00
	สมัครเท่ากับรับ	1	50.00	-	-	1	50.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	2	100.00	-	-	2	100.00

จากตารางที่ 5.20 เมื่อพิจารณาความต้องการเข้าเรียนกับความสามารถในการรับของโรงเรียนปีการศึกษา 2546 จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า กลุ่มนักเรียนที่คัดเลือกตามเงื่อนไขปกติ มีปัญหาความต้องการเข้าเรียนสูงกว่าความสามารถในการรับของโรงเรียนในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงสูงกว่าโรงเรียนกลุ่มปกติ สำหรับนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางกฎหมาย นักเรียนที่มีความบกพร่อง นักเรียนด้อยโอกาสและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ไม่พบกลุ่มนักเรียนเหล่านี้ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง

ตารางที่ 5.21 ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนที่สมัครกับจำนวนรับในปีการศึกษา 2547 จำแนกตามลักษณะของนักเรียนและสังกัดของโรงเรียน

ลักษณะของนักเรียน		สังกัด						
		สพฐ	สช.	กทม.	เทศบาล	สาธิต	รวม	
		จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
1. นักเรียนที่คัดเลือกตามเงื่อนไขปกติ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	1	-	-	-	1	0.80
	สมัครเท่ากับรับ	35	21	2	35	3	96	74.40
	สมัครมากกว่ารับ	5	17	2	7	1	32	24.80
	รวม	40	39	4	42	4	129	100.00
2. นักเรียนกลุ่มสวัสดิการ คัดเลือกด้วย เงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	1	1	-	2	1	5	83.30
	สมัครมากกว่ารับ	-	1	-	-	-	1	16.70
	รวม	1	2	-	2	1	6	100.00

ลักษณะของนักเรียน		สังกัด						ร้อยละ
		สพฐ	สช.	กทม.	เทศบาล	สาธิต	รวม	
		จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
3. นักเรียนกลุ่มบุตรศิษย์เก่าคัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	-	2	-	2	1	5	100.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	-	2	-	2	1	5	100.00
4. นักเรียนกลุ่มพี่น้องกับนักเรียนปัจจุบัน คัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	2	3	-	4	1	10	90.90
	สมัครมากกว่ารับ	-	1	-	-	-	1	9.10
	รวม	2	4	-	4	1	11	100.00
5. นักเรียนกลุ่มให้การสนับสนุนโรงเรียน คัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	-	1	1	3	1	6	66.70
	สมัครมากกว่ารับ	2	-	-	1	-	3	33.30
	รวม	2	1	1	4	1	9	100.00
6. นักเรียนที่คัดเลือกด้วยวิธีอื่นๆ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	1	1	-	-	2	4.90
	สมัครเท่ากับรับ	12	13	-	7	4	36	87.80
	สมัครมากกว่ารับ	-	3	-	-	-	3	7.30
	รวม	12	17	1	7	4	41	100.00
7. นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางกฎหมาย	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	2	3	-	1	-	6	100.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	2	3	-	1	-	6	100.00
8. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	3	8	-	3	2	16	100.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	8	-	3	2	16	100.00
9. นักเรียนด้อยโอกาส	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	2	1	-	-	-	-	-
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	2	1	-	-	-	3	100.00
10. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	1	-	-	-	-	1	100.00
	สมัครเท่ากับรับ	-	1	-	-	-	1	100.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	1	1	-	-	-	2	100.00

จากตารางที่ 5.21 เมื่อพิจารณาในภาพรวมถึงความต้องการเข้าเรียนกับความสามารถในการรับของโรงเรียนปีการศึกษา 2547 พบว่าส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนที่มาสมัครเท่ากับจำนวนที่รับทุกกลุ่ม แต่กลุ่มนักเรียนที่คัดเลือกตามเงื่อนไขปกติ โดยเฉพาะโรงเรียนที่สังกัดสช.(เอกชน) และสาธิต มีจำนวนนักเรียนที่มาสมัครมากกว่าจำนวนที่รับ มากกว่าโรงเรียนสังกัดอื่นๆ

ตารางที่ 5.22 ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนที่สมัครกับจำนวนรับในปีการศึกษา 2547 จำแนกตามลักษณะของนักเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ลักษณะของนักเรียน		กลุ่ม					
		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักเรียนที่คัดเลือกตามเงื่อนไขปกติ	สมัครน้อยกว่ารับ	1	0.90	-	-	1	0.80
	สมัครเท่ากับรับ	95	80.50	1	9.10	96	74.40
	สมัครมากกว่ารับ	22	18.60	10	90.90	32	24.80
	รวม	118	100.00	11	100.00	129	100.00
2. นักเรียนกลุ่มสวัสดิการ คัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	4	100.00	1	50.00	5	83.30
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	1	50.00	1	16.70
	รวม	4	100.00	2	100.00	6	100.00
3. นักเรียนกลุ่มบุตรศิษย์เก่าคัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	3	100.00	-	-	-	-
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	100.00	-	-	-	-
4. นักเรียนกลุ่มพี่น้องกับนักเรียนปัจจุบัน คัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	8	100.00	2	66.70	10	90.90
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	1	33.30	1	9.10
	รวม	8	100.00	3	100.00	11	100.00
5. นักเรียนกลุ่มให้การสนับสนุนโรงเรียน คัดเลือกด้วยเงื่อนไขพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	5	62.50	1	100.00	6	66.70
	สมัครมากกว่ารับ	3	37.50	-	-	3	33.30
	รวม	8	100.00	1	100.00	9	100.00
6. นักเรียนที่คัดเลือกด้วยวิธีอื่นๆ	สมัครน้อยกว่ารับ	2	5.10	-	-	2	4.80
	สมัครเท่ากับรับ	35	89.80	2	66.70	37	88.10
	สมัครมากกว่ารับ	2	5.10	1	33.30	3	7.10
	รวม	39	100.00	3	100.00	42	100.00

ลักษณะของนักเรียน		กลุ่ม					
		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. นักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานทางกฎหมาย	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	6	100.00	-	-	-	-
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	6	100.00	-	-	-	-
8. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	16	100.00	-	-	-	-
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	16	100.00	-	-	-	-
9. นักเรียนด้อยโอกาส	สมัครน้อยกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	สมัครเท่ากับรับ	3	100.00	-	-	-	-
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	100.00	-	-	-	-
10. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	สมัครน้อยกว่ารับ	1	100.00	-	-	1	50.00
	สมัครเท่ากับรับ	-	-	1	100.00	1	50.00
	สมัครมากกว่ารับ	-	-	-	-	-	-
	รวม	1	100.00	1	100.00	2	100.00

จากตารางที่ 5.22 เมื่อพิจารณาความต้องการเข้าเรียนกับความสามารถในการรับของ โรงเรียนปีการศึกษา 2547 จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า กลุ่มนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงที่คัดเลือกตามเงื่อนไขปกติ มีปัญหาความต้องการเข้าเรียนสูงกว่าความสามารถในการรับของโรงเรียนสูงกว่าโรงเรียนกลุ่มปกติ สำหรับนักเรียนกลุ่มศิษย์เก่า นักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานทางกฎหมาย นักเรียนที่มีความบกพร่อง และนักเรียนด้อยโอกาส ไม่พบกลุ่มนักเรียนเหล่านี้ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง

4.2 เกณฑ์การรับสมัคร

การศึกษาเกณฑ์การรับสมัครของโรงเรียนปีการศึกษา 2546 ได้เปรียบเทียบคุณสมบัติของผู้สมัครที่ใช้เป็นเกณฑ์การรับสมัครของโรงเรียน โดยจำแนกตามสังกัดโรงเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ดังแสดงในตารางที่ 5.23- 5.24

จากตารางที่ 5.23 เมื่อพิจารณาเกณฑ์ที่ใช้ในการสมัครเข้าเรียนชั้นป.1 ในภาพรวม พบว่า เกณฑ์ที่ใช้เรียง 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1.อายุย่างเข้าปีที่7และจบการศึกษาชั้นปฐมวัย 2. อายุย่างเข้าปีที่ 7และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยและอยู่ในเขตพื้นที่บริการ 3. อายุย่างเข้าปีที่ 7

เมื่อพิจารณาแยกสังกัด พบว่าโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดเทศบาล และสังกัดกรุงเทพมหานคร รับด้วยเกณฑ์ อายุย่างเข้าปีที่ 7และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยและอยู่ในเขตพื้นที่บริการมากที่สุด

รองลงมา คือ อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ส่วนโรงเรียนที่สังกัด สช. (เอกชน) และสังกัดสาธิต รับผิดชอบที่อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยมากที่สุด รองลงมา คือ จบการศึกษาชั้นปฐมวัย

ตารางที่ 5.23 เกณฑ์ในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน

เกณฑ์ในการรับนักเรียน	สังกัด											
	สพฐ		เอกชน		กทม.		เทศบาล		สาธิต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุย่างเข้าปีที่ 7	7	8.40	6	6.20	2	20.00	17	18.30	2	25.00	34	11.70
2. จบการศึกษาชั้นปฐมวัย	-	-	20	20.60	-	-	-	-	2	25.00	22	7.60
3. อยู่ในเขตพื้นที่บริการ	1	1.20	-	-	-	-	1	1.10	-	-	2	0.70
4. ข้อ 1 + ข้อ 2	25	30.10	38	39.20	2	20.00	22	23.70	3	37.50	90	30.90
5. ข้อ 1 + ข้อ 3	3	3.60	1	1.00	1	10.00	8	8.60	-	-	13	4.50
6. ข้อ 2 + ข้อ 3	3	3.60	7	7.20	-	-	2	2.20	-	-	12	4.10
7. ข้อ1+ ข้อ 2+ ข้อ3	35	42.20	10	10.30	4	40.00	35	37.60	-	-	84	28.90
8. อื่นๆ	9	10.80	15	15.50	1	10.00	8	8.70	-	-	34	11.70
รวม	83	100.00	97	100.00	10	100.00	93	100.00	8	100.00	291	100.00

จากตารางที่ 5.23 เมื่อพิจารณาเกณฑ์ที่ใช้ในการสมัครเข้าเรียนชั้นป.1 ในภาพรวม พบว่าเกณฑ์ที่ใช้เรียง 3 ลำดับ แรก ดังนี้ 1. อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัย 2. อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยและอยู่ในเขตพื้นที่บริการ 3. อายุย่างเข้าปีที่ 7

เมื่อพิจารณาแยกสังกัด พบว่าโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดเทศบาล และสังกัดกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบที่ อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยและอยู่ในเขตพื้นที่บริการมากที่สุด รองลงมา คือ อายุย่างเข้าปีที่ 7และจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ส่วนโรงเรียนที่สังกัด สช. (เอกชน) และสังกัดสาธิต รับผิดชอบที่อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยมากที่สุด รองลงมา คือ จบการศึกษาชั้นปฐมวัย

ตารางที่ 5.24 เกณฑ์ในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

เกณฑ์ในการรับนักเรียน	กลุ่ม					
	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุย่างเข้าปีที่ 7	33	12.00	1	5.50	34	11.60
2. จบการศึกษาชั้นปฐมวัย	16	5.80	6	33.30	22	7.50
3. อยู่ในเขตพื้นที่บริการ	2	0.70	-	-	2	0.70
4. ข้อ 1 + ข้อ 2	84	30.70	6	33.30	90	30.60
5. ข้อ 1 + ข้อ 3	13	4.70	-	-	13	4.40

เกณฑ์ในการรับนักเรียน	กลุ่ม					
	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. ข้อ 2 + ข้อ 3	12	4.40	-	-	12	4.10
7. ข้อ 1+ ข้อ 2 + ข้อ 3	85	30.80	-	-	85	28.90
8. อื่นๆ	31	11.20	5	27.90	36	12.20
รวม	276	100.00	18	100.00	294	100.00

จากตารางที่ 5.24 เมื่อพิจารณาเกณฑ์ที่ใช้ในการสมัครเข้าเรียนชั้นป.1 ในภาพรวม พบว่า เกณฑ์ที่ใช้เรียง 3 ลำดับ แรก ดังนี้ (1) อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัย (2) อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยและอยู่ในเขตพื้นที่บริการ (3) อายุย่างเข้าปีที่ 7

เมื่อพิจารณาแยกกลุ่ม พบว่าโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ รับด้วยเกณฑ์อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยและอยู่ในเขตพื้นที่บริการ มากที่สุด โดดเดี่ยวกับ อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ส่วนโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงรับด้วยเกณฑ์อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยโดดเดี่ยวกับจบการศึกษาชั้นปฐมวัย

สำหรับการสนทนากับกลุ่มนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 ในเรื่องการรับเด็กอายุ 7 ปีบริบูรณ์ว่าผู้ปกครองสามารถยื่นคำร้องขอผ่อนผันได้ในกรณีที่เด็กอายุไม่ครบ 7 ปีบริบูรณ์ ดังรายละเอียดดังนี้

“ตอนที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกแนวนโยบายตรงนี้ ก็ได้เชิญหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งผมก็ได้เป็นคณะทำงานให้กับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อที่จะเป็นฝ่ายชี้แจง โรงเรียนต่างๆ ตามทุกภูมิภาค รู้สึกว่าจะ 4 หรือ 5 ภูมิภาค ที่นี้ ก่อนที่เราออกชี้แจงเรามีการคุยหาข้อสรุปว่าเมื่อ พรบ. การศึกษาภาคบังคับมันออกมาว่าเด็กนี้จะเข้าโรงเรียนสำหรับเด็กก็คือเด็กอายุ 7 ปีบริบูรณ์ ถ้าไม่ปฏิบัติตามกฎหมายได้ไหม ไม่ได้ ต้องปฏิบัติ ต้อง 7 ปี แต่จะถามว่า ถ้าปฏิบัติตามแนวทางที่กฎหมายกำหนดมีปัญหาไหม มีปัญหา มีปัญหาก็คือว่า โรงเรียนหลายสังกัด ทั้งท้องถิ่น ทั้งเอกชน ทั้งโรงเรียนเทศบาล นี้รับเด็กปฐมวัยที่ไม่สอดคล้อง เมื่อเด็กจบแล้ว ไม่ครบ 7 ปีบริบูรณ์ ถามว่าแล้วเราจะเข้าปัญหาตรงนี้อย่างไร ก็บอกว่า โอเค ปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ผู้ปกครองนี้ สามารถขอผ่อนผันได้ ถ้าไม่ใช่ 7 ปี ขอผ่อนผันนี้ ก็บอกว่า เราจะต้องทำให้ง่ายที่สุด ถ้ายากที่สุด ก็เกิดความยุ่งยากให้กับผู้ปกครอง การขอผ่อนผัน ผันคำเด็กจบปฐมวัย 3 ปี หรือถ้าของเทศบาล เราจะจัด 2 ปี หรือ 1 ปี ก็แล้วแต่ความพร้อมของเทศบาล พอเด็กเรียนครบ ก็ต้องให้เด็กเรียนต่อ ไม่ใช่ให้เด็กมาเรียนอยู่ปฐมวัยเพราะเด็กอายุไม่ครบ ก็บอกว่า การไปยื่นใบสมัครเพื่อเข้าเรียนต่อ ป.1 นั้นเนี่ย ให้ถือเป็นคำร้องขอผ่อนผัน เพราะฉะนั้นสถานศึกษาก็ต้องนำคำร้องตรงนั้นมาพิจารณาเพื่อให้เด็กเข้า ป.1 ในหลักการตรงนี้เป็นข้อตกลงที่ชัดเจนแล้ว”

ถึงแม้จะมีการให้ทำคำร้องขอผ่อนผันได้ แต่การประชาสัมพันธ์ยังคงไม่ทั่วถึงจึงทำให้เกิดปัญหาได้ดังนี้

“ปัญหาก็คือว่า การเดินสายชี้แจงนี้ไม่ได้ชี้แจงของโรงเรียน ก็คือในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการเท่าที่ผมจำได้ ก็มีเครือข่ายของ อบจ., ศึกษาธิการจังหวัด ตอนนั้นมันก็ยังไม่เปลี่ยนโครงสร้างในส่วนของเทศบาลก็จะมี ผอ.สำนัก ผอ.การศึกษาที่ต้องไปดูแลโรงเรียน เพราะฉะนั้นระดับนโยบายของจังหวัดในพื้นที่นี้ ถือว่ารับทราบ ประการนี้กัน....ก็เข้าใจว่าปัญหานี้ เวลาไปชี้แจงระดับโรงเรียนไม่ชัดเจน เพราะบางจังหวัดอาจจะไม่ค่อยได้ประชุม ฉะนั้นในทางปฏิบัติมันชัดเจนอยู่แล้วว่า ถ้าเด็กที่จบในระดับปฐมวัยแล้ว ก็สามารถไปยื่นสมัครเข้าระดับ ป.1 ได้เลย ใบสมัครนั้นให้ถือว่าเป็นคำร้องขอผ่อนผันเข้าเรียน ป.1 ทั้งที่อายุไม่ครบ 7 ปีตามกฎหมาย...ก็ถือว่าเป็นการยื่น คำร้องขอเข้าเรียนต่อ ป.1 ไม่ต้องเข้าอะไรใหม่เพราะเป็นการแสดงความจำนงเข้าเรียน ป.1 เพราะว่าเมื่อเรากำหนดหลักเกณฑ์ให้มันยุ่งยากก็เกิดปัญหากับผู้ปกครอง เพราะฉะนั้นเอาของที่มันง่ายๆ อยู่แล้วนี่ เป็นฐานที่จะไป พิจารณาได้ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนก็จะได้ผ่อนผัน ให้เข้าเรียนหรือไม่ แต่โดยหลักการต้องผ่อนผัน อยู่แล้ว แต่ในขณะที่เดียวกันเด็กในกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่เคยผ่านปฐมวัยมาเลยไปขอยื่นใบสมัครเหมือนกัน คณะกรรมการ อาจจะไมผ่อนผันเพราะว่าคุณยังไม่มีความพร้อม”

ดังนั้นการที่โรงเรียนบางกลุ่มรับเด็กอายุไม่ครบ 7 ปีบริบูรณ์ แต่มีเกณฑ์อื่น เช่น จบการศึกษาปฐมวัยก็สามารถทำได้เนื่องจากสามารถผ่อนผันได้

4.3 ช่วงเวลาและจำนวนรอบในการคัดเลือก

การศึกษาช่วงเวลาและจำนวนรอบในการคัดเลือกของโรงเรียนปีการศึกษา 2546 ได้จำแนกตามสังกัด โรงเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ดังแสดงในตารางที่ 5.25-5.26

ตารางที่ 5.25 ช่วงเวลาการเปิดรับรับสมัครนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามจำนวนรอบและสังกัดของโรงเรียน

จำนวนรอบ	ช่วงเวลา	สังกัด										รวม	
		สพฐ	เอกชน	กทม.	เทศบาล	สาธิต	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน		ร้อยละ
หนึ่งรอบ	ส.ค.-ต.ค.45	1	1.39	1	1.47	0	0.00	2	2.56	0	0.00	4	1.73
	พ.ย.45 - มี.ค.46	15	20.83	8	11.76	5	71.43	9	11.54	0	0.00	37	16.02
	ก.พ. - เม.ย. 46	45	62.50	46	67.65	1	14.29	53	67.95	6	100.00	151	65.37
	ช่วงเวลาดังกล่าว	11	15.28	13	19.12	1	14.29	14	17.95	0	0.00	39	16.88
รวม		72	100.00	68	100.00	7	100.00	78	100.00	6	100.00	231	100.00
สองรอบ	ส.ค.-ต.ค. 45	1	8.33	1	6.25	0	0.00	2	7.69	0	0.00	4	7.02
	พ.ย.45 - มี.ค.46	3	25.00	5	31.25	0	0.00	7	26.92	0	0.00	15	26.32
	ก.พ. - เม.ย. 46	5	41.67	8	50.00	1	100.00	14	53.85	2	100.00	30	52.63
	ช่วงเวลาดังกล่าว	3	25.00	2	12.50	0	0.00	3	11.54	0	0.00	8	14.04
รวม		12	100.00	16	100.00	1	100.00	26	100.00	2	100.00	57	100.00

จากตารางที่ 5.25 เมื่อพิจารณาช่วงเวลาและจำนวนรอบในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามสังกัด พบว่า ทุกสังกัดที่มีการคัดเลือก 1 รอบ อยู่ในช่วงเวลา ก.พ. - เม.ย. 46 มากที่สุด เช่นเดียวกับการคัดเลือก 2 รอบ ก็อยู่ในช่วงเวลา ก.พ. - เม.ย. 46 มากที่สุด เช่นกัน

ตารางที่ 5.26 ช่วงเวลาการเปิดรับรับสมัครนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามจำนวนรอบและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ช่วงเดือนที่รับสมัคร	จำนวนหนึ่งรอบ				จำนวนสองรอบ			
	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคมถึงตุลาคม 2545	3	1.36	1	8.30	4	7.55	0	0.00
พฤศจิกายน 2545 ถึงมกราคม 2546	32	14.48	6	50.00	14	26.42	1	33.33
กุมภาพันธ์ถึงเมษายน 2546	148	66.97	4	33.40	27	50.94	2	66.67
ช่วงเดือนอื่นๆ	38	17.19	1	8.30	8	15.09	0	0.00
รวม	221	100.00	12	100.00	53	100.00	3	100.00

จากตารางที่ 5.26 เมื่อพิจารณา ช่วงเวลาการเปิดรับรับสมัครนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามจำนวนรอบและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงมีการคัดเลือก 1 รอบในช่วงพฤศจิกายน 2545 ถึงมกราคม 2546 มากที่สุด ในขณะที่โรงเรียนในกลุ่มปกติมีการคัดเลือก 1 รอบในช่วงกุมภาพันธ์ถึงเมษายน 2546 มากที่สุด ส่วนการคัดเลือก 2 รอบ ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่จัดอยู่ในช่วงกุมภาพันธ์ถึงเมษายน 2546 เช่นเดียวกัน

4.4 วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก

การศึกษาในตอนนี้ได้ศึกษาวิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก องค์ประกอบที่ใช้ในการทดสอบ และรายละเอียดของการจัดสอบและน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนในกลุ่มที่รับด้วยเงื่อนไขปกติและเงื่อนไขพิเศษ จำแนกตามสังกัดโรงเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ดังแสดงในตารางที่ 5.27- 5.31

ตารางที่ 5.27 วิธีการคัดเลือกนักเรียนเข้าชั้น ป.1 จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน

วิธีการคัดเลือก	สังกัด								χ^2 (df=8)	p-value				
	สพฐ		สช.		กทม.		เทศบาล				สวช			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ		
รับทุกคนโดยไม่มีการคัดเลือก	79	95.20	73	76.80	9	90.00	89	94.70	6	75.00	256	88.30	41.73*	.000
คัดเลือกโดยจับฉลาก	3	3.60	-	-	1	10.00	3	3.20	-	-	7	2.40		
คัดเลือกโดยการจับสลาก	1	1.20	22	23.20	-	-	2	2.10	2	25.00	27	9.30		
รวม	83	100.00	95	100.00	10	100.00	94	100.00	8	100.00	290	100.00		

* p < .05

จากตารางที่ 5.27 เมื่อพิจารณาวิธีการคัดเลือกนักเรียนเข้าชั้น ป.1 จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน พบว่าทุกสังกัดส่วนใหญ่ รั้บทุกคนโดยไม่มีกรคัดเลือกแต่โรงเรียนที่สังกัดสข.และสวช. มีการคัดเลือกโดยการจัดสอบมากกว่าสังกัดอื่นๆ และวิธีการคัดเลือกนักเรียนเข้าชั้น ป.1 มีความแตกต่างกันตามสังกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.28 วิธีการคัดเลือกนักเรียนเข้าชั้นป.1 จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

วิธีการคัดเลือก	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม		χ^2 (df=8)	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
รับทุกคนโดยไม่มีกรคัดเลือก	253	92.30	4	23.50	257	88.30	96.86*	.000
คัดเลือกโดยจับฉลาก	7	2.60	-	-	7	2.40		
คัดเลือกโดยการจัดสอบ	14	5.10	13	76.50	27	9.30		
รวม	274	100.00	17	100.00	291	100.00		

* p < .05

จากตารางที่ 5.28 เมื่อพิจารณาวิธีการคัดเลือกนักเรียนเข้าชั้นป.1 พบว่าโรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงมีการคัดเลือกโดยการจัดสอบ สูงกว่าโรงเรียนในกลุ่มปกติ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในขณะที่โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงไม่ใช้วิธีการคัดเลือกโดยการจับฉลากเลย ซึ่งจากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนชั้น ป.1 ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า มีความคิดเห็นต่อการคัดเลือกโดยวิธีการจับฉลากสอดคล้องกันว่า อาจเกิดข้อเสียในประเด็นต่อไปนี้คือ

“ถ้าจะพูดในแง่ของความยุติธรรม ที่เราเปิดโอกาสให้ทุกคน มันไม่ค่อยยุติธรรม เพราะอาศัยแต่ตัวของเด็ก มันดูแล้วรู้สึกว่านักวิชาการมาจับฉลาก คือเราน่าจะคิดวิธีที่น่าจะใช้ได้ดีมากกว่านั้น อย่างเช่นที่โรงเรียนใช้อยู่ก็คิดว่าน่าจะเหมาะสม เพราะเราไม่ได้วัดทางด้านวิชาการ เราวัดทางด้านความพร้อม เพราะฉะนั้น คือ ถ้าเป็นปฐมวัย เห็นด้วยเนื่องจากเป็นช่วงเริ่มต้นของเด็ก และตอนนี้เป็นตอนที่เตรียมความพร้อมให้กับเด็กในชั้น ป. 1 มันเป็นการเรียนที่ค่อนข้างจะเข้าระบบแล้ว ควรจะมีความพร้อมมาก่อนพอสมควร ถ้าอาจารย์จับฉลาก มันจะมีปัญหาหลากหลายมาก ค่อนข้างลำบากในการสอน ที่... เรายังคัดเลือก แต่ไม่เน้นทางด้านวิชาการ ควรจะมีความรู้ความสามารถบ้าง เพื่อความเป็นระบบระเบียบค่อนข้างจะเรียบร้อย”

“ถ้ามีการให้จับฉลาก พ่อแม่ก็จะละเลย ไม่สนใจที่จะพัฒนาคุณภาพของเด็ก อันนี้ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะคิดว่า ไม่จำเป็นยังไงก็เข้าได้”

“ถ้าจับฉลาก ปัญหามันมากมายแน่นอน เช่น โรงเรียนเอกชน เรื่องค่าใช้จ่าย ซึ่งเด็กต้องมีค่าใช้จ่ายเดียวโน่นเดี๋ยวนี้อีกต่างๆ มากมาย ถ้าเขาอยู่ในพื้นที่ แต่ฐานะเป็นอีกลักษณะหนึ่ง พอเข้ามาแล้ว เพราะฉะนั้น ถ้าต้องจ่ายค่าโน่นค่านี้ นี่คือปัญหา สำหรับปัญหาที่เกิดกับโรงเรียนเอกชนอีกลักษณะหนึ่งคือ ภาษาอังกฤษ ถ้าใช้การจับฉลากแล้วเด็กมีปัญหามากในเรื่องของการเรียนอย่างชัดเจนมากในเรื่องของภาษา เพราะเขาไม่มีพื้นฐานอะไรมาเลย”

“ถ้ามาตรฐานการศึกษาของเราเท่าเทียมกันหมด วิธีจับฉลากก็จะเป็นสิ่งที่ดี ใครเข้ามาเราก็รับ ใครสนใจ มาสมัครเราก็รับเลย แต่เพราะการจับฉลากมันมีข้อเสีย ไม่ใช่ไม่มีข้อเสีย เช่น เด็กที่จับไม่ได้ เด็กร้องไห้โฮเลย คือเด็กแบบเสียกำลังใจไปเลย แต่อย่างสอบ พ่อแม่ยังให้ลูกเตรียมใจไว้ มีการปูพื้นฐานทางอารมณ์ว่า ลูกมีคู่แข่ง เยอะ อะไร ต่ออะไร เพราะถ้าจับฉลากขึ้นมาไม่ได้นี่ เด็กร้องกันกระจองอแงเลย”

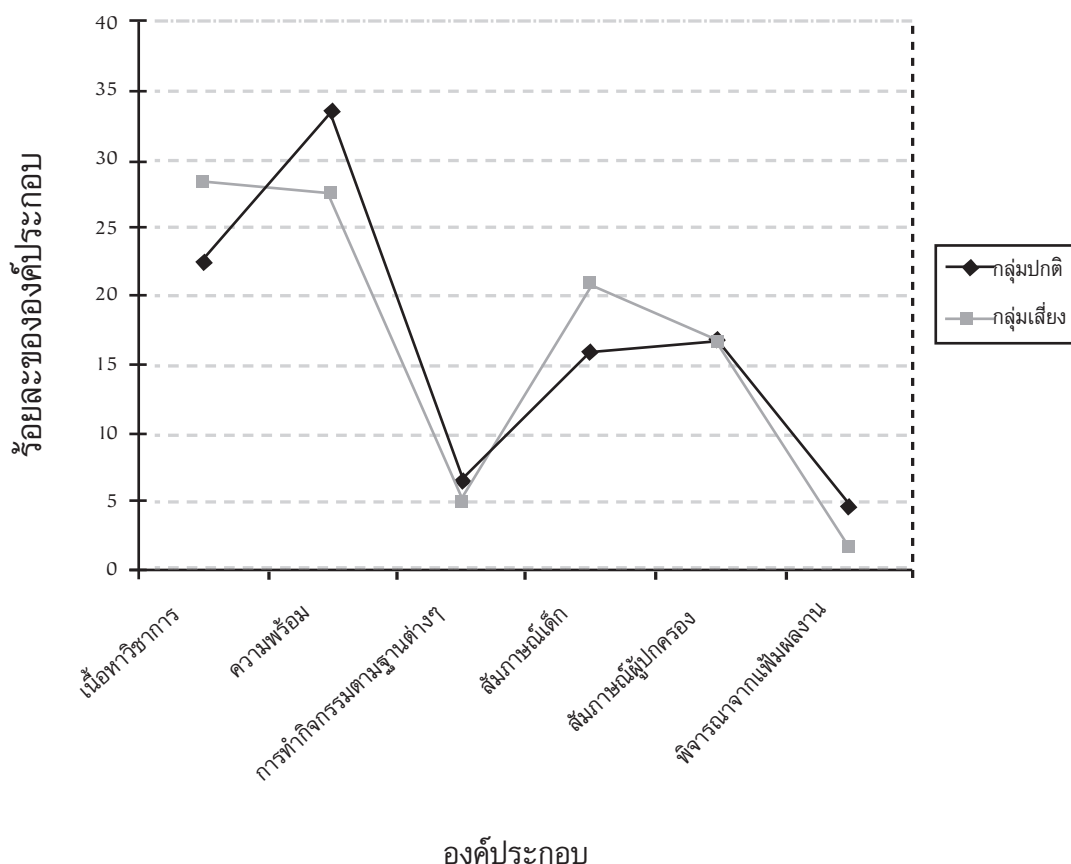
“ไม่เห็นด้วยกับการจับฉลาก เพราะว่า อย่างที่บอกว่า คือเด็กเขาไม่เหมือนผู้ใหญ่เขาทำใจไม่ได้ กรณีที่ว่าคะแนนเท่ากัน 5 คน เราได้คนเดียว เราก็อาจจะสัมภาษณ์ผู้ปกครองดูความพร้อมว่า จะช่วยสนับสนุนแทน เขาจะได้ไม่ต้องเอาลูกไปเรียนกวดวิชา”

“ในเรื่องของการจับฉลาก บางทีก็ไม่เห็นด้วย อย่างที่ถ้าสามารถทำได้ เราอยากเสนอแนวทางว่ารับ จำนวนจำกัด แต่ค่านิยมของผู้ปกครองยังไม่ลดน้อยลง ต้องเปลี่ยนที่ผู้ปกครองก่อน ให้ความรู้กับผู้ปกครองก่อน ให้ความรู้กับลูก ครูให้ความรู้กับนักเรียน ซึ่งตรงนี้เป็นไปได้ยาก ผลที่กระทบคือ ครูจะเจอปัญหามากกว่า ผู้ปกครองก็จะบอกว่าเด็กอยู่ที่โรงเรียนมากกว่า แต่ในความเป็นจริงผู้ปกครองมีส่วนสำคัญมาก”

ตารางที่ 5.29 องค์ประกอบที่ใช้ในการทดสอบจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

องค์ประกอบที่ใช้ในการทดสอบ	ค่าเฉลี่ยร้อยละขององค์ประกอบที่ใช้	
	กลุ่มปกติ (n=23)	กลุ่มเสี่ยง (n=12)
เนื้อหาวิชาการ	22.61(2)	28.33(1)
ความพร้อม	33.48(1)	27.50(2)
การทำกิจกรรมตามฐานต่างๆ	6.52(5)	5.00(5)
สัมภาษณ์เด็ก	15.87(4)	20.83(3)
สัมภาษณ์ผู้ปกครอง	16.74(3)	16.67(4)
พิจารณาแฟ้มบันทึกผลงานเด็ก	4.78(6)	1.67(6)
รวม	100.00	100.00

จากตารางที่ 5.29 ในกรณีที่มีการจัดสอบนักเรียนเข้าชั้น ป.1 ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ใช้ในการทดสอบ ซึ่งโดยทั่วไปมีมากกว่า 1 องค์ประกอบ พบว่าโรงเรียนในกลุ่มปกติ ส่วนใหญ่ให้น้ำหนักค่าเฉลี่ยร้อยละของ องค์ประกอบสูงสุดในเรื่องการทดสอบความพร้อม เนื้อหาวิชาการและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ในขณะที่โรงเรียนใน กลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่ให้น้ำหนักค่าเฉลี่ยร้อยละขององค์ประกอบสูงสุดในเรื่องเนื้อหาวิชาการ การทดสอบความพร้อม และการสัมภาษณ์เด็ก ดังแสดงในแผนภาพที่ 5.1



แผนภาพที่ 5.1 องค์ประกอบที่ใช้ในการทดสอบจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

สำหรับข้อมูลจากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนชั้น ป.1 ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า ในกรณีที่มีการจัดสอบ โรงเรียนได้กำหนดองค์ประกอบที่ใช้ในการทดสอบในแต่ละโรงเรียนดังนี้

“มีการจัดการเตรียมความพร้อมในการสอบ เป็นในรูปของการสังเกตภาพ หรือ abstract ไม่มีการเขียน คือ จะมีภาพให้เด็ก แล้วให้เด็กกากบาททับภาพที่มีลักษณะเหมือนกัน แบ่งออกเป็นทั้งหมด 6 ตอน ตอนที่ 1 เป็นภาพ abstract ตอนที่ 2 เกี่ยวกับ อนุกรม เช่น ตัวเลขหายไป ภาพนี้หายไป ต่อไปจะเป็นภาพอะไร เรามีภาพให้เด็กดูหมด ตอนที่ 3 เป็นการสังเกต แต่ละข้อใช้เวลาประมาณ 1 นาทีถึง 1 นาทีครึ่ง ลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง เหมือนกับการเตรียมความพร้อม เช่น ขั้นตอนการแต่งตัว เราจะทำอะไรก่อน ตอนที่ 4 ฟังเสียง เสียงต้น เสียงท้ายของภาษาไทย เช่น คำว่า กุ้ง ขึ้นต้นด้วยเสียงอะไร แล้วเด็กก็จะกากบาทแล้วก็ดูภาพเราจะมีภาพ เช่น ภาพลูกภาพใดที่มีเสียงเหมือนกับภาพกุ้ง ไม่มีคำเลย เราจะใช้ภาพหมดเลย ให้ฟังจากเราพูด มีคำภาษาอังกฤษเล็กน้อย เช่น bird มีความหมายตรงกับภาพอะไร”

“รับโดยการวัดความพร้อม โดยจัดเป็นฐาน อย่างฐานภาษาไทย ภาษาอังกฤษและจะมีการให้คะแนนเด็ก โดยเข้ารับการวัดครั้งละ 2 - 3 คน โดยมีครูดูแลประจำฐาน แล้วมีการเวียนฐาน คือ เด็กจะวัดแบบตัวต่อตัวกับครูเลย เราจะดูการเขียนด้วย กล้ามเนื้อเป็นอย่างไร การจับดินสอดและมีการสัมภาษณ์ ชื่ออะไร ชอบโรงเรียนนี้ไหม

จะดูลักษณะการพูด บางครั้งลักษณะการพูดหรือการแสดงออก ไม่ค่อยมี และในฐานะของคณิตศาสตร์ เราจะมีส่วนที่ว่างไว้ แล้วสั่งให้นักเรียนหยิบสิ่งของให้เท่านั้นเท่านั้น จะไม่มีการเขียน แต่ว่ามีการหยิบจับ คือ จะได้อู๋ ได้ฟัง ส่วนสังคม จะดูการจัดลำดับภาพ การแยกประเภท จัดลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อย่างเช่น แยกประเภทของสัตว์ที่กำหนดให้ ภาษาอังกฤษ เราจะดูว่า เด็กู้ศัพท์ใหม่ ตัว A ตัว B และอีกส่วนหนึ่งก็คือการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แล้วเอาคะแนนทั้งหมดมารวมกัน”

“เป็นการวัดแค่ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียน จะดูที่การทำกิจกรรมกลุ่ม เราจะนัดเด็กกลุ่มเล็กๆ (กลุ่มย่อย) เมื่อผู้ปกครองมาสมัคร เราจะแบ่งกลุ่ม ประมาณ 5 คน 8 คน เราก็จะนัดมารอบหนึ่ง ก็มาทดสอบทำกิจกรรมกลุ่มย่อย กีฬา ประมาณครึ่งชั่วโมง ครูจะให้เข้าแถว เล่นเกม เล็กๆ น้อยๆ โยนห่วงกัน ดูพัฒนาการทางด้านร่างกาย การฟังคำสั่งว่าเข้าใจไหม เพราะเรื่องของความพร้อมในการที่ปฏิบัติตามกฎกติกาตรงนี้ เรามีพื้นฐานการเรียนรู้ ตรงนี้เราจะดูได้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ด้วย หลังกิจกรรมกีฬา เราจะให้ทำกิจกรรมกลุ่ม เล็กๆน้อยๆ มีการสนทนาการ เช่น เด็กฟังนิทานจากคุณครูแล้วเล่าต่อ ดูความคิดสร้างสรรค์ ใน 1 กลุ่ม มีครูที่ดูแล ประมาณครึ่งชั่วโมง และมีการทดสอบพื้นฐานทางวิชาการ แต่ไม่มีการคิดคะแนน เราจะดูว่าเด็กมีความพร้อมในการเรียน ป.1 มากน้อยแค่ไหน เพื่อการวางแผน และทำความเข้าใจกับเด็กของคุณครู ภาษาไทย คณิตศาสตร์ แบ่งกลุ่มแล้วได้กี่คน จำนวน 120 คนที่เราไม่ได้รับ ก็มาจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ดูความร่วมมือ ถ้าคาดหวังทางด้านวิชาการมากเกินไป เราก็มองว่าทำงานด้วยกันลำบาก จะคุยกับผู้ปกครองเลย ในด้านชุมชนที่มีส่วนร่วม เพื่อเด็ก ถ้าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ทางโรงเรียนก็จะคุย และแนะนำให้เด็ก ไปโรงเรียนที่มีความพร้อมมากกว่า”

“มีการทดสอบดูความพร้อม เราก็จะมีเรื่องของการเล่นเรื่องจากภาพ ...ส่วนคณิตมีการเขียนแต่ไม่มาก เช่นหาตัวเลขถัดไป บวกเลขมีโดยการกำหนดโจทย์ภาษาไทย เช่น ให้นักเรียนบอกตัวพยัญชนะที่อยู่ในระหว่าง ก - ข เด็กจะฟังคำสั่ง แล้วทำตามคำสั่งได้ไหม จะมีการเล่าเรื่อง จะเป็นในลักษณะการฟังบรรยาย ในที่นี้อาจจะเป็นหนังสือเป็นภาพที่มีสีสันสวย ให้เด็กพูดในสิ่งที่เขาเห็นในภาพนั้น ให้บอกเราว่าเขาเห็นอะไร คือ สังเกตการพูด การเล่าเรื่องของนักเรียน ส่วนภาษาอังกฤษเด็กจะพูดสื่อสารได้ เด็กสามารถบอกสภาพอากาศวันนี้ได้ว่าเป็นอย่างไร วันนี้เรามีความสุขไหม มีอารมณ์แบบไหน คือ จะถามเกี่ยวกับตัวเขา...เราจะไม่เน้นการเขียนเป็นคำเป็นประโยค เช่น คำ Bird ที่อื่นอาจจะเขียนเป็นคำได้เลย แต่ของเรา จะให้นักเรียนบอก เช่นว่า ภาพไหนที่เขียนขึ้นต้นด้วยอักษร B ของเราจะไม่มีเขียน แต่ถ้าโยงเส้นจับคู่สัมพันธ์จะมี ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำศัพท์ที่เขาู้จัก เช่น A ant ให้เขาบอกว่ามีคำศัพท์ไหนอีก”

“โรงเรียนจะจัดตามความพร้อมของนักเรียน ว่า ปานกลาง หรือน้อย เราโชคดีที่ว่า เราจะดูพื้นฐานของเด็ก ที่ทำอย่างนี้เพื่อกำหนดกับคุณครู จัดเตรียมและสอนได้ง่ายขึ้น เตรียมกิจกรรมให้กับเด็ก เคยมีช่วงหนึ่ง ช่วงที่โรงเรียนเปิดใหม่ คุณครูจะรับอย่างนี้ไม่ได้ ให้ครูลองทำ พบว่า ครูขอมาจัดแบบเดิม จัดความพร้อม สอนแบบระเนระนาด เราต้องช่วยอธิบายว่าความพร้อม ถ้านักเรียนมีความพร้อมน้อยคุณครูก็จะเหนื่อย เราจะรายงานผู้ปกครองว่ามีความพร้อมมากหรือน้อย เพราะเด็กห้องเดียวกันสอนไม่เหมือนกัน บางครั้งเราก็พูดให้เกิดแรงเสริม เพราะเด็กปัจจุบัน ทักษะการพูดการสื่อสารเก่งมาก แต่ทักษะการเขียนการอ่านจะไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าไร บางคนเขียนไม่ได้ แต่ถ้าสอบปากเปล่า เขาถูกทุกข้อเลย”

“ข้อสอบที่ออกมา เป็น 2 ลักษณะ คือ Non verbal พวกรูปภาพต่างๆ ให้เด็กใช้ทักษะการสังเกต ความเข้าใจในการแยกแยะ อีกส่วนคือ verbal จะมีคำพูด จะวัดความเข้าใจ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความเข้าใจ ในการฟัง เรื่องราวที่ออกมาทางด้านการฟัง จะเกี่ยวกับด้านสังคม การประพฤตินิสัยปฏิบัติตน เป็นพื้นฐานที่เด็กต้อง พัฒนาต่อไป จากนโยบายของกระทรวง เราก็ตัดการสอบออก เป็นการคัดเลือก คัดเลือกอย่างเหมาะสม ต้องใช้ วิธีนี้ ต้องใช้กระดาษและดินสอ เนื่องจากนักเรียนเยอะ แต่ข้อสอบ เราจะมีเบอร์ข้อสอบ เลื่อ โตะ เด็ก ข้อสอบ กายอย่างเดียว ถ้านักเรียนคนไหนสามารถที่จะนั่งและตั้งใจฟังก็จะสอบได้ดีกว่าคนอื่น ความแตกต่าง ไม่ค่อย แตกต่างเท่าไร จะต่างกันในเรื่องการช่วยเหลือตัวเอง เริ่มมีความต่างขึ้น เพราะเด็กจะเก่งทางวิชาการ ส่วนมาก ที่จะเข้าได้ จะมีความรู้ทางวิชาการอยู่แล้ว คือ พร้อมทั้งจะเรียน ผู้ปกครองบางคนให้มีการเรียนพิเศษ ความ สามารถในการช่วยเหลือตัวเอง เช่น การสวมรองเท้า ถูเท้า ตัดกระดาษ การพูดจาสื่อสาร ค่อนข้างน้อยลง เพราะเด็กใช้เวลาอยู่กับเทคโนโลยีมาก ไม่ค่อยมีการพูดคุย และสังคมของเด็กปฐมวัยค่อนข้างที่เป็นแบบครอบครัว เดียว ดังนั้น พอเข้าเนี่ยก็ไม่ได้พูดคุยอะไรกันเลย ซึ่งการพูดของเด็กค่อนข้างจะบกพร่อง เมื่อเข้ามาแล้ว เราจะ สอบภาษาไทย และคณิตศาสตร์ จริงๆ เป็นแบบ placement test ดูความพร้อม ถ้าไม่อยู่ในระดับ ป.1 เราจะ จัดให้อีก 1 ห้องคือเด็กที่มีปัญหาทางด้านการเรียนรู้ เราจะคละกันไป มีทั้งคนเก่ง ปานกลาง และต้องการ ความช่วยเหลือ”

“ในการคัดนักเรียนเข้า ไม่ใช่คำว่าคัดดีกว่านะ ใช้คำว่า การประเมินความพร้อมเบื้องต้น มีมากน้อย แค่นั้น จะมีการเข้ากลุ่ม คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย แบบประเมินนั้นจะเป็นตัวอักษร ให้นักเรียน จับเป็นกลุ่มคำ ดูว่า นักเรียนมีพื้นฐานมากน้อยแค่ไหน ภาษาไทย จะมีตัวอักษร มีการคัดไทย 2 บรรทัดสั้นๆ ให้นักเรียนดูแบบแล้วคัดตาม คณิตศาสตร์ให้ตัวเลขแล้วเขียนลำดับ ส่วนที่สองมีภาพให้แล้วให้คำนวณ แล้วมีภาพ ให้ระบายสี โยงเส้นความสัมพันธ์ ข้อสอบจะวางให้ครบชุดเลย แต่ว่าใครจะเลือกทำอะไรก่อน บางคนเลือก ภาษาอังกฤษ 2 ชั่วโมง และปฏิบัติตามคำสั่ง เช่นมีการเข้าแถว ส่วนช่วงการรวมกลุ่ม ดูจากพื้นประสบการณ์เดิม”

“ข้อสอบไม่มีการเขียน จะมีการกากบาท บางปีจะให้ขีดถูก จะมีการชี้แจง มีการฝึกตัวอย่าง”

“ก่อน 46 รูปแบบของโรงเรียน เป็นการทดสอบ และการเตรียมความพร้อมของพัฒนาการเด็ก คณิตศาสตร์ ให้เป็นการดูรูปภาพ ส่วนภาษาอังกฤษก็จะเป็นรูปภาพแล้วให้นักเรียนเขียน คำศัพท์มา นี่คือสมัยก่อน แล้วให้นักเรียนสังเกตรูปภาพว่า ภาพใดมาก่อนหลัง ส่วนความพร้อมทางด้านร่างกาย จะเป็น ลูกบอลใส่ตระกร้า โยนห่วง ทางโรงเรียนแจ้งผู้ปกครองช่วงที่รับสมัคร ว่า จะมีการทดสอบอะไรบ้าง ...ส่วนปัจจุบันนี้ เราจะ เป็น ลักษณะการเตรียมความพร้อมของเด็กทางร่างกาย การฟังประโยคต่างๆ การสัมภาษณ์ เด็กและผู้ปกครอง การดูภาพ”

สำหรับรายละเอียดของแต่ละวิชาและค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนจากการสำรวจ แสดงใน ตารางที่ 5.30

ตารางที่ 5.30 รายละเอียดของการจัดสอบและน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ประเภทของ การจัดสอบ	รายละเอียด	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน	
		กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง
1. เนื้อหาวิชาการ	คณิตศาสตร์	35.56	44.00
	ภาษาไทย	35.56	25.00
	สพฐ.	15.00	5.00
	ภาษาอังกฤษ	11.67	12.00
	สังคมศึกษา	2.22	14.00
2. ความพร้อม	ร่างกาย	34.44	32.14
	อารมณ์	24.44	29.29
	สังคม	18.89	8.57
	ปัญญา	22.23	30.00
3. การทำกิจกรรมตามฐานต่างๆ	ศิลปะ	46.25	-
	ร่างกาย	16.25	30.00
	สติปัญญา	37.50	70.00
4. สัมภาษณ์เด็ก	ความฉลาดทางอารมณ์	36.50	20.00
	การแก้ปัญหา	25.50	48.00
	ข้อมูลส่วนบุคคล	38.00	32.00
5. สัมภาษณ์ผู้ปกครอง	ความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอน	26.25	28.33
	การสนับสนุน	33.13	38.75
	การปฏิรูปการศึกษา	40.62	32.92
6. พิจารณาแฟ้มบันทึก ผลงานเด็ก	เพิ่มข้อมูลผลการเรียน	33.75	-
	เพิ่มข้อมูลพัฒนาการ	36.25	-
	เพิ่มข้อมูลผลงาน	30.00	-

จากตารางที่ 5.30 พบว่าการสอบเนื้อหาวิชาการ ให้น้ำหนักคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดในเนื้อหาวิชา คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ตามลำดับ การสอบความพร้อมให้น้ำหนักคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่องร่างกาย การทำกิจกรรมตามฐานต่างๆ เน้นให้น้ำหนักคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่องศิลปะและสติปัญญา การสัมภาษณ์เด็ก เน้นให้น้ำหนักคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม โดยโรงเรียนในกลุ่มปกติให้น้ำหนักคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคล ในขณะที่โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงให้น้ำหนักคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่องการแก้ปัญหา การสัมภาษณ์ผู้ปกครองเน้นให้น้ำหนักคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่องการสนับสนุน ส่วนแฟ้มบันทึกผลงานเด็กเน้นให้น้ำหนักคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่องเพิ่มข้อมูลพัฒนาการซึ่งมีเฉพาะโรงเรียนในกลุ่มปกติ

ตารางที่ 5.31 จำนวนนักเรียนตามวิธีการคัดเลือกของนักเรียนกลุ่มพิเศษจำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

วิธีการคัดเลือก		(1)				(2)				(3)			
		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รับนักเรียนทุกคนโดยไม่มีการคัดเลือก		149	97.39	2	15.40	87	96.67	1	33.30	96	94.12	2	66.70
มีการคัดเลือก	การจับฉลาก	2	1.31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	สอบตามปกติ	1	0.65	10	76.90	1	1.11	2	66.70	3	2.94	0	0
	สอบแต่ใช้วิธีการแตกต่างจากนักเรียนทั่วไป	1	0.65	1	7.70	2	2.22	0	0	3	2.94	1	33.30
	รวม	153	100	13	100	90	100	3	100	102	100	3	100

หมายเหตุ (1) หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่คัดเลือกด้วยวิธีพิเศษ (สวัสดิการ บุตรศิษย์เก่า ความเป็นพี่น้องกับนักเรียนปัจจุบัน การให้การสนับสนุนหรือผู้มีอุปการะคุณต่อโรงเรียน)

(2) หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย

(3) หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่รับเข้าด้วยกรณีพิเศษ (บกพร่องทางด้านต่างๆ พิการ ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ไม่มีผู้ดูแล ยากจน กำพร้า มีความสามารถพิเศษ)

จากตารางที่ 5.31 เมื่อเปรียบเทียบวิธีการคัดเลือกของนักเรียนกลุ่มพิเศษ ในโรงเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนในกลุ่มปกติรับนักเรียนกลุ่มพิเศษ โดยรับนักเรียนทุกคนโดยไม่มีการคัดเลือก ในขณะที่ โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่รับนักเรียนกลุ่มพิเศษ โดยมีการคัดเลือกแบบให้สอบตามปกติ

4.5 อำนาจในการตัดสินใจคัดเลือก

การศึกษาในตอนนี้ได้ศึกษาอำนาจในการตัดสินใจผลการคัดเลือก และอำนาจการตัดสินใจในกรณีที่มีการรับนักเรียนเพิ่มของโรงเรียน จำแนกตามสังกัดโรงเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ดังแสดงในตารางที่ 5.32-5.35

ตารางที่ 5.32 อำนาจการตัดสินใจผลการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามสังกัดของโรงเรียน

ผู้มีอำนาจตัดสินใจ	สังกัด										รวม		
	สพฐ.	เอกชน	กทม.	เทศบาล	สหวิ	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการ สถานศึกษา	30	22	8	25	-	80.00	32.00	-	85	-	37.90		
2. ผู้บริหารและครู	12	33	-	33	3	-	42.30	50.00	81	50.00	36.20		
3. ผู้บริหาร	13	16	2	18	3	20.00	23.10	50.00	52	50.00	23.20		
4. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา สมาคมครู/ผู้ปกครอง/ ศิษย์เก่า และผู้มีอุปการะคุณ	2	1	-	2	-	-	2.60	-	5	-	2.30		
5. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา และสมาคมครู/ ผู้ปกครอง/ศิษย์เก่า	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	0.40		
รวม	57	100.00	73	100.00	10	100.00	100.00	78	100.00	6	100.00	224	100.00

จากตารางที่ 5.32 พบว่า อำนาจการตัดสินใจผลการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามการประกาศผล ส่วนใหญ่อยู่ที่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารและครู แต่เมื่อพิจารณาตามสังกัด พบว่า โรงเรียนสังกัดเอกชนและสาธิตมีอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหารและครู ในขณะที่โรงเรียนสังกัดสพฐ กทม. และเทศบาลมีอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

ตารางที่ 5.33 อำนาจการตัดสินใจผลการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตาม การประกาศผล จำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ผู้มีอำนาจตัดสินใจ	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหารและครู	73	34.80	8	53.30
2. ผู้บริหาร	47	22.40	6	40.00
3. ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา	84	40.00	1	6.70
4. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมครู/ผู้ปกครอง/ศิษย์เก่า และผู้มีอุปการะคุณ	1	0.40	0	0
5. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และสมาคมครู/ผู้ปกครอง/ศิษย์เก่า	5	2.40	0	0
รวม	210	100.00	15	100

จากตารางที่ 5.33 พบว่า อำนาจการตัดสินใจผลการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อพิจารณาตามกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง พบว่า โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงมีอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ ผู้บริหารและครู ในขณะที่โรงเรียนกลุ่มปกติมีอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

ตารางที่ 5.34 อำนาจการตัดสินใจคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อมีการรับนักเรียนเพิ่ม จำนวนตามสังกัดของโรงเรียน

วิธีการคัดเลือก	สังกัด										รวม	
	สพฐ.	เอกชน	กทม.	เทศบาล	สหกิจ	รวม						
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหาร	17	30.40	44	52.40	3	30.00	20	25.30	4	57.10	88	37.30
2. ผู้บริหารและครู	16	28.50	22	26.20	-	-	32	40.50	2	28.60	72	30.50
3. ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา	21	37.50	18	21.40	7	70.00	25	31.60	-	-	71	30.10
4. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และสมาคมครู/ผู้ปกครอง/ศิษย์เก่า	1	1.80	-	-	-	-	1	1.30	1	14.30	3	1.30
5. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมครู/ผู้ปกครอง/ศิษย์เก่าและผู้มีอุปการะคุณ	1	1.80	-	-	-	-	1	1.30	-	-	2	0.80
รวม	56	100.00	84	100.00	10	100.00	79	100.00	7	100.00	236	100.00

จากตารางที่ 5.34 แสดงให้เห็นว่าถ้ามีการรับนักเรียนเพิ่ม อำนาจการตัดสินใจผลการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ที่ผู้บริหารมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารและครู และ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาตามสังกัด พบว่า โรงเรียนสังกัดเอกชนและสาธิตมีอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหาร ในขณะที่โรงเรียนสังกัดสพฐ และกทม. มีอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

ตารางที่ 5.35 อำนาจการตัดสินใจผลการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อมีการรับนักเรียนเพิ่ม จำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ผู้มีอำนาจตัดสินใจ	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหาร	76	34.40	13	76.50
2. ผู้บริหารและครู	69	31.20	3	17.60
3. ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา	71	32.10	-	-
4. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และสมาคมครู/ ผู้ปกครอง/ศิษย์เก่า	3	1.30	-	-
5. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมครู/ ผู้ปกครอง/ศิษย์เก่าและผู้มีอุปการะคุณ	2	1.00	-	-
รวม	221	100.00	17	100.00

จากตารางที่ 5.35 พบว่า อำนาจการตัดสินใจผลการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อมีการรับนักเรียนเพิ่ม พิจารณาตามกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง พบว่า โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงมีอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหารมากที่สุด ในขณะที่โรงเรียนกลุ่มปกติมีอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ ผู้บริหาร ใกล้เคียงกับ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

4.6 การรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2547

การศึกษาในตอนนี้ได้ศึกษาลักษณะการรับนักเรียนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำแนกตามสังกัดโรงเรียนและกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ดังแสดงในตารางที่ 5.36-5.37

จากตารางที่ 5.36 เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการรับนักเรียนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำแนกตามสังกัดโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 81.90 ในส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลง พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงวิธีการรับนักเรียนจำนวน 49 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18. โดยวิธีการที่เปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนจากการรับนักเรียนโดยไม่มีการคัดเลือกเป็นการจัดสอบ มากที่สุด รองลงมาคือ เปลี่ยนจากการรับโดยไม่มี การคัดเลือกเป็นการจับฉลาก และเปลี่ยนจากการจัดสอบเป็นการรับโดยไม่มีการคัดเลือก ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่าโรงเรียนในสังกัดสพฐ. และเอกชนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการรับจากรับนักเรียนโดยไม่มีการคัดเลือกเป็นการจัดสอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.50 และ 7.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.36 ลักษณะการรับนักเรียนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำแนกตามสังกัดโรงเรียน

ลักษณะการรับนักเรียน	รายละเอียด	สังกัด										รวม	
		สพฐ.	เอกชน	กพม.	เทศบาล	สวทิต	รวม	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	เหมือนปีการศึกษา 2546 ทุกประการ	65	69.20	72	87.80	7	77.80	71	89.90	7	100.00	222	81.90
	1. เปลี่ยนจากการจัดสอบเป็นรับโดย ไม่มีการคัดเลือก	3	3.20	2	2.50	2	22.20	3	3.80	0	0.00	10	3.70
	2. เปลี่ยนจากการจัดสอบเป็นการรับ โดยไม่มีการคัดเลือก	7	7.50	1	1.20	0	0.00	3	3.80	0	0.00	11	4.10
	3. เปลี่ยนจากการรับโดยไม่มีการ คัดเลือกจากปีการศึกษา 2546 ในลักษณะ คัดเลือกเป็นการจับฉลาก	9	9.60	1	1.20	0	0.00	2	2.50	0	0.00	12	4.40
	4. เปลี่ยนจากการรับนักเรียนโดย ไม่มีการคัดเลือกเป็นการจัดสอบ	10	10.50	6	7.30	0	0.00	0	0.00	0	0.00	16	5.90
รวม		94	100.00	82	100.00	9	100.00	79	100.00	7	100.00	271	100.00

ตารางที่ 5.37 ลักษณะการรับนักเรียนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ลักษณะการรับนักเรียน	รายละเอียด	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	เหมือนปีการศึกษา 2546						
	ทุกประการ	209	90.90	14	87.50	223	90.70
มีการเปลี่ยนแปลง	1. เปลี่ยนจากการจับฉลาก						
	เป็นรับโดยไม่มี การคัดเลือก	10	4.40	0	0.00	10	4.10
มีการเปลี่ยนแปลง	2. เปลี่ยนจากการจัดสอบ						
	เป็นการรับโดยไม่มี การคัดเลือก	4	1.70	0	0.00	4	1.60
มีการเปลี่ยนแปลง	3. เปลี่ยนจากการรับโดยไม่มี						
	การคัดเลือกเป็นการจับฉลาก	3	1.30	0	0.00	3	1.20
มีการเปลี่ยนแปลง	4. เปลี่ยนจากการรับนักเรียน						
	โดยไม่มี การคัดเลือกเป็นการจัดสอบ	4	1.70	2	12.50	6	2.40
	รวม	230	100.00	16	100.00	246	100.00

จากตารางที่ 5.37 เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการรับนักเรียนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า ส่วนใหญ่ลักษณะการรับนักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากปีการศึกษา 2546 ทั้งสองกลุ่ม เมื่อพิจารณาในส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลง พบว่าโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการคัดเลือกจากการจับฉลากเป็นรับโดยไม่มี การคัดเลือกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.40 และ 4.10 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล : ผลการดำเนินงาน และความพึงพอใจต่อนโยบาย

การวิจัยในบทนี้ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องผลการดำเนินงานและความพึงพอใจต่อนโยบาย ว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินงาน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีส่วนเอื้อและปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติ

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินงาน (คุณภาพของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู)

ผลการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากวิธีการรับนักเรียนปีการศึกษา 2546 และคุณภาพของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ คุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 และคุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 6.1 - 6.6

ตารางที่ 6.1 ความแตกต่างของวิธีการรับนักเรียนจากปีการศึกษา 2545 จำแนกตามสังกัด

ความแตกต่าง ของวิธีการรับ	สังกัด												χ^2 (df=8)	P-value	
	สพฐ.		สช.		กทม.		เทศบาล		สาริต		รวม				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ไม่แตกต่างจาก															
ปีการศึกษา	109	72.20	125	66.50	16	88.90	128	73.10	17	85.00	395	71.60	7.05	.133	
2545															
แตกต่างจากปี															
การศึกษา	42	27.80	63	33.50	2	11.10	47	26.90	3	15.00	157	28.40			
2545															
รวม	151	100.00	188	100.00	18	100.00	175	100.00	20	100.00	552	100.00			

จากตารางที่ 6.1 เมื่อศึกษาวิธีการรับนักเรียนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ว่ามีความแตกต่างจากปีการศึกษา 2545 หรือไม่จำแนกตามสังกัด พบว่า ในภาพรวมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 ในส่วนที่แตกต่าง มีจำนวน 157 โรง คิดเป็นร้อยละ 28.4 โดย โรงเรียนเอกชนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการรับมากที่สุด

รองลงมา คือ สพฐ.และเทศบาล ตามลำดับ แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของวิธีการรับว่าขึ้นอยู่กับสังกัดหรือไม่ พบว่าไม่ขึ้นอยู่กับสังกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6.2 ความแตกต่างของวิธีการรับนักเรียนจากปีการศึกษา 2545 จำแนกตามกลุ่ม

ความแตกต่าง ของวิธีการรับ	กลุ่ม						χ^2 (df=8)	P-value
	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545	368	71.30	35	72.90	403	71.50	0.05	0.815
แตกต่างจากปีการศึกษา 2545	148	28.70	13	27.10	161	28.50		
รวม	516	100.00	48	100.00	564	100.00		

จากตารางที่ 6.2 เมื่อศึกษาวิธีการรับนักเรียนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ว่าจะมีความแตกต่างจากปีการศึกษา 2545 เมื่อจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า ในภาพรวมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 ในส่วนที่แตกต่างมีจำนวน 161 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 28.5 โดยโรงเรียนในกลุ่มปกติมีการเปลี่ยนแปลงเท่ากับโรงเรียนในกลุ่มเสี่ยง แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของวิธีการรับว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มหรือไม่ พบว่าไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6.3 คุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครูจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		สังกัด						χ^2 (df=8)	P value
			สปฐ.	สข.	กทม.	เทศบาล	สาธิต	รวม		
1. มีความพร้อม ทางวิชาการ	ต่ำลง	จำนวน	15	33	1	12	1	62	13.45	.097
		ร้อยละ	10.30	17.50	5.90	6.50	4.80	11.10		
	เท่าเดิม	จำนวน	94	115	12	130	15	366		
		ร้อยละ	64.80	60.80	70.60	70.30	71.40	65.70		
	สูงขึ้น	จำนวน	36	41	4	43	5	129		
		ร้อยละ	24.80	21.70	23.50	23.20	23.80	23.20		
	รวม	จำนวน	145	189	17	185	21	557		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		สังกัด						χ^2 (df=8)	P value
			สพฐ.	สช.	กทม.	เทศบาล	สาธิต	รวม		
2. มีความพร้อม ทางกาย	ต่ำลง	จำนวน	13	24	1	11	0	49	9.03	.339
		ร้อยละ	8.90	12.60	5.90	5.90	0	8.80		
	เท่าเดิม	จำนวน	112	142	15	144	18	431		
		ร้อยละ	76.70	74.30	88.20	77.80	85.70	77.00		
	สูงขึ้น	จำนวน	21	25	1	30	3	80		
		ร้อยละ	14.40	13.10	5.90	16.20	14.30	14.30		
	รวม	จำนวน	146	191	17	185	21	560		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
3. มีความพร้อม ทางอารมณ์	ต่ำลง	จำนวน	14	17	1	12	1	45	2.73	.950
		ร้อยละ	9.70	8.90	5.90	6.50	4.80	8.10		
	เท่าเดิม	จำนวน	106	149	14	142	17	428		
		ร้อยละ	73.60	77.60	82.40	77.20	81.00	76.70		
	สูงขึ้น	จำนวน	24	26	2	30	3	85		
		ร้อยละ	16.70	13.50	11.80	16.30	14.30	15.20		
	รวม	จำนวน	144	192	17	184	21	558		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
4. มีความพร้อม ทางสังคม	ต่ำลง	จำนวน	11	14	1	6	2	34	7.15	.521
		ร้อยละ	7.60	7.30	5.90	3.20	9.50	6.10		
	เท่าเดิม	จำนวน	106	139	14	149	17	425		
		ร้อยละ	73.60	72.40	82.40	80.50	81.00	76.00		
	สูงขึ้น	จำนวน	27	39	2	30	2	100		
		ร้อยละ	18.80	20.30	11.80	16.20	9.50	17.90		
	รวม	จำนวน	44	192	17	185	21	559		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		สังกัด					χ^2 (df=8)	P value	
			สพฐ.	สช.	กทม.	เทศบาล	สาธิต			รวม
5. มีความพร้อม ทางจิตใจ	ต่ำลง	จำนวน	12	19	0	5	1	37	13.68	.090
		ร้อยละ	8.30	9.90	0	2.70	4.80	6.60		
	เท่าเดิม	จำนวน	109	146	14	138	16	423		
		ร้อยละ	75.70	76.40	82.40	75.00	76.20	75.90		
	สูงขึ้น	จำนวน	23	26	3	41	4	97		
		ร้อยละ	16.00	13.60	17.60	22.30	19.00	17.40		
	รวม	จำนวน	144	191	17	184	21	557		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
6. มีวินัย รับผิดชอบ ตามข้อตกลง ร่วมกัน	ต่ำลง	จำนวน	13	25	2	13	1	54	8.20	.414
		ร้อยละ	9.00	13.20	11.80	7.10	4.80	9.70		
	เท่าเดิม	จำนวน	109	128	12	145	16	410		
		ร้อยละ	75.20	67.40	70.60	79.20	76.20	73.70		
	สูงขึ้น	จำนวน	23	37	3	25	4	92		
		ร้อยละ	15.90	19.50	17.60	13.70	19.00	16.50		
	รวม	จำนวน	145	190	17	183	21	556		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
7. ช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติกิจ ส่วนตัว	ต่ำลง	จำนวน	9	15	1	9	1	35	5.44	.709
		ร้อยละ	6.10	7.90	5.90	4.90	4.80	6.30		
	เท่าเดิม	จำนวน	120	150	15	149	20	454		
		ร้อยละ	81.60	79.40	88.20	81.90	95.20	81.70		
	สูงขึ้น	จำนวน	18	24	1	24	0	67		
		ร้อยละ	12.20	12.70	5.90	13.20	0	12.10		
	รวม	จำนวน	147	189	17	182	21	556		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		สังกัด						χ^2 (df=8)	P value
			สพฐ.	สข.	กทม.	เทศบาล	สาธิต	รวม		
8. มีทักษะในการ สื่อสาร	ต่ำลง	จำนวน	15	25	3	12	4	59	13.46	.097
		ร้อยละ	10.30	13.00	17.60	6.50	19.00	10.60		
	เท่าเดิม	จำนวน	110	133	13	129	15	400		
		ร้อยละ	75.90	69.30	76.50	70.10	71.40	71.60		
	สูงขึ้น	จำนวน	20	34	1	43	2	100		
		ร้อยละ	13.80	17.70	5.90	23.40	9.50	17.90		
	รวม	จำนวน	145	192	17	184	21	559		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
9. มีความคิด สร้างสรรค์และ จินตนาการ	ต่ำลง	จำนวน	11	18	1	16	4	50	6.95	.542
		ร้อยละ	7.70	9.40	5.90	8.70	19.00	9.00		
	เท่าเดิม	จำนวน	101	126	14	123	15	379		
		ร้อยละ	71.10	66.00	82.40	66.80	71.40	68.30		
	สูงขึ้น	จำนวน	30	47	2	45	2	126		
		ร้อยละ	21.10	24.60	11.80	24.50	9.50	22.70		
	รวม	จำนวน	142	191	17	184	21	555		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
10. เข้ากับเพื่อน และทำงาน ร่วมกับเพื่อน	ต่ำลง	จำนวน	10	17	3	8	3	41	8.24	.407.
		ร้อยละ	7.10	8.90	17.60	4.30	14.30	7.40		
	เท่าเดิม	จำนวน	112	149	12	149	14	436		
		ร้อยละ	79.40	78.40	70.60	80.50	66.70	78.70		
	สูงขึ้น	จำนวน	19	24	2	28	4	77		
		ร้อยละ	13.50	12.60	11.80	15.10	19.00	13.90		
	รวม	จำนวน	141	190	17	185	21	554		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		

จากตารางที่ 6.3 เมื่อศึกษาคุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครู จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน พบว่า คุณภาพของผู้เรียนทั้ง 10 ด้าน ส่วนใหญ่มีคุณภาพก่อนเรียนปีการศึกษา 2546 ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 ทั้งในภาพรวมและแยกสังกัด และคุณภาพของนักเรียนทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันตามสังกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6.4 คุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครูจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		กลุ่ม			χ^2 (df=8)	P value
			กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	รวม		
1. มีความพร้อม ทางวิชาการ	ต่ำลง	จำนวน	51	14	65	16.79*	.000
		ร้อยละ	9.80	29.20	11.40		
	เท่าเดิม	จำนวน	345	27	372		
		ร้อยละ	66.20	56.30	65.40		
	สูงขึ้น	จำนวน	125	7	132		
		ร้อยละ	24.00	14.60	23.20		
	รวม	จำนวน	521	48	569		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
2. มีความพร้อม ทางกาย	ต่ำลง	จำนวน	45	5	50	.76	.682
		ร้อยละ	8.60	10.20	8.70		
	เท่าเดิม	จำนวน	402	39	441		
		ร้อยละ	76.90	79.60	77.10		
	สูงขึ้น	จำนวน	76	5	81		
		ร้อยละ	14.50	10.20	14.20		
	รวม	จำนวน	523	49	572		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
3. มีความพร้อม ทางอารมณ์	ต่ำลง	จำนวน	40	6	46	2.00	.366
		ร้อยละ	7.70	12.20	8.10		
	เท่าเดิม	จำนวน	400	38	438		
		ร้อยละ	76.80	77.60	76.80		
	สูงขึ้น	จำนวน	81	5	86		
		ร้อยละ	15.50	10.20	15.10		
	รวม	จำนวน	521	49	570		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		กลุ่ม			χ^2 (df=8)	P value
			กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	รวม		
4. มีความพร้อม ทางสังคม	ต่ำลง	จำนวน	32	2	34	.33	.845
		ร้อยละ	6.10	4.10	6.00		
	เท่าเดิม	จำนวน	396	38	434		
		ร้อยละ	75.90	77.60	76.00		
	สูงขึ้น	จำนวน	94	9	103		
		ร้อยละ	18.00	18.40	18.00		
	รวม	จำนวน	522	49	571		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
5. มีความพร้อม ทางจิตใจ	ต่ำลง	จำนวน	35	2	37	2.73	.255
		ร้อยละ	6.70	4.10	6.50		
	เท่าเดิม	จำนวน	391	42	433		
		ร้อยละ	75.20	85.70	76.10		
	สูงขึ้น	จำนวน	94	5	99		
		ร้อยละ	18.10	10.20	17.40		
	รวม	จำนวน	520	49	569		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
6. มีวินัย รับผิดชอบ ตามข้อตกลง ร่วมกัน	ต่ำลง	จำนวน	48	7	55	.58	.454
		ร้อยละ	9.20	14.30	9.70		
	เท่าเดิม	จำนวน	386	33	419		
		ร้อยละ	74.40	67.30	73.80		
	สูงขึ้น	จำนวน	85	9	94		
		ร้อยละ	16.40	18.40	16.50		
	รวม	จำนวน	519	49	568		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		กลุ่ม			χ^2 (df=8)	P value
			กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	รวม		
7. ช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติกิจ ส่วนตัว	ต่ำลง	จำนวน	31	4	35	.52	.769
		ร้อยละ	6.00	8.50	6.20		
	เท่าเดิม	จำนวน	428	38	466		
		ร้อยละ	82.10	80.90	82.00		
	สูงขึ้น	จำนวน	62	5	67		
		ร้อยละ	11.90	10.60	11.80		
	รวม	จำนวน	521	47	568		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
8. มีทักษะในการ สื่อสาร	ต่ำลง	จำนวน	49	11	60	9.22*	.010
		ร้อยละ	9.40	22.40	10.50		
	เท่าเดิม	จำนวน	375	33	408		
		ร้อยละ	71.80	67.30	71.50		
	สูงขึ้น	จำนวน	98	5	103		
		ร้อยละ	18.80	10.20	18.00		
	รวม	จำนวน	522	49	571		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
9. มีความคิด สร้างสรรค์และ จินตนาการ	ต่ำลง	จำนวน	46	5	51	.18	.912
		ร้อยละ	8.90	10.20	9.00		
	เท่าเดิม	จำนวน	353	32	385		
		ร้อยละ	68.10	65.30	67.90		
	สูงขึ้น	จำนวน	119	12	131		
		ร้อยละ	23.00	24.50	23.10		
	รวม	จำนวน	518	49	567		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		กลุ่ม			χ^2 (df=8)	P value
			กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	รวม		
10. เข้ากับเพื่อน และทำงาน ร่วมกับเพื่อน	ต่ำลง	จำนวน	38	5	43	.58	.748
		ร้อยละ	7.40	10.20	7.60		
	เท่าเดิม	จำนวน	407	38	445		
		ร้อยละ	78.70	77.60	78.60		
	สูงขึ้น	จำนวน	72	6	78		
		ร้อยละ	13.90	12.20	13.80		
	รวม	จำนวน	517	49	566		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

จากตารางที่ 6.4 เมื่อศึกษาคุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครู จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ส่วนใหญ่มีคุณภาพของนักเรียนทั้ง 10 ด้านในปีการศึกษา 2546 ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 และคุณภาพของนักเรียนเกือบทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันตามกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นความพร้อมทางวิชาการ และทักษะการสื่อสารที่โรงเรียนกลุ่มเสี่ยงมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่าความพร้อมทางวิชาการ และทักษะในการสื่อสารของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงมีสัดส่วนลดลงมากกว่า โรงเรียนกลุ่มปกติ

ตารางที่ 6.5 คุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครูจำแนกตามสังกัดโรงเรียน

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		สังกัด					χ^2 (df=8)	P value	
			สพฐ.	สช.	กทม.	เทศบาล	สาธิต			รวม
1. มีความพร้อม ทางวิชาการ	ต่ำลง	จำนวน	17	28	1	21	4	71	.89	.305
		ร้อยละ	11.60	15.10	5.90	11.50	19.00	12.80		
	เท่าเดิม	จำนวน	102	121	16	124	15	378		
		ร้อยละ	69.40	65.10	94.10	68.10	71.40	68.40		
	สูงขึ้น	จำนวน	28	37	0	37	2	104		
		ร้อยละ	19.00	19.90	0	20.30	9.50	18.80		
	รวม	จำนวน	147	186	17	182	21	553		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		สังกัด					χ^2 (df=8)	P value	
			สพฐ.	สช.	กทม.	เทศบาล	สาธิต			รวม
2. มีความพร้อม ทางกาย	ต่ำลง	จำนวน	9	11	1	10	0	31	4.58	.801
		ร้อยละ	6.10	5.80	5.90	5.50	0	5.60		
	เท่าเดิม	จำนวน	126	158	16	152	18	470		
		ร้อยละ	85.70	83.60	94.10	83.10	85.70	84.40		
	สูงขึ้น	จำนวน	12	20	0	21	3	56		
		ร้อยละ	8.20	10.60	0	11.50	14.30	10.10		
	รวม	จำนวน	147	189	17	183	21	557		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
3. มีความพร้อม ทางอารมณ์	ต่ำลง	จำนวน	5	16	1	11	2	35	5.15	.741
		ร้อยละ	3.40	8.50	5.90	6.00	9.50	6.30		
	เท่าเดิม	จำนวน	123	144	14	143	17	441		
		ร้อยละ	83.70	76.60	82.40	78.60	81.00	79.50		
	สูงขึ้น	จำนวน	19	28	2	28	2	79		
		ร้อยละ	12.90	14.90	11.80	15.40	9.50	14.20		
	รวม	จำนวน	147	188	17	182	21	555		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
4. มีความพร้อม ทางสังคม	ต่ำลง	จำนวน	5	9	0	12	1	27	9.18	.327
		ร้อยละ	3.40	4.80	0	6.60	4.80	4.80		
	เท่าเดิม	จำนวน	115	161	16	150	18	460		
		ร้อยละ	78.20	85.20	94.10	82.00	85.70	82.60		
	สูงขึ้น	จำนวน	27	19	1	21	2	70		
		ร้อยละ	18.40	10.10	5.90	11.50	9.50	12.60		
	รวม	จำนวน	147	189	17	183	21	557		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		สังกัด						χ^2 (df=8)	P value
			สพฐ.	สข.	กทม.	เทศบาล	สาธิต	รวม		
5. มีความพร้อม ทางจิตใจ	ต่ำลง	จำนวน	9	15	0	16	1	41	10.36	.240
		ร้อยละ	6.10	8.00	0	8.80	4.80	7.40		
	เท่าเดิม	จำนวน	117	161	16	143	19	456		
		ร้อยละ	79.60	85.60	94.10	78.60	90.50	82.20		
	สูงขึ้น	จำนวน	21	12	1	23	1	58		
		ร้อยละ	14.30	6.40	5.90	12.60	4.80	10.50		
	รวม	จำนวน	147	188	17	182	21	555		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
6. มีวินัย รับผิดชอบ ตามข้อตกลง ร่วมกัน	ต่ำลง	จำนวน	17	15	1	20	1	54	9.66	.290
		ร้อยละ	11.60	8.00	5.90	11.00	4.80	9.70		
	เท่าเดิม	จำนวน	111	143	15	124	18	411		
		ร้อยละ	76.00	76.10	88.20	68.10	85.70	74.20		
	สูงขึ้น	จำนวน	18	30	1	38	2	89		
		ร้อยละ	12.30	16.00	5.90	20.90	9.50	16.10		
	รวม	จำนวน	146	188	17	182	21	554		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
7. ช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติกิจ ส่วนตัว	ต่ำลง	จำนวน	9	15	1	9	1	35	5.44	.709
		ร้อยละ	6.10	7.90	5.90	4.90	4.80	6.30		
	เท่าเดิม	จำนวน	120	150	15	149	20	454		
		ร้อยละ	81.60	79.40	88.20	81.90	95.20	81.70		
	สูงขึ้น	จำนวน	18	24	1	24	0	67		
		ร้อยละ	12.20	12.70	5.90	13.20	0	12.10		
	รวม	จำนวน	147	189	17	182	21	556		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		สังกัด					χ^2 (df=8)	P value	
			สพฐ.	สช.	กทม.	เทศบาล	สาธิต			รวม
8. มีทักษะในการ สื่อสาร	ต่ำลง	จำนวน	13	19	0	17	4	53	14.09	.079
		ร้อยละ	8.80	10.10	0	9.40	19.00	9.50		
	เท่าเดิม	จำนวน	119	143	17	130	16	425		
		ร้อยละ	81.00	75.70	100.00	71.80	76.20	76.60		
	สูงขึ้น	จำนวน	15	27	0	34	1	77		
		ร้อยละ	10.20	14.30	0	18.80	4.80	13.90		
	รวม	จำนวน	147	189	17	181	21	555		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
9. มีความคิด สร้างสรรค์และ จินตนาการ	ต่ำลง	จำนวน	6	18	0	18	2	44	13.46	.097
		ร้อยละ	4.10	9.60	0	9.90	9.50	7.90		
	เท่าเดิม	จำนวน	111	146	17	131	16	421		
		ร้อยละ	75.50	77.70	100.00	72.40	76.20	76.00		
	สูงขึ้น	จำนวน	30	24	0	32	3	89		
		ร้อยละ	20.40	12.80	0	17.70	14.30	16.10		
	รวม	จำนวน	147	188	17	181	21	554		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		
10. เข้ากับเพื่อน และทำงาน ร่วมกับเพื่อน	ต่ำลง	จำนวน	8	16	1	12	1	38	3.86	.869
		ร้อยละ	5.40	8.50	5.90	6.70	4.80	6.90		
	เท่าเดิม	จำนวน	121	146	15	144	19	445		
		ร้อยละ	82.30	77.70	88.20	80.40	90.50	80.60		
	สูงขึ้น	จำนวน	18	26	1	23	1	69		
		ร้อยละ	12.20	13.80	5.90	12.80	4.80	12.50		
	รวม	จำนวน	147	188	17	179	21	552		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		

จากตารางที่ 6.5 เมื่อศึกษาคุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครู จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน พบว่า คุณภาพของผู้เรียนทั้ง 10 ด้าน ส่วนใหญ่มีคุณภาพเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 ทั้งในภาพรวมและแยกสังกัด และคุณภาพของนักเรียนทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันตามสังกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6.6 คุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครูจำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพจบ ชั้น ป.1 (ปี 46 เทียบกับปี 45)		กลุ่ม			χ^2 (df=8)	P value
			กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	รวม		
1. มีความพร้อม ทางวิชาการ	ต่ำลง	จำนวน	61	10	71	4.90	.086
		ร้อยละ	11.80	21.30	12.60		
	เท่าเดิม	จำนวน	356	32	388		
		ร้อยละ	68.70	68.10	68.70		
	สูงขึ้น	จำนวน	101	5	106		
		ร้อยละ	19.50	10.60	18.80		
	รวม	จำนวน	518	47	565		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
2. มีความพร้อม ทางกาย	ต่ำลง	จำนวน	31	1	32	3.23	.198
		ร้อยละ	5.90	2.10	5.60		
	เท่าเดิม	จำนวน	437	44	481		
		ร้อยละ	83.70	93.60	84.50		
	สูงขึ้น	จำนวน	54	2	56		
		ร้อยละ	10.30	4.30	9.80		
	รวม	จำนวน	522	47	569		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
3. มีความพร้อม ทางอารมณ์	ต่ำลง	จำนวน	33	2	35	.43	.803
		ร้อยละ	6.30	4.30	6.20		
	เท่าเดิม	จำนวน	413	39	452		
		ร้อยละ	79.40	83.00	79.70		
	สูงขึ้น	จำนวน	74	6	80		
		ร้อยละ	14.20	12.80	14.10		
	รวม	จำนวน	520	47	567		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		กลุ่ม			χ^2 (df=8)	P value
			กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	รวม		
4. มีความพร้อม ทางสังคม	ต่ำลง	จำนวน	26	1	27	6.06*	.048
		ร้อยละ	5.00	2.10	4.70		
	เท่าเดิม	จำนวน	427	45	472		
		ร้อยละ	81.80	95.70	83.00		
	สูงขึ้น	จำนวน	69	1	70		
		ร้อยละ	13.20	2.10	12.30		
	รวม	จำนวน	522	47	569		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
5. มีความพร้อม ทางจิตใจ	ต่ำลง	จำนวน	39	2	41	2.82	.243
		ร้อยละ	7.50	4.30	7.20		
	เท่าเดิม	จำนวน	425	42	467		
		ร้อยละ	81.60	91.30	82.40		
	สูงขึ้น	จำนวน	57	2	59		
		ร้อยละ	10.90	4.30	10.40		
	รวม	จำนวน	521	46	567		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
6. มีวินัย รับผิดชอบ ตามข้อตกลง ร่วมกัน	ต่ำลง	จำนวน	51	4	55	.52	.770
		ร้อยละ	9.80	8.50	9.70		
	เท่าเดิม	จำนวน	384	37	421		
		ร้อยละ	74.00	78.70	74.40		
	สูงขึ้น	จำนวน	84	6	90		
		ร้อยละ	16.20	12.80	15.90		
	รวม	จำนวน	519	47	566		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		กลุ่ม			χ^2 (df=8)	P value
			กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	รวม		
7. ช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติกิจ ส่วนตัว	ต่ำลง	จำนวน	31	4	35	.52	.769
		ร้อยละ	6.00	8.50	6.20		
	เท่าเดิม	จำนวน	428	38	466		
		ร้อยละ	82.10	80.90	82.00		
	สูงขึ้น	จำนวน	62	5	67		
		ร้อยละ	11.90	10.60	11.80		
	รวม	จำนวน	521	47	568		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
8. มีทักษะในการ สื่อสาร	ต่ำลง	จำนวน	48	6	54	.71	.698
		ร้อยละ	9.20	12.80	9.50		
	เท่าเดิม	จำนวน	400	34	434		
		ร้อยละ	76.90	72.30	76.50		
	สูงขึ้น	จำนวน	72	7	79		
		ร้อยละ	13.80	14.90	13.90		
	รวม	จำนวน	520	47	567		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		
9. มีความคิด สร้างสรรค์และ จินตนาการ	ต่ำลง	จำนวน	42	4	46	.33	.844
		ร้อยละ	8.10	8.50	8.10		
	เท่าเดิม	จำนวน	394	37	431		
		ร้อยละ	75.90	78.70	76.10		
	สูงขึ้น	จำนวน	83	6	89		
		ร้อยละ	16.00	12.80	15.70		
	รวม	จำนวน	519	47	566		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

คุณภาพ ของนักเรียน	คุณภาพก่อน เรียน (ปี 46 เทียบกับปี 45)		กลุ่ม			χ^2 (df=8)	P value
			กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	รวม		
10. เข้ากับเพื่อน และทำงาน ร่วมกับเพื่อน	ต่ำลง	จำนวน	35	3	38	2.95	.228
		ร้อยละ	6.80	6.50	6.70		
	เท่าเดิม	จำนวน	416	41	457		
		ร้อยละ	80.30	89.10	81.00		
	สูงขึ้น	จำนวน	67	2	69		
		ร้อยละ	12.90	4.30	12.20		
	รวม	จำนวน	518	46	564		
		ร้อยละ	100.00	100.00	100.00		

จากตารางที่ 6.6 เมื่อศึกษาคุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ตามความเห็นของครู จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ส่วนใหญ่มีคุณภาพของนักเรียนทั้ง 10 ด้านในปีการศึกษา 2546 ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 และคุณภาพของนักเรียนเกือบทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันตามกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น มีความพร้อมทางสังคมในโรงเรียนกลุ่มปกติมีความแตกต่างจากกลุ่มเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่าความพร้อมทางสังคมของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มปกติมีส่วนลดลงมากกว่า โรงเรียนกลุ่มเสี่ยง

จากการสนทนากลุ่มกับผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้สอน ดังนี้

“ขึ้นอยู่กับว่าเข้าโรงเรียนที่จัดในหลักสูตรแบบไหน ถ้าเข้าโรงเรียนที่เป็นหลักสูตรความพร้อมมากก็น่าจะมีความสุขดี แต่ถ้าอยู่ในโรงเรียนปฐมวัยที่อยู่ในหลักสูตรต้องเร่ง มันทก็เป็นไปตามศักยภาพ บางคนก็ไหวบางคนไม่ไหว เราก็ต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองว่า เด็กเป็นอย่างไรคุณอย่าเอาไปสอบเลยทรมานเด็กเปล่าๆก็อยู่ต่อ ป.1 กับเรานี้แหละเพราะว่าลูกก็ได้แค่นี้ ถ้าพ่อแม่รับได้ก็จบ แต่ถ้ารับไม่ได้เข้าก็ต้องยอมเสี่ยงที่อื่น เราก็ต้องแข็งเพราะเราทรมานเด็กไม่ไหวเราทำความเข้าใจก่อนว่าเราสอนแบบนี้คุณภาพเด็กที่ได้มีอะไรบ้างสนใจหรือไม่สนใจ”

สำหรับในด้านคุณภาพของนักเรียน จากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนชั้น ป.1 ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงในเรื่องความแตกต่างของการสอนนักเรียนที่ผ่านการเรียนแบบเน้นความรู้ กับ เน้นการเตรียมความพร้อม พบว่า

“ชอบแบบวัดความรู้มากกว่า คือ คุณครูที่สอนจะสอนได้ง่ายกว่า เพราะว่า เด็กพร้อมแล้วจะ ไปได้เร็วกว่า แต่ถามว่าถ้าวัดอย่างเนี้ย เด็กสามารถที่จะเรียนทันกันได้ไหม ครูผู้สอนจะเหนื่อยมาก เพราะเด็กบางคน สระ-อะ สระ-อาก ไก่ ยังไม่ได้เลย เมื่อจะวัดต้องมีการอ่านคำสั่งให้ฟังก่อนถึงจะทำได้ เห็นผลเทอมสอง เพราะฉะนั้นระบบใหม่ เราน่าจะสอนง่าย เราเน้น ไม่ต้องผ่านเกณฑ์อะไรมาก่อน เราจะเหนื่อยตอน ป.1 คือ ครูยอมเหนื่อยแทนที่จะให้เด็กไปเหนื่อยนั่งฟัง และอีกอย่างคือ ผู้ปกครอง ถ้าผู้ปกครองยอมรับ เพราะหวังผลว่าพอเด็กเขามาปึบ เด็กต้องอ่านได้ เพราะว่าผู้ปกครองบางคนบอกว่า ทำไม่อ่านไม่ได้ เพราะเราวัดที่ ป.1 เลยไม่ได้ เพราะฉะนั้นน้อยๆ ต้องใจเย็นๆ”

“ถามว่าถ้าไม่ได้เรียนแล้วมีปัญหาใหม่ ก็ไม่มีนะคะ เด็กหรือผู้ปกครอง เมื่อมาพบกับเรา ผู้ปกครองจะกังวลว่าจะเรียนได้หรือเปล่า เราก็บอกว่าใจเย็นๆ เมื่อเขาพร้อม เราจะสอนตามกระบวนการของเรา แต่เมื่อถึงจุดจุดหนึ่ง เขาจะสามารถ อ่านออก เขียนได้ เอง แล้วเด็กที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ มีไหม แน่นนอน เพราะเด็กมีความแตกต่าง เด็กที่เรียนกับเรา มีความแตกต่าง ถ้าเด็กเรียนปฐมวัย จะมีความรู้ แต่ใช้ชีวิต จะไม่มีเลย ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ไม่ทันเพื่อนที่เรียนเตรียมความพร้อมมา เขียนหนังสือได้จริง แต่ลายมือเลอะเทอะ เขียนเลขไม่ตรงหลัก แล้วเด็กที่เรียนเตรียมความพร้อมก็จะมาช่วย ประมาณ 1 - 2 เดือน เด็กใหม่ก็จะสามารถปรับตัวได้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้เรียนเตรียมความพร้อมมา แล้วสอนยาก คิดว่าตัวแปรเป็นผู้ปกครอง กระบวนการต้องเปลี่ยนความเชื่อของผู้ปกครองว่า ธรรมชาติของเด็ก ชอบการเล่นกับการได้ทำสิ่งต่างๆ จะค่อยๆ มาเองไม่ใช่เรียนจนหัวโต ตัวอย่างเช่น เด็กเคยเรียนปฐมวัย เขาเรียน อ.3 การบวกเลข 2 หลักคล่องมาก พอเขามาเรียน ป.1 กลายเป็นว่าเขาเรียนอ่อนเด็กแล้ว และสับสนไปหมดเลย เราต้องมาปรับกันใหม่”

“ช่วงแรกๆ เด็กเตรียมความพร้อมจะอ่านหนังสือไม่ออก เด็กที่เรียนวิชาการจะเรียนได้ในช่วงแรกๆ แต่พอเรียนไปไม่พร้อมที่จะเรียน เพราะเมื่อเราพูดอะไรไปเขาก็จะรับได้ ถ้าเร่ง เด็กจะไม่ชอบการเรียน”

“เด็กที่มาจากปฐมวัย ที่มีการทดสอบเด็ก ปี 46 47 แต่เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านทักษะการคิด การเขียน การอ่าน ยังไม่ดีเท่าที่ควร ทางโรงเรียนจะสอน การเตรียมความพร้อมของเด็กประมาณ 1 - 2 เดือน”

ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหารและครูเห็นสอดคล้องกันคือในเรื่องการปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปกครอง ดังนี้

“ผู้ปกครองจะมีแต่ถามว่าทำไมลูกอ่านไม่ออก พอเรียนปี่บก็จะให้อ่านให้ออกเลย ถึงได้บอกว่ามันอยู่ที่ผู้ปกครอง ต้องเปลี่ยนทัศนคติผู้ปกครองในด้านการจัดการศึกษาหรือแนวทางการจัดให้มากที่สุด”

“ต้องแก้ทัศนคติผู้ปกครองว่า ไม่ต้องส่งลูกไปตีวให้ เป็นไปตามศักยภาพของตนเอง แล้วก็ต้องทำให้ได้ว่าโรงเรียนไหนเหมาะกับลูกเรา ไม่ใช่ว่าแหกกันไปเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ที่จริงชื่อเสียงมันก็จอมปลอม โรงเรียนอื่นก็สามารถพัฒนาลูกเราได้”

จากการสนทนากลุ่ม ทำให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าในการศึกษาคุณภาพของผู้เรียนก่อนเรียนถึงแม้ว่าเด็กจะมีความสามารถทางวิชาการที่ต่างกัน ครูก็สามารถสอนให้เด็กมีความสามารถทางวิชาการได้เท่าเทียมกัน แต่ต้องใช้เวลา ดังนั้น สิ่งที่สำคัญไม่ใช่เฉพาะปัจจัยนำเข้า คือ นักเรียน เท่านั้น จะต้องขึ้นอยู่กับกระบวนการในที่นี่ คือ หลักสูตรที่โรงเรียนจัดการเรียนการสอนด้วย และสิ่งที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครู คือ ผู้ปกครองที่มีทัศนคติไม่ถูกต้อง คือ ต้องการให้ลูกเก่ง เร่งให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาการมากกว่าความพร้อม หรือพัฒนาการ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การศึกษาในตอนนี้ ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำหรับผู้บริหารมีรายละเอียดแสดงใน ตารางที่ 6.7 - 6.8

ตารางที่ 6.7 ความพึงพอใจของผู้บริหารเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกตามสังกัดโรงเรียน

ความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบาย	สังกัด												χ^2 (df=8)	P-value
	สพฐ.		สช.		กทม.		เทศบาล		สาธิต		รวม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. มีความชัดเจนที่สามารถปฏิบัติได้	70	86.40	55	59.80	8	88.90	72	80.00	4	57.10	209	74.90	25.74*	.000
2. ขาดความชัดเจนบางเรื่องที่ไม่สามารถปฏิบัติได้	11	13.60	37	40.20	1	11.10	18	20.00	3	42.90	70	25.10		
รวม	81	100.00	92	100.00	9	100.00	89	100.00	7	100.00	279	100.00		

*p<0.05

จากตารางที่ 6.7 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้บริหารต่อนโยบายการรับนักเรียนชั้นป.1 จำแนกตามสังกัดโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมเห็นว่า มีความชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ แต่ก็มีบางส่วนที่เห็นว่านโยบายยังไม่ชัดเจนในบางเรื่องที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ จำนวน 70 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ในขณะที่โรงเรียนสาธิตและโรงเรียนในสังกัด สช. มีความเห็นดังกล่าวสูงกว่าในภาพรวมและเมื่อทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายในแต่ละสังกัด พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าโรงเรียนในสังกัด สาธิต และ สช. มีความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายในสัดส่วนที่น้อยกว่าโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ ที่เหลือ

ตารางที่ 6.8 ความพึงพอใจของผู้บริหารเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบาย	กลุ่ม						χ^2 (df=8)	P-value
	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้	203	77.50	6	35.30	209	74.90	15.11*	.000
2. ขาดความชัดเจนบางเรื่องที่ไม่สามารถปฏิบัติได้	59	22.50	11	64.70	70	25.10		
รวม	262	100.00	17	100.00	279	100.00		

*p<0.05

จากตารางที่ 6.8 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้บริหารต่อนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า ในภาพรวม ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ แต่ก็มีส่วนที่เห็นว่านโยบายดังกล่าวยังไม่ชัดเจนในบางเรื่องที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ ในขณะที่โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงมีความเห็นดังกล่าวสูงกว่าในภาพรวม มีจำนวน 11 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 64.70 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายขึ้นอยู่กับกลุ่มโรงเรียน โดยกลุ่มเสี่ยงมีส่วนความพึงพอใจในนโยบายนี้ น้อยกว่ากลุ่มปกติ

ความพึงพอใจของ ครู เกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียดแสดงใน ตารางที่ 6.9 - 6.10

ตารางที่ 6.9 ความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกตามสังกัดโรงเรียน

ความพึงพอใจ	สังกัด											
	สพฐ.		สข.		กทม.		เทศบาล		สาธิต		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ปกครองมีความพอใจ	116	45.10	173	41.10	13	72.20	151	46.50	13	33.30	466	43.90
2. ได้คุณลักษณะนักเรียนที่ ต้องการ	85	33.10	140	33.30	3	16.70	86	26.50	16	41.00	330	31.10
3. มาตรฐานโรงเรียนเพิ่มขึ้น	48	18.70	103	24.50	2	11.10	64	19.70	9	23.10	226	21.30
4. มาตรฐานโรงเรียนลดลง	5	1.90	2	.50	0	0.00	16	4.90	0	0.00	23	2.20
5. ผู้ปกครองไม่พอใจ	3	1.20	3	.70	0	0.00	8	2.40	1	2.60	15	1.40
รวม	257	100.00	421	100.00	18	100.00	325	100.00	39	100.00	1060	100.00

จากตารางที่ 6.9 จากการศึกษาความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามสังกัดโรงเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ทุกสังกัดมีความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 ในเรื่องต่อไปนี้ 3 อันดับแรก ได้แก่ ทำให้ผู้ปกครองมีความพอใจ คิดเป็นร้อยละ 43.90 รองลงมา คือ ได้คุณลักษณะนักเรียนที่ต้องการ คิดเป็นร้อยละ 31.10 และมาตรฐานโรงเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 21.30

เมื่อพิจารณาแยกตามสังกัด ครูในโรงเรียนที่สังกัดต่างๆ ส่วนใหญ่พึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายใน 3 เรื่องดังกล่าวเช่นกันเพียงแต่ลำดับที่สลับกันในสังกัดสาธิต

ตารางที่ 6.10 ความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง

ความพึงพอใจเกี่ยวกับ	กลุ่ม					
	กลุ่มปกติ		กลุ่มเสี่ยง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ปกครองมีความพอใจ	426	44.10	40	42.10	466	44.00
2. ได้คุณลักษณะนักเรียนที่ต้องการ	294	30.50	36	37.90	330	31.10
3. มาตรฐานโรงเรียนเพิ่มขึ้น	207	21.40	19	20.00	226	21.30
4. มาตรฐานโรงเรียนลดลง	23	2.40	0	0.00	23	2.20
5. ผู้ปกครองไม่พอใจ	15	1.60	0	0.00	15	1.40
รวม	965	100.00	95	100.00	1060	100.00

จากตารางที่ 6.10 จากการศึกษาความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง พบว่า ครูส่วนใหญ่ทั้งสองกลุ่มมีความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 ในเรื่องต่อไปนี้ 3 อันดับแรก ได้แก่ ทำให้ผู้ปกครองมีความพอใจ คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมา คือ ได้คุณลักษณะนักเรียนที่ต้องการ คิดเป็นร้อยละ 31.10 และมาตรฐานโรงเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 21.30

สำหรับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการเข้าเรียนชั้น ป.1 มีรายละเอียดแสดงใน ตาราง ที่ 6.11 และความพึงพอใจในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1ของผู้ปกครองมีรายละเอียดแสดงใน ตารางที่ 6.12

ตารางที่ 6.11 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการเข้าเรียนชั้น ป.1

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
การกวดวิชาเพื่อเข้าเรียนชั้น ป.1		
ครูในโรงเรียน	385	30.77
โรงเรียนกวดวิชา	55	4.40
ไม่ได้กวดวิชา	811	64.83
รวม	1251	100.00
ความกังวลในการเตรียมบุตรหลานเข้าเรียนชั้น ป.1		
มาก	165	12.10
ปานกลาง	666	48.60
น้อย	538	39.30
รวม	1369	100.00
การติดต่อเป็นกรณีพิเศษกับโรงเรียนของผู้ปกครอง		
ติดต่อ	301	22.20
ไม่ติดต่อ	1052	77.80
รวม	1353	100.00
เหตุผลในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลาน		
เด่นวิชาการ	149	8.33
เด่นคุณธรรม	212	11.86
เด่นวิชาการและคุณธรรม	525	29.36
สะดวกรับส่ง	798	44.63
อื่นๆ	104	5.82
รวม	1788	100.00

จากตารางที่ 6.11 ความคิดเห็นของผู้ปกครองในเรื่องการกวดวิชาเพื่อเข้าเรียนชั้นป.1 พบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้กวดวิชา จำนวน 811 คน คิดเป็นร้อยละ 64.82 รองลงมา คือ กวดวิชากับครูในโรงเรียน จำนวน 385 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความกังวลในการเตรียมบุตรหลานเข้าเรียนชั้นป.1 ปานกลาง จำนวน 666 คน คิดเป็น 48.60 โดยส่วนใหญ่ไม่ได้ติดต่อเป็นกรณีพิเศษกับโรงเรียน (จำนวน 1052 คิดเป็น ร้อยละ 44.63) สำหรับเหตุผลในการเลือกโรงเรียนให้บุตร คือสะดวกรับส่ง มากที่สุด (จำนวน 798 คิดเป็นร้อยละ 77.80) รองลงมา คือเด่นวิชาการและคุณธรรม (จำนวน 525 คิดเป็น ร้อยละ 29.36)

จากการสนทนากลุ่มกับผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 และชั้นปฐมวัยในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง ทำให้ได้ข้อมูลในเรื่องการกวดวิชาเพื่อสอบเข้าเรียนชั้น ป.1 ของนักเรียนแต่ละคนดังนี้

“ก็สอนที่บ้านเอง และให้คุณครูที่โรงเรียนที่เรียนอยู่มาสอนวันเสาร์ วันละ 2 ชั่วโมง เน้นด้านเขาวินปัญญา”

“ก็ตีวิชาการ ก็ไปหาหนังสือที่ศูนย์หนังสือจุฬานี้แหละ”

“ตีวี่ (ชื่อสถาบันกวดวิชาที่มีชื่อเสียงมาก) แล้วก็ได้ผลตั้งแต่อยู่ปฐมวัย 1”

“เวลาตีวี่ ไปเรียนที่ (ชื่อสถาบันกวดวิชาที่มีชื่อเสียงมาก) นีมี 3 ชม. นีเป็นคอมพิวเตอร์ ก็ 3 ชั่วโมง”

“กวดวิชาที่สยาม โดยเลือกกวดวิชาจากสถาบันที่มีชื่อเสียง และมีเด็กเรียนมาก”

“จ้างครูพิเศษมาสอนที่บ้าน สอนตามแนวข้อสอบจากผู้ที่นำแนวข้อสอบมาขายบริเวณหน้าโรงเรียน”

“สอนเองที่บ้าน เพราะแม่เป็นอาจารย์สอนอยู่แล้ว”

“ให้ลูกเรียนกับครูที่จ้างมาสอนที่บ้าน”

“ให้เรียนกับเพื่อนที่สยามโดยไปรับ-ส่ง และจ้างครูมาสอนเพิ่มเติมที่บ้าน”

จากการสนทนากลุ่มกับผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 และชั้นปฐมวัย ในเรื่องความกังวลต่อการเตรียมบุตรหลานเข้าเรียนชั้น ป.1 ได้ข้อมูลว่า

“ตอนอยู่ปฐมวัย 1 ไม่เครียด พอปฐมวัย 2 ก็เครียดเพราะเหมือน ไฟต์บังคับว่าจะได้รีเปลา”

“ไม่มั่นใจเลย (หัวเราะ) สอบไปก็กลัวไปเหมือนกัน กลัว”

“กังวลใจมาก เพราะกลัวลูกจะสอบไม่ได้”

“มีความกังวลใจแต่ไม่มากนัก เพราะนำลูกไปสมัครที่อื่นๆ ด้วย แต่ก็อยากให้ลูกได้เรียนที่นี่

จากการสนทนากลุ่มกับผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 และชั้นปฐมวัยในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง เรื่องเหตุผลในการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานเข้าเรียนชั้น ป.1 ได้ข้อมูลว่า

“ใกล้บ้านแล้วก็เรื่องความปลอดภัย”

“ลูกเป็นผู้ชาย อยากให้ลูกได้เรียนโรงเรียนชายล้วน และเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง”

“อยากให้ลูกได้เรียนโรงเรียนที่ดังๆ เพราะคิดว่าโรงเรียนเหล่านี้มีบุคลากรที่มีคุณภาพและมีอุปกรณ์ต่างๆ อย่างเพียงพอ”

“โรงเรียนอยู่ใกล้บ้านประกอบกับเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีการดูแลที่ดี”

“มีพี่เรียนอยู่โรงเรียนนี้แล้ว และก็เป็นที่น่าพอใจ จึงอยากให้บุตรคนที่ 2 ได้เรียนโรงเรียนเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการรับส่ง”

“ลูกชอบกีฬาโดยเฉพาะฟุตบอล และขยันเรียนด้วย จึงอยากให้ลูกเข้าโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และมีการสนับสนุนด้านกีฬาอย่างเป็นรูปธรรม”

จะเห็นว่าจากการสนทนากับกลุ่มผู้ปกครองในกลุ่มเสี่ยงจะมีความกังวล และให้ความสำคัญในเรื่องการกวดวิชาเพื่อเข้าเรียนชั้นป.1

ตารางที่ 6.12 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการดำเนินการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน

ความพึงพอใจในการรับนักเรียนด้านต่างๆ	จำนวน	ร้อยละ
ความเพียงพอของจำนวนนักเรียนที่รับ		
เพียงพอ	1,297	93.51
ไม่เพียงพอ	90	6.49
รวม	1,387	100.00
เกณฑ์ที่โรงเรียนใช้ในการคัดเลือกนักเรียน		
เหมาะสม	1,329	96.90
ไม่เพียงพอ	43	3.10
รวม	1,372	100.00
ความเหมาะสมของจำนวนรอบและช่วงเวลา		
เหมาะสม	1,300	98.60
ไม่เหมาะสม	18	1.40
รวม	1,318	100.00
วิธีการคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่ผู้ปกครองชอบ		
การจับฉลาก	28	2.10
การสอบข้อเขียน	118	8.70
การทดสอบความพร้อม	460	33.80
การสอบสัมภาษณ์	46	3.40
การรับเด็กทุกคน	664	48.80
อื่นๆ	46	3.40
รวม	1,362	100.00
ความพึงพอใจในสภาพการจัดการศึกษา		
พึงพอใจมาก	523	37.80
พึงพอใจปานกลาง	825	59.70
พึงพอใจน้อย	34	2.50
รวม	1,382	100.00

จากตารางที่ 6.12 จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการดำเนินการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในเรื่องความเพียงพอของจำนวนนักเรียนที่รับ เกณฑ์ที่โรงเรียนใช้ในการคัดเลือกนักเรียน และจำนวนรอบและช่วงเวลาในการคัดเลือก และวิธีการคัดเลือกที่ผู้ปกครองชอบมากที่สุด ได้แก่ การรับเด็กทุกคน

สำหรับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปัจจุบัน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจปานกลางถึงมาก

จากการสนทนากลุ่มกับผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 และชั้นปฐมวัย ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง เรื่องระบบการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป. 1 ได้ข้อมูลเป็น 2 แนวทางคือ

1. อยากให้มีการสอบแข่งขัน โดยให้เหตุผลว่า

“จะทำให้โรงเรียนได้นักเรียนที่มีคุณภาพ”

“คงไม่มีวิธีการคัดเลือกเด็กที่ดีกว่าการสอบ”

“ที่โรงเรียนมีการสมัครเข้า ป.1 เป็นจำนวนมาก เกณฑ์ในการคัดเลือกที่ดีก็คือการสอบแข่งขัน”

2. ไม่อยากให้มีการสอบแข่งขัน โดยให้เหตุผลว่า

“จะทำให้เด็กเครียด แต่การไม่สอบก็จะไม่สามารถคัดเด็กได้”

“เพราะสงสารเด็ก อยู่แค่ ป.1 ก็ต้องสอบแข่งขันแล้ว”

จะเห็นว่ายังมีผู้ปกครองบางท่านที่เห็นว่าการสอบแข่งขันเป็นเรื่องที่มีความยุติธรรมและทำให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีส่วนเอื้อและปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ไปปฏิบัติ

3.1 ระดับนโยบาย

การศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ศึกษาปัจจัยเอื้อและปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ในระดับนโยบาย ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา ระดับกรมและกระทรวง ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 6.13 - 6.16

เขตพื้นที่การศึกษา

ตารางที่ 6.13 ผลการดำเนินงานตามนโยบายตามความเห็นของผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา

การดำเนินงาน	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
1. โดยภาพรวมโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียน เข้าเรียน ป.1 ประสบความสำเร็จ	มาก	114	83.82
	ปานกลาง	20	14.71
	น้อย	-	-
	ไม่ตอบ	2	1.47
	รวม	136	100.00
2. เขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินงานตาม นโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ประสบ ความสำเร็จ	มาก	117	86.03
	ปานกลาง	18	13.24
	น้อย	-	-
	ไม่ตอบ	1	0.74
	รวม	136	100.00
3. มีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้น ป.1 มาที่เขตพื้นที่การศึกษา	มี	5	3.68
	ไม่มี	130	95.59
	ไม่ตอบ	1	0.74
	รวม	136	100.00

จากตารางที่ 6.13 พบว่า โดยภาพรวมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนใหญ่ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีความเห็นว่าประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 83.82 โดยคิดว่ามีสาเหตุจาก นักเรียนสามารถเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาของตนได้อย่างทั่วถึงครบทุกคน เป็นการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนและทำได้ตามแผน และมีการประชาสัมพันธ์และประชุมชี้แจงร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ในส่วนของการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 86.03 สาเหตุเพราะนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ภาคบังคับสามารถเข้าเรียนได้ครบร้อยละ 100 มีการกำหนดแผนและการเตรียมการไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน และมีการประชุมชี้แจงร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้นป.1 มายังที่เขตพื้นที่การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 95.59 สำหรับในกรณีที่มีผู้มาร้องเรียน พบว่า เนื่องจากต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง

เขตพื้นที่การศึกษา

ตารางที่ 6.14 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เขตพื้นที่การศึกษาประสบความสำเร็จในการดำเนินตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1

ปัจจัยสำคัญ	จำนวน	ร้อยละ
1. การประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ครบทุกรูปแบบทั้ง วิทยุ โทรทัศน์ท้องถิ่น และอินเทอร์เน็ต	34	23.28
2. การประชุมชี้แจงระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้กับโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	27	18.49
3. การได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	27	18.49
4. การกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	17	11.64
5. โรงเรียนมีความพร้อม สามารถจัดทำแผนการดำเนินงานของตนเองได้ นโยบายมีความชัดเจน	16	10.95
6. การรายงานผลการปฏิบัติงานให้เขตพื้นที่การศึกษาได้รับทราบเป็นระยะ	12	8.21
7. การสำรวจสำมะโนนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน	8	5.47
8. การส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นจากภาครัฐ	5	3.42
รวม	146	100.00

จากตารางที่ 6.14 พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ได้ประสบผลสำเร็จ สามปัจจัยแรก คือ การประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ครบทุกรูปแบบทั้ง วิทยุ โทรทัศน์ท้องถิ่น และอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 23.28 การประชุมชี้แจงระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้กับโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.49 และการได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 18.49 ตามลำดับ

ระดับกรมและกระทรวง

ตารางที่ 6.15 ผลการดำเนินงานตามนโยบายตามความเห็นของผู้บริหารระดับกรม

การดำเนินงาน	ระดับ	จำนวน
1. โดยภาพรวมโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ประสบความสำเร็จ	มาก	3
	ปานกลาง	1
	น้อย	-
	ไม่ตอบ	-
	รวม	4
2. หน่วยงานสามารถดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ประสบความสำเร็จ	มาก	3
	ปานกลาง	1
	น้อย	-
	รวม	4
3. มีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้นป.1 มาที่เขตพื้นที่การศึกษา	มี	3
	ไม่มี	1
	รวม	4

จากตารางที่ 6.15 พบว่าผู้รับผิดชอบระดับกรม เห็นว่า โดยภาพรวมโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานระดับกรมส่วนใหญ่ดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ประสบความสำเร็จในระดับมาก สาเหตุเพราะโรงเรียนเอกชนให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามนโยบายการรับนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและสามารถรับนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ตามลำดับ หน่วยงานระดับกรม ในส่วนของการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 พบว่า ประสบความสำเร็จในระดับมาก แต่ก็ยังพบว่า ส่วนใหญ่มีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการรับนักเรียนชั้นป.1 มาที่เขตพื้นที่การศึกษา

ตารางที่ 6.16 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้หน่วยงานระดับกรมประสบความสำเร็จในการดำเนินตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1

ปัจจัยสำคัญ	จำนวน
1. การวางแผนเชิงรุก	1
2. การดำเนินงานได้อย่างอิสระ	1
3. การดำเนินงานตามแนวปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	1
4. การที่โรงเรียนเอกชนให้ความร่วมมือและดำเนินการรับนักเรียนตามแนวปฏิบัติของราชการกำหนด	1
รวม	4

จากตารางที่ 6.16 พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้หน่วยงานระดับกรมประสบความสำเร็จในการดำเนินตามนโยบายการ รั้บนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบระดับกรม ได้แก่ การวางแผนเชิงรุก การดำเนินงานได้อย่างอิสระ การดำเนินงานตามแนวปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการที่โรงเรียนเอกชนให้ความร่วมมือ และดำเนินการรับนักเรียนตามแนวปฏิบัติของราชการกำหนด

3.2 ระดับปฏิบัติ

การศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ศึกษา ปัจจัยเอื้อ ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงนโยบาย ในระดับโรงเรียน ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 6.17-6.19

ตารางที่ 6.17 ปัจจัยเอื้อที่ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

ปัจจัยสำคัญ	จำนวน	ร้อยละ
1. การรับเด็กในปริมาณที่พอเหมาะกับขนาดของโรงเรียน	50	18.73
2. การประชาสัมพันธ์การรับสมัครและนโยบาย/การดำเนินการของโรงเรียนให้ทราบล่วงหน้า	45	16.85
3. การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร โรงเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน	43	16.10
4. การกำหนดนโยบาย แผน ระเบียบวิธีการรับสมัครที่เหมาะสมชัดเจนพร้อมรายงานให้ต้นสังกัดทราบ	40	14.98
5. รับเด็กในเขตพื้นที่บริการให้มีโอกาสเรียนเท่าเทียมกันทุกคน	35	13.11
6. มีความพร้อมด้านงบประมาณ การบริหารจัดการ ครู บุคลากร การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	32	12.00
7. การปฏิบัติตามกรอบนโยบายที่กฎหมาย/พรบ. การศึกษากำหนด	14	5.24
8. มีความโปร่งใส/ยุติธรรมในการดำเนินงาน	5	1.87
9. รับนักเรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือก	3	1.12
รวม	267	100.00

จากตารางที่ 6.17 พบว่าปัจจัยที่เอื้อให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การรับเด็กในปริมาณที่พอเหมาะกับขนาดของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.73 รองลงมา ได้แก่ การประชาสัมพันธ์การรับสมัครและนโยบาย/การดำเนินการของโรงเรียนให้ทราบล่วงหน้า การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร โรงเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน และการกำหนดนโยบาย แผน ระเบียบวิธีการรับสมัครที่เหมาะสมชัดเจนพร้อมรายงานให้ต้นสังกัดทราบ คิดเป็นร้อยละ 16.85 16.10 และ 14.98 ตามลำดับ

ตารางที่ 6.18 ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1

ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. การรับเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมมีความลำบากในการคัดเลือก/ความสามารถไม่เท่าเทียมกัน/บุคลากรไม่มีความพร้อม	13	31.71
2. การคัดเลือกเด็กโดยนับอายุยังไม่มีเกณฑ์ที่แน่ชัด/ทำได้ลำบาก	6	14.63
3. กรณีเด็กอายุครบเกณฑ์แต่ขาดความพร้อมมีมาก/พื้นฐานเด็กไม่เท่ากัน	4	9.76
4. กำหนดเขตพื้นที่บริการไม่ชัดเจน	4	9.76
5. การรับเด็กทุกคนเข้าเรียนเป็นไปได้ยาก/โรงเรียนต้องจำกัดจำนวน	3	7.32
6. ปัญหาความยากจนของเด็ก/ขาดแคลนของโรงเรียน	2	0.65
7. นโยบายทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงบ่อยปรับตัวไม่ทัน	2	4.87
8. การรายงานผล (ซ้ำซ้อนไม่ตรงกันสถานการณ์)	1	4.87
9. ระบบการทดสอบที่ล้มเหลว (ผู้ปกครองไม่ให้ความเชื่อมั่น)	1	2.44
10. การรับเด็กในพื้นที่บริการมากเกินไป	1	2.44
11. การทดสอบความพร้อม	1	2.44
12. ค่านิยมแย่งเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง	1	2.44
13. บุคลากรทางการศึกษาที่เพียงพอและมีคุณภาพ	1	2.44
14. ความแตกต่างด้านคุณภาพของโรงเรียนรัฐและเอกชน	1	2.44
รวม	41	100

จากตารางที่ 6.18 พบว่าปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน 4 อันดับแรก ได้แก่ การรับเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมมีความลำบากในการคัดเลือก/ความสามารถไม่เท่าเทียมกัน/บุคลากรไม่มีความพร้อม รองลงมา ได้แก่ การคัดเลือกเด็กโดยนับอายุยังไม่มีเกณฑ์ที่แน่ชัด/ทำได้ลำบาก กรณีเด็กอายุครบเกณฑ์แต่ขาดความพร้อมมีมาก/พื้นฐานเด็กไม่เท่ากัน และ กำหนดเขตพื้นที่บริการไม่ชัดเจน ตามลำดับ

ตารางที่ 6.19 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงนโยบาย การรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 ในระดับโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรให้เด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์ได้เข้าเรียนทุกคน โดยรับเด็กในเขตพื้นที่บริการก่อน	20	30.30
2. ควรแยกเด็กพิเศษให้เรียนต่างหากโดยมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อรับผิดชอบและส่งเสริมอย่างเต็มที่	8	12.12
3. แบ่งส่วนการรับระหว่างโรงเรียนของรัฐและเอกชนอย่างชัดเจน	6	9.09
4. ควรออกนโยบายที่เชื่อถือได้ ไม่ใช้การทดลองเล่นๆ/ทุกฝ่ายปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	5	7.58
5. ควรให้อิสระแก่โรงเรียนในการกำหนดเกณฑ์การรับนักเรียน	5	7.58
6. รับเด็กที่มีความพร้อม/วุฒิภาวะที่เหมาะสมเพื่อลดความแตกต่างและปัญหาที่ตามมา	4	6.06
7. นโยบายส่วนกลางควรมีความยืดหยุ่น/สามารถปรับให้สอดคล้องกับความเป็นจริง	3	4.55
8. มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงล่วงหน้าพอสมควร	3	4.55
9. จัดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้เท่าเทียมกัน	3	4.55
10. ควรนับอายุสมองมากกว่าอายุจริง	2	3.03
11. เพิ่มความยุติธรรมโดยดัดแปลงอุปการคุณ	2	3.03
12. เชื่อมโยงชุมชนกับการศึกษาภาคบังคับให้มีความเข้าใจ/สอดคล้องกัน	1	1.52
13. สร้างความเข้าใจทางการศึกษาโดยเริ่มจากครอบครัว	1	1.52
14. ควรมีผู้เชี่ยวชาญมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษาใหม่ๆ	1	1.52
15. ควรมีนโยบายรับเฉพาะนักเรียนที่ผ่านชั้นปฐมวัยมาเท่านั้น	1	1.52
16. โรงเรียนรัฐไม่สามารถรับนักเรียนได้หมดตามความต้องการ	1	1.52
รวม	66	100.00

จากตารางที่ 6.19 พบว่า ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 ของผู้บริหารโรงเรียน 3 อันดับแรกได้แก่

1. ควรให้เด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์ได้เข้าเรียนทุกคน โดยรับเด็กในเขตพื้นที่บริการก่อน
2. ควรแยกเด็กพิเศษให้เรียนต่างหากโดยมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อรับผิดชอบและส่งเสริมอย่างเต็มที่
3. แบ่งส่วนการรับระหว่างโรงเรียนของรัฐและเอกชนอย่างชัดเจน

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 และเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่มีสังกัด ขนาดของโรงเรียน และความมีชื่อเสียงของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป.1
2. เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร
3. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1
4. เพื่อศึกษาวิธีการรับนักเรียนชั้น ป. 1 หลังการใช้นโยบาย
5. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานในเรื่องคุณภาพของนักเรียนหลังการเปลี่ยนแปลง

นโยบายการรับนักเรียน

6. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการดำเนินนโยบาย และวิธีการรับนักเรียนชั้น ป.1
7. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ และปัญหา/อุปสรรคของการนำนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1

ไปปฏิบัติ

การศึกษาในครั้งนี้พิจารณาเป็น 2 ระดับ คือระดับปฏิบัติ และระดับนโยบาย โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระดับปฏิบัติ ได้แก่โรงเรียนที่มีการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 309 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนกลุ่มปกติ 288 โรงเรียน และโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง 21 โรงเรียน ผู้ที่ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้น ป.1 โรงเรียนละ 2 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 โรงเรียนละ 5 คน ซึ่งมีจำนวนผู้บริหารทั้งหมด 309 คน ครูผู้สอนชั้น ป.1 จำนวน 618 คน และ ผู้ปกครองจำนวน 1,416 คน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในระดับนโยบาย ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบระดับกระทรวงจำนวน 1 คน ผู้รับผิดชอบระดับกรมจำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร และ สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) และผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 136 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 6 ฉบับ ได้แก่แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้น ป.1 ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 ผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับกรม และระดับกระทรวง และแนวทางการสนทนากลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้น ป.1 ครูผู้สอนชั้นปฐมวัย ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นปฐมวัย นักเรียนชั้น ป.1 และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

สรุปผลการวิจัย

1. ความสอดคล้องของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

จากการวิเคราะห์สาระที่กำหนดในนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป. 1 พบว่ามีนโยบายที่สำคัญ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่เป็นนโยบายที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติทั่วไป (เรียกว่านโยบายทั่วไป) และนโยบายที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการศึกษา 2546 (เรียกว่านโยบายเฉพาะปี) ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ค้นพบ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 นโยบายทั่วไป (นโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1) และเฉพาะปี (นโยบายปีการศึกษา 2546) มีความสอดคล้องกันในหลักการสำคัญคือ ให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัด ยกเลิกการสอบคัดเลือก เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคน โดยไม่ให้มีการสอบข้อเขียนหรือสอบเนื้อหาอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ แต่ในนโยบายเฉพาะปี ใช้คำที่แตกต่างออกไปคือใช้คำว่า “ความสามารถทางวิชาการ” แทนคำว่า การสอบข้อเขียนหรือสอบเนื้อหาอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ

1.2 นโยบายทั่วไปได้ระบุถึง 1) วัตถุประสงค์ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนให้ใช้วิธีการที่หลากหลายที่ไม่ใช่การสอบข้อเขียนหรือสอบเนื้อหาวิชาการ 2) ให้จัดทำการประกาศนโยบายของโรงเรียนที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ ในขณะที่นโยบายเฉพาะปีไม่ได้ระบุรายละเอียดดังกล่าวไว้

1.3 นโยบายเฉพาะปี ได้ระบุรายละเอียดของวัตถุประสงค์ในกรณีต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน ได้แก่เรื่อง 1) เกณฑ์ในการรับเด็ก 2) วัตถุประสงค์ในกรณีที่มีผู้สมัครจำนวนมากและเกินจำนวน 3) การนับอายุเด็ก 4) การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และ 5) การรับเด็กเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษ ในขณะที่นโยบายทั่วไป ไม่ได้ระบุรายละเอียดดังกล่าวไว้

1.4 นโยบายปีการศึกษา 2546 มีเนื้อหาที่มีความละเอียด และชัดเจนมากกว่านโยบายในปีการศึกษา 2547 โดยมีรายละเอียดในเรื่องเกณฑ์การรับนักเรียนเข้าเรียน วัตถุประสงค์เมื่อมีผู้มาสมัครเกินจำนวน การนับอายุเด็ก การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย การรับเด็กเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งนโยบายปีการศึกษา 2547 ไม่ได้ระบุไว้

1.5 นโยบายของแต่ละสังกัด ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกันในเนื้อหา ดังนี้

1.5.1 ประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และของโรงเรียนเอกชน ได้ระบุสอดคล้องกันชัดเจนว่า ให้รับเด็กโดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ แต่ประกาศของกรุงเทพมหานคร ไม่ได้ระบุในส่วนนี้ไว้

1.5.2 ประกาศของทั้ง 3 สังกัดได้ระบุสอดคล้องกันชัดเจนว่า กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลาก

1.5.3 ประกาศของกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดที่แตกต่างจากประกาศของอีก 2 สังกัดในเรื่องวัตถุประสงค์ในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์การนับอายุเด็ก การรับเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่บริการกับการรับเด็กจากเขตพื้นที่ที่เป็นรอยต่อใกล้เคียง รวมทั้งเด็กจากผู้มีอุปการคุณ และการรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย

2. ความเข้าใจในนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1

ผู้บริหารในโรงเรียนต่างๆ ยังตีความหมายในส่วนสำคัญของนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นป.1 ไม่ตรงกัน โดยเฉพาะคำว่า “ความสามารถทางวิชาการ” “การนับอายุ นักเรียน” ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

2.1 โรงเรียนประมาณร้อยละ 46 ตีความว่า “ความสามารถทางวิชาการ” หมายถึง การวัดพื้นฐานความรู้ทางวิชาการเบื้องต้นเป็นรายวิชาเพื่อเป็นเกณฑ์การเข้าเรียนโดยการทดสอบอ่าน-เขียน/วัดความสามารถทางสมอง (IQ) รองลงมา ร้อยละ 33 ตีความว่าเป็นความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน คณิตศาสตร์ ตรรกศาสตร์ ตามหลักสูตรปฐมวัย และร้อยละ 21 ตีความว่าเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจและความสามารถของเด็กตามวัย (ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา) และเป็นการเตรียมความพร้อมโดยไม่มีการสอบ

2.2 คำว่า “การใช้วิธีการที่หลากหลาย” นั้น โรงเรียนประมาณร้อยละ 60 ตีความว่าเป็นการหาเกณฑ์ที่เหมาะสมหรือวิธีการที่หลากหลายมาใช้ในการวัด และประมาณร้อยละ 15 ตีความว่าเป็นการรับเด็กโดยการพิจารณาจากความพร้อม ไม่มีการทดสอบ

2.3 สำหรับการนับอายุของนักเรียนที่ครบ 7 ปีนั้น ร้อยละ 59 นับตามปี พ.ศ.เกิดมากที่สุด และร้อยละ

28 นับคนที่เกิดก่อนวันที่ 16 พ.ค.แต่ละปี ร้อยละ 11 นับผู้ที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ในวันสมัคร และเนื่องจากนโยบาย กำหนดว่าโรงเรียนสามารถรับเด็กที่จบชั้นปฐมวัยได้ โรงเรียนประมาณร้อยละ 57 เห็นว่าควรใช้เกณฑ์การรับเด็กที่มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ก่อน รองลงมา คือ ร้อยละ 26 ใช้เกณฑ์การรับเด็กที่จบชั้นปฐมวัยก่อน

3. การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าชั้นป.1

การศึกษาสภาพดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าชั้นป.1 ศึกษากับกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง 2 ระดับ คือ ระดับปฏิบัติ และระดับเขตพื้นที่/ระดับกรม ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

3.1 ระดับปฏิบัติ

โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามนโยบายฯ ทุกประการ ยกเว้นด้านการใช้วิธีการที่หลากหลายในการรับนักเรียน การประสานงานกับโรงเรียนใกล้เคียงในการรับนักเรียน การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานเข้าเรียน ที่พบว่ามีโรงเรียนที่สามารถปฏิบัติได้ไม่ถึงครึ่งของโรงเรียนที่ทำการสำรวจ ผลการดำเนินงานสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การดำเนินงานตามนโยบายของโรงเรียน

นโยบาย	ร้อยละ	สังกัด	กลุ่มเสี่ยง/ปกติ	ขนาดร.ร.
1. การกำหนดแผนการรับเข้า ป.1	92%	-	กลุ่มปกติปฏิบัติมากกว่า	-
2. การรายงานแผนงาน	95%	-	กลุ่มปกติปฏิบัติมากกว่า	-
3. การรับเด็กโดยไม่มี การสอบวัดความสามารถทางวิชาการ	85%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด เอกชนและ สภาอิติปฏิบัติ น้อยกว่า	กลุ่มปกติปฏิบัติมากกว่า	-
4. การรับเด็กอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์	88%	-	-	-
5. การใช้วิธีรับเด็กหลากหลายวิธี	32%	-	กลุ่มเสี่ยงปฏิบัติมากกว่า	-
6. การรับเด็กอายุครบตามเกณฑ์การศึกษามาก่อน	53%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด กทม. เทศบาลปฏิบัติ มากกว่า	-	-
7. การประสานงานกับโรงเรียนใกล้เคียง	36%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด กทม.ปฏิบัติมากที่สุด	-	ขนาดใหญ่ปฏิบัติมากกว่า
8. การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานเข้าเรียน	49%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด สปช. และ กทม.ปฏิบัติมากที่สุด	-	ขนาดเล็กปฏิบัติมากกว่า
9. การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ	52%	-	-	ขนาดเล็กปฏิบัติมากกว่า
10. การประกาศนโยบายการรับเข้า ป.1 อย่างโปร่งใส	89%	มีความแตกต่างระหว่างสังกัด เอกชน และ สภาอิติปฏิบัติต่ำกว่าภาพรวมเล็กน้อย	-	-
11. การรายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ	97%	-	กลุ่มปกติปฏิบัติมากกว่า	ขนาดเล็กปฏิบัติมากกว่า

หมายเหตุ ระดับความมีชื่อเสียงไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของวิธีการปฏิบัติ

3.2 ระดับเขต/กรม

สำหรับการปฏิบัติงานตามนโยบายฯ นั้นพบว่าในระดับเขตพื้นที่ ระดับกรม ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานที่สนองนโยบายที่กำหนด ยกเว้นการกำกับติดตามงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิธีการที่หลากหลาย และการรับเด็กที่มีอายุครบเกณฑ์ ซึ่งพบว่าในระดับเขตพื้นที่ยังมีการปฏิบัติได้ไม่ถึงร้อยละ 80

นโยบายระดับเขตพื้นที่	ร้อยละของการปฏิบัติ (136 คน)
1. การจัดทำแผนการรับนักเรียนเข้าเรียน ป. 1 ของเขตพื้นที่การศึกษา	97%
2. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนทราบ	99%
3. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการรับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือจบการศึกษาชั้นปถมวัย ซึ่งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษาเข้าเรียนชั้น ป.1 ทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ	93%
4. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการรับอายุเด็กตามปฏิทิน หากเด็กอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ปีใดให้นับว่าเด็กอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดในปีนั้น	91%
5. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการใช้วิธีการรับเด็กที่หลากหลาย เช่น วิธีการจับฉลาก ทดสอบความพร้อม กิจกรรมฐาน สัมภาษณ์เด็ก/ผู้ปกครอง แพ้มีบันทึกผลงานเด็ก เป็นต้น ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้	74%
6. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการรับเด็กที่มีอายุครบตามเกณฑ์ศึกษาภาคบังคับก่อน ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้	77%
7. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการประสานงานกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้เด็กได้เข้าเรียนทุกคน ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้	83%
8. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายเข้าเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ	89%
9. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับเด็กที่รับเข้ากรณีพิเศษ	91%
10. การกำกับติดตามงานของสถานศึกษาในเรื่องการประกาศนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของโรงเรียนอย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ทุกกรณี	94%
11. การรายงานข้อมูลการรับนักเรียนเข้าชั้น ป.1 ให้สาธารณชนทราบ	91%
นโยบายระดับกรม	จำนวนของการปฏิบัติ (4คน)
1. การกำหนดแผน หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติและอำนาจการให้การรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ในสังกัดเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	4
2. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติและผู้ปกครองทราบ	4
3. การกำกับติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการกำกับติดตามการดำเนินการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของสถานศึกษา	3
4. การกำกับติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการกำกับติดตามการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนทราบของสถานศึกษา	3
5. การกำกับติดตามงานของเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการกำกับติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา	3
6. การรายงานข้อมูลการรับนักเรียนให้สาธารณชนทราบ	4

เหตุผลที่ผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาบางคนไม่ได้ปฏิบัติตามนโยบาย เนื่องจาก ผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาใช้แนวทางการปฏิบัติเดิมที่ทำเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว และเข้าใจว่าโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง ส่วนการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนเข้าเรียน ป.1 ให้ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนทราบ มักทำในลักษณะจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์

4. วิธีรับนักเรียนเข้าชั้นป.1

การวิจัยเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป. 1 มีการวิเคราะห์จำนวนรับสมัคร เกณฑ์การรับ จำนวนรอบที่รับสมัคร วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก องค์ประกอบที่ใช้ในการคัดเลือก ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับนักเรียน และการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียนระหว่างปีการศึกษา 2546 และ 2547 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

4.1 การรับนักเรียนของโรงเรียนโดยทั่วไปพบว่า จำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนรับ ไม่ว่าจะเป็นการรับนักเรียนปกติ กลุ่มสวัสดิการ กลุ่มบุตรศิษย์เก่า กลุ่มที่มีพี่น้องเรียนอยู่ในปัจจุบัน ยกเว้น ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีจำนวนผู้สมัครมากกว่าจำนวนรับ ในกลุ่มนักเรียนปกติ

4.2 โรงเรียนประมาณร้อยละ 31 มีการใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากการนับอายุครบ 7 ปี และการจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ส่วนโรงเรียนที่ใช้เกณฑ์รับเฉพาะนักเรียนที่อายุครบ 7 ปีเท่านั้นมีเพียงร้อยละ 12 และที่ใช้เกณฑ์ทั้ง 3 ข้อ คือ คือมีอายุครบ 7 ปี จบชั้นปฐมวัย และอยู่ในเขตพื้นที่มีร้อยละ 29

4.3 โรงเรียนประมาณร้อยละ 80 รับสมัครนักเรียนเพียงรอบเดียว

4.4 วิธีคัดเลือกที่โรงเรียนใช้ในการคัดเลือกพบว่า มีโรงเรียนประมาณร้อยละ 88 รับนักเรียนทุกคน ร้อยละ 9 มีการสอบ ทั้งนี้โรงเรียนกลุ่มเสี่ยงใช้วิธีการสอบมากกว่ากลุ่มปกติ

4.5 องค์ประกอบที่ใช้ในการคัดเลือกพบว่า โดยโรงเรียนในกลุ่มปกติให้น้ำหนักสูงสุดกับการทดสอบความพร้อม (33%) เนื้อหาวิชาการ (23%) และสัมภาษณ์เด็กและผู้ปกครองมีน้ำหนักใกล้เคียงกัน (16%) ในขณะที่โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงให้น้ำหนักกับการสอบเนื้อหาวิชาการ (28%) การทดสอบความพร้อม (27%) และการสัมภาษณ์เด็ก (21%) สำหรับการคัดเลือกโดยใช้วิธีอื่นพบว่าโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีการทดสอบโดยใช้กิจกรรมฐานอยู่ระหว่าง 5%-7% การพิจารณาข้อมูลจากผลงาน พัฒนาการในชั้นปฐมวัยอยู่ในช่วง 2%-5%

4.5.1 องค์ประกอบด้านวิชาการ ให้น้ำหนักกับการสอบ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย มากที่สุด

4.5.2 องค์ประกอบด้านความพร้อม เน้นการวัดความพร้อมของร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ส่วนความพร้อมทางสังคมมีน้ำหนักน้อยที่สุด

4.5.3 การทำกิจกรรมฐาน กลุ่มเสี่ยงเน้นการวัดความพร้อมทางสติปัญญา และร่างกายในอัตราส่วน 7:3 กลุ่มปกติให้ความสำคัญกับความพร้อมทางศิลปะ:สติปัญญา: ร่างกาย เท่ากับ 4:2:4

4.5.4 การสัมภาษณ์เด็ก ให้น้ำหนักกับความฉลาดทางอารมณ์ การแก้ปัญหา ข้อมูลส่วนบุคคล ในอัตราส่วนเท่ากับ 4:2:4 ในกลุ่มปกติ และเท่ากับ 2:5:3 ในกลุ่มเสี่ยง

4.5.5 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เน้นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนจากพ่อแม่ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โดยมีน้ำหนักใกล้เคียงกัน

4.5.6 ข้อมูลอดีตของนักเรียน ให้ความสำคัญกับผลการเรียน พัฒนาการ ผลงาน โดยมีน้ำหนักใกล้เคียงกัน

4.6 ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเป็นผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาจะมีบทบาทน้อยกว่าโรงเรียนกลุ่มปกติ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจผลการรับนักเรียนมากกว่าสังกัดอื่น ในกรณีที่มีการรับนักเรียนเพิ่ม เมื่อพิจารณาตามสังกัด พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและโรงเรียนสาธิต อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหาร ในขณะที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

4.7 สำหรับการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการรับนักเรียนได้ข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

4.7.1 การรับนักเรียนในปีการศึกษา 2546 และ 2547 ส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในวิธีการคัดเลือก โรงเรียนที่ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเดิมมีร้อยละ 81.90

4.7.2 โรงเรียนที่มีการเปลี่ยนวิธีคัดเลือกมีประมาณร้อยละ 18.10 ในจำนวนนี้เป็นการเปลี่ยนจากการรับนักเรียนโดยไม่มีการคัดเลือกเป็นการจัดสอบ ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมากที่สุด และเมื่อจำแนกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงในกลุ่มปกติส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงจากการจับฉลากเป็นการรับโดยไม่มีการคัดเลือก และในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงมีการเปลี่ยนแปลงจากการไม่มีการคัดเลือกเป็นการจัดสอบ

5. คุณภาพของผู้เรียนตามความคิดเห็นของครู

5.1 คุณภาพของผู้เรียนก่อนเรียนปีการศึกษา 2546 ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 ทั้งในภาพรวมและแยกสังกัด ยกเว้นความพร้อมทางวิชาการและทักษะในการสื่อสารที่นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ครูเห็นว่าสัดส่วนของผู้เรียนที่มีคุณภาพมีจำนวนลดลงมากกว่าในโรงเรียนกลุ่มปกติ

5.2 คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 ไม่แตกต่างจากปีการศึกษา 2545 ทั้งในภาพรวมและแยกสังกัด ยกเว้นความพร้อมทางสังคมที่นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มปกติมีสัดส่วนลดลงมากกว่าโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง

6. ความพึงพอใจต่อนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

6.1 ผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดโรงเรียนสาธิต และ สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตลอดจนโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงเห็นว่านโยบายยังไม่ชัดเจน บางเรื่องยังไม่สามารถปฏิบัติได้ โดยเฉพาะการยกเลิกการสอบคัดเลือก เนื่องจากมีผู้สมัครมาก และในสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับชั้นเรียนขนาด 30-40 คน ยังจำเป็นต้องการผู้เรียนที่มีความพร้อมและมีคุณสมบัติที่สามารถสนองต่อนโยบายการจัดการศึกษาและเป้าหมายของโรงเรียนในทิศทางเดียวกัน การคัดเลือกโดยการจับฉลากสำหรับโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงอาจไม่เหมาะสม โดยผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มเสี่ยงเห็นว่าเป็นการคัดนักเรียนเข้าเรียนโดยอาศัยสิ่งซึ่งไม่สามารถอธิบายได้ด้วยหลักการวัดผล แม้ว่าจะอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของโอกาสที่เท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษา

6.2 ผู้ปกครองเห็นว่าจำนวนนักเรียนที่รับมีเพียงพอ เกณฑ์ที่โรงเรียนใช้ในการคัดเลือก นักเรียนที่ต้องการเข้าเรียน และจำนวนรอบและช่วงเวลาในการคัดเลือกเหมาะสม และต้องการให้โรงเรียนรับเด็กทุกคน

สำหรับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปัจจุบัน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับปานกลางถึงมาก

7. ปัจจัยที่มีส่วนเอื้อ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

7.1 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ได้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ การที่มีการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงครบทุกรูปแบบทั้ง วิทยุ โทรทัศน์ท้องถิ่น และอินเทอร์เน็ต การประชุมชี้แจงระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา กับสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้กับโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และการได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

7.2 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้หน่วยงานระดับกรมประสบความสำเร็จในการดำเนินตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 ได้แก่ การวางแผนเชิงรุก การดำเนินงานได้อย่างอิสระ การดำเนินงานตามแนวปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการมีโรงเรียนให้เลือกมากมาย

7.3 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียน ชั้น ป.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การรับเด็กในปริมาณที่พอเหมาะกับขนาดของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์การรับสมัครและนโยบาย/การดำเนินการของโรงเรียนให้ทราบล่วงหน้า การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร โรงเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน และการกำหนดนโยบาย แผน ระเบียบ วิธีการรับสมัครที่เหมาะสมชัดเจนพร้อมรายงานให้ต้นสังกัดทราบ

7.4 ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน 4 อันดับแรก ได้แก่ การที่ต้องรับเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมก่อให้เกิดความยุ่งยากในการพัฒนาเด็กเนื่องจากบุคลากรไม่มีความพร้อม รองลงมา ได้แก่ การคัดเลือกเด็กโดยนับอายุยังไม่มีเกณฑ์ที่แน่ชัดทำให้ปฏิบัติได้ยาก เช่นกรณีเด็กอายุครบเกณฑ์ แต่ขาดความพร้อมยังมีอยู่มาก และพื้นฐานเด็กไม่เท่ากัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเขตพื้นที่บริการไม่ชัดเจน

7.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร 3 อันดับแรกได้แก่

7.5.1 ควรให้เด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์ได้เข้าเรียนทุกคน โดยรับเด็กในเขตพื้นที่บริการก่อน

7.5.2 ควรแยกเด็กพิเศษให้เรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมของบุคลากร โดยมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อรับผิดชอบและส่งเสริมอย่างเต็มที่

7.5.3 ควรมีการกำหนดอัตราส่วนการรับนักเรียนระหว่างโรงเรียนของรัฐและเอกชนอย่างชัดเจน เพื่อให้โรงเรียนเอกชนสามารถประกอบการและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ต่อไป

อภิปรายผล

สภาพการรับนักเรียนเข้าโรงเรียนในอดีตที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ต่างใช้ระบบการสอบแข่งขันเพื่อคัดคนเก่งเข้าเรียน ส่งผลให้เกิดการเรียนกวดวิชาในทุกระดับชั้นไม่เว้นแม้แต่การสมัครเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 สภาพดังกล่าวนี้จะพบมากในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงซึ่งมีผู้

สนใจสมัครเข้าเรียนมากจนเกินจำนวนรับ ถึงขนาดที่มีการเรียกโรงเรียนเหล่านี้ว่าเป็นโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากโรงเรียนกลุ่มนี้มีผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานของตนได้มีโอกาสเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้โรงเรียนมีโอกาสเลือกผู้เรียนที่มีความพร้อมหรือความสามารถมากที่สุด การคัดเลือกโดยใช้การทดสอบความรู้ทางวิชาการ จึงเป็นเครื่องมือคัดเลือกที่สำคัญที่โรงเรียนใช้ ซึ่งนับเป็นตัวผลักดันให้นักเรียนต้องมีการเรียนกวดวิชา ตั้งแต่วัยเด็กเล็ก อันเป็นช่วงวัยที่นักเรียนควรได้รับการพัฒนาความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากกว่าการถูกเร่งรัดพัฒนาด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ

การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ตามมติของคณะกรรมการการศึกษา (กคศ.) ในปี พ.ศ. 2545 หรือตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546 และ 2547 ถือว่าเป็นนโยบายที่มีจุดมุ่งหมายให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดยกเลิกการสอบ คัดเลือก โดยเฉพาะการคัดเลือกที่ใช้การทดสอบความสามารถทางวิชาการ ส่วนหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาการเรียนกวดวิชา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาความพร้อมที่เหมาะสมตามช่วงวัย ป้องกันการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้เรียนในวัยปฐมวัย และเป็นนโยบายที่ส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับได้มีโอกาสรับการศึกษาชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และเป็นธรรม

หลังการประกาศใช้นโยบายการรับนักเรียนเข้า ป. 1 จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพการรับนักเรียนชั้น ป. 1 ว่ามีลักษณะเช่นใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างและมีการปฏิบัติที่สนองนโยบายมากน้อยเพียงใด ตลอดช่วงของการดำเนินงานตามนโยบายที่ผ่านมาประมาณ 2 ปี เพื่อติดตามผลการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน ตลอดจนคุณภาพของนักเรียนอย่างไร สถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อนโยบายเหล่านี้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงนโยบายหรือการจัดทำแผนการปฏิบัติงานที่ทำให้บรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลในหลายแง่มุมซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. สภาพการดำเนินงานการรับนักเรียนชั้น ป. 1

จากการวิเคราะห์นโยบายการรับนักเรียนชั้นป. 1 พบว่ามีสาระที่สำคัญ คือ โรงเรียนต้องมีการดำเนินการในเรื่องการกำหนดแผนการรับเข้า ป.1 การรายงานแผนงาน การรับเด็กโดยไม่มี การสอบวัดความสามารถทางวิชาการ การรับเด็กอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ การใช้วิธีรับเด็กที่มีความหลากหลาย การรับเด็กอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อน การประสานงานกับโรงเรียนใกล้เคียงในกรณีที่ไม่สามารถรับเด็กได้หมดตามที่สมัคร การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานเข้าเรียน การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ การกำหนดนโยบายการรับเข้าป.1 ที่โปร่งใส และการรายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ

ผลการวิจัยปรากฏว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานตามนโยบายได้ในหลายประเด็น นโยบายที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้มากคือ การรายงานข้อมูลให้ต้นสังกัดทราบ (97%) ซึ่งพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กจะปฏิบัติได้มากกว่า มีการรายงานแผนงาน (95%) และ การกำหนดแผนการรับเข้า ป.1 (92%) โดยโรงเรียนกลุ่มปกติปฏิบัติได้มากกว่า นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีการกำหนดนโยบายการรับเข้าป.1 โปร่งใส (89%) และมีการรับเด็กที่มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ (88%) และมีการรับเด็กโดยไม่มี การสอบวัดความสามารถทางวิชาการ (85%) สำหรับ

นโยบายที่ให้บริการที่มีอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อนนั้นพบว่าการปฏิบัติเพียงร้อยละ 53 กลุ่มปกติ ปฏิบัติมากกว่ากลุ่มเสี่ยงปฏิบัติ 53%

อย่างไรก็ตาม ยังมีนโยบายบางประเด็นที่การปฏิบัติน้อย เช่น การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ การรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานเข้าเรียน การประสานงานกับโรงเรียนใกล้เคียง หรือการใช้วิธีรับเด็กที่มีความหลากหลาย การที่โรงเรียนมีการปฏิบัติตามนโยบายในประเด็นเหล่านี้น้อย ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากจำนวนประชากรของนักเรียนกลุ่มนี้มีเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติตามนโยบายตามข้อนี้จึงเกิดขึ้นน้อยตามไปด้วย หากเป็นเช่นนี้จริง ก็เป็นเรื่องที่น่าวิตก และยิ่งผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนของรัฐทั้งที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (เทศบาล) ต่างก็สนองนโยบายด้านนี้ครบถ้วน ยกเว้นโรงเรียนสังกัดเอกชน หรือโรงเรียนสาธิตที่พบว่าการปฏิบัติน้อย ผลการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าห่วงว่าเด็กไทยจะไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

โรงเรียนสาธิตหรือโรงเรียนเอกชนถือเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นโรงเรียนทางเลือกแบบหนึ่งเหมือนการจัดการศึกษาโดยบุคคลหรือครอบครัวที่ไม่ได้มีหน้าที่หลักในการให้บริการจัดการศึกษาแก่เด็กไทยโดยทั่วไป แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินการรับเด็กเข้าเรียนชั้น ป. 1 เป็นไปตามนโยบาย และเพื่อให้เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานที่รับผิดชอบระดับเขตและระดับกรมยังจำเป็นต้องมีการกำกับติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนในดำเนินการในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาทั่วถึงทุกคนแม้จะเป็นเพียงประชากรกลุ่มน้อยก็ตาม

สาระที่สำคัญในนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป. 1 คือ การยกเลิกการสอบคัดเลือก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศพบว่าการรับนักเรียนชั้น ป. 1 ของประเทศโดยภาพรวมไม่ได้ขัดต่อนโยบายการพัฒนาเด็กเล็กเท่าใดนัก โรงเรียนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 85 มีการรับนักเรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือก และได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในนโยบายโดยเฉพาะด้านการคัดเลือกโดยไม่มีการทดสอบความสามารถของนักเรียน ยกเว้นโรงเรียนสังกัดเอกชน หรือโรงเรียนสาธิตที่พบว่ามีสอบคัดเลือกโดยใช้การทดสอบความสามารถทางวิชาการในสัดส่วนที่มากกว่าโรงเรียนสังกัดอื่น และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียน พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นปรากฏเฉพาะในโรงเรียนบางกลุ่ม เช่น โรงเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยประมาณร้อยละ 47 ยังรับนักเรียนโดยการทดสอบความสามารถทางวิชาการ

โดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นการจัดการศึกษาที่มีความหลากหลาย สามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นและบุคคล และเปิดโอกาสให้บุคคลหรือครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ ดังนั้น การที่โรงเรียนบางสังกัด เช่น โรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนสาธิต มีการกำหนดเกณฑ์การรับนักเรียนที่มีเงื่อนไขเฉพาะในการรับนักเรียน น่าจะถือว่าไม่ขัดกับเจตนารมณ์ของนโยบายหรือแนวทางการจัดการศึกษาของชาติเท่าใดนัก หากวิธีการที่ใช้ในการคัดเลือกนั้น ไม่ขัดแย้งกับหลักการพัฒนาเด็กในแต่ละช่วงวัย ต้องยอมรับว่าผู้ปกครองต่างมีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกแนวทางการจัดการศึกษาที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสมที่สุดกับบุตรหลานของตนเอง และโรงเรียนก็มีสิทธิเสรีภาพที่จะจัดการศึกษาตามแนวทางที่ตนเองต้องการ การที่ทั้งผู้ปกครอง และโรงเรียนเอกชนต่างเห็นพ้องกันในแนวทางการจัดการศึกษาร่วมกัน ทั้งสองฝ่ายก็มีสิทธิที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์ที่รับรู้ตรงกันได้ตั้งแต่แรก การกำหนดนโยบายการรับนักเรียนชั้นป. 1 จึงน่าจะเป็นนโยบายที่มีเป้าหมายของการมุ่งปฏิบัติ

ในกลุ่มโรงเรียนของรัฐมากกว่าโรงเรียนเอกชน โรงเรียนสาธิต หรือโรงเรียนอื่นๆ ที่มีลักษณะเฉพาะ

รัฐบาลมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เด็กทุกคนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และมีคุณภาพ การที่โรงเรียนของรัฐส่วนใหญ่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง ถือว่าได้มีการดำเนินการตามนโยบายที่ถูกต้องแล้ว และก็นับว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสมถูกต้องที่รัฐจะมีการกำหนดนโยบายที่เป็นหลักการกว้าง เพื่อให้โรงเรียนทุกแห่งต้องแสดงวิธีการคัดเลือกนักเรียนที่ไม่ขัดกับหลักการพัฒนาเด็กเล็ก นโยบายการรับนักเรียนจึงควรกำหนดแบบยืดหยุ่นที่สามารถทำให้การศึกษาทางเลือกสามารถดำเนินการไปได้

ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในตัวนโยบายที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การกำหนดให้โรงเรียนใช้วิธีการจับฉลาก หากจำนวนเด็กที่สมัครมากกว่าจำนวนที่รับได้ นโยบายนี้อาจไม่ใช่หนทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด และไม่ควรเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้โรงเรียนทุกแห่งต้องปฏิบัติเหมือนกัน เนื่องจากผู้ปกครองควรมีโอกาสเลือกโรงเรียนที่มีแนวคิดปรัชญาที่เหมาะสมหรือสนองความต้องการของผู้เรียนและตนเอง และขณะเดียวกันโรงเรียนก็ควรมีโอกาสเลือกนักเรียนที่สามารถสนองจุดมุ่งหมายของโรงเรียนได้เช่นกัน หากทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงกันได้ และยอมรับในเงื่อนไขการรับนักเรียนของโรงเรียนนั้น ก็เป็นเรื่องที่พ่อแม่ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบต่อการวางแผนการพัฒนบุตรหลานของตนเอง สิ่งที่รัฐจำเป็นต้องกระทำและควรกระทำมากกว่า คือการกำหนดนโยบายหรือวางแผนการพัฒนาคำรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กให้กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองให้เข้าใจในหลักการเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมกับลักษณะของบุตรหลานของตนเอง โดยควรมีการศึกษาแนวคิดการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นๆ และมีการเตรียมเด็กที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของโรงเรียน ที่ไม่ผิดหลักการพัฒนาเด็กหลัก และต้องมีความรู้เพียงพอที่จะสามารถประเมินลักษณะของบุตรหลานของตนเองได้ว่ามีศักยภาพ คุณลักษณะที่เหมาะสมกับลักษณะของโรงเรียนที่ต้องการศึกษาหรือไม่ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า โรงเรียนและผู้ปกครองเองก็ต้องยอมให้มีการติดตามกำกับจากรัฐ มิให้มีการจัดการศึกษาที่ขัดกับธรรมชาติหรือพัฒนาการของเด็กเช่นกัน

2. ความเข้าใจในนโยบายการรับนักเรียน

จากการวิเคราะห์สาระในนโยบายฯ ตามมติกรมการ กศ. (2545) พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควร คือ การกำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก มีการกำหนดนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ว่า “ให้ยกเลิกการคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ป. 1 ที่เป็นข้อเขียนที่เน้นเนื้อหาวิชาการ” หรือการระบุในประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ว่า “โดยไม่มีกรอบวัดความสามารถทางวิชาการ” ส่งผลให้เกิดการตีความที่หลากหลาย โดยเฉพาะคำว่า “ข้อเขียน” และ “ความสามารถทางวิชาการ” การใช้คำที่ไม่เหมือนกัน ก่อให้เกิดการตีความที่ต่างกัน และส่งผลต่อการปฏิบัติของสถานศึกษาด้วย

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการปีการศึกษา 2547 พบว่ามี เนื้อหาสั้นมาก และเป็นนโยบายที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสังกัดต่างๆ ต้องถือเป็นแนวปฏิบัติ การประกาศนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการแต่ละฉบับ จะส่งผลให้หน่วยงานแต่ละสังกัดมีการจัดทำประกาศการรับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดของตนเองขึ้นมา ซึ่งพบว่ามีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันอีก ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเกณฑ์การนับอายุเด็ก การรับเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่บริการกับการรับเด็กจากเขตพื้นที่ที่เป็นรอยต่อใกล้เคียง รวมทั้งการรับเด็กจากผู้มีอุปการคุณ และการรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมาย เป็นต้น ประเด็นเหล่านี้ต้องมีการชี้แจงทำความเข้าใจให้ชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนบางส่วนยังใช้วิธีการทดสอบด้วยข้อสอบ ข้อเขียน โดยถือว่าสามารถกระทำได้นี้เนื่องจากการทดสอบความพร้อมทางการเรียน คนกลุ่มนี้เห็นว่านโยบายฯ ไม่ได้ห้ามการทดสอบ ผลกระทบที่ตามมาจากการตีความแบบนี้ ทำให้การทบทวนเพื่อเตรียมตัวสอบคัดเลือกยังคงมีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบความพร้อมหรือความสามารถทางวิชาการ ต่างก็เป็นการสอบที่นักเรียนต้องได้รับการเตรียมความพร้อมทั้งสิ้น เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ว่าบางโรงเรียนจะใช้วิธีการคัดเลือกโดยการให้เด็กทำกิจกรรมฐาน ก็พบว่าโรงเรียนปฐมวัยต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กในการทำกิจกรรมฐานด้วย ข้อค้นพบนี้น่าจะสรุปได้ว่า ทรานสไดท์ยังมีการแข่งขันในการคัดเลือก โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีจำนวนผู้สมัครสูงกว่าจำนวนรับ ปัญหาในการทบทวนหรือการเตรียมความพร้อมผู้เรียนอย่างจริงจัง จะยังคงพบมากในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนสังกัดเอกชนหรือโรงเรียนสาธิต

แม้ผลการวิจัยนี้สามารถให้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่าโรงเรียนส่วนใหญ่พยายามปฏิบัติตามแนวทางเพื่อสนองนโยบายของรัฐด้านการจัดทำแผนและรายงานแผนการรับนักเรียน ความพยายามที่จะรับเด็กด้วยวิธีการที่โปร่งใส และการรับเด็กโดยไม่มีการทดสอบความสามารถทางวิชาการ แต่การปฏิบัติตามนโยบายการให้ยกเลิกการสอบนั้น นับว่ายังมีข้อโต้แย้ง ยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่านโยบายดังกล่าวนี้มีความเหมาะสมเพียงใด ผลการวิจัยที่เสนอข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการรับเด็กเข้าเรียนชั้น ป. 1 ตามที่หลายฝ่ายวิตกนั้น จริงๆ แล้ว เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนเฉพาะกลุ่ม มิใช่ปัญหาในระดับประเทศ ยิ่งเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระหว่างสังกัด พบว่ามีความแตกต่างในการปฏิบัติตามนโยบายในบางประเด็น แต่มีใช้ทุกประเด็น แต่สิ่งที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจกว่า คือ ความรู้ความเข้าใจของครูอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเด็กเล็ก จากการประชุมสนทนากลุ่ม พบว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนต่างๆ ดูเหมือนจะรับรู้และเข้าใจแนวทางการพัฒนาเด็กตามแต่ละช่วงวัยเป็นอย่างดี แต่เมื่อมีการอภิปรายกันอย่างจริงจัง ผู้วิจัยเริ่มไม่แน่ใจว่ามีการรับรู้ตรงกันหรือไม่เกี่ยวกับความหมายของคำว่า “การเตรียมความพร้อมของเด็ก” เนื่องจากบางกลุ่มเห็นว่าเป็นว่าเป็นความพร้อมทางวิชาการ บางกลุ่มเห็นว่าเป็นความพร้อมทางการเรียน บางกลุ่มเห็นว่าเป็นความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เมื่อมีคำว่า “ความพร้อมทางสติปัญญา” เข้ามาเกี่ยวข้อง ก็มีเรื่องของความสามารถทางสมองตามมา การตีความแบบนี้ทำให้วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือกจึงมีความแตกต่างไปตามที่แต่ละโรงเรียนจะตีความ บางโรงเรียนใช้ข้อสอบข้อเขียนหรือข้อสอบที่เป็นรูปภาพ เพื่อวัดความพร้อมทางสติปัญญา บางโรงเรียนถือว่านักเรียนปฐมวัยต้องนับเลขได้ บางโรงเรียนถือว่านักเรียนปฐมวัยต้องรู้จักตัวอักษร บางโรงเรียนเห็นว่านักเรียนปฐมวัยต้องจับดินสอและต้องระบายสีได้ ความเข้าใจที่แตกต่างกันนี้ ทำให้เกิดความสับสนในกลุ่มครูอาจารย์ระดับปฐมวัย และกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียน ให้สามารถเรียนต่อในชั้น ป. 1 ได้อย่างประสบความสำเร็จ จะเห็นว่าการนำนโยบายสู่การปฏิบัติจึงมีข้ออยู่ที่ว่าโรงเรียนได้มีการปฏิบัติตามนโยบายมากน้อยเพียงใดเท่านั้น แต่อยู่ที่ว่าโรงเรียนยังไม่ชัดเจนว่าควรปฏิบัติอย่างไรด้วย และไม่เข้าใจว่า สิ่งที่ปฏิบัติอยู่ขัดกับนโยบาย หรือขัดกับหลักการพัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ ปัญหาสำคัญของการรับนักเรียนชั้น ป. 1 จึงดูเหมือนว่าจะอยู่ที่การตีความในตัวนโยบายมากกว่า

การที่โรงเรียนยังใช้วิธีการคัดเลือกด้วยการทดสอบความพร้อมส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมของพ่อแม่ด้วย ที่ต้องการให้ลูกได้เรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มพบว่า ผู้บริหารหลายโรงเรียนเห็นว่า เป็นความต้องการของพ่อแม่ที่ต้องการให้ลูกเก่งวิชาการ ซึ่งโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนต้องสนองเพื่อความอยู่รอดในเชิงธุรกิจ ขณะเดียวกัน ก็ชี้ให้เห็นปัญหาว่าหากไม่มีการคัดนักเรียน จะทำให้การพัฒนานักเรียนเป็นไปอย่าง

ยากลำบาก ถ้านักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลสูง ยิ่งเป็นสภาพการณ์ในประเทศไทย ที่ชั้นเรียนเป็นขนาดใหญ่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลสามารถทำได้ยาก การคัดเลือก จึงดูเหมือนว่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ได้ผู้เรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน และสามารถจัดการเรียนการสอน ได้ง่ายขึ้น เพราะไม่ต้องเสียเวลากับการปรับพื้นฐานหรือความพร้อม

แนวทางการแก้ไขปัญหาเหล่านี้จึงอยู่ที่การสร้างค่านิยมใหม่แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง โดยรัฐต้องมีการ ประชาสัมพันธ์ถึงผลกระทบของการพัฒนาความรู้ทางวิชาการแก่เด็กในวัยที่ไม่สมควรว่าจะส่งผลเสียในระยะยาว อย่างไร ต้องชี้แจงทำความเข้าใจในกลุ่มโรงเรียนที่มีการสอบคัดเลือกแข่งขันสูง ให้ใช้แนวทางการคัดเลือกที่ สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ต้องเป็นการคัดเลือกที่เด็กซึ่งไม่มีโอกาสเรียนกวดวิชาก็มีโอกาสผ่านการคัด เลือกได้ และต้องมีนักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล มาประชุมหารือเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิธี การวัด การสร้างเครื่องมือวัดที่เหมาะสม

3. เกณฑ์การคัดเลือก

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงรับเด็กด้วยเกณฑ์อายุย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐม วัยพอๆ กับรับด้วยเกณฑ์จบการศึกษาชั้นปฐมวัยอย่างเดียว ในขณะที่โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ รับด้วยเกณฑ์อายุ ย่างเข้าปีที่ 7 และจบการศึกษาชั้นปฐมวัยและอยู่ในเขตพื้นที่บริการ มากที่สุด รองลงมาคือ อายุย่างเข้าปีที่ 7 และ จบการศึกษาชั้นปฐมวัย จะเห็นว่าเกณฑ์การคัดเลือกของโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงไม่ได้เน้นเขตพื้นที่บริการเหมือน โรงเรียนกลุ่มปกติ ดังนั้นจึงควรมีการทบทวนว่านโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าชั้นป.1 ซึ่งระบุว่าอยู่ในเขต บริการของสถานศึกษา รวมความถึงโรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงด้วยหรือไม่ เพราะโรงเรียนในกลุ่ม เสี่ยงไม่ได้รับด้วยเกณฑ์นี้เป็นสำคัญ

4. วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก

โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงมีวิธีการคัดเลือกโดยการทดสอบสูงกว่าโรงเรียนในกลุ่มปกติ สำหรับโรงเรียนที่จัด สอบ พบว่ามีองค์ประกอบที่ใช้ในการทดสอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ โดยโรงเรียนในกลุ่มปกติ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการ สัมภาษณ์เด็ก สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทดสอบความพร้อมและเนื้อหาวิชาการ ในขณะที่ โรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงส่วน ใหญ่ใช้วิธีการสัมภาษณ์เด็ก ทดสอบความพร้อม และทดสอบเนื้อหาวิชาการ จะเห็นว่าวิธีการคัดเลือกบางโรงเรียน ยังมีการสอบเนื้อหาวิชาการ โดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง แต่จากการสนทนากลุ่มพบว่าโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง หลายโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการรับจากการสอบเนื้อหาวิชาการเป็นการเตรียมความพร้อม ซึ่งมีผลทำให้ โรงเรียนปฐมวัยต้องเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะไปทดสอบความพร้อมในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง

วิธีการคัดเลือกที่โรงเรียนกลุ่มเสี่ยงไม่ใช้เลย คือ การจับฉลาก ซึ่งจากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนชั้น ป.1 ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่ามีความคิดเห็นต่อการคัดเลือกโดยวิธีการจับฉลากว่าถ้ามาตรฐานการศึกษาของเรา เท่าเทียมกันหมด วิธีจับฉลากก็จะเป็นสิ่งที่ดี แต่ในปัจจุบันมิได้เป็นเช่นนั้น ดังนั้นการที่จะให้โรงเรียนกลุ่มเสี่ยงจับ ฉลากเพื่อคัดเลือกนักเรียนเข้าชั้นป.1 จึงมีประเด็นที่ควรพิจารณาหลายประการ

ประการแรก ผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเห็นว่าเป็นการจับฉลากเป็นการคัดเลือกที่ไม่ค่อย ยุติธรรม เพราะอาศัยดวงหรือโชคของเด็ก เด็กที่จับไม่ได้เสียกำลังใจ ประการที่สอง การจับฉลาก อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้พ่อแม่ละเลย ไม่สนใจที่จะพัฒนาคุณภาพของเด็กให้มีพัฒนาการตามวัย ประเด็นนี้ถือว่าสำคัญ ไม่ว่าเด็กจะได้เข้าเรียนชั้นปฐมวัยหรือไม่ก็ตาม เด็กต้องได้รับการพัฒนาความพร้อมทุกด้านตามวัย และเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองที่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความพร้อมของเด็ก จะใช้วิธีการพัฒนาด้วยตนเอง ไม่ส่งเข้าเรียนชั้นปฐมวัย หรือให้เข้าเรียนชั้นปฐมวัยก็ได้ แต่พ่อแม่จะปฏิเสธหน้าที่การพัฒนบุตรหลานของตนไม่ได้ การคัดเลือกจากความพร้อมของนักเรียน ส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของพ่อแม่ผู้ปกครองว่าได้ให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดูบุตรอย่างไร ประการที่สาม การคัดเลือกเด็กในบางโรงเรียน เป็นการคัดเลือกเด็กที่มีพื้นฐานทางการเรียนใกล้เคียงกัน เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการเรียนการสอน การจับฉลาก จะทำให้เด็กที่รับเข้าเรียนมีความแตกต่างกันด้านความพร้อมมากกว่าการคัดเลือก ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดชั้นเรียน และกระทบต่อแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประการสุดท้าย เป็นปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน การเรียนในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนเป็นเอกชน มีการลงทุนสูง มีค่าใช้จ่ายที่แพงกว่าโรงเรียนในกลุ่มปกติ ดังนั้น กลุ่มเด็กที่เข้าเรียนจึงจำเป็นต้องคัดเลือกรายการกำหนดให้ใช้วิธีการจับฉลาก จะไม่สามารถกระทำได้ด้วยเหตุผลเชิงธุรกิจ

5. คุณภาพของนักเรียน

ผลการดำเนินงานตามนโยบายจากการวิเคราะห์คุณภาพของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจบชั้น ป.1 เมื่อเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา สรุปว่าครูในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงเห็นว่าคุณภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ลดลงมากกว่าครูในโรงเรียนกลุ่มปกติทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความพร้อมทางวิชาการและทักษะในการสื่อสาร ส่วนคุณภาพเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ครูในโรงเรียนกลุ่มปกติเห็นว่าคุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 เทียบกับปีการศึกษา 2545 ลดลงมากกว่าครูในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงในเรื่องของความพร้อมทางสังคม

จะเห็นว่าในเรื่องคุณภาพของนักเรียนนั้น ครูในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงจะประเมินว่าต่ำกว่าปีการศึกษา 2545 โดยเฉพาะในเรื่องของความพร้อมทางวิชาการ และทักษะการสื่อสาร ที่ต่ำทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มกับครูในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงที่พบว่านักเรียนมีความพร้อมทางวิชาการ และมีทักษะในการสื่อสารต่ำกว่าปีที่ผ่านมา และทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างยุ่งยากกว่าการรับแบบเดิม และต้องใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมของนักเรียนมากกว่าเดิม ปัญหานี้ น่าจะมีการพิจารณาทบทวนนโยบายการคัดเลือก ว่าควรมีการปรับให้ยืดหยุ่นกับโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนบางกลุ่มหรือไม่ หากเป้าหมายของโรงเรียนนั้นเน้นการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือมีคุณลักษณะเฉพาะ และนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกผ่านวิธีการคัดเลือกที่มั่นใจว่า มีศักยภาพเพียงพอที่จะเรียนในโรงเรียนนั้นได้อย่างมีความสุข สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ คือ วิธีการคัดเลือกต้องสามารถวัดศักยภาพของผู้เรียนได้โดยไม่ต้องผ่านการเรียนกวดวิชา

6. ปัจจัยที่เอื้อต่อการการดำเนินงานตามนโยบาย

ปัจจัยสำคัญที่ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเห็นว่าช่วยให้การดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียน

เข้าเรียนชั้น ป.1 ประสบผลสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การประชุมชี้แจงและการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง ซึ่งการดำเนินการใดๆ ก็ตามถ้าเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมได้รับรู้ เข้าใจและแสดงความคิดเห็นเพื่อได้ข้อสรุปร่วมกันแล้ว ก็จะทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานและมีข้อเสนอแนะที่สำคัญเพื่อปรับปรุงนโยบาย ดังนี้

- แบ่งส่วนการรับระหว่างโรงเรียนของรัฐและเอกชนอย่างชัดเจน
- ควรให้อิสระแก่โรงเรียนในการกำหนดเกณฑ์การรับนักเรียน
- นโยบายส่วนกลางควรมีความยืดหยุ่น/สามารถปรับให้สอดคล้องกับความเป็นจริง
- สร้างความเข้าใจทางการศึกษาโดยเริ่มจากครอบครัว
- ควรแยกเด็กพิเศษให้เรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมของบุคลากร โดยมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อรับพิศชอบและส่งเสริมอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้นำไปสู่การกำหนดข้อเสนอแนะ ซึ่งแยกออกเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 แนวปฏิบัติของนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่หน่วยงานแต่ละระดับและแต่ละสังกัด ยังไม่ชัดเจนในบางประเด็น เช่น ประเด็นเกี่ยวกับการนับอายุเด็กครบ 7 ปี การสอบคัดเลือกโดยวัดความพร้อม ผู้รับพิศชอบจึงควรมีการทบทวนและปรับปรุงนโยบายให้มีความชัดเจนโดยไม่ต้องอาศัยการตีความ เพื่อให้โรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนในกลุ่มเสี่ยงสามารถนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้ ต้องยอมรับว่าตราบใดที่มาตรฐานของโรงเรียนยังไม่เท่ากัน ก็ยังจำเป็นต้องมีโรงเรียนที่เรียกว่ากลุ่มเสี่ยงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองกลุ่มหนึ่งต้องการให้บุตรได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุด ทำให้อัตราการแข่งขันสูง ประกอบกับโรงเรียนกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีแนวทางการจัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ และมีค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาค่อนข้างสูง โรงเรียนประเภทนี้จึงมีกลุ่มเป้าหมาย (ลูกค้า) ที่มีลักษณะเฉพาะเช่นกัน การกำหนดนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป. 1 จึงควรกำหนดนโยบายที่เป็นหลักการกว้าง มีลักษณะที่ยืดหยุ่นที่สามารถปรับให้สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงได้ และไม่ควรถูกกำหนดให้โรงเรียนทุกประเภทต้องถือปฏิบัติตามนโยบายครบถ้วนทุกประเด็น เนื่องจากอาจมีความแตกต่างในแนวการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น แต่ทั้งนี้ต้องกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนว่าต้องไม่ขัดแย้งกับหลักการพัฒนาเด็ก

1.2 ผลการวิจัยนี้พบว่าการวางแผนประสานกับทุกฝ่ายในเรื่องการรับนักเรียนเข้าชั้น ป.1 ในกรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ในบางโรงเรียน เป็นประเด็นที่หลายโรงเรียนยังไม่ได้ให้ความสำคัญหรือนำไปปฏิบัติ หน่วยงานระดับนโยบายจึงควรมีการกำกับติดตามให้โรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนของรัฐ มีระบบการส่งต่อนักเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา และแต่ละสังกัด และควรมีการจัดทำแผนการรับนักเรียน การแบ่งเขตพื้นที่การรับนักเรียนร่วมกันระหว่างโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน เพื่อมิให้เป็นการปิดกั้นโอกาสการจัดการศึกษาโดยภาคเอกชน

1.3 การที่ผู้ปกครองบางกลุ่มที่ทัศนคติที่ไม่ถูกต้องในการพัฒนาเด็ก ต้องการเร่งให้บุตรหลานมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการ มีการกวาดวิชาตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยมีได้คำนึงถึงความพร้อมหรือศักยภาพของนักเรียนตามวัย เป็นเรื่องที่ได้รับผิดชอบด้านการศึกษาคควรมีมาตรการหรือแนวทางการสร้างความเข้าใจและหาวิธีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปกครองเหล่านั้น เพื่อมิให้มีผู้ปกครองกลุ่มนี้ขยายวงกว้างเพิ่มขึ้น อันจะเกิดผลเสียต่อคุณภาพของเด็กไทยในอนาคต

1.4 การพัฒนาเด็กเล็กในระดับปฐมวัย แม้จะไม่ได้ถือว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่บังคับให้ทุกคนต้องเข้าเรียน แต่ต้องทำความเข้าใจกับพ่อแม่ผู้ปกครองว่าเด็กต้องได้รับการพัฒนาให้เติบโตตามช่วงวัย เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเรียนต่อในระดับชั้นประถมศึกษา ในที่นี้ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจตรงกันทั้งในกลุ่มครูอาจารย์ระดับปฐมวัยและผู้ปกครองด้วยว่า การเตรียมความพร้อมในที่นี้หมายถึงการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามวัย ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเริ่มเรียนต่อทางวิชาการในระดับประถมศึกษา แต่มิใช่หมายถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ไปสอบแข่งขันเข้าเรียนชั้น ป. 1 ต้องเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของทั้งครอบครัวและโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาเด็ก

1.5 ต้องมีการประชุมหารือในกลุ่มนักวิชาการด้านการศึกษาระดับปฐมวัยเกี่ยวกับแนวทางการประเมินความพร้อมของนักเรียนที่เหมาะสมตามวัย และมีเครื่องมือที่สามารถวัดแ้วได้ตั้งแต่วัยเด็กเล็กได้จริง เพื่อเป็นข้อมูลให้พ่อแม่ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมกับบุตรหลานของตน การที่พ่อแม่บางกลุ่มมีความต้องการให้บุตรหลานของตนได้เข้าเรียนโรงเรียนที่เห็นว่าดีที่สุดในใจ อาจจะไม่เหมาะสมกับธรรมชาติหรือลักษณะของบุตรหลานของตนเองก็ได้ ต้องเข้าใจว่าโรงเรียนบางกลุ่มอาจเหมาะสมกับนักเรียนที่มีลักษณะเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น

1.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนประกาศแนวคิดปรัชญาที่ใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า และระบุเงื่อนไขหรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่โรงเรียนต้องการ และเป็นคุณสมบัติที่เห็นว่าจะทำให้เด็กสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนระดับประถมศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีความสุข เพื่อให้พ่อแม่ได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมกับบุตรของตน และเป็นข้อมูลในการเตรียมบุตรหลานตั้งแต่ชั้นปฐมวัย ทั้งนี้ต้องมีกลไกควบคุมมิให้นักเรียนถูกเร่งรัดการพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการโดยไม่เหมาะสมตามช่วงวัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ได้มีการติดตามคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้วิธีวัดตามการรับรู้ของครูในระดับชั้น ป. 1 เพื่อให้การวิจัยมีความหนักแน่นยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษาติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายฯ ต่อไปโดยใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริง (authentic assessment) สำหรับการวัดความสามารถ และพฤติกรรมของผู้เรียนที่ผ่านการคัดเลือกตามนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินความพร้อมของผู้เรียนในเด็กเล็ก โดยการระดมความคิดในกลุ่มนักวิชาการด้านการวัดผล ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็ก นักจิตวิทยา และควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดความพร้อมของนักเรียน เพื่อให้การปฏิบัติจริงเป็นไปตามหลักการวัดผลที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้การคัดเลือก ควรเป็นเครื่องมือที่สามารถตัดแยกเด็กได้จริง และลดความได้เปรียบเสียเปรียบอันเนื่องมาจากการเรียนกวาดวิชาหรือการเตรียมความพร้อมเพื่อมุ่งให้แข่งขันเข้าโรงเรียนได้ให้เหลือน้อยที่สุด

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. กองแผนงาน. (2546). รายงานการวิจัยแนวทางการรับนักเรียนปีการศึกษา 2546 ของกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท โฆสิตการพิมพ์ จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายการรับนักเรียนนักศึกษาปีการศึกษา 2546. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิวัฒน์ แพร่สิริ และคณะ. (มปป.). รายงานการวิจัยวิธีการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1. เอกสารอัดสำเนา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2536). เทคนิคการใช้แบบสอบถามสำหรับการวิจัยทางการศึกษา. ข่าวสารวิจัยการศึกษา 7(1) ตุลาคม-พฤศจิกายน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนชั้น ป.1

- นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1
(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวง
ศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายเกี่ยวกับการรับนักเรียน นักศึกษา และ
บุคคลเข้าศึกษาในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2547
- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติ
เกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา
2547
- ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวปฏิบัติการรับนักเรียน นักศึกษา
ของโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2547
- ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง แนวทางการรับนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ปีการศึกษา 2547



นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

1. ความเป็นมา

ความหวังอันสูงสุดของพ่อแม่คือให้ลูกเป็นคนที่มีการศึกษาที่ดี คำว่า “ลูกมีการศึกษาที่ดี” ของพ่อแม่ มักจะหมายถึงสอบได้คะแนนดี และได้เรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ด้วยเหตุนี้พ่อแม่ส่วนหนึ่งจึงตั้งหน้าตั้งตาเร่งลูกให้เรียน เริ่มตั้งแต่อนุบาล เพื่อจะให้อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นให้เร็วที่สุด เพื่อให้เข้าโรงเรียนดังกล่าวได้ ความเชื่อเหล่านี้ยังคงฝังลึกอยู่ในความคิดของพ่อแม่ โดยอาจไม่คำนึงถึงความพร้อมของเด็กตามวัยและอาจไม่คำนึงว่าเด็กจะเรียนอย่างมีความสุขหรือไม่

เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกมานานแล้วว่า การเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลนั้น จะต้องเป็นการเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่การศึกษาระดับประถมศึกษา เด็กอนุบาลควรได้รับการเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ การอยู่ร่วมในสังคมและการเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาสติปัญญาธรรมชาติของเด็กวัย 3-5 ปี เป็นวัยที่การควบคุมด้านร่างกายยังไม่คล่องแคล่ว ประสาทสัมผัสต่างๆ หู ตา มือ ฯลฯ ยังอยู่ในระหว่างการพัฒนา การทำงานยังไม่แม่นยำ และไม่เต็มที่ เด็กวัยนี้เพิ่งจะเริ่มออกจากอ้อมอกพ่อแม่ ออกจากบ้านเพื่อมาสู่โลกใหม่คือโรงเรียน เด็กต้องเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการพึ่งพาตนเองได้ตามสมควร

แนวทางการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลที่ถูกต้อง จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาทุกด้าน ไม่ใช่การบังคับให้เด็กนั่งเรียนกันอยู่แต่ในห้องเรียน และใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเร่งรัดให้อ่านเขียน ท่องจำ คำวนเลขคณิตเท่านั้น แต่จะต้องให้เด็กได้เรียนอย่างสนุก มีการเล่นต่างๆ เพื่อช่วยการพัฒนา และการเรียนรู้ด้านการคิดและอื่นๆ ให้เป็นไปตามวัยและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

เหตุที่โรงเรียนอนุบาลต้องสอนวิชาการอย่างเข้มข้นด้านเดียว เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนหนึ่ง (โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการของผู้ปกครอง) ใช้วิธีการคัดเลือกเด็กอนุบาลเข้าเรียนชั้น ป.1 ด้วยการสอบข้อเขียนวิชาการที่เน้นเนื้อหาวิชาการมาก เป็นแรงกดดัน บีบบังคับให้โรงเรียนอนุบาลและพ่อแม่ผู้ปกครองเร่งให้เด็กเรียนเนื้อหาวิชาการ โดยไม่สนใจการพัฒนาเด็กในทุกๆ ด้าน ถึงแม้โรงเรียนอนุบาลหลายๆ แห่งจะพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนโดยเน้นธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กตามปรัชญา และหลักการจัดการศึกษาอนุบาลที่ถูกต้อง แต่ก็ได้รับความสนใจน้อย ยิ่งไปกว่านั้นกลับมีโรงเรียนกวดวิชาเพื่อเตรียมสอบเข้า ป.1 เปิด “ติว” ด้านเนื้อหาวิชาการอย่างเข้มข้น ทำให้เด็กอนุบาลเครียด มีความทุกข์ เบื่อหน่ายการเรียน ไม่อยากไปโรงเรียน และที่สำคัญคือขาดโอกาสในการพัฒนาอย่างรอบด้าน โดยผู้ดำเนินการ “กวดวิชา” มักจะคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นเรื่องหลัก

สถานการณ์การสอบเข้า ป.1 ของเด็กอนุบาลในปัจจุบันอยู่ในภาวะวิกฤต จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ และให้มีการดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

2. เหตุผลที่ต้องมีนโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1

การที่โรงเรียนประถมศึกษาจำนวนหนึ่งมีผู้นำเด็กมาสมัครเป็นจำนวนมากไม่สามารถรับเด็กทั้งหมดได้ จึงได้ดำเนินการคัดเลือกเด็กที่จะเข้าเรียนในระดับชั้น ป. 1 ด้วยวิธีการสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ ส่งผลกระทบให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลไม่สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามหลัก

การพัฒนาเด็กปฐมวัย กล่าวคือ มีการเร่งเรียนการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขคณิตยากๆ เน้นการท่องจำ ไม่สนใจหรือสนใจน้อยกับการพัฒนาด้านอื่นๆ ที่สำคัญคือสำหรับเด็กวัยนี้ วิธีการดังกล่าวบั่นทอนพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีอัตราของการพัฒนาการสูงในทุกด้าน

3. สภาพปัจจุบันและปัญหา

3.1) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2542 ได้ระบุว่ารัฐยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) เพราะการพัฒนาเด็กวัยนี้เป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการพัฒนาทางสมองของบุคคล ดังนั้นในการจัดทำแผนปฏิบัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ต้องให้ครอบคลุมการพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) ด้วย

3.2) สิทธิทางการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา และแนวการจัดการศึกษา ดังนี้

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน...กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

3.3) สภาพปัญหา

ก. ด้านโรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษา

1) โรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่ทราบและเข้าใจหลักการศึกษปฐมวัยเป็นอย่างดี แต่บางแห่งต้องพยายามจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง คือการเน้นการสอนเนื้อหาวิชาการล้วนๆ ที่จะสอบเข้า ป. 1

2) สาเหตุของการสอบคัดเลือกมาจากความไม่สมดุลกัน ระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของแต่ละโรงเรียน กล่าวคือ จำนวนเด็กมาสมัครมากกว่าจำนวนที่สามารถจะรับได้

3) เกี่ยวข้องกับ ข้อ 2

โรงเรียนต่างๆ มีคุณภาพที่ไม่ทัดเทียมกัน โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครหรือเมืองใหญ่ ทำให้ผู้ปกครองมีค่านิยมต้องเลือกโรงเรียนเพื่อลูกจะได้มีโอกาสดีกว่า หรือเลือกโรงเรียนเก่าแก่มีชื่อเสียง มีศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียง พ่อแม่ผู้ปกครองก็อยากให้ลูกของตนได้อยู่ในสังคมนั้นๆ

4) การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนชั้น ป. 1 ของโรงเรียนประถมศึกษาเป็นอำนาจเบ็ดเสร็จของผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนหรือคณะบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจเข้าใจหลักการและวิธีการของโรงเรียนอนุบาลบ้าง และไม่เข้าใจโดยต้องแก้บ้าง หรือมีความจำเป็นต้องดำเนินการตามความต้องการของผู้ปกครอง

5) การพิจารณาคัดเลือกแต่เด็กที่ได้คะแนนสูงไว้ในโรงเรียนอาจถือเป็นเรื่องจำเป็นของโรงเรียนบางแห่ง แต่วิธีการไม่คละเด็กรู้ไม่เอื้อให้เด็กได้อยู่ร่วมกันในสภาพห้องเรียนที่สะท้อนสภาพจริงทางสังคม กล่าวคือ ภูมิหลังของเด็กที่ต่างกัน หรือสภาพพิการ สภาพด้อยโอกาสต่างๆ

6) สถาบัน/ศูนย์กวดวิชาเข้า ป. 1 ใช้ช่องว่างระหว่างความไม่เข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย และความไม่มั่นใจของผู้ปกครองในความสามารถของเด็กเพื่อการสอบเข้า ป. 1 ดำเนินธุรกิจกวดวิชา โดยอาจมองผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลักมากกว่าผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและโดยสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครองว่าเด็กจะสอบเข้าได้ เกี่ยวกับเรื่องนี้ปัญหาหลักคือทำให้เด็กไม่มีเวลาสำหรับกิจกรรมอื่นที่เป็นประโยชน์ และพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเสียเงินไปกวดวิชา

ข. ด้านผู้ปกครอง

1) ผู้ปกครองมีความเชื่อ ค่านิยม และความศรัทธาในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้จะมีเด็กสมัครเข้าเป็นจำนวนมาก และจำนวนรับจำกัด โรงเรียนเหล่านี้หลายแห่งจะใช้แบบทดสอบที่ต้องอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็นอย่างคล่องแคล่ว ถ้าสอบไม่ได้ เด็กบางคนถูกพ่อแม่ทำโทษด้วยการเขียนตี/ดุด่า หรือว่ากล่าวอย่างรุนแรงหรือตำหนิตีเตือน จนเด็กเกิดอาการขวัญเสีย เสียกำลังใจ ท้อแท้ และอาจเบื่อหรือเกลียดการเรียนได้ในที่สุด

2) ผู้ปกครองมีความเชื่ออย่างรุนแรงว่า ในระดับประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนบางแห่งมีคุณภาพเหนือกว่าโรงเรียนของรัฐบาล และเชื่อว่าตัวบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียนดูได้จากจำนวนเด็กที่มาสอบเข้ากับจำนวนเด็กที่โรงเรียนจะรับได้

3) ความต้องการให้ลูกเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงของผู้ปกครองเป็นแรงกดดันที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ต่อการทำงานของครูอนุบาล และต่อวิธีการคัดเลือกเด็กเข้า ป. 1 เพราะส่วนมากผู้ปกครองมักจะวิตกกังวลว่าเด็กของตนอาจสอบไม่ได้

4) บางครอบครัวต้องประสบปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัว สาเหตุจากการที่ลูกสอบเข้าโรงเรียนที่ต้องการไม่ได้

ค. ด้านเด็ก

1) เด็กตกอยู่ในภาวะเครียดจากความกดดันของผู้ปกครอง และครูอนุบาล ที่คาดหวังให้เด็กต้องสอบเข้า ป. 1 ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงให้ได้ เมื่อเด็กสอบเข้าไม่ได้ทำให้ผู้ปกครองผิดหวังในตัวเด็ก เด็กรู้สึกตัวตนเองไม่เก่ง ภาวะเครียดเกิดแก่เด็กได้ตั้งแต่เด็กยังอยู่ในโรงเรียนอนุบาล ก่อนเข้าทดสอบ ขณะทดสอบ และหลังทดสอบแล้ว

2) เด็กขาดการพัฒนาตามวัยทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ต้องเร่งเรียนอ่านเขียนคิดเลขซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนขาดการพักผ่อน และไม่มีโอกาสเล่นตามวัย

3) เด็กขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้วิธีการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดตามจินตนาการ ได้แต่ท่องจำเพื่อทดสอบเพียงอย่างเดียว

- 4) เด็กขาดทักษะทางสังคม เนื่องจากเวลาส่วนใหญ่ใช้ไปในการเร่งเรียนวิชาการ
- 5) สิ่งที่จะต้องเรียนในชั้นประถมศึกษา ได้ถูกนำมาสอนตั้งแต่ในระดับอนุบาล เพื่อให้สอบเข้า ป. 1 ได้ ทำให้เด็กต้องเรียนซ้ำซากเมื่ออยู่ชั้น ป. 1 เด็กอาจมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนในโรงเรียนเพราะเบื่อหน่าย
- 6) การสอบคัดเลือกก่อให้เกิดค่านิยมการแข่งขันในเด็กแบบแพ้คัดออก เด็กเรียนรู้ด้วยว่าความรู้ซื้อได้ด้วยเงิน (เรียนกวดวิชา)
- 7) การสอนอ่านเขียนและคิดเลขคณิตยากเกินวัยในชั้นอนุบาลโดยที่เด็กยังไม่พร้อมเป็นการเร่งเด็กเกินไป โดยเฉพาะถ้าเด็กถูกบังคับให้เรียน หรือมิได้เรียนอย่างสนุกหรือมีความสุขในการเรียน ก็จะทำให้เด็กเบื่อหน่ายและท้อแท้ได้

4. ข้อพิจารณาร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ และได้จัดทำกรวิจัยเรื่องรูปแบบการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป. 1 พร้อมทั้งมีการติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนและรัฐที่ร่วมในการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสอบเข้า ป. 1 และมีข้อตกลง ดังนี้

- 1) โรงเรียนอนุบาลเกือบทุกโรงเรียนเห็นว่าไม่ควรมีการสอบคัดเลือกเข้า ป. 1
- 2) ถ้ายังต้องมีการคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ป. 1 ก็ไม่ควรใช้วิธีการสอบข้อเขียนหรือการสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ
- 3) ควรเน้นการวัดความพร้อมของเด็กทุกด้าน (ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม) และใช้วิธีการที่หลากหลายผสมผสานกัน รวมทั้งให้สะท้อนความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้โรงเรียนประถมศึกษาควรคำนึงถึงช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการคัดเลือกและวุฒิภาวะของเด็กแต่ละคน
- 4) ผู้บริหารทั้งระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนอนุบาลควรจัดการเรียนการสอนตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และที่สำคัญมากคือในชั้นอนุบาลให้เน้นกิจกรรมสัมผัสประสาทต่างๆ เป็นหลัก ในบางกรณีอาจมีเด็กที่พร้อมจะเรียนรู้วิชาการได้บ้าง ก็ให้เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ให้เด็กมีความสุขกับการเรียนรู้ และเสริมประสบการณ์ด้านการเข้าใจ ความแตกต่าง ความเหมือน ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งหรือสภาพต่างๆ การรู้จักสังเกตจากสิ่งแวดล้อม (ที่ไม่ใช่ท่องจำ) การเข้าใจหลัก เหตุและผลง่ายๆ เป็นต้น ส่วนในระดับประถมศึกษาควรเป็นการต่อยอดจากระดับอนุบาล ไม่ควรปรับหลักสูตรประถมศึกษาโดยถือว่าเด็กที่ผ่านอนุบาลมาแล้วต้องอ่านออกเขียนได้ คิดเลขได้หมดแล้วทุกคน
- 5) โรงเรียนควรเลือกวิธีการการคัดเลือกเด็กเข้าเรียนอย่างรอบคอบโดยไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกโรงเรียน แต่ควรใช้วิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมกับเด็ก และต้องเป็นแนวทางที่ยอมรับได้ โดยนักจิตวิทยา นักการศึกษาด้านเด็กปฐมวัย ผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญ
- 6) ในกรณีที่ต้องจำเป็นต้องคัดเลือก การดำเนินการคัดเลือกเด็กเข้า ป. 1 ในรูปแบบที่หลากหลายนั้นให้จัดทำโดยโปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจตรงกันกับโรงเรียนก่อนดำเนินการคัดเลือก
- 7) โรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษาไม่ประสงค์ให้พ่อแม่ผู้ปกครองต้องไป “กวดวิชา” เด็ก แต่ต้องการให้เด็กสั่งสมประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองอย่างมีสุข และค่อยเป็นค่อยไป
- 8) ให้รัฐมนตรีนโยบายที่ชัดเจน

5. วัตถุประสงค์ของนโยบาย

เพื่อให้มีแนวคิดและแนวทางร่วมกันทั้งประเทศในการยกเลิกการคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ป. 1 โดยสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ

6. นโยบาย

นโยบาย

โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดยกเลิกการคัดเลือกโดยสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการเพื่อคัดเลือกเด็กเข้าเรียนชั้น ป. 1

ทั้งนี้กำหนดให้

- 1) ในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนที่มีชั้นอนุบาลอยู่แล้วให้เด็กเลื่อนชั้นขึ้น ป. 1 โดยไม่มีเงื่อนไข
- 2) โรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนที่รับเด็กได้เต็มจำนวนให้รับเด็กโดยไม่มีการคัดเลือก
- 3) โรงเรียนที่มีผู้สมัครมากกว่าจำนวนที่โรงเรียนจะรับได้ ควรดำเนินการรับเด็กด้วยวิธีการรับเด็กที่หลากหลาย เช่น ทดสอบความพร้อม จับสลาก กิจกรรมฐาน ล้มภาชนะเด็ก/ผู้ปกครอง แพ้มันทีกผลงานเด็ก เป็นต้น โดยไม่มีการสอบข้อเขียนหรือสอบอย่างอื่นที่ใช้เนื้อหาวิชาการ
- 4) โรงเรียนประกาศนโยบายชัดเจน โปร่งใสในการรับเด็กและตรวจสอบได้ในทุกกรณี

7. ยุทธศาสตร์

1. โรงเรียนที่ใช้วิธีคัดเลือกร่วมกันพัฒนาแนวทางการรับนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น
2. พัฒนารูปแบบการคัดเลือกให้มีความหลากหลาย โดยนักวิชาการและนักปฏิบัติ เพื่อเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดความพร้อมของเด็ก
3. เร่งสร้างความเข้าใจกับครูโรงเรียนอนุบาล และครูโรงเรียนประถมศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง เรื่องพัฒนาการเด็กรอบด้านและการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการคัดเลือกเด็ก/การเตรียมตัวเด็กเพื่อเข้า ป.1 ฯลฯ
4. สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงรอยต่อระหว่างอนุบาลศึกษากับประถมศึกษาเพื่อให้ครูอนุบาลและครูประถมศึกษาเข้าใจพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และต้องไม่ถือว่า เด็กที่จะเข้า ป.1 ต้องอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นคล่องแล้วทุกคน และไม่ควรเร่งเด็กจนเกินไป เพราะการพัฒนาเด็กนั้นต่อเนื่องกันหมด
5. ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายเป็นระยะ เพื่อปรับปรุงวิธีการคัดเลือก
6. รณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจหลักการและวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัย

พ่อแม่สามารถสนับสนุนการพัฒนาของลูกได้ด้วยการทำสิ่งที่พ่อแม่ทำได้ดีที่สุด นั่นคือ การให้ความรัก ใช้เวลาอยู่กับลูก คอยกับลูก เล่นกับลูก ดูแลสุขภาพและความปลอดภัย เพียงเท่านี้พ่อแม่ก็สามารถกระตุ้นการเรียนรู้เติบโตและพัฒนาการต่างๆ ด้านของลูกได้แล้ว

งานเลี้ยงลูกเป็นงานหนัก เหนื่อยทั้งกาย ใจ ต้องอดทนและที่สำคัญต้องมีความรู้ คนที่เป็นพ่อแม่สามารถเสริมพัฒนาการของลูกได้ด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาท/หน้าที่ของพ่อแม่ ดังนั้นการพัฒนาแบบการให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับพ่อแม่ เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการของลูกได้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ที่ปรึกษา

ดร. รุ่ง แก้วแดง	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ดร. สายสุรี จุติกุล	ที่ปรึกษากลุ่มงานการเรียนรู้ปฐมวัย
ดร. ลีริพร บุญญานันต์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ภราดา ดร.วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มงานการเรียนรู้ปฐมวัย	สำนักพัฒนาการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2546)
นางทิพย์สุดา สุขเมธเสนีย์	ผู้เชี่ยวชาญ
น.ส. สมพร พรมดี	นักวิชาการศึกษา



ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง นโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546

1. หลักการ

เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษา ทุกคนมีความเสมอภาคในด้านสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการศึกษาทุกระดับ ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา ตามตามศักยภาพ ความสนใจ และความถนัด สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นโยบายรัฐบาลและความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะการรับนักเรียนการศึกษาภาคบังคับต้องจัดเพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา ภาคบังคับอย่างทั่วถึงทุกคน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2546 ไว้ดังนี้

2. นโยบาย

2.1 ให้ นักเรียน นักศึกษา ได้รับความเป็นธรรม ความเสมอภาค ด้วยกระบวนการรับนักเรียน นักศึกษา ที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

2.2 ให้ นักเรียน มีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้อง จัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2.3 ให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

2.4 ให้ นักเรียน นักศึกษา มีโอกาสเข้ารับการศึกษตามศักยภาพ ความพร้อม ความถนัด และความ สนใจของผู้เรียน

2.5 สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะ ให้ดำเนินการรับนักเรียน นักศึกษา ตามวัตถุประสงค์นั้น

2.6 ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการรับนักเรียน

2.7 ส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่าง กว้างขวาง ทั้งนี้ ในการรับนักเรียน นักศึกษา ทุกระดับ ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อสถานศึกษาเอกชนหรือสถานศึกษา ของหน่วยงานอื่นด้วย

2.8 ให้ ผู้ที่มีอายุพ้นวัยเรียนและผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนที่ประสงค์จะเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน มีโอกาสเข้ารับการศึกษที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการในสถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

2.9 ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษาจังหวัดแต่งตั้ง คณะกรรมการรับนักเรียนนักศึกษาจังหวัด ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานอื่น และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดูแลการรับนักเรียน นักศึกษาภายในจังหวัด และในกรุงเทพมหานครให้กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง คณะกรรมการรับนักเรียนนักศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้แทนกรมที่มีสถานศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดูแลการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการภายในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และให้คณะกรรมการรับนักเรียนนักศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานครประสานงานกับสถานศึกษาหรือสภามหาวิทยาลัยเพื่อ จัดหาที่เรียนสำหรับนักเรียนที่ยังไม่มีที่เรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนโรงเรียนใกล้บ้าน

2.10 การรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นไปตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษา ตอนปลาย ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546

3. วิธีการ

ให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการรับนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2546 ดังนี้

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ชั้นปฐมวัย (กลุ่มวัยเรียน 3-5 ปี)

ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้มีความพร้อมในการศึกษาต่อในชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึง โดย

3.1.1 สนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในศาสนสถาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กต่างๆ รับเด็กอายุไม่ต่ำกว่า 3 ปี เข้าเรียน

3.1.2 ให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รับเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี ซึ่งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษาเข้าเรียน (พื้นที่บริการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามที่กรมกำหนด) หากยังไม่เต็มตามจำนวนให้รับเด็กนอกเขตบริการได้

3.1.3 การรับเด็กเข้าเรียนให้สถานศึกษาให้ความสำคัญกับคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นกรณีพิเศษ

3.1.4 การรับนักเรียนปฐมวัย ให้ดำเนินการโดยไม่มี การสอบวัดความสามารถทางวิชาการ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลากหรือวิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม

3.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับ ได้รับการศึกษาในชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึง ทุกคน โดย

3.2.1 ให้สถานศึกษาของรัฐในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนชั้นประถมศึกษา รับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือจบการศึกษาชั้นปฐมวัย ซึ่งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษา เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน โดยไม่มี การสอบวัดความสามารถทางวิชาการ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลากหรือวิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม

การนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้นับตามปีปฏิทิน หากเด็กอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ปีใด ให้นับว่าเด็กมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดในปีนั้น ตามกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

ทั้งนี้ ให้สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความพร้อมในการเข้าเรียนได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพด้วย หากสถานศึกษามีผู้สมัครเข้าเรียนจำนวนมากไม่อาจรับเด็กเข้าเรียนได้หมดทุกคน ก็อาจจำเป็นต้องรับเด็กที่มีอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก่อน

3.2.2 สถานศึกษาที่มีเด็กมาสมัครเข้าเรียนเกินจำนวนที่จะรับได้ ให้ใช้วิธีจับฉลาก และประสานกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้เด็กได้เข้าเรียนทุกคน

3.2.3 สำหรับเด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรให้สถานศึกษารับเข้าเรียน และให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535

3.2.4 ให้สถานศึกษาให้ความสำคัญในการรับเข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็นเพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

3.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษามีการประสานงานและวางแผนการรับนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเสมอภาค และเป็นธรรมแก่นักเรียนและผู้ปกครอง โดย

3.3.1 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ให้รับนักเรียนในเขตบริการของโรงเรียนที่ประสงค์เข้าเรียน หากมีที่นั่งเหลือให้รับนักเรียนนอกเขตบริการได้ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีจับฉลากหรือวิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม นักเรียนที่ยังไม่มีที่เรียนให้สถานศึกษาประสานกับสภวิทยาเขตหรือโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้นักเรียนได้เข้าเรียนทุกคน

3.3.2 สถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา

1) ให้รับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 (โรงเรียนใดจะรับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งหมดก็ได้) หรือหากโรงเรียนใดมีนักเรียนในเขตพื้นที่บริการไม่ถึงร้อยละ 70 ให้นำสัดส่วนที่เหลือไปพิจารณารับนักเรียนตามความเหมาะสม โดยได้รับความเห็นชอบจากสภวิทยาเขตและคณะกรรมการรับนักเรียนนักศึกษาจังหวัดกรุงเทพมหานคร

2) ให้รับนักเรียนโดยการคัดเลือกไม่เกินร้อยละ 30 จากนักเรียนที่มีความพร้อมพื้นฐานทางการเรียน นักเรียนที่มีความสามารถทางวิชาการ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ และจากผู้มีอุปการคุณ ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้ให้กรมสามัญศึกษา กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือก และควรใช้ผลการเรียนในชั้นประถมศึกษา เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาคัดเลือก และประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน

3) สำหรับโรงเรียนที่มีผู้สนใจสมัครเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก ให้คณะกรรมการรับนักเรียน นักศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานครพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนจากลัด ส่วนผู้สมัคร และกำหนดให้รับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 รับนักเรียนทั่วไปโดยการคัดเลือกไม่เกินร้อยละ 30 และให้พิจารณาคัดเลือกนักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการ โดยการสอบ และ/หรือพิจารณาผลการเรียนในชั้นประถมศึกษา และ/หรือจับฉลาก และ/หรือระบบคัดเลือกอื่นๆ ที่คำนึงถึงเด็กขาดโอกาสสัดส่วนที่เหมาะสมอีกไม่เกินร้อยละ 10

4) โรงเรียนที่จัดทำโครงการพิเศษเพื่อเพิ่มศักยภาพนักเรียน ทั้งด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ให้คัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการจากนักเรียนที่รับไว้แล้วใน 1) 2) และ 3)

5) ให้สหวิทยาเขตและคณะกรรมการรับนักเรียนนักศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ประสานงานการรับนักเรียนในทุกสังกัดเพื่อรองรับนักเรียนที่ยังไม่มีที่เรียนให้ได้เรียนทุกคน

3.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.4.1 โรงเรียนที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

ให้รับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของตนเองที่ประสงค์จะเข้าเรียนทุกคนและเปิดโอกาสให้นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอื่นๆ เข้าเรียนได้ ในสัดส่วนที่สหวิทยาเขตและคณะกรรมการรับนักเรียนนักศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานครเป็นผู้กำหนด โดยมีวิธีการคัดเลือกที่เป็นธรรม กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้สหวิทยาเขตและคณะกรรมการรับนักเรียนนักศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานครประสานกับสถานศึกษาทุกสังกัดจัดหาที่เรียนให้นักเรียนได้เข้าเรียนทุกคนตามความเหมาะสม

3.4.2 โรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ให้รับนักเรียนโดยการสอบคัดเลือกจากนักเรียนทั่วไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 รับนักเรียนโควตาไม่เกินร้อยละ 20 และรับนักเรียนความสามารถพิเศษ หรือนักเรียนจากผู้มีอุปการคุณซึ่งเป็นเงื่อนไขที่มีอยู่เดิมไม่เกินร้อยละ 10

สำหรับโรงเรียนที่จัดทำโครงการพิเศษเพื่อเพิ่มศักยภาพนักเรียน ทั้งด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ให้คัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการจากนักเรียนที่รับไว้แล้วใน 3.4.1 หรือ 3.4.2

3.5 โรงเรียนที่จัดการเรียนรวม (เด็กพิการเรียนรวมกับเด็กปกติ)

ให้รับเด็กพิการเรียนรวมตามความพร้อมของโรงเรียน ทั้งชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยให้โรงเรียนรับเข้าเรียนไว้ก่อนทุกคน หากโรงเรียนไม่สามารถจัดการศึกษาได้ ให้ประสานงานกับโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษของความพิการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดที่เรียนให้เหมาะสมต่อไป

3.6 โรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ

3.6.1 โรงเรียนศึกษาพิเศษ

1) ให้รับนักเรียนพิการทุกคนที่ไม่สามารถเรียนรวมกับเด็กปกติได้ตามประเภทความพิการและความสามารถของแต่ละโรงเรียน

2) ให้ดำเนินการรับนักเรียนพิการให้เสร็จสิ้นทั้งกระบวนการก่อนการรับสมัครนักเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วไป

3.6.2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

1) ให้รับเด็กด้อยโอกาสที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และเด็กด้อยโอกาสในลักษณะอื่นๆ ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนปกติได้ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม ด้วยกระบวนการรับนักเรียนที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

2) ให้เด็กด้อยโอกาสได้เข้าเรียนอย่างกว้างขวาง และทั่วถึงทุกพื้นที่บริการตามสภาพเหตุผลและความจำเป็นรายบุคคล โดยไม่ใช้ผลการเรียนหรือการทดสอบเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

3.6.3 โรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ

ให้รับนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน เช่น โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย โรงเรียน ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัย ฯลฯ รวมทั้งโรงเรียนที่จัดทำโครงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อที่มีอยู่ในปัจจุบันด้วย

3.7 ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 (ปวช.1)

ให้สถานศึกษาของรัฐที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพดำเนินการ ดังนี้

3.7.1 ให้รับนักเรียนตามโครงการนักเรียนโควตาที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

3.7.2 ให้รับนักเรียนทั่วไปด้วยวิธีการสอบคัดเลือก โดยกำหนดคะแนนในการคัดเลือกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คะแนนผลการสอบ และคะแนนจากการพิจารณาประวัติการเรียน

3.8 สถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

ให้สถานศึกษาเปิดรับนักศึกษาที่ประสงค์จะเข้ารับการศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับต่างๆ ตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่ต้องดำเนินการคัดเลือก

ระดับอุดมศึกษา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา ให้เป็นไปตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

4. ผู้รับผิดชอบ

4.1 ระดับกระทรวง

4.1.1 กำหนดนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา เพื่อเป็นแนวปฏิบัติหลักของหน่วยงานในสังกัด

4.1.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการรับนักเรียน นักศึกษา ที่กรมเสนอ

4.1.3 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษาให้ผู้ปฏิบัติและสาธารณชนทราบอย่างกว้างขวาง

4.1.4 กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานต่อสาธารณชน

4.1.5 ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบในการกำกับ ดูแล และติดตามประเมินผลการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ทุกระดับการศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรายงานให้กระทรวงศึกษาธิการทราบ และให้สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา ติดตามการดำเนินงานการรับนักเรียน นักศึกษา ของสถานศึกษาในเขตการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด

4.2 ระดับกรม

4.2.1 กำหนดแผน หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ และอำนาจการให้การรับนักเรียน นักศึกษา ในสังกัด ให้เป็นตามนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.2.2 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียน นักศึกษา ให้แก่ ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนทราบอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

4.2.3 กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามแผนการรับนักเรียน นักศึกษา ที่กำหนด

4.2.4 รายงานผลการดำเนินงานให้กระทรวงศึกษาธิการทราบตามระยะเวลาที่กำหนด

4.3 ระดับจังหวัด

4.3.1 ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา จังหวัดจัดทำแผนการรับนักเรียน นักศึกษา ของจังหวัด กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการรับนักเรียน นักศึกษา ภายในจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการรับนักเรียน นักศึกษา ต่อสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด

4.3.2 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียน นักศึกษา ให้แก่ผู้ปฏิบัติ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนทราบอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

4.4 ระดับสภวิทยาเขต/สถาบันการอาชีวศึกษา/สถานศึกษา

4.4.1 ให้สภวิทยาเขต/สถาบันการอาชีวศึกษา กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาภายใน สภวิทยาเขต/สถาบันการอาชีวศึกษา และแจ้งให้กรมต้นสังกัดทราบ

4.4.2 ให้สถานศึกษาดำเนินการรับนักเรียน นักศึกษา ให้เป็นไปตามที่กรมต้นสังกัดกำหนด

4.4.3 สภวิทยาเขต/สถาบันการอาชีวศึกษา/สถานศึกษา จัดหาที่เรียนให้นักเรียนที่ประสงค์จะเข้า เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้าเรียนทุกคน

4.4.4 ให้สถานศึกษาในส่วนกลางรายงานข้อมูลการรับนักเรียน นักศึกษา แก่กรมต้นสังกัด และ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อรายงานต่อกระทรวงศึกษาธิการ

4.4.5 ให้สถานศึกษาในส่วนภูมิภาครายงานข้อมูลการรับนักเรียน นักศึกษาให้ศูนย์ปฏิบัติการ ปฏิรูปการศึกษาจังหวัดตามระยะเวลาที่กำหนด

ทั้งนี้ ให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการรับนักเรียน นักศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย อย่างเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2546



(นางกษมา วรวรรณ ณ อรุยา)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ



ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง นโยบายเกี่ยวกับการรับนักเรียน นักศึกษา และบุคคลเข้าศึกษาในสถานศึกษา
ปีการศึกษา 2547

1. หลักการ

ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมทั้งสนองนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของประชาชน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการรับนักเรียน นักศึกษา และบุคคล เข้าศึกษาในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2547 เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีความเสมอภาคในด้านสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการศึกษาในระบบ ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบทุกระดับ ทุกประเภท โดยเฉพาะการรับนักเรียนการศึกษาภาคบังคับต้องจัดเพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคให้แก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึงทุกคน

2. นโยบาย

2.1 ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้มีความพร้อมโดยสนับสนุนให้รัฐ เอกชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ จะต้องไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ

2.2 จัดให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ (ป.1-ม.3) เข้าเรียนทุกคน และให้ถือเป็นหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องจัดหาสถานที่เรียนโดยไม่มีการสอบ และเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

2.3 ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่จบการศึกษาภาคบังคับได้มีโอกาสศึกษาต่อการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

2.4 ส่งเสริมให้ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพหรือเทียบเท่า มีโอกาสเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

2.5 ส่งเสริมให้ผู้ที่มิใช่ผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับและผู้ที่ยอยู่นอกระบบโรงเรียนมีโอกาสเข้ารับการการศึกษาขั้นพื้นฐานและวิชาชีพที่เหมาะสม

2.6 ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสและพิการ รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

3. วิธีการ

ให้สถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท มีกระบวนการรับนักเรียน นักศึกษา และบุคคลเข้าศึกษา อย่าง โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นธรรม และเสมอภาค และให้องค์กรหลักที่มีสถานศึกษาในสังกัดจัดทำแนวปฏิบัติและ ประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

4. การตรวจติดตาม

4.1 ให้องค์กรหลักกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด และรายงานผลให้กระทรวง ศึกษาธิการทราบ

4.2 ให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ประสานงานกลาง โดยใช้กระบวนการตรวจราชการ ติดตามและประเมินผล

ประกาศ ณ วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2547



(นายอดิษฐ์ โพธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ



**ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีการศึกษา 2547**

1. หลักการ

เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของประชาชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติการรับนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2547 ไว้ดังนี้

2. นโยบาย

- 2.1 ส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการรับนักเรียนที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นธรรม และเสมอภาค
- 2.2 สนับสนุนให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เข้ารับการศึกษภาคบังคับครบทุกคน
- 2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
- 2.4 ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ให้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมต่อการจัดการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
- 2.5 ส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาตามความถนัด ความสนใจ และเต็มตามศักยภาพ
- 2.6 ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน
- 2.7 มอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสานการรับนักเรียนระหว่างหน่วยงานที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาระดับต่างๆ ทุกสังกัด และสนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ในการกำหนดแผนการรับนักเรียนของรัฐให้คำนึงถึงผลกระทบต่อสถานศึกษาเอกชนหรือสถานศึกษาของหน่วยงานอื่นด้วย

2.8 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดแนวปฏิบัติการรับนักเรียนภายในจังหวัดร่วมกันและดูแลการรับนักเรียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวมทั้งกำหนดแนวทางรณรงค์ให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับครบทุกคน

2.9 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งเด็ก เยาวชน และผู้ปกครองที่นักเรียนจะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นทราบเกี่ยวกับสถานที่เรียนล่วงหน้า

2.10 ติดตามและดูแลให้จำนวนนักเรียนต่อห้องมีความเหมาะสม ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

2.11 ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์การรับนักเรียนอย่างหลากหลาย และเชิญชวนเด็ก ผู้ปกครอง สื่อมวลชน และผู้เกี่ยวข้อง เยี่ยมชมโรงเรียนก่อนการรับนักเรียน เพื่อประชาสัมพันธ์จุดเด่นของแต่ละโรงเรียน

3. วิธีการ

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้หารือร่วมกันภายในจังหวัดและเสนอ ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการรับนักเรียนในระดับจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่มีสถานศึกษาภายในจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงานการรับนักเรียนและกำกับดูแลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย หากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเขตพื้นที่ระหว่างการทำงาน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอแผนต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อทราบและขอความคิดเห็น ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการรับนักเรียนดำเนินการต่อไปจนภารกิจเสร็จสิ้น

คณะกรรมการการรับนักเรียนของจังหวัด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องกำหนดแนวปฏิบัติการรับนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯร่วมกันทั้งจังหวัดและดำเนินการให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรับนักเรียน ปีการศึกษา 2547 ในแต่ละระดับ ดังนี้

3.1 ชั้นปฐมวัย

3.1.1 ให้คณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดจัดหาที่เรียนให้เด็กปฐมวัยได้เข้าเรียนทุกคนตามความเหมาะสม

3.1.2 ให้รับเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี ที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนเข้าเรียนทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ ถ้ายังไม่เต็มให้รับเด็กนอกเขตพื้นที่บริการได้ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลาก

3.1.3 สนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในศาสนสถานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กต่างๆ รับเด็กอายุไม่ต่ำกว่า 3 ปี เข้าเรียน

3.1.4 ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้มีความพร้อมในการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาอย่างทั่วถึง

3.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.2.1 ให้คณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดจัดหาที่เรียนให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครบทุกคนตามความเหมาะสม

3.2.2 ให้รับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 หรือจบการศึกษาชั้นปฐมวัยที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ ถ้ายังไม่เต็มให้รับเด็กนอกเขตพื้นที่บริการได้ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลาก และประสานกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อจัดหาที่เรียนให้เด็กได้เข้าเรียนทุกคน

3.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.3.1 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำรวจรายชื่อนักเรียนที่อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภายในเขตพื้นที่การศึกษาและจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียน ทุกสังกัดในเขตพื้นที่การศึกษาจะประกาศรับในปีการศึกษา 2547 เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการ รับนักเรียนของจังหวัดพิจารณาจัดหาที่เรียนที่เหมาะสมให้กับนักเรียนทุกคนในเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการให้นักเรียนได้เรียนใกล้บ้าน

3.3.2 ให้โรงเรียนที่ได้รับการประกาศชื่อในการจัดสรรโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ปกครองเยี่ยมชมโรงเรียน เพื่อประกอบการตัดสินใจและรับนักเรียนทุกคนที่ได้รับการจัดสรรโอกาส โดยไม่มีการคัดเลือก

3.3.3 ให้โรงเรียนกำหนดเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน สัดส่วนจำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการที่จะเปิดโอกาสให้มีการจับฉลาก และสัดส่วนจำนวนนักเรียนที่จะรับจากการคัดเลือก ทั้งนี้จะต้องเสนอสัดส่วนและวิธีการต่อคณะกรรมการรับนักเรียนของโรงเรียน และคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัด โดยโรงเรียนสามารถเลือกสัดส่วนได้ดังนี้

1) โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ให้เลือกได้ 2 สัดส่วน ดังนี้

1.1) 70 : 30

1.1.1) ให้รับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการและนักเรียนบ้านใกล้โรงเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 หรือหากโรงเรียนใดมีนักเรียนในเขตพื้นที่บริการไม่ถึงร้อยละ 70 ให้นำสัดส่วนที่เหลือไปพิจารณารับนักเรียนตามความเหมาะสม

1.1.2) ให้รับนักเรียนโดยการคัดเลือกไม่เกินร้อยละ 30 โดยให้รับนักเรียนจากคะแนนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติไม่เกินร้อยละ 20 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษไม่เกินร้อยละ 5 และนักเรียนที่มีเงื่อนไขพิเศษในการรับเข้าเรียนไม่เกินร้อยละ 5

1.2) 60 : 30 : 10

1.2.1) ให้รับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการและนักเรียนบ้านใกล้โรงเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 หรือหากโรงเรียนใดมีนักเรียนในเขตพื้นที่บริการไม่ถึงร้อยละ 60 ให้นำสัดส่วนที่เหลือไปพิจารณารับนักเรียนตามความเหมาะสม

1.2.2) ให้รับนักเรียนโดยการคัดเลือกไม่เกินร้อยละ 30 โดยให้รับนักเรียนจากคะแนนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติไม่เกินร้อยละ 20 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษไม่เกินร้อยละ 5 และนักเรียนที่มีเงื่อนไขพิเศษในการรับเข้าเรียนไม่เกินร้อยละ 5

1.2.3) ให้รับนักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการไม่เกินร้อยละ 10 กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลาก หากคณะกรรมการรับนักเรียนของโรงเรียน มีความประสงค์จะเพิ่มหลักเกณฑ์อื่นใด ให้เสนอคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดพิจารณาและประกาศให้สาธารณชนทราบ

2) โรงเรียนในส่วนภูมิภาค ให้กำหนดสัดส่วนเป็น 60 : 20 : 20 ดังนี้

2.1) การรับนักเรียนร้อยละ 60

2.1.1) ให้นักเรียนในเขตพื้นที่บริการและนักเรียนบ้านใกล้โรงเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 หรือหากโรงเรียนใดมีนักเรียนในเขตพื้นที่บริการไม่ถึงร้อยละ 50 ให้นำสัดส่วนที่เหลือไปพิจารณารับนักเรียนตามความเหมาะสม โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัด

2.1.2) ให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษไม่เกินร้อยละ 5 และรับนักเรียนที่มีเงื่อนไขพิเศษในการรับนักเรียนเข้าเรียนไม่เกินร้อยละ 5

2.2) การรับนักเรียนร้อยละ 20

ให้นักเรียนโดยการคัดเลือกจากคะแนนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติจากนักเรียนทั่วประเทศไม่เกินร้อยละ 20

2.3) การรับนักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการร้อยละ 20

ให้นักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการแต่มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดนั้นไม่เกินร้อยละ 20 กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ ให้ใช้วิธีการจับฉลากหากคณะกรรมการรับนักเรียนของโรงเรียนมีความประสงค์จะเพิ่มหลักเกณฑ์อื่นใด ให้เสนอคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดพิจารณา แต่ต้องใช่วิธีการจับฉลากไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 และประกาศให้สาธารณชนทราบ

3.3.4 ในการคัดเลือกโรงเรียนสามารถพิจารณาจากคะแนนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะมีการสอบพร้อมกันทั่วประเทศในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2547 การทดสอบความสามารถพิเศษตามที่โรงเรียนกำหนด หรือผลการประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการอื่นๆ ที่เหมาะสม แต่จะต้องไม่มีการสอบทางวิชาการเพิ่มเติม

3.3.5 ในการดำเนินงานตามแนวทางข้างต้น ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งชื่อโรงเรียนที่ได้จัดที่เรียนให้กับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ผู้ปกครองทราบภายในวันที่ 15 มีนาคม 2547

2) นักเรียนสามารถเลือกที่จะรายงานตัวเพื่อเรียนที่โรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรโอกาส หรือสมัครเรียนที่โรงเรียนอื่น โดยวิธีจับฉลาก หรือคัดเลือกจากคะแนนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติวิธีการละหนึ่งโรงเรียน

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาจัดระบบให้นักเรียนสามารถยื่นใบสมัครสำหรับทางเลือกทุกทางได้พร้อมกันที่โรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับการจัดสรรโอกาส ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความพร้อมและความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียน

4) นักเรียนที่พลาดจากการคัดเลือกและการจับฉลาก สามารถกลับไปเรียนในโรงเรียนที่ได้รับการประกาศชื่อในการจัดสรรโอกาสของนักเรียน ตามข้อ 1) หรือเสนอชื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดหาโรงเรียนอื่นให้ตามความเหมาะสม แต่ไม่ผูกพันที่จะต้องจัดหาที่เรียนเฉพาะในโรงเรียนที่พึงประสงค์เท่านั้น

3.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.4.1 โรงเรียนที่เปิดสอนทั้งชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

1) ให้นักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของตนเองที่ประสงค์จะเข้าเรียนทุกคน และเปิดโอกาสรับนักเรียนทั่วไปจากโรงเรียนอื่นเข้าเรียนด้วย รวมทั้งให้มีการแนะแนวการศึกษาต่ออย่างกว้างขวาง

2) กรณีรับนักเรียนทั่วไปจากโรงเรียนอื่นเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้ใช้วิธีการสอบคัดเลือก โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางวิชาการของโรงเรียน

3) ให้คณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดจัดหาที่เรียนให้เด็กที่ประสงค์จะเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้เข้าเรียนทุกคนตามความเหมาะสม

3.4.2 โรงเรียนที่เปิดเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ให้นักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอบคัดเลือกจากนักเรียนทั่วไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางวิชาการของโรงเรียนรับนักเรียนโควตาไม่เกินร้อยละ 20 และรับนักเรียนความสามารถพิเศษและนักเรียนที่มีเงื่อนไขพิเศษในการรับเข้าเรียนไม่เกินร้อยละ 10 ซึ่งได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสกลนคร โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเปรังวิสุทธาธิบดี จังหวัดฉะเชิงเทรา โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี โรงเรียนน่านประชาอุทิศ จังหวัดน่าน โรงเรียนอุดรพัฒนาการ จังหวัดอุดรธานี โรงเรียนศรีวิชัยวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด และโรงเรียนพระวอพระตาวิทยานุสรณ์ จังหวัดอุบลราชธานี

3.5 โรงเรียนที่จัดเรียนร่วม (จัดเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ)

ให้รับเด็กพิการเรียนร่วมตามความพร้อมของโรงเรียน ทั้งชั้นปฐมวัย ชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษา หากโรงเรียนไม่สามารถจัดการศึกษาได้ ให้ประสานกับโรงเรียนศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดหาที่เรียนให้เหมาะสมต่อไป

3.6 โรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ

3.6.1 โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ

ให้รับเด็กพิการทุกคนที่ไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ตามประเภทความพิการและความสามารถของแต่ละโรงเรียน

3.6.2 โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

ให้ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนปกติได้ และจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษ ได้เข้าเรียนอย่างเสมอภาค เป็นธรรม ทั้งชั้นปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ตามสภาพเหตุผลและความจำเป็นรายบุคคล โดยไม่ใช้ผลการเรียนหรือการทดสอบเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน

3.6.3 โรงเรียนที่จัดการศึกษาด้วยวัตถุประสงค์พิเศษ

1) โรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ

ให้นักเรียนตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนซึ่งได้แก่โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จังหวัดปทุมธานี โรงเรียนบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย จังหวัดราชบุรี โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง โรงเรียนสุนทรารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย (จำนวน 12 โรงเรียน) โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย (จำนวน 9 โรงเรียน) โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ (จำนวน 12 โรงเรียน) โดยพิจารณาคัดเลือกนักเรียนจากการสอบและใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางวิชาการของโรงเรียน

2) โรงเรียนที่จัดห้องเรียนพิเศษ

ให้นักเรียนตามวัตถุประสงค์ของการจัดห้องเรียนพิเศษที่ส่งเสริมความสามารถทางวิชาการและด้านอื่นๆ ไม่เกินชั้นละ 2 ห้อง ซึ่งได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น และให้โรงเรียนในโครงการส่งเสริมความสามารถด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โรงเรียนในโครงการส่งเสริมความสามารถด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนในโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท. และ พสวท. สมทบ) ให้นักเรียนตามโครงการ โดยให้นักเรียนที่จัดห้องพิเศษรวมอยู่ในแผนชั้นเรียนของโรงเรียน และพิจารณาคัดเลือกนักเรียนจากการสอบและใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางวิชาการของโรงเรียน

4. จำนวนการรับนักเรียนต่อห้อง

4.1 โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กปกติหรือจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

4.1.1 ให้โรงเรียนรับนักเรียนชั้นปฐมวัยห้องละ 30 คน หากมีความจำเป็นต้องรับเกิน ให้รับได้ไม่เกินห้องละ 35 คน กรณีมีความจำเป็นต้องจัดเกินห้องละ 35 คน แต่ไม่เกิน 40 คน ให้เสนอคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

4.1.2 ให้โรงเรียนรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาห้องละ 40 คน หากมีความจำเป็นต้องรับเกิน ให้รับได้ไม่เกินห้องละ 45 คน กรณีมีความจำเป็นต้องจัดเกินห้องละ 45 คน แต่ไม่เกิน 50 คน ให้เสนอคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

4.1.3 ให้โรงเรียนรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาห้องละ 40 คน หากมีความจำเป็นต้องรับเกิน ให้รับได้ไม่เกินห้องละ 45 คน กรณีมีความจำเป็นต้องจัดเกินห้องละ 45 คน แต่ไม่เกิน 50 คน ให้เสนอคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

4.2 โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ

ให้โรงเรียนรับนักเรียนพิการห้องละ 10 คน หากมีความจำเป็นต้องรับเกิน ให้รับได้ไม่เกินห้องละ 15 คน

4.3 โรงเรียนที่จัดการศึกษาด้วยวัตถุประสงค์พิเศษ

ให้โรงเรียนรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาห้องละ 36 คน หากมีความจำเป็นต้องรับเกิน ให้รับได้ไม่เกินห้องละ 40 คน กรณีมีความจำเป็นต้องจัดเกินห้องละ 40 คน แต่ไม่เกิน 45 คน ให้เสนอคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุเมติ

สำหรับการเพิ่มจำนวนนักเรียนนอกเหนือจากกรณีดังกล่าวข้างต้นให้เสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอนุมัติ

5. วันและเวลาการรับนักเรียน

5.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกาศรายชื่อโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนที่จัดตั้งด้วยวัตถุประสงค์พิเศษ โรงเรียนที่จัดห้องเรียนพิเศษ เขตพื้นที่บริการของแต่ละโรงเรียน และสัดส่วนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน ภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2547

5.2 ให้โรงเรียนดำเนินการรับนักเรียนตามวันและเวลา ดังนี้

5.2.1 ชั้นปฐมวัย

รับสมัคร	วันที่ 1-7 มีนาคม 2547 เวลา 08.30-16.30 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ
จับฉลาก	วันที่ 13 มีนาคม 2547 เวลา 09.00 น.
ประกาศผลและรายงานตัว	วันที่ 13 มีนาคม 2547 เวลา 09.00-16.30 น.

5.2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประกาศชื่อโรงเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2547	
รับสมัคร	วันที่ 8-14 มีนาคม 2547 เวลา 08.30-16.30 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ
จับฉลาก	วันที่ 20 มีนาคม 2547 เวลา 09.00 น.
ประกาศผลและรายงานตัว	วันที่ 20 มีนาคม 2547 เวลา 09.00-16.30 น.

5.2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ประกาศผลการจัดสรรที่เรียน	วันที่ 15 มีนาคม 2547
รายงานตัวนักเรียนที่ได้รับ	วันที่ 25-26 มีนาคม 2547
การจัดสรรที่เรียนตามประกาศ (รวมนักเรียนบ้านใกล้โรงเรียน)	เวลา 09.00-16.30 น.
รับสมัครเข้าเรียนด้วยวิธีการอื่นๆ	วันที่ 25-26 มีนาคม 2547
คัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	วันที่ 27 มีนาคม 2547

ประกาศผลและรายงานตัว

นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ วันที่ 29 มีนาคม 2547

และนักเรียนที่มีเงื่อนไขพิเศษ เวลา 09.00-16.30 น.

ในการรับเข้าเรียน

นักเรียนที่ได้รับการคัดเลือก วันที่ 5 เมษายน 2547

จากคะแนนผลการประเมิน เวลา 09.00-16.30 น.

คุณภาพการศึกษาระดับชาติ

นักเรียนจับฉลาก วันที่ 7 เมษายน 2547

เวลา 09.00-16.30 น.

แจ้งความจำนงขอให้อัด วันที่ 10 เมษายน 2547

ที่เรียนรอบที่สอง เวลา 08.30-16.30 น.

ประกาศผลการจัดหา วันที่ 21 เมษายน 2547

ที่เรียนรอบที่สอง เวลา 08.30-16.30 น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถประกาศที่เรียนรอบสองให้นักเรียนได้ก่อนวันที่ 22 เมษายน 2547 ตามความเหมาะสม

5.2.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1) โรงเรียนที่เปิดทั้งชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1) นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เดิม

การรับสมัครและประกาศผลให้เป็นไปตามกำหนดการของโรงเรียน

รายงานตัว วันที่ 9 เมษายน 2547 เวลา 09.00-16.30 น.

1.2) นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอื่น

รับสมัคร วันที่ 25-31 มีนาคม 2547

เวลา 08.30-16.30 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ

สอบคัดเลือก วันที่ 3 เมษายน 2547 เวลา 09.00-16.30 น.

โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางวิชาการของโรงเรียน

ประกาศผล วันที่ 10 เมษายน 2547 เวลา 09.00 น.

รายงานตัว วันที่ 11 เมษายน 2547

เวลา 09.00-16.30 น.

2) โรงเรียนที่เปิดเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1) นักเรียนสอบคัดเลือก

รับสมัคร วันที่ 25-31 มีนาคม 2547

เวลา 08.30-16.30 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ

สอบคัดเลือก วันที่ 3 เมษายน 2547 เวลา 09.00-16.30 น.

โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางวิชาการของโรงเรียน

ประกาศผลและรายงานตัว วันที่ 7 เมษายน 2547
เวลา 09.00-16.30 น.

2.2) นักเรียนความสามารถพิเศษ

รับสมัคร วันที่ 25-26 มีนาคม 2547
เวลา 08.30-16.30 น.

คัดเลือก วันที่ 27 มีนาคม 2547
เวลา 08.30-16.30 น.

ประกาศผลและรายงานตัว วันที่ 28 มีนาคม 2547
เวลา 09.00-16.30 น.

5.2.5 โรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ

1) โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ

รับสมัคร วันที่ 25 มีนาคม - 30 เมษายน 2547
เวลา 08.30-16.30 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ
ประกาศผลและรายงานตัว วันที่ 1 พฤษภาคม 2547
เวลา 09.00-16.30 น.

2) โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

รับสมัคร วันที่ 25-31 มีนาคม 2547
เวลา 08.30-16.30 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ
ประกาศผล วันที่ 10 เมษายน 2547 เวลา 09.00 น.
รายงานตัว วันที่ 11 เมษายน 2547 เวลา 09.00-16.30 น.

3) โรงเรียนที่จัดการศึกษาด้วยวัตถุประสงค์พิเศษ

3.1) โรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ

รับสมัคร วันที่ 22-28 กุมภาพันธ์ 2547
เวลา 08.30-16.30 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ
สอบคัดเลือก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
วันที่ 6 มีนาคม 2547 เวลา 09.00-16.30 น.
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
วันที่ 7 มีนาคม 2547 เวลา 09.00-16.30 น.
ประกาศผล วันที่ 13 มีนาคม 2547 เวลา 09.00 น.
รายงานตัว วันที่ 14 มีนาคม 2547 เวลา 09.00-16.30 น.

3.2) โรงเรียนที่จัดห้องเรียนพิเศษ

รับสมัคร วันที่ 22-28 กุมภาพันธ์ 2547
เวลา 08.30-16.30 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ

สอดคล้องเลือก	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วันที่ 6 มีนาคม 2547 เวลา 09.00-16.30 น. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วันที่ 7 มีนาคม 2547 เวลา 09.00-16.30 น.
ประกาศผล	วันที่ 13 มีนาคม 2547 เวลา 09.00 น.
รายงานตัว	วันที่ 14 มีนาคม 2547 เวลา 09.00-16.30 น.

6. บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6.1 เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัด โดยให้มีผู้แทนผู้บริหารโรงเรียนทุกสังกัด และผู้แทนจากหน่วยงานที่มีสถานศึกษาที่รับนักเรียนการศึกษาชั้นพื้นฐานภายในจังหวัดร่วมเป็นกรรมการ

6.2 ประกาศแนวปฏิบัติการรับนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2547 ของเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกันทั้งจังหวัด ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของประชาชน

6.3 ประกาศรายละเอียดการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาและจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองเด็กทราบ

6.4 จัดทำข้อมูลสารสนเทศเด็กในเขตพื้นที่การศึกษา

6.5 ประสานโรงเรียนเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสำรวจจำนวนนักเรียนที่จะรองรับได้และวางแผนรับเด็กเข้าเรียน

6.6 ประกาศรายชื่อโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนที่จัดตั้งด้วยวัตถุประสงค์พิเศษ โรงเรียนที่จัดห้องเรียนพิเศษ เขตพื้นที่บริการของแต่ละโรงเรียน และสัดส่วนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียนและสาธารณชนทราบล่วงหน้า

6.7 ส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ทั้งเด็กปกติ เด็กพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งผู้ใหญ่ที่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ได้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง

6.8 ประสานกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดให้จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนปกติได้

6.9 ประสานกับสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดระบบและวิธีการทดสอบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติทุกระดับ ให้มีความโปร่งใส สุจริต และตรวจสอบได้ เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้ในการพิจารณาคัดเลือกนักเรียน

6.10 ประกาศผลการคัดเลือกนักเรียนจากคะแนนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ผลการประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการอื่นๆ ที่เหมาะสม และการจัดหาที่เรียนให้กับนักเรียนได้เรียนครบทุกคน

7. บทบาทของโรงเรียน

7.1 แต่งตั้งคณะกรรมการรับนักเรียนของโรงเรียน

7.2 ประกาศการรับสมัครนักเรียนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของประชาชน

7.3 ประสานโรงเรียนเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการรับเด็กเข้าเรียนอย่างเหมาะสม

7.4 ส่งเสริม สนับสนุน ครอบครัวและสถานประกอบการที่จัดการศึกษาทางเลือก

7.5 ประสานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดให้จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนปกติได้

7.6 ประกาศผลนักเรียนบ้านใกล้โรงเรียน นักเรียนความสามารถพิเศษ และจับฉลาก

7.7 สนับสนุนให้นักเรียนและผู้ปกครองมีโอกาสเยี่ยมชมโรงเรียนเพื่อประกอบการตัดสินใจ

7.8 ให้โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ทั้งเด็กปกติ เด็กพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งผู้ใหญ่ที่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง

ในกรณีที่มีปัญหาเรื่องการรับนักเรียน ปีการศึกษา 2547 ให้เสนอคณะกรรมการรับนักเรียนของจังหวัด พิจารณาและมีอำนาจในการตัดสินใจปัญหาดังกล่าว ยกเว้นกรณีที่กำหนดให้เป็นอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกาศ ณ วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2547

สม อรรถ

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน



ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวปฏิบัติการรับนักเรียน นักศึกษาของโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2547

เพื่อให้การรับนักเรียน นักศึกษาของโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2547 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สอดคล้องกับนโยบายการรับนักเรียน นักศึกษา และบุคคลเข้าศึกษาในสถานศึกษาปีการศึกษา 2547 ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดแนวปฏิบัติการรับนักเรียน นักศึกษาของโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2547 ดังนี้

1. หลักการ

1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาทุกคนมีความเสมอภาคในด้านสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการศึกษาทุกระดับ ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา เต็มตามศักยภาพ ความสนใจ และความถนัด

1.2 ส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางด้วยกระบวนการรับนักเรียน นักศึกษาที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

2. แนวทางการรับนักเรียน นักศึกษา

ให้โรงเรียนเอกชนดำเนินการรับนักเรียน นักศึกษาประจำปีการศึกษา 2547 ดังนี้

2.1 โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับอนุบาล ให้รับเด็กอายุไม่ต่ำกว่า 3 ปี สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตร 3 ปี และให้รับเด็กอายุไม่ต่ำกว่า 4 ปี สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตร 2 ปี ทั้งนี้ ต้องไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ให้ใช้วิธีการจับฉลากหรือใช้วิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม

2.2 โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ให้รับนักเรียนที่มีความประสงค์จะเข้าเรียนตามความพร้อมของผู้เรียน โดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ให้ใช้วิธีการจับฉลากหรือใช้วิธีการคัดเลือกที่เหมาะสม

2.3 โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพให้นักเรียน นักศึกษาเข้าเรียน โดยการคัดเลือกตามความเหมาะสม ยกเว้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ให้สามารถรับนักเรียนด้วยวิธีการสอบคัดเลือกได้

3. การดำเนินงาน

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและแนวทางการรับนักเรียน นักศึกษา จึงให้โรงเรียนเอกชนดำเนินการดังนี้

3.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการรับนักเรียน นักศึกษา

ให้โรงเรียนเอกชนแต่งตั้งคณะกรรมการรับนักเรียน นักศึกษาตามความเหมาะสม โดยมีหน้าที่/ดำเนินการรับนักเรียน นักศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เสมอภาค เป็นธรรม และโปร่งใส

3.2 การรับนักเรียน นักศึกษา

ให้โรงเรียนเอกชนกำหนดวิธีการรับนักเรียน นักศึกษา ตามคุณสมบัติ หลักฐานการสมัคร และดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการและแนวทางที่สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ข้างต้น

3.3 กำหนดการรับสมัคร คัดเลือก/สอบคัดเลือก ประกาศผล และรายงานตัว

ให้โรงเรียนเอกชนกำหนดวันรับสมัคร คัดเลือก/สอบคัดเลือก ประกาศผลและรายงานตัวให้ชัดเจน

ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2547



(นางพรนิภา ลิ้มปพยอม)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ



ประกาศกรุงเทพมหานคร
เรื่อง แนวทางการรับนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ปีการศึกษา 2547

1. หลักการ

เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีความเสมอภาคในด้านสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พศ. 2542 นโยบายรัฐบาล และความต้องการของประชาชน กรุงเทพมหานครจึงกำหนดแนวทางการรับนักเรียน ปีการศึกษา 2547

2. นโยบาย

- (1) ให้นักเรียนได้รับความเป็นธรรม ความเสมอภาค ด้วยกระบวนการรับนักเรียนที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้
- (2) ให้นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ได้มีโอกาสเข้าเรียนอย่างกว้างขวาง ทั้งถึงและครบถ้วน
- (3) ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้สำนักงานเขต และสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมในการรับนักเรียน

3. คำนิยาม

ตามประกาศนี้

- (1) “พื้นที่เขตบริการของโรงเรียน” หมายถึง อาณาบริเวณที่แต่ละสำนักงานเขตกำหนดขึ้นเพื่อให้โรงเรียนรับเด็กเข้าเรียนตามข้อตกลงระหว่างสำนักงานเขตและโรงเรียนในพื้นที่นั้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้เข้าเรียนสะดวก เสมอภาค เป็นธรรม โปร่งใสและใกล้บ้านมากที่สุด
- (2) “พื้นที่เขตปกครอง” หมายถึง พื้นที่เขตตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย
- (3) “เขตพื้นที่ที่เป็นรอยต่อใกล้เคียง” หมายถึง พื้นที่ซึ่งอยู่ใกล้โรงเรียนแต่อยู่นอกเขตบริการหรืออยู่นอกเขตปกครอง

4. วิธีการ

ให้สำนักงานเขตและโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครดำเนินการรับนักเรียน ปีการศึกษา 2547 ดังนี้

4.1 ศูนย์ประสานงานการรับนักเรียน

ให้สำนักงานเขตจัดตั้งศูนย์ประสานงานการรับนักเรียนในรูปของคณะกรรมการโดยมีผู้อำนวยการเขตเป็นประธานและศึกษาธิการเขตเป็นเลขานุการ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และผู้แทนจาก

โรงเรียนสังกัดอื่นๆ ในพื้นที่เขตปกครองเป็นกรรมการ พิจารณาการรับนักเรียนให้เป็นตามความเหมาะสมและ ศักยภาพของโรงเรียน

4.2 การศึกษาปฐมวัย

กรุงเทพมหานคร จะรับเด็กเข้าเรียนชั้นอนุบาล ภายหลังจากที่รับเด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรียบร้อยแล้ว ตามแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) รับเด็กชั้นอนุบาลอายุ 4 ขวบบริบูรณ์
- (2) เด็กมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่เขตบริการของโรงเรียน หากยังไม่เต็มตามจำนวนให้รับเด็กนอกพื้นที่

เขตบริการของโรงเรียนได้

(3) การรับคัดเข้าเรียนดำเนินการโดยไม่มี การสอบวัดความสามารถทางวิชาการ หากมีจำนวนเกินที่จะรับได้ให้ใช้วิธีคัดเลือกที่เหมาะสมโดยคณะกรรมการโรงเรียนให้ความเห็นชอบและประกาศให้เป็นที่ทราบทั่วกัน

4.3 ระดับประถมศึกษา

ให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร รับเด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวปฏิบัติ ดังนี้

(1) รับเด็กซึ่งเกิดปีฉลู หรือ พ.ศ. 2540 นับอายุย่างเข้าปีที่ 8 ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 หรือนับอายุย่างเข้าปีที่ 7 ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับชั้น พ.ศ. 2545 ออกตามความพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

(2) เด็กมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่เขตบริการของโรงเรียนรับไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 หากมีจำนวนเกินให้ใช้วิธีจับฉลาก

(3) ให้รับเด็กไม่เกินร้อยละ 30 จากเขตพื้นที่ที่เป็นรอยต่อใกล้เคียง รวมทั้งเด็กจากผู้มีอุปการคุณ โดยวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการโรงเรียนให้ความเห็นชอบและประกาศให้เป็นที่ทราบทั่วกัน

(4) เด็กที่ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรให้โรงเรียนเข้าเรียน โดยให้ถือปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนใน สถานศึกษา พ.ศ. 2535 และแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่หลักฐานทะเบียนราษฎรและเด็กที่ไม่มี สัญชาติไทย

4.4 ระดับมัธยมศึกษา

ให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร รับนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 และ 4 ตามแนวปฏิบัติ ดังนี้

(1) นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนนั้น

(2) ในกรณีที่รับนักเรียนตาม (1) แล้วยังมีจำนวนไม่เต็มตามจำนวนที่โรงเรียนรับได้ให้รับนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในพื้นที่เขตบริการของโรงเรียน และพื้นที่เขตปกครองหรือเขตพื้นที่ที่เป็น รอยต่อใกล้เคียง ตามลำดับ

5. ผู้รับผิดชอบ

5.1 ระดับสำนักการศึกษา

(1) พิจารณาเสนอแนวทางการรับนักเรียนเพื่อเป็นแนวปฏิบัติ

(2) จัดให้มีศูนย์ประสานงานการรับนักเรียนในรูปของคณะกรรมการโดยมีผู้อำนวยการสำนัก การศึกษาเป็นประธาน ผู้อำนวยการกองโรงเรียนเป็นเลขานุการ รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หัวหน้าส่วนราชการ ระดับกอง ผู้แทนกลุ่มเขต ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักบริหารงานคณะกรรมการ

ส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ เพื่อประสานงานการรับนักเรียน
ในพื้นที่กรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามความเหมาะสม และมีศักยภาพ

(3) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการรับนักเรียนให้ผู้ปฏิบัติในระดับสำนักงานเขต และ
โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทราบอย่างทั่วถึง

(4) กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผลต่อกรุงเทพมหานคร

5.2 ระดับสำนักงานเขต

(1) ประสานงานการรับนักเรียนเข้าเรียน

(2) กำหนดแผน หลักเกณฑ์แนวปฏิบัติ และอำนวยความสะดวกการรับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็น
ไปตามแนวทางการรับนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

(3) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนให้แก่โรงเรียนและชุมชน

(4) กำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานการรับนักเรียนและรายงานผลต่อสำนักงานการศึกษา

5.3 ระดับโรงเรียน

(1) จัดตั้งคณะกรรมการการรับนักเรียนโดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน ผู้ช่วยหรือผู้ปฏิบัติ
หน้าที่ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายธุรการเป็นเลขานุการ ผู้แทนครู ประธานคณะกรรมการโรงเรียน ประธานเครือข่าย
ช่วยผู้ปกครองนักเรียนและผู้แทนชมรม/สมาคมครูผู้ปกครองหรือผู้แทนมูลนิธิหรือผู้แทนผู้มีอุปการคุณต่อโรงเรียน
จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ

(2) เสนอวิธีการคัดเลือกเด็กเข้าเรียนในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อคณะกรรมการ
โรงเรียนเพื่อให้ความเห็นชอบ

(3) กำหนดแนวปฏิบัติการรับนักเรียนเข้าเรียนตามแนวประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง แนวทาง
การรับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547

(4) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการรับนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างทั่วถึง

(5) ประสานการดำเนินงานและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับศูนย์ประสานงานการรับนักเรียนระดับสำนักงานเขต

(6) รายงานผลการดำเนินงานการรับนักเรียนต่อสำนักงานเขต

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการรับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ดำเนินให้เป็นไปตามประกาศนี้อย่างเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2546



(นายสมัคร สนุทรเวช)

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

- สรุปผลการสัมมนา เรื่อง การติดตามและประเมิน สถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1
- โครงการและกำหนดการสัมมนา

สรุปการสัมมนา เรื่อง
“การติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับ
นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1”
ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
วันอังคารที่ 21 ธันวาคม 2547

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสัมมนา เรื่อง “การติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1” ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในวันอังคารที่ 21 ธันวาคม 2547 เพื่อนำเสนอสาระสำคัญของผลการวิจัยเรื่อง “การติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1” และเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินนโยบายและหลักการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวนประมาณ 60 คน ประกอบด้วย คณะนักวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารการศึกษาระดับนโยบายและวางแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้บริหารและนักวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

จากการสัมมนามีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. ความเข้าใจในนโยบายการรับนักเรียนชั้นป. 1 ของผู้บริหาร

หน่วยงานนโยบายควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับความหมายในส่วนสำคัญของนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 เนื่องจากผู้บริหารในโรงเรียนต่างๆ ยังตีความหมายไม่ตรงกันโดยเฉพาะคำว่า “ความสามารถทางวิชาการ” “วิธีการรับนักเรียนที่หลากหลาย” “การนับอายุนักเรียน” กล่าวคือ

ก. “ความสามารถทางวิชาการ” ตีความว่าหมายถึง การวัดความรู้ทางวิชาการเป็นรายวิชา เพื่อทดสอบการอ่าน / เขียน / วัด IQ หรือ เป็นความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน คณิตศาสตร์ ตรรกศาสตร์ ตามหลักสูตรปฐมวัย หรือ เป็นการวัดความรู้ความเข้าใจและความสามารถของเด็กตามวัย (ทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม) และ/หรือ เป็นการเตรียมความพร้อมโดยไม่มีการสอบ

ข. “การใช้วิธีการรับนักเรียนที่หลากหลาย” ตีความว่า เป็นการรับเด็กโดยพิจารณาจากความพร้อม ไม่มีการทดสอบ หรือการหาเกณฑ์ที่เหมาะสมหลากหลายมาใช้ในการวัดหรือการคัดเลือก

ค. “การนับอายุนักเรียน” คือ การนับอายุเด็กที่ครบ 7 ปีนั้น ตีความว่า นับตามปี พ.ศ. เกิด หรือ นับเด็กที่เกิดก่อนวันที่ 16 พฤษภาคมแต่ละปี หรือ นับเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ในวันสมัคร นอกจากนี้ถึงแม้ว่านโยบายกำหนดว่าโรงเรียนสามารถรับเด็กที่จบชั้นปฐมวัยได้ แต่โรงเรียนยังมีความเห็นแตกต่างเป็นสองทางว่า ควรใช้เกณฑ์การรับเด็กที่มีอายุครบ 7 ปีก่อน และ/หรือควรใช้เกณฑ์การรับเด็กที่จบชั้นปฐมวัยก่อน

รัฐจึงควรมีการทบทวนและปรับปรุงแนวปฏิบัติของนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 ให้มีความชัดเจนโดยไม่ต้องอาศัยการตีความ เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง (โรงเรียนที่มีจำนวนผู้สมัครเข้าเรียนชั้น ป.1 สูงกว่าจำนวนที่โรงเรียนสามารถรับได้) โดยยอมรับในเรื่องความแตกต่างกันของคุณภาพมาตรฐานโรงเรียน ซึ่งคงจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีผู้สนใจสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทกลุ่มเสี่ยง

2. ความพึงพอใจต่อนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1

ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดโรงเรียนสาธิต และสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยเฉพาะโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง มีความเห็นว่านโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 ยังไม่ชัดเจน บางเรื่องไม่สามารถปฏิบัติได้ เช่น การยกเลิกการสอบคัดเลือก เนื่องจากมีผู้สมัครมาก แต่สภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับชั้นเรียนขนาด 30-40 คน ยังต้องการนักเรียนที่มีความพร้อม/คุณสมบัติที่สามารถบริหารจัดการ และพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของโรงเรียน ประกอบกับมีแนวทางการจัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ และมีค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาค่อนข้างสูง และการคัดเลือกโดยการจับฉลาก โรงเรียนกลุ่มเสี่ยงเห็นว่าการจับฉลากเป็นการคัดเลือกนักเรียนโดยอาศัยสิ่งซึ่งไม่สามารถอธิบายได้ด้วยหลักการเหตุผล แม้ว่าจะอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของสิทธิและความเสมอภาคทางโอกาสในการได้รับการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 ของผู้บริหาร

3.1 ควรให้เด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์ได้เข้าเรียนทุกคนโดยรับเด็กในเขตพื้นที่บริการ ก่อน

3.2 ควรแยกเด็กพิเศษให้เรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมของบุคลากร โดยมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อรับผิดชอบและส่งเสริมอย่างเต็มที่

3.3 ควรมีการกำหนดอัตราส่วนการรับนักเรียนระหว่างโรงเรียนของรัฐและเอกชนอย่างชัดเจน เพื่อให้โรงเรียนเอกชนสามารถประกอบการและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ต่อไป

4. ข้อเสนอแนะเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

4.1 รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เด็กทุกคนอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพ การที่โรงเรียนของรัฐส่วนใหญ่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง ถือว่าได้ดำเนินการนโยบายถูกต้องแล้ว อย่างไรก็ตาม รัฐต้องสร้างความชัดเจนของแนวปฏิบัติของหน่วยงานแต่ละระดับ และสังกัด ต้องกำหนดนโยบายที่มีหลักการกว้าง ยืดหยุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติจริง เพื่อให้โรงเรียนทุกแห่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ไม่ควรกำหนดให้โรงเรียนทุกประเภทต้องถือปฏิบัติตามนโยบายครบถ้วน เนื่องจากอาจมีความแตกต่างในแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียนแต่ละประเภท โรงเรียนจะได้ใช้วิธีการที่เหมาะสมและไม่ขัดกับหลักการพัฒนาเด็ก

4.2 รัฐควรกำหนดนโยบาย/วางแผนการพัฒนาหรือสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเล็กให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจในหลักการเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมกับลักษณะ/ศักยภาพของบุตรหลาน เพื่อเป็นการปรับทัศนคติของผู้ปกครองที่เร่งบุตรหลานให้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาการ เพื่อที่จะสมัครสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ทำให้โรงเรียนเหล่านี้ต้องใช้เวลาทดสอบความรู้ทางวิชาการเป็นเครื่องมือในการคัดเลือก เนื่องจากมีผู้สนใจสมัครเข้าเรียนมากจนเกินจำนวนรับ ซึ่งเป็นการผลักดันให้เด็กต้องเรียนกวดวิชาตั้งแต่วัยเด็กเล็ก โดยไม่คำนึงถึงความพร้อมหรือศักยภาพของเด็กที่สมควรจะเป็นช่วงวัยของการพัฒนาความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเริ่มเรียนต่อในระดับประถมศึกษามากกว่าการถูกเร่งรัดพัฒนาด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการที่ขัดกับธรรมชาติหรือพัฒนาการของเด็ก

ทั้งนี้ รัฐต้องมีการประชาสัมพันธ์/แนะแนว/ชี้แจงถึงผลกระทบของการให้เด็กเริ่มเรียนวิชาการเร็ว ในช่วงปฐมวัยจะมีผลเสียต่อการเรียนรู้ในอนาคตอย่างไร รวมทั้งมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อทุกรูปแบบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีการสอบคัดเลือก/แข่งขันสูงให้ใช้แนวทางการคัดเลือกที่สอดคล้องกับพัฒนาการผู้เรียน ทั้งนี้ ขอให้โรงเรียนประกาศแนวคิดปรัชญาในการจัดการศึกษา ที่แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนจะสามารถส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถสูงสุดเท่าที่ศักยภาพของเด็กจะมีได้ โดยไม่ขัดกับเจตนารมณ์ของนโยบายและแนวการจัดการศึกษาของชาติให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า พร้อมระบุเงื่อนไขหรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่โรงเรียนต้องการ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จะทำให้เด็กสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้อย่างมีความสุข

5. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

5.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามคุณภาพของผู้เรียน ด้วยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1 โดยใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริง (authentic assessment) สำหรับการวัดความสามารถและพฤติกรรมของผู้เรียนที่ผ่านการคัดเลือกตามนโยบายการรับนักเรียนชั้น ป.1

5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินความพร้อมของผู้เรียนในเด็กเล็ก โดยระดมความคิดจากกลุ่มนักวิชาการด้านการวัดผล ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็ก และนักจิตวิทยา ซึ่งควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจในวิธีการวัดความพร้อมของนักเรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกควรคัดแยกเด็กได้จริงและลดความได้เปรียบเสียเปรียบจากการกวดวิชา หรือการเตรียมความพร้อมแบบเน้นการแข่งขันให้เหลือน้อยที่สุด

จากผลการศึกษาคั้งนี้ จะเห็นได้ว่านโยบายการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 ตามมติของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในปี 2545 (การประชุมครั้งที่ 9/2545 เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2545) หรือตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546 และปีการศึกษา 2547 ถือเป็นนโยบายที่มีจุดมุ่งหมายให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดยกเลิกการสอบคัดเลือก เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนกวดวิชาในเด็กเล็ก และการป้องกันการจัดการเรียนการสอนที่เน้นวิชาการในชั้นปฐมวัย เพื่อที่จะทำให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาความพร้อมที่เหมาะสมตามช่วงวัย และเป็นนโยบายของรัฐที่ส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับได้มีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีนโยบายที่ดีเลิศเพียงใดก็ตามก็คงจะไม่มีจุดหมาย หากทุกฝ่ายไม่ร่วมมือกันทั้งโรงเรียนเอกชนและรัฐในการการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มตาม ดังนั้น กลไกต่างๆ ที่ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน และประชาชน ซึ่งเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกระตุ้นและสนับสนุนอย่างแท้จริง จึงจะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่มุ่งหวังไว้

โครงการสัมมนา เรื่อง การติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หลักการและเหตุผล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำโครงการติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยได้สนับสนุนให้คณะนักวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการศึกษาค้นคว้าและวิจัย ในการจัดทำโครงการดังกล่าว สำนักงานฯ ได้จัดให้มีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดกรอบเค้าโครงการในการติดตามและประเมินผล เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2547 ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะระดับปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชน การติดตามและประเมินผลครั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อให้ได้คำตอบเชิงนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติในการรับนักเรียนชั้น ป.1 ว่าเป็นไปตามนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนชั้น ป.1 หรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและหลักการในการรับนักเรียนชั้น ป.1 รวมทั้งเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตลอดจนเงื่อนไขสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน การสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ปรับกระบวนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และการพัฒนาที่เอื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อย่างแท้จริง ซึ่งในขณะนี้คณะนักวิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัย พร้อมจัดทำรายงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

สำนักงานฯ จึงเห็นสมควรจัดให้มีการสัมมนา เรื่อง การติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อนำเสนอสาระสำคัญของผลงานวิจัยและรับฟังความคิดเห็นของที่ประชุม เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นและแนวทางในการดำเนินนโยบายและหลักการรับนักเรียนให้มีความชัดเจน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอสาระสำคัญของรายงานเรื่องการติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารการศึกษาระดับนโยบายและวางแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากมุมมองของผู้ปฏิบัติในความเป็นไปได้ของการนำนโยบายการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

1. นำเสนอสาระสำคัญของรายงานการติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายและหลักการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากประสบการณ์และมุมมองของผู้เข้าร่วมสัมมนา

วัน เวลา และสถานที่จัดประชุม

วันอังคารที่ 21 ธันวาคม 2547 เวลา 13.30 - 16.30 น. ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้เข้าร่วมประชุม

คณบดีนักวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารการศึกษาระดับนโยบายและวางแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารโรงเรียน ครู/อาจารย์ ตลอดจนผู้บริหาร และนักวิชาการศึกษา ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จำนวนประมาณ 60 คน

ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการการรับนักเรียนชั้น ป.1 ที่ชัดเจน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมตามนโยบายต่อไป

กำหนดการสัมมนา เรื่อง การติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับ
นโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
วันอังคารที่ 21 ธันวาคม 2547 เวลา 13.30 - 16.30 น.
ณ ห้องประชุม กำแพง พลาญกูร สกศ.

13.00 - 13.30 น.	ลงทะเบียน
13.30 - 13.45 น.	ประธานกล่าวต้อนรับ และชี้แจงความสำคัญและความจำเป็นของการติดตาม และประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการรับนักเรียน เข้าเรียนชั้น ป.1 โดย นางสุรางค์ โพธิ์พุกษาวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
13.45 - 14.30 น.	นำเสนอสาระสำคัญของรายงานการติดตามและประเมินสถานภาพการ ดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.1 โดย รศ. ดร.สุวิมล ว่องวาณิช ผศ. ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ผศ. ดร. เอมอร จังศิริพรปกรณ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
14.30 - 16.30 น.	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
16.30 น.	ปิดประชุม

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ร.ต.อ. วรเดช จันทรศร

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน

ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์

นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์

เลขาธิการสภาการศึกษา (พ.ศ. 2547 - เม.ย 2548)

ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา (พ.ศ.2546 - 2547)

ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

นักวิจัยและเขียนรายงาน

รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงมล ไตรวิจิตรคุณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอมอร จังศิริพรปกรณ์

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร. อุมาพร หล่อสมฤดี

ดร. มรกต ศรีสุข

ผู้ประสานงานนักวิจัย

ดร. มรกต ศรีสุข